

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2025

Decizia protocolară nr. _____/2025

Proiect

LEGE

cu privire la modificarea unor acte normative (migrarea autorităților administrative centrale)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Articolul 9¹ din Legea nr. 1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 59-61, art. 200), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la alineatul (1), textul „centrală, din subordinea Guvernului” se substituie cu cuvintele „din subordinea Ministerului Sănătății”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale este condusă de un director, numit în funcție și eliberat sau destituit din funcție, în condițiile legii, de către Guvern, la propunerea ministrului sănătății. În activitatea sa, directorul este asistat de doi directori adjuncți, numiți în funcție și eliberați sau destituiți din funcție, în condițiile legii, de către Guvern, la propunerea ministrului sănătății.”

Art. II. – Codul fiscal nr. 1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 3 alineatul (2), textul „de alte autorități de specialitate ale administrației publice centrale, precum și de către autoritățile administrației publice locale” se substituie cu cuvintele „de alte autorități ale administrației publice centrale și locale”.

2. La articolul 280 alineatul (4) și la articolul 297 alineatul (9), textul „Hotărârii Guvernului nr. 23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative,” se substituie cu textul „Hotărârii Guvernului nr. 574/2024 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului de reglementare,”.

Art. III. – Articolul 12 din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38-39, art. 280), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Compania Națională de Asigurări în Medicină este autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului care administrează sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală și gestionează fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.”;

se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) Compania Națională de Asigurări în Medicină este condusă de un director general, numit în funcție și eliberat sau destituit din funcție, în condițiile legii, de către Guvern. În activitatea sa, directorul general este asistat de doi directori generali adjuncți, numiți în funcție și eliberați sau destituiți din funcție, în condițiile legii, de către Guvern.

(1²) Activitatea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină este supravegheată de către un consiliu compus din 11 membri. Președintele Consiliului este reprezentant al Ministerului Sănătății.”

Art. IV. – Legea nr. 382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 107, art. 819), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 20 alineatul (3), cuvintele „Organul responsabil” se substituie cu cuvintele „Autoritatea administrativă responsabilă”, iar cuvintele „Departamentul Relații Interetnice” – cu cuvintele „Agenția Relații Interetnice din subordinea Ministerului Educației și Cercetării”.

2. La articolul 22, textul „departamentele, autoritățile administrației publice locale” se substituie cu cuvintele „alte autorități ale administrației publice centrale și locale”.

3. Articolul 25:

la alineatul (1), cuvintele „Organul responsabil” se substituie cu cuvintele „Autoritatea administrativă responsabilă”, iar cuvintele „Departamentul Relații Interetnice” – cu textul „Agenția Relații Interetnice, autoritatea administrativă din subordinea Ministerului Educației și Cercetării”;

la alineatul (2), cuvintele „Departamentul Relații Interetnice” se substituie cu cuvintele „Agenția Relații Interetnice”;

la alineatul (3), cuvintele „Departamentului Relații Interetnice” se substituie cu cuvintele „Agenției Relații Interetnice”;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Agenția Relații Interetnice este condusă de un director numit în funcție și eliberat sau destituit din funcție, în condițiile legii, de către Guvern, la propunerea ministrului educației și cercetării.”

Art. V. – Articolul 59 alineatul (2) din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 58-66, art. 131), cu modificările ulterioare, va avea următorul cuprins: „Guvernul constituie Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare și stabilește modul de organizare și funcționare a acesteia. Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare este o autoritate administrativă din subordinea Ministerului Educației și Cercetării, responsabilă de implementarea politicii statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate. Agenția este condusă de un director, numit în funcție și eliberat sau destituit din funcție, în condițiile legii, de către Guvern, la propunerea ministrului educației și cercetării. În activitatea sa, directorul este asistat de directori adjuncți, numiți în funcție și eliberați sau destituiți din funcție, în condițiile legii, de către Guvern”.

Art. VI. – Legea nr. 156/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 141-145, art. 591), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 4 alineatul (1), după cuvintele „reprezentantul serviciului civil” se introduc cuvintele „din cadrul autorității administrației publice locale de nivelul al doilea și din cadrul unităților teritoriale autonome cu statut special”.

2. În denumirea capitolului II, cuvintele „centrale ale” se exclud.

3. Articolul 7 se abrogă.

4. Articolul 7¹ va avea următorul cuprins:

„**Articolul 7¹.** Competența Ministerului Muncii și Protecției Sociale
Ministerul Muncii și Protecției Sociale elaborează și promovează politica publică a Guvernului în domeniul serviciului civil.”

5. Articolul 8 se abrogă.

6. La articolul 9:

litera c) se abrogă;

la litera d), cuvintele „și spre centrele de instrucție pentru pregătirea profesională specială” se substituie cu cuvintele „la cantonamente de instrucție și speciale sau la lucrări de lichidare a urmărilor situațiilor excepționale în condițiile prezentei legi”.

7. La articolul 10, cuvintele „activității organelor serviciului civil” se substituie cu cuvintele „realizării activităților aferente domeniului serviciului civil”.

8. La articolul 14 alineatul (2), cuvintele „în centrul de instrucție” se substituie cu textul „la cantonamente de instrucție și speciale sau la lucrări de lichidare a urmărilor situațiilor excepționale, în condițiile prezentei legi”.

9. La articolul 21, cuvintele „răspundere penală” se substituie cu cuvintele „răspundere juridică”.

10. La articolul 23:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Hotărârea privind încheierea serviciului civil este adoptată de către reprezentantul serviciului civil din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și din unitățile teritoriale autonome cu statut special în cazurile stabilite la art. 23 alin. (1) lit. a), iar hotărârea privind încheierea serviciului civil înainte de termen este adoptată de către comisia de recrutare-încorporare, în cazurile stabilite la art. 23 alin. (1) lit. b)-g).”;

alineatul (4) se abrogă.

11. La articolul 24 alineatul (1), cuvintele „din teritoriu” se exclud.

Art. VII. – Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 13-20, art. 10), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Pe tot parcursul textului, cuvintele „director general”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „director”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2. Articolul 2:

la noțiunea „autoritate publică centrală de supraveghere sanitară veterinară”, cuvintele „publică centrală” se substituie cu cuvântul „administrativă”;

la noțiunea „medic veterinar oficial”, cuvântul „centrală” se exclude.

3. La articolul 3 alineatul (2), cuvintele „subordonată Guvernului” se substituie cu cuvintele „autoritate administrativă subordonată Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare”.

4. Articolul 4:

la alineatul (2), cuvintele „autoritatea publică centrală de supraveghere sanitară veterinară aflată în subordinea Guvernului” se substituie cu cuvintele „autoritatea administrativă de supraveghere sanitară veterinară din subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare”;

la alineatul (3), textul „director general, numit și eliberat din funcție prin hotărâre de Guvern, la propunerea Prim-ministrului” se substituie cu textul „director, numit în funcție și eliberat sau destituit din funcție, în condițiile legii, de către Guvern, la propunerea ministrului agriculturii și industriei alimentare”.

5. La articolul 5 alineatul (2) litera d), după cuvântul „promovează” se introduce textul „, în cazul stabilit de lege,”.

Art. VIII. – Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 90-93, art. 401), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Pe tot parcursul textului, cuvintele „Ministerul Economiei” și cuvintele „Ministerul Economiei și Infrastructurii”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării”, la forma gramaticală corespunzătoare, iar cuvintele „organul abilitat”, la orice formă gramaticală, – cu cuvintele „autoritatea administrativă abilitată” la forma gramaticală corespunzătoare.

2. Articolul 7:

la alineatul (1), cuvintele „politica statului” se substituie cu cuvintele „politicile publice ale Guvernului”;

la alineatul (2), cuvintele „Organul abilitat” se substituie cu cuvintele „Autoritatea administrativă abilitată”;

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Agenția Proprietății Publice este o autoritate administrativă din subordinea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, responsabilă de implementarea politicilor publice ale Guvernului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate.”;

alineatul (3):

la litera b), după cuvintele „spre aprobare” se introduce textul „, prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării,”;

literele c) și h) se completează cu textul „, prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării”;

la alineatul (4), literele a) și b) se completează cu textul „, prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării”.

Art. IX. – Anexa la Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 194-196, art. 637), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la poziția „Director general (director) al autorității administrative centrale”, textul „(director)” se exclude;

pozițiile „Director general al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor”, „Director general al Companiei Naționale de Asigurări în

Medicină”, „Director general al Casei Naționale de Asigurări Sociale”, „Director al Inspectoratului de Stat al Muncii” se exclud.

Art. X. – La articolul 2 alineatul (2) din Legea nr. 80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 117-118, art. 357), cu modificările ulterioare, cuvintele „și directorii generali ai autorităților administrative centrale” se exclud.

Art. XI. – Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 160-164, art. 537), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Pe tot parcursul textului, cuvintele „politica statutului” și cuvintele „politica guvernamentală”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „politica publică a Guvernului”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2. La articolul 9 alineatul (1), cuvintele „realizarea politicii guvernamentale” se substituie cu cuvintele „elaborarea politicilor publice ale Guvernului”.

3. La articolul 14 alineatul (1), cuvintele „implementării politicii statului” se substituie cu cuvintele „implementării politicilor publice ale Guvernului”.

4. La articolul 17, alineatul (2) se completează cu un enunț cu următorul cuprins:

„În funcție de importanța, volumul, complexitatea și specificul funcțiilor pe care le realizează altă autoritate administrativă centrală, prin lege poate fi instituit consiliul cu rol de monitorizare și supraveghere a autorității administrative centrale.”.

5. Articolul 35 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 35.** Finanțarea și asigurarea tehnico-materială a activității ministerelor și a altor autorități administrative centrale

Finanțarea și asigurarea tehnico-materială a activității ministerelor și a altor autorități administrative centrale se efectuează, după caz, din contul mijloacelor prevăzute în legea bugetului de stat/legea bugetului asigurărilor sociale de stat/legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, pentru anul corespunzător și al mijloacelor provenite din alte surse, conform legislației.”

Art. XII. – La articolul 5 alineatul (1) din Legea nr. 68/2013 despre semințe (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 130-134, art. 417), cu modificările ulterioare, textul „, , subordonată Guvernului,” se exclude.

Art. XIII. – Legea nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 282-289, art. 600), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Pe tot parcursul textului, cuvintele „director general”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „director”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2. Articolul 6:

la alineatul (1), cuvintele „centrală în subordinea Guvernului” se substituie cu cuvintele „subordonată Ministerului Justiției”;

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) AGEPI este condusă de un director, numit în funcție și eliberat sau destituit din funcție, în condițiile legii, de către Guvern, la propunerea ministrului justiției.”.

3. La articolul 7 alineatul (1), litera c) va avea următorul cuprins:

„c) asigură elaborarea și prezentarea propunerilor către Ministerul Justiției referitoare la cadrul normativ privind protecția proprietății intelectuale și perfecționarea legislației naționale în domeniu;”.

4. La articolul 10 alineatul (1), cuvintele „pe lângă Guvern” se substituie cu cuvintele „pe lângă Ministerul Justiției”.

5. La articolul 26 alineatul (3), cuvintele „se aprobă de Guvern” se substituie cu cuvintele „se aprobă de către Ministerul Justiției”.

Art. XIV. – La articolul 2 din Legea nr. 254/2016 cu privire la infrastructura națională de date spațiale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 441-451, art. 887), cu modificările ulterioare, la noțiunea „*autoritate coordonatoare*”, după cuvintele „autoritate administrativă” se introduce cuvântul „centrală”.

Art. XV. – Legea nr. 102/2017 cu privire la dispozitivele medicale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 244-251, art. 389), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 4 alineatul (1), cuvintele „centrală în subordinea Guvernului” se substituie cu cuvintele „din subordinea Ministerului Sănătății”.

2. La articolul 16 alineatul (2), cuvintele „autoritate publică centrală” se substituie cu cuvintele „Ministerul Sănătății”.

Art. XVI. – În tot textul Legii nr. 296/2017 privind cerințele de igienă a produselor alimentare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 7-17, art. 60), cu modificările ulterioare, cuvintele „director general”, la orice formă

gramaticală, se substituie cu cuvântul „director”, la forma gramaticală corespunzătoare.

Art. XVII. – În tot textul Legii nr. 119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309-320, art. 468), cu modificările ulterioare, cuvintele „director general”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „director”, la forma gramaticală corespunzătoare.

Art. XVIII. – Articolul 5 din Legea nr. 121/2018 cu privire la concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309-320, art. 470), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la alineatul (2), cuvintele „Ministerul Economiei” se substituie cu cuvintele „Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării”;

la alineatul (3), litera c) se abrogă.

Art. XIX. – La articolul 2 din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 441-447, art. 715), cu modificările ulterioare, după cuvintele „Casei Naționale de Asigurări Sociale” se introduc cuvintele „și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină”.

Art. XX. – În tot textul Legii nr. 394/2023 privind produsele alimentare și furajele modificate genetic (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 73-75, art. 100), cuvintele „director general”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „director”, la forma gramaticală corespunzătoare.

Art. XXI. – La articolul 4, la noțiunea „autoritate competentă de implementare a politicilor” din Legea nr. 403/2023 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și pentru modificarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 89-92, art. 131), cuvântul „centrală” se exclude.

Art. XXII. – La articolul 2, la noțiunea „*autoritate competentă*” din Legea nr. 422/2023 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 98-100, art. 147), cuvintele „centrală din subordinea Guvernului” se exclud.

Art. XXIII. – În tot textul Legii nr. 82/2024 privind controalele oficiale în domeniul agroalimentar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 199-201, art. 265), cuvintele „director general”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „director”, la forma gramaticală corespunzătoare.

Art. XXIV. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2026, cu excepția articolului VI, care va intra în vigoare la 1 septembrie 2025.

(2) Guvernul, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, va modifica actele sale normative în conformitate cu aceasta.

(3) Prin derogare de la prevederile art. 29, 31 și 32 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, persoanele care sunt angajate în cadrul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, al căror statut se modifică prin efectul prezentei legi și ale căror activități au fost stabilite și avizate ca funcții publice de conducere și funcții publice de execuție în condițiile art. 67 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, vor fi numite în funcțiile publice respective cu respectarea condițiilor stabilite la art. 27 din legea menționată, fără perioadă de probă pentru funcționarul public debutant, cu depunerea jurământului funcționarului public în termen de 10 zile de la numirea în funcție.

În cazul persoanelor numite al căror statut se modifică prin efectul prezentei legi și ale căror activități au fost stabilite și avizate ca funcții publice de conducere de nivel superior, acestea se vor ocupa prin concurs în modul stabilit de Guvern.

(4) În cazul în care, pentru unele persoane angajate în cadrul persoanelor juridice al căror statut s-a modificat sau care au trecut în subordinea organelor centrale de specialitate prin efectul prezentei legi, salariile calculate prin aplicarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior modificării statutului sau trecerii autorităților administrative centrale în subordinea organelor centrale de specialitate, acestora li se garantează diferența de salariu.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Legii cu privire la modificarea unor acte normative
(privind migrarea autorităților administrative centrale)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul Legii cu privire la modificarea unor acte normative (privind migrarea autorităților administrative centrale) a fost elaborat de Cancelaria de Stat.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Avansarea reformei administrației publice la nivel central, constituie un obiectiv fundamental prevăzut în Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.28/2023. În acest context, Guvernul a aprobat Strategia de reformă a administrației publice a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030 (Hotărârea Guvernului nr.126/2023), care are drept scop instituirea, până la sfârșitul anului 2030, a unui sistem al administrației publice capabil să asigure condiții pentru dezvoltarea sustenabilă a țării, cu un nivel ridicat de eficiență, integritate și competență.

Reforma administrației publice centrale reprezintă o prioritate esențială asumată de Guvernul Republicii Moldova, iar implementarea acesteia este considerată un pas fundamental pentru realizarea tuturor reformelor care au impact direct asupra cetățenilor, având ca scop satisfacerea interesului public și soluționarea rapidă a problemelor curente și a situațiilor de urgență.

Realizarea reformei administrației publice centrale face parte din cadrul obiectivului general 2 „Un sistem instituțional flexibil și eficient al administrației publice centrale prin consolidarea rezultatelor obținute, cu definirea clară a mandatelor instituțiilor publice centrale, eliminarea suprapunerilor, delimitarea clară a rolurilor între instituțiile responsabile de fundamentarea politicilor publice și instituțiile de implementare” reflectat în Planul de acțiuni privind realizarea Programului de implementare, pentru anii 2023-2026 a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.352/2023, care urmărește ca până la sfârșitul anului 2025, sistemul administrației centrale va fi raționalizat și eficientizat printr-un complex de măsuri legislative și prin management.

Proiectul de lege este elaborat și se întemeiază inclusiv pe concluziile reflectate în Raportul SIGMA din 2023 referitor la evaluarea administrației publice din Republica Moldova și a analizelor funcționale sectoriale cuprinzătoare, care conchid că, multe aspecte neelucidate și contradictorii se referă la cadrul actual de reglementare a administrației publice centrale. În recomandările SIGMA, menționate în Raportul prenotat, se remarcă și recomandarea cu referire la revizuirea, în mod cuprinzător, a cadrului organizatoric și legislativ conex administrației publice centrale pentru a încorpora așa-numitele „instituții publice” și autoritățile de reglementare într-un regim general de responsabilitate, ocupare a forței de muncă, salarizare și gestiune financiară și pentru a consolida controlul ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate în prezent întregului Guvern. Prin urmare, realizarea acestei recomandări, se regăsește în Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA a performanței Republicii Moldova în administrația publică în raport cu principiile administrației publice, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr.182-d/2023. Totodată, este relevant să punctăm că și în documentul SIGMA nr.63 „Organizarea administrației publice: guvernanta, autonomia și responsabilitatea agențiilor”, elaborat cu suportul Uniunii Europene, este menționat că indiferent de tipul de agenție, gestionarea performanței orientată spre rezultate, care combină autonomia operațională a

agențiilor cu responsabilitatea pentru rezultatele obținute, reprezintă piatra de temelie a relației minister-agenție. Agențiile trebuie să răspundă în fața ministerelor pentru îndeplinirea obiectivelor și atingerea țintelor clar definite.

Este important să menționăm că, în scopul raționalizării structurii sistemului administrației publice, Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.841/2024, prevede realizarea acțiunii ce vizează modificarea unor acte normative (cu privire la migrarea unor autorități administrativ centrale din subordinea Guvernului în subordinea ministerelor ce elaborează politicile în domeniile respective), fiind prevăzute măsuri ce vizează raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale și în Foaia de parcurs pentru reforma administrației publice (criteriu de referință în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană).

Concomitent, se remarcă relevanța caracterului inerent al trecerii unor autorități administrative centrale în subordinea ministerelor, fiind justificat acest aspect de scopul constituirii și statutul autorității administrative centrale, prevăzute de Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, care stabilește că autoritatea administrativă centrală se creează pentru realizarea politicii statului într-un anumit domeniu, care nu intră în competența nemijlocită a ministerelor.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Administrația publică centrală de specialitate este organizată într-un sistem unic și nici un minister sau altă autoritate administrativă centrală, sau structură organizațională din sfera lor de competență nu poate să se afle în afara acestui sistem, această afirmație fiind reglementată și în art. 3 din Legea nr.98/2012 cu privire la administrația publică centrală de specialitate.

De fapt, la etapa actuală se constată că organizarea într-un sistem unic al administrației publice centrale de specialitate este afectată de anumite disfuncționalități instituționale, fiind autorități administrative care activează în afara acestui sistem, fapt ce duce la fragmentarea competențelor, cu suprapuneri sau lacune în implementarea politicilor publice, lipsa unui mecanism clar de coordonare, care afectează eficiența procesului decizional, dificultăți în asigurarea unei responsabilități clare în realizarea obiectivelor guvernamentale, toate acestea afectând coerența cadrului normativ și operațional.

Modificarea subordonării autorităților administrative reprezintă o măsură strategică ce poate contribui la eficientizarea actului administrativ, consolidarea guvernantei și adaptarea autorităților publice la nevoile actuale ale societății. Această intervenție în esență constă în trecerea anumitor autorități administrative centrale din subordinea Guvernului în subordinea ministerelor care elaborează/vor elabora politici în domeniul respectiv. O astfel de intervenție vizează îmbunătățirea coordonării instituționale, creșterea eficienței procesului decizional și asigurarea unei mai bune alinieri la prioritățile strategice sectoriale.

Prin urmare, s-a identificat inerența operării amendamentelor corespunzătoare la actele normative ce reglementează activitatea Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Agenției Relații Interetnice, Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Agenției Proprietății Publice, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor. În această ordine de idei, proiectul de lege vizează modificarea următoarelor acte normative:

- Legea nr.1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică;
- Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163/1997;
- Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală;
- Legea nr.382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor;
- Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr.259/2004;

- Legea cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă) nr.156/2007;
- Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară;
- Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice;
- Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică;
- Legea nr.80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică;
- Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate;
- Legea nr.68/2013 despre semințe;
- Legea nr.114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală;
- Legea nr.254/2016 cu privire la infrastructura națională de date spațiale;
- Legea nr.102/2017 cu privire la dispozitivele medicale;
- Legea nr.211/2017 privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice;
- Legea nr. 296/2017 privind cerințele de igienă a produselor alimentare;
- Legea nr. 119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar;
- Legea nr.121/2018 cu privire la concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii;
- Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- Legea nr. 394/2023 privind produsele alimentare și furajele modificate genetic;
- Legea nr. 403/2023 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și pentru modificarea unor acte normative;
- Legea nr. 422/2023 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor;
- Legea nr. 82/2024 privind controalele oficiale în domeniul agroalimentar.

În contextul examinării proiectelor de acte normative pe platforma grupului de lucru din cadrul Cancelariei de Stat privind examinarea inițiativelor de instituire/reorganizare a autorităților administrative centrale și structurilor organizaționale din sfera lor de competență, s-a stabilit că activitățile realizate de Centrul Serviciului Civil, nu au un impact relevant în domeniul serviciului civil, întrucât s-a concentrat pe aspecte marginale, care nu demonstrează eficiența acestei autorități administrative, iar activitățile aferente domeniului serviciului civil sunt realizate de fapt de către reprezentanții serviciului civil din cadrul autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea. Argumentele prenotate justifică necesitatea operării modificărilor corespunzătoare la Legea cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă) nr.156/2007 cu aplicarea procedurii de lichidare a Centrului Serviciului Civil și exercitarea în continuare a atribuțiilor acestuia de către reprezentanții serviciului civil și comisiile de recrutare-încorporare.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Reforma administrației publice centrale urmărește consolidarea mecanismelor de guvernare pentru a crește eficiența, transparența și capacitatea instituțională. Acest proces implică restructurarea organizațională, simplificarea procedurilor administrative și întărirea capacității de coordonare între diferite autorități publice.

Amendarea cadrului normativ privind modificarea subordonării autorităților administrative vizează, de regulă, ajustarea relațiilor de autoritate și competență între diferite nivele ale administrației publice, în funcție de necesitățile administrative, sociale, economice și politice. Obiectivele principale includ:

- Precizarea relațiilor de subordonare, coordonare sau autogestiune în funcție de responsabilitățile instituționale;
- Eliminarea suprapunerilor sau conflictelor de competență între autoritățile administrației publice centrale;
- Ajustarea subordonării pentru eficientizarea proceselor de elaborare, promovare și

implementare a politicilor publice;

- Consolidarea procesului de raportare și control al autorităților administrative;
- Integrarea tuturor autorităților administrației publice centrale în cadrul unui sistem unic;
- Îmbunătățirea coordonării activității autorităților administrative;
- Ajustarea în cadrul normativ aplicabil a termenilor specifici autorităților administrative centrale și autorităților administrative în conformitate cu prevederile Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate;
- Optimizarea gestionării serviciului civil (de alternativă).

Prevederile proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (privind migrarea autorităților administrative centrale), vizează în esență modificarea subordonării pentru autoritățile administrative menționate, fapt ce presupune schimbarea relațiilor de autoritate între instituții.

1. Prin modificarea Legii nr.1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică și a Legii nr.102/2017 cu privire la dispozitivele medicale, proiectul de lege vine să propună trecerea Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în subordinea Ministerului Sănătății. În cadrul sistemului de ocrotire a sănătății, medicamentele au un rol fundamental, iar reglementările și legislația privind acest domeniu sunt parte integrantă a politicii de sănătate publică. Domeniul ocrotirii sănătății include și domeniul medicamentelor, respectiv sănătatea publică și protecția sănătății sunt strâns legate de reglementarea, cercetarea, producția, distribuția și utilizarea medicamentelor, care sunt esențiale pentru prevenirea, tratarea și gestionarea diferitor afecțiuni medicale. Menționarea acestor aspecte relevante, subliniază raționamentul propunerii de stabilire a subordonării Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale la Ministerul Sănătății, fapt ce poate contribui la fortificarea procesului de coordonare a implementării politicilor statului în domeniul medicamentului de uz uman, al activității farmaceutice, al circulației substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor și dispozitivelor medicale.

2. Conform prevederilor art.3 din Legea nr.98/2012, administrația publică centrală de specialitate este organizată într-un sistem unic și nici un minister sau altă autoritate administrativă centrală, sau structură organizațională din sfera lor de competență nu poate să se afle în afara acestui sistem. Organizarea într-un sistem unic al administrației publice centrale de specialitate, reprezintă o măsură strategică orientată spre eficientizarea guvernării și creșterea consecvenței instituționale. În acest context, autoritățile publice, inclusiv organizațiile de stat autonome, precum Compania Națională de Asigurări în Medicină, trebuie să fie incluse într-un sistem coerent al administrației publice centrale, conform Legii nr.98/2012. Prin urmare, proiectul de lege propune modificarea Legii nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, în sensul revizuirii statutului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, care în contextul atribuțiilor funcționale, este o autoritate administrativă centrală în subordinea Guvernului, ce administrează și gestionează fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

În temeiul prevederilor art.17 alin.(2) din Legea nr.98/2012, autoritatea administrativă centrală funcționează conform principiului de conducere unică, exercitat de către directorul general, asistat de directori generali adjuncți, care sunt numiți și eliberați din funcție de către Guvern. În această ordine de idei, prin proiectul de lege s-a propus completarea art.12 din Legea nr.1585/1998 cu prevederi ce vizează punerea în aplicare a principiului de conducere unică, fiind propusă de asemenea și reglementarea aspectului ce vizează supravegherea activității Companiei Naționale de Asigurări în Medicină de către Consiliul, cu specificare numărului de membri.

3. Elaborarea politicilor în domeniul relațiilor interetnice și funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova, se încadrează în domeniile de activitate ale

Ministerului Educației și Cercetării. Respectiv, reieșind din faptul că Agenția Relații Interetnice asigură implementarea politicilor statutului în domeniul relațiilor interetnice și al funcționării limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova, este justificată propunerea ce vizează modificarea subordonării Agenției Relații Interetnice, fapt ce impune necesitatea amendării Legii nr.382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor acestora. Acest fapt va putea asigura o coordonare mai bună între politicile educaționale și cele de integrare a minorităților, având în vedere că integrarea socială începe adesea în școală. O abordare integrată ar facilita o mai bună aliniere a obiectivelor Agenției Relații Interetnice cu obiectivele Ministerului Educației și Cercetării.

4. Cercetarea și inovarea reprezintă domenii de activitate proprii Ministerului Educației și Cercetării, fiind arii fundamentale pentru dezvoltarea sistemului educațional, a progresului științific și a creșterii economice la nivel național. Ministerul Educației și Cercetării, în calitate de organ central de specialitate responsabil pentru politicile educaționale, exercită un rol important în formularea, implementarea și coordonarea politicilor în domeniile enunțate. Respectiv, conexiunea dintre cercetare, educație și inovare reprezintă premisa de bază a propunerii de reglementare a coordonării activității Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare de către Ministerul Educației și Cercetării, fapt ce va spori eficiența proiectelor de cercetare, care au un impact direct asupra îmbunătățirii procesului educațional, facilitând concomitent și transferul rapid al cunoștințelor dintre cercetători și instituțiile educaționale.

Modificările propuse la Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, vin să reglementeze definirea Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare în calitate de autoritate administrativă cu subordonarea acesteia Ministerului Educației și Cercetării, fiind puse în aplicare și prevederile principiului de conducere unică, exercitată de către un director, asistat de directori adjuncți, care sunt numiți și eliberați din funcție de către Guvern la propunerea ministrului educației și cercetării.

5. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare este principalul responsabil pentru politicilor agricole și de industrie alimentară, care includ toate etapele producției alimentare, de la cultivarea producției agricole și creșterea animalelor până la procesare și comercializare. Siguranța alimentelor este strâns legată de calitatea producției agricole și a procesării alimentelor, ceea ce face ca Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor să fie un instrument necesar pentru implementarea politicilor ministerului. Trecerea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor în subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare ar permite o mai bună monitorizare a lanțului alimentar, de la etapa de producție agricolă până la consumație, precum și crearea unei abordări integrate în ceea ce privește calitatea și siguranța produselor alimentare. Aceste argumente vin să justifice raționamentul modificării acestei subordonări, prin amendarea Legii nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară. Astfel, propunerea de subordonare a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare reprezintă o premisă strategică, având în vedere interdependența dintre agricultură, industria alimentară și siguranța alimentelor. Totodată, menționăm că, potrivit Legii nr.131/2012 privind controlul de stat, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor este organ de control pe domeniile sanitar-veterinar, fitosanitar, siguranța alimentelor și al materialelor care vin în contact cu produsele alimentare aflate în uz pe întreg lanțul alimentar, producerea și circulația vinului și a produselor alcoolice, protecția consumatorilor în domeniul alimentar, producția agroalimentară ecologică și respectarea condițiilor de licențiere, de autorizare sau de certificare în domeniul aferent, iar actele normative și politicile pe domeniile menționate sunt elaborate și promovate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

6. Agenția Proprietății Publice gestionează patrimoniul statului, inclusiv întreprinderile

și activele publice, iar trecerea acestei autorități publice în subordinea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării ar permite alinierea politicilor de administrare a proprietății publice cu obiectivele economice naționale. Totodată, este oportun să menționăm că Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării are un rol central în planificarea politicilor economice la nivel național, iar coordonarea activității Agenției Proprietății Publice de către ministerul în cauză, ar permite o gestionare unitară și eficientă a proprietății publice și totodată ar contribui la eliminarea suprapunerilor de competențe și la îmbunătățirea proceselor decizionale. Propunerea de modificare a subordonării Agenției Proprietății Publice, implică necesitatea operării amendamentelor corespunzătoare la Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, cu remarcă defnirii Agenției Proprietății Publice în calitate de autoritate administrativă în subordinea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

7. În cazul Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, prin prisma proiectului de lege, se propune trecerea autorității administrative respective din subordinea Guvernului în subordinea Ministerului Justiției, prin modificarea Legii nr.114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, fiind concomitent propus în proiectul de lege exercitarea de către Agenție a funcției de asigurare a elaborării și prezentării propunerilor către Ministerul Justiției referitoare la cadrul normativ privind protecția proprietății intelectuale și perfecționarea legislației naționale în domeniu. Este relevant să menționăm că, Ministerul Justiției prin prisma domeniilor de activitate, elaborează politici de reglementare care vizează nemijlocit și drepturile patrimoniale, ce include în clasificarea lor și dreptul de proprietate intelectuală. Prin urmare, acesta constituie un raționament judicios pentru susținerea modificării subordonării prenotate, cu consolidarea domeniilor de activitate ale Ministerului Justiției, prin învestirea cu funcții corespunzătoare coordonării activității în domeniul protecției juridice a proprietății intelectuale.

8. Deoarece se propune modificarea statutului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, cu atribuirea statutului de autoritate administrativă centrală în subordinea Guvernului, este inerentă ajustarea reglementărilor din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, fapt necesar pentru încadrarea personalului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, care reprezintă un cadru general ce cuprinde principiile, regulile și procedurile de stabilire a drepturilor salariale în raport cu ierarhia funcțiilor din sectorul bugetar.

9. Cu referire la propunerea vizând excluderea unor funcții de demnitate publică din anexa la Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, menționăm că reieșind din conținutul prevederilor actului normativ prenotat, directorul general (directorul) autorității administrative centrale și conducătorul autorității administrative din subordinea ministerului, sunt funcții de demnitate publică. Prin urmare, se identifică irelevanța stipulării unor funcții de demnitate publică în anexa la Legea nr.199/2010, ce vizează funcția de director general al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, director general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, director general al Casei Naționale de Asigurări Sociale și director al Inspectoratului de Stat al Muncii. În contextul subiectului ce vizează persoanele cu funcții de demnitate publică, menționăm că intervenția de modificare a Legii nr.80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, vine să pună accent pe optimizarea și eficientizarea proceselor manageriale și operaționale ale autorităților administrative centrale și autorităților administrative din subordinea ministerelor.

10. Modificările propuse la Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, sunt necesare pentru evidențierea prin prisma principiilor administrației publice și a concluziilor reflectate în Raportul SIGMA din 2023 referitor la evaluarea administrației

publice din Republica Moldova, a inerenței procesului de elaborare și implementare a politicilor publice guvernamentale. Propunerile de modificare a actului normativ în cauză vizează reducerea ambiguității unor prevederi susceptibile de interpretări multiple, fiind expusă reformularea acestora, astfel încât să fie cât mai clare și precise. Concomitent, proiectul legii propune includerea opțiunii de instituire a Consiliului cu rol de monitorizare și supraveghere a autorității administrative centrale, în funcție de importanța, volumul, complexitatea și specificul funcțiilor pe care le realizează autoritatea administrativă centrală.

În contextul argumentării raționamentelor de menținere a subordonării actuale pentru unele autorități administrative centrale, este oportun să reliefăm aspectele relevante următoarelor autorități administrative centrale, pentru care, în virtutea reglementărilor internaționale, se recomandă a fi respectată independența profesională:

1. Conform Codului de bune practici (Adoptat de Comitetul Sistemului Statistic European la 16.11.2017) „Independența profesională a autorităților statistice față de alte departamente și organisme legislative, administrative sau de reglementare, precum și față de operatorii din sectorul privat, asigură credibilitatea statisticilor europene”.

Pentru respectarea acestor reglementări, Biroul Național de Statistică este o autoritate administrativă independentă instituțional și profesional, creată pe lângă Guvern în scopul coordonării sistemului statistic național privind dezvoltarea și producerea statisticii oficiale, fapt prevăzut în Legea cu privire la statistica oficială, nr.93/2017.

2. Menținerea actualei subordonări este proprie și Agenției Naționale Antidoping, fapt ce rezidă din prevederile Codului Mondial Anti-Doping (2021) care stabilește că organizațiile naționale anti-doping trebuie să fie independente în deciziile și activitățile lor operaționale, de structurile sportive și guvernamentale incluzând, dar fără limitare, prin interzicerea oricărei implicări în deciziile sau activitățile lor operaționale din partea oricărei persoane care este în același timp implicată în conducerea sau activitatea unei federații internaționale, a unei federații naționale, a unui organizator de evenimente sportive majore, a unui Comitet Național Olimpic, a unui Comitet Național Paralimpic, sau a unei structuri guvernamentale cu responsabilitate în domeniul sportului sau anti-doping. De asemenea, este important să menționăm că reieșind din caracterul specific al activității, Agenția Națională Antidoping implementează și monitorizează tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, în special Convenția internațională împotriva dopajului în sport a UNESCO, adoptată la Paris la 19 octombrie 2005 (ratificată prin Legea nr. 298/2007), Convenția contra dopajului, adoptată la Strasbourg la 16 noiembrie 1989 (ratificată prin Legea nr. 247/2008), și Protocolul adițional al acesteia, Convenția Consiliului Europei privind manipularea în competițiile sportive, adoptată la Magglingen/Macolin la 18 septembrie 2014 (ratificată prin Legea nr. 285/2018), de Codul mondial antidoping, aprobat de Agenția Mondială Antidoping, și este monitorizată pentru implementarea acestor convenții fiind punct focal de legătură cu Consiliul Europei, cu UNESCO și cu Agenția Mondială Antidoping. Totodată, Agenția a fost creată în 2014 și timp de zece ani, s-a dezvoltat ca brand de partener credibil față de alte organizații WADA. În acest sens, Agenția Națională Antidoping a consolidat reputația sa la nivel național și regional, cu denumirea actuală, dezvoltând o rețea de colaborare cu WADA, CoE și Unesco.

3. Conform prevederilor regulamentelor și directivelor Parlamentului European și ale Consiliului, pe care Republica Moldova le-a transpus prin Legea nr.213/2021 cu privire la investigarea accidentelor și incidentelor în transporturi, o investigație privind siguranța trebuie realizată de un organism permanent, independent de actorii din sistemul aerian, feroviar și naval. Organismul ar trebui să funcționeze într-un mod care să evite orice conflict de interese și orice posibilă implicare în cauzele evenimentului investigat. În special, independența sa funcțională nu ar trebui să fie afectată de operatorii de transport, administratorii de infrastructură, autoritățile de siguranță, autoritățile de reglementare, organismele de tarifare, organismele de evaluare a conformității, precum și față de orice parte ale cărei interese ar

putea intra în conflict cu atribuțiile acestuia. Respectiv, raționamentele menționate, vin să justifice necesitatea menținerii în continuare în subordinea Guvernului a Biroului de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi.

4. Prin structura actuală, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru este unica autoritate administrativă centrală ce reglementează și asigură realizarea politicii statului în domenii de activitate interconectate: cadastru și evaluarea bunurilor imobile, organizarea teritoriului, geodezie, cartografie și geoinformatică, precum și infrastructura națională de date spațiale. Agenția în cauză este singura entitate publică responsabilă de implementarea Directivei INSPIRE a Uniunii Europene (UE), fapt ce contribuie semnificativ la crearea pre-condițiilor pentru integrarea Republicii Moldova în UE, reglementând crearea sistemului de gestionare a datelor spațiale pentru susținerea procesului de guvernare. Totodată, este important să menționăm că, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru elaborează și monitorizează realizările politicilor în domeniile:

- 1) geodezie, cartografie, geoinformatică și teledetecție;
- 2) infrastructura de date spațiale;
- 3) cadastrul bunurilor imobile;
- 4) evaluarea bunurilor imobile.

Prin reforma din 2023, care a fost efectuată la recomandarea experților din cadrul Proiectului UE TWINNING (Olanda, Polonia și Croația) a fost consolidat sistemul pe verticală, prin prisma articolului 17 al Legii nr.98/2012. Respectiv, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru asigură toate domeniile cu date spațiale, cadastru, evaluarea bunurilor imobile, geodezie și cartografie, iar diversitatea de competențe și sarcini impune necesitatea unei abordări coordonate și specializate pentru a asigura eficiența și calitatea în toate aceste domenii.

Conform bunelor practici ale țărilor membre ale UE, politicile publice în domeniul geodeziei, cartografiei, cadastrului și infrastructurii naționale de date spațiale sunt gestionate de către Guvernele acestora prin intermediul entităților publice de specialitate (de ex. Polonia – Oficiul Central de Geodezie și Cartografie, Croația – Administrația Geodezică de Stat, Norvegia – Autoritatea de Cartografiere din Norvegia, etc.).

Cît privește implementarea Directivei INSPIRE și Integrarea în UE, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru are un rol important în implementarea Directivei INSPIRE a UE, contribuind la crearea unui cadru de gestionare a datelor spațiale care să corespundă standardelor europene, facilitând astfel procesul de integrare a Republicii Moldova în structurile europene și asigurând continuitatea reprezentării Guvernului în cadrul mai multor organizații internaționale cum ar fi Asociația Europeană a Agențiilor de Cartografie și Cadastru, Comitetul de Experți al Națiunilor Unite pentru Managementul Informației Geospațiale (UNGGIM), Sistemul European de Poziționare (EUPOS), Consiliul Standardelor Internaționale de Evaluare. Mai mult ca atât, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru s-a integrat pe geoportalul INSPIRE anul trecut și are o misiune importantă în procesul de schimb de date spațiale cu UE. Prin urmare, conchidem că este relevant menținerea în continuare în subordinea Guvernului a Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru.

5. În contextul prezentului proiect de lege, subordonarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nu suportă modificări, întrucât autoritatea administrativă centrală în cauză este responsabilă de gestionarea uneia din componentele semnificative ale bugetului public național, având responsabilitatea directă de a asigura sustenabilitatea financiară a acestui sistem. Menținerea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în subordinea Guvernului, permite o gestionare mai eficientă și independentă a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, minimizând riscul influențelor din partea fondatorului instituțiilor medico-sanitare publice în procesul de negociere și contractare a prestatorilor de servicii medicale, precum și potențialul risc de afectare a exercitării, de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, a atribuției de evaluare și monitorizare a prestatorilor de

servicii medicale și farmaceutice.

6. Menținerea actualei subordonări este proprie și Casei Naționale de Asigurări Sociale, având în vedere că gestionează de asemenea un fond public semnificativ, rămânând în subordinea Guvernului și din considerentul rolului său strategic în gestionarea fondurilor publice dedicate sistemului de asigurări sociale, precum și datorită importanței pe care o are în implementarea politicilor sociale naționale. Casa Națională de Asigurări Sociale, similar Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, îndeplinește o funcție strategică pentru guvernare, iar subordonarea acestora Guvernului, asigură monitorizarea generală și integrarea în planificarea bugetară națională.

7. Menținerea în subordinea Guvernului a Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie este abordarea invocată cu argumente relevante de către autoritățile publice, partenerii de dezvoltare precum și societatea civilă. În cadrul ședinței din 13.02.2025 privind consultarea publică a proiectului de lege, cu participarea reprezentanților Platformei pentru Egalitate și Gen, Coaliției Naționale „Viața fără Violență” și reprezentanților Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, s-a convenit că întrucât Agenția este instituită abia în 2024, este important să se acorde o perioadă pentru Agenția în cauză, până în anul 2027, cu prezentarea Rapoartelor de activitate și, urmare a examinării acestora se va analiza scenariul cel mai potrivit ce vizează subordonarea Agenției, dar care nu va afecta realizarea deplină a funcțiilor Agenției. În domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, Agenția colaborează cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, care în temeiul legii informează Agenția despre activitățile realizate în domeniul prenotat corespunzător misiunii și domeniului lor de specialitate.

În contextul celor expuse, pentru facilitarea asimilării propunerilor de modificare a actelor normative menționate și a argumentelor reflectate mai sus ce vizează autoritățile administrative centrale, informația sistematizată privind subordonarea actuală a autorităților administrative centrale și, respectiv situația ulterioară migrării acestora, potrivit modificărilor propuse în proiectul de lege, se prezintă în următorul tabel.

Nr. d/o	Autoritatea administrativă în subordinea Guvernului	Migrarea propusă
1.	Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Ministerul Justiției
2.	Agenția Relații Interetnice	Ministerul Educației și Cercetării
3.	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	Ministerul Educației și Cercetării
4.	Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Ministerul Sănătății
5.	Agenția Proprietății Publice	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
6.	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
7.	Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie	<i>menținerea actualei subordonări</i>

8.	Biroul Național de Statistică	<i>menținerea actualei subordonări</i>
9.	Agencia Națională Antidoping	<i>menținerea actualei subordonări</i>
10.	Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi	<i>menținerea actualei subordonări</i>
11.	Agencia Geodezie, Cartografie și Cadastru	<i>menținerea actualei subordonări</i>
12.	Compania Națională de Asigurări în Medicină	<i>menținerea actualei subordonări</i>
13.	Casa Națională de Asigurări Sociale	<i>menținerea actualei subordonări</i>

În concluzie, este important să precizăm că prin migrarea autorităților administrative centrale din subordinea Guvernului în subordinea ministerelor ce elaborează politicile în domeniile respective, nu se modifică statutul juridic al persoanelor ce ocupă funcția de conducător al autorităților administrative respective, fiind în continuare persoane cu funcții de demnitate publică. Totodată, menționăm că, proiectul de lege în cauză nu produce efecte asupra autorităților administrative centrale care trec în subordinea ministerelor, înregistrând un impact doar asupra Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, prin integrarea acestei autorități administrative în sistemul unic prevăzut de Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, precum și aplicarea pentru angajații Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a reglementărilor din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Optimizarea gestionării serviciului civil (de alternativă) prin prisma proiectului de lege se realizează, în contextul propunerii de modificare a Legii nr.156/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă). Conform actului normativ menționat, activitățile aferente organizării serviciului civil în Republica Moldova sunt realizate și vor continua a fi realizate de către reprezentanții serviciului civil din cadrul autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea precum și de către comisiile de recrutare-încorporare, iar elaborarea și promovarea politicilor în domeniu va fi asigurată în continuare de Ministerul Muncii și Protecției Sociale. Drept urmare, se stabilește irelevanța activității Centrului Serviciului Civil, ce nu dispune de rapoarte de activitate sau evaluări a performanței sale, care să demonstreze rezultatele acțiunilor întreprinse. În această ordine de idei, menționăm că propunerile de modificare a Legii nr.156/2007 vizează abrogarea/excluderea după caz a reglementărilor cu referire la Centrul Serviciului Civil.

În condițiile art.27 alin.(5¹) din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare, unele persoane beneficiază de diferență de salariu și, în contextul examinării exhaustive a acestui aspect în cadrul autorităților administrative centrale, care trec în subordinea organelor centrale de specialitate s-a stabilit că la următoarele autorități administrative centrale activează persoane care beneficiază de diferență de salariu:

-Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală - 95 persoane, care beneficiază lunar de diferență de salariu în cuantum total de 665,1 mii lei;

-Agenția Relații Interetnice -3 persoane, care beneficiază lunar de diferență de salariu în cuantum total de 3965 lei.

Pentru garantarea diferenței de salariu pentru persoanele respective, prin prisma proiectului de lege se propune ca în cazul în care, pentru unele persoane angajate în cadrul persoanelor juridice al căror statut s-a modificat/care au trecut în subordinea organelor centrale

de specialitate prin efectul prezentei legi, salariile calculate prin aplicarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior modificării statutului/trecerii autorităților administrative centrale în subordinea organelor centrale de specialitate, acestora li se garantează diferența de salariu. Totodată, este relevant să menționăm că propunerea de reglementare în proiectul de lege, a garantării diferenței de salariu, vizează și persoanele angajate în cadrul CNAM, care din perspectiva propunerilor reflectate în proiectul de lege, vor fi salarizate conform reglementărilor prevăzute în Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative, au fost supuse examinării opțiunile alternative, cu analizarea exhaustivă a acestora din perspectiva corespunderii soluției identificate cu obiectivele reformei administrației publice. Opțiunile alternative pot avea implicații diferite din punct de vedere practic, economic, social sau juridic. Proiectul de lege a fost elaborat cu examinarea abordărilor diversificate, care au luat în considerare diferite perspective și soluții.

Menținerea status quo-ului nu poate fi acceptată, întrucât nu răspunde obiectivelor documentelor de politici aprobate, nu eficientizează procesul decizional și nu asigură o coordonare mai bună a politicilor sectoriale. Trecerea autorităților administrative în subordinea ministerelor ce elaborează politici în domeniul respectiv ar putea asigura o gestionare mai adecvată a resurselor și o legătură mai strânsă cu domeniile de activitate specifice, eliminând posibilele suprapuneri de competențe și fortificând răspunderea instituțională.

Trecerea domeniilor de activitate ale autorităților administrative pentru care se propune modificarea subordonării prin intermediul proiectului de lege, la autoritățile administrative centrale, ar putea duce la o fragmentare a responsabilităților administrative, la o scădere a performanței, a eficienței administrative și operaționale.

Consolidarea autorităților administrative existente într-o structură unică sau agenție națională ar putea genera economii și o mai bună gestionare a resurselor, însă această opțiune ar putea crea o entitate mult prea mare și complexă, care să întâmpine dificultăți în gestionarea complexității diferitelor domenii. O astfel de opțiune ar putea reduce flexibilitatea și ar putea duce la o birocrație excesivă.

Aplicarea opțiunii ce vizează trecerea autorităților administrative în subordinea ministerelor poate fi motivată de obiectivul privind fortificarea coordonării, de către ministere, a activității autorităților administrative respective, reducerea complexității managementului administrativ și îmbunătățirea răspunderii instituționale. Această soluție poate reflecta, de asemenea, tendința de a eficientiza guvernarea, evitând confuzia între nivelele de subordonare și facilitând implementarea de politici coerente.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de lege ce prevede trecerea unor autorități administrative din subordinea Guvernului în subordinea ministerelor are un impact asupra sectorului public. Acest impact poate fi abordat din perspectiva oportunității și inerenței realizării reformei administrației publice, fiind importantă depășirea provocărilor ce pot apărea în orice proces de schimbare și dezvoltare. Conținutul prevederilor reflectate în proiectul de lege presupune, pentru autoritățile administrative, un impact asupra structurii instituționale, prin trecerea autorităților administrative în subordinea ministerelor, fapt ce va contribui la o mai bună coordonare între diferitele entități guvernamentale. Aceasta poate duce la o mai mare integrare a activităților și la eliminarea unor suprapuneri sau duplicări de funcții între agenții și ministere. De asemenea, o structură mai centralizată poate facilita implementarea unor politici publice coerente și

unificate.

Subordonarea autorităților administrative către ministere ar înregistra un impact asupra eficienței administrative, prin eliminarea unor nivele intermediare de decizie și prin o mai bună alocare a resurselor financiare și umane. Ministerele, având o structură deja bine definită, pot coordona activitățile autorităților subordonate, având o viziune mai largă asupra domeniilor respective.

Trecerea autorităților administrative în subordinea ministerelor prezumă a avea și un impact asupra resurselor umane, generând o mai bună integrare a echipelor de lucru și o alocare mai eficientă a resurselor umane, având în vedere că ministerele dispun de personal cu competențe specializate pentru gestionarea domeniilor respective.

Este relevant să fie punctat că prin prisma prezentului proiect de lege se înregistrează și un impact asupra transparenței și responsabilității în sectorul public, fiind subordonate autoritățile administrative către ministere, acestea ar putea contribui la o mai bună trasabilitate a deciziilor și la o responsabilizare mai clară, având în vedere că ministerele sunt structuri care se află sub controlul direct al Guvernului.

Într-un cadru integrat în subordinea ministerelor, politica publică ar putea deveni mai coerentă, deoarece autoritățile administrative vor fi mai aproape de elaborarea directă a strategiilor ministeriale. Acest lucru ar putea conduce la o mai bună aliniere a acțiunilor guvernamentale și la o implementare mai rapidă și eficientă a priorităților de politici publice.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Trecerea unor autorități administrative în subordinea ministerelor nu implică costuri suplimentare suportate din bugetul de stat, însă poate contribui la o utilizare optimă a resurselor financiare urmare a coordonării activității autorităților administrative de către organul central de specialitate. În ceea ce privește aspectul salarizării angajaților din autoritățile administrative centrale ce trec în subordinea ministerelor, relevăm că la calcularea salariilor angajaților respectivi, se va menține aceeași valoare de referință în mărimea stabilită la moment de Legea bugetului de stat pentru anul 2025, fapt ce nu va genera costuri suplimentare. Pentru concretizare, menționăm că potrivit art.10 alin.(2) lit.b) și lit.d) din Legea bugetului de stat pentru anul 2025, valoarea de referință pentru personalul, cu excepția celui cu funcții de demnitate publică, din cadrul autorităților administrative centrale din subordinea Guvernului se stabilește în mărime de 2500 de lei, iar pentru personalul cu funcții de demnitate publică din cadrul autorităților administrative centrale din subordinea Guvernului, valoarea de referință se stabilește în mărime de 3000 de lei. Totodată, proiectul de lege stabilește că în cazul în care, pentru unele persoane angajate în cadrul persoanelor juridice al căror statut s-a modificat/care au trecut în subordinea organelor centrale de specialitate prin efectul prezentei legi, salariile calculate prin aplicarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior modificării statutului/trecerii autorităților administrative centrale în subordinea organelor centrale de specialitate, acestora li se garantează diferența de salariu.

În cazul modificării statutului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină din perspectiva propunerilor reflectate în proiectul de lege, personalul acestei autorități administrative centrale va fi salarizat conform reglementărilor prevăzute în Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Pentru asigurarea unui echilibru al nivelului de salarizare între autoritățile administrative centrale, inclusiv și Compania Națională de Asigurări în Medicină, este necesar a fi aplicată o abordare echilibrată care să ia în considerare specificul autorității publice, principiile de echitate și eficiență în sectorul public. Prin urmare, în proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2026 se va propune stabilirea valorii de referință pentru angajații Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în mod similar valorii de referință stabilită pentru angajații ministerelor. De asemenea, reiterăm că în scopul garantării diferenței de

salariu pentru angajații Companiei Naționale de Asigurări în Medicină ca urmare a modificării prin prisma proiectului de lege a statutului acestei autorități administrative centrale, se propune includerea în proiectul de lege a reglementărilor ce vizează garantarea diferenței de salariu și în cazul angajaților Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. Astfel, acoperirea financiară a cheltuielilor de personal a angajaților Companiei Naționale de Asigurări în Medicină care constituie pentru anul 2025 suma de 103 655,5 mii lei se va realiza în limita fondului de administrare al sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, gestionat conform Hotărârii Guvernului nr. 594/2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de constituire și administrare a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.

Pentru creșterea performanței instituționale, asigurarea unui serviciu public eficient și de calitate precum și pentru motivarea personalului Casei Naționale de Asigurări Sociale, care de asemenea asigură gestionarea, cu o responsabilitate majoră, a unui buget esențial al bugetului public național, eventual urmează a fi propus în proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2027, stabilirea valorii de referință în mod similar valorii de referință stabilită pentru angajații ministerelor.

Potrivit proiectului de lege, modificările propuse la cadrul normativ ce vizează domeniul serviciului civil intră în vigoare la 01 septembrie 2025 și, pînă la data prenotată cheltuielile de salarizare pentru 6 angajați ai Centrului Serviciului Civil sunt estimate în mărime de 1.220.562 lei, iar cheltuielile de personal ale Centrului pentru anul 2025 sunt stabilite în cuantum de 1.857.000 lei. În condițiile aplicării procedurii de lichidare a Centrului Serviciului Civil, angajații respectivi vor beneficia de garanții sociale conform prevederilor art.42 din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care sunt estimate în mărime de 713 324 lei. Cu referire la cheltuielile ce vizează concediile nefolosite, menționăm că în baza informației prezentate de Centrul Serviciului Civil, numărul total al zilelor de concediu de odihnă nefolosit de către salariați, constituie 1025 de zile, dintre care șeful Centrului are 840 de zile de concediu de odihnă nefolosit, iar cheltuielile totale pentru concediile nefolosite reprezintă suma de 918 626 lei. Prin urmare, în condițiile disponibilizării angajaților Centrului Serviciului Civil, cheltuielile de personal generează un deficit bugetar estimat în mărime de 995 551, iar sursa de acoperire a cheltuielilor respective reprezintă alocațiile din bugetul actual.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Prin modificarea subordonării autorităților administrative, se poate îmbunătăți modul în care acestea își îndeplinesc sarcinile și nivelul de responsabilizare în fața cetățenilor. Aceste acțiuni pot contribui la o mai bună coordonare a activităților, o alocare mai eficientă a resurselor și o răspundere mai clară în fața beneficiarilor.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Accentuăm, că proiectul de lege are un impact semnificativ asupra autorităților administrative care trec în subordinea ministerelor, în ceea ce privește coordonarea și eficiența administrativă, fortificarea capacității acestora de a răspunde cerințelor beneficiarilor și politiciii guvernamentale. Este esențial ca autoritățile administrative să fie susținute prin mecanisme de formare și ajustare a proceselor, pentru a minimiza eventualele blocaje și a

maximiza beneficiile unei structuri guvernamentale mai centralizate și coordonate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În vederea respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de lege a fost plasat pe portalul www.particip.gov.md , la următoarea adresă: https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-de-initiere-a-elaborarii-proiectului-de-lege-cu-privire-la-modificarea-unor-acte-normative/13642 .
7. Concluziile expertizelor
Potrivit art.34 alin. (1), art.36 și art.37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost remis Ministerului Justiției și Centrului Național Anticorupție, pentru a fi supus expertizei juridice și anticorupție. Prin scrisoarea nr. 04/1-2686 din 17.03.2025 Ministerul Justiției a prezentat expertiza juridică a proiectului. Prin scrisoarea nr. 06/2/4284 din 12.03.2025 Centrul Național Anticorupție a prezentat Raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege. Urmare a recepționării rapoartelor din partea autorităților, rezultatele expertizelor au fost incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor. Toate obiecțiile și propunerile au fost luate în considerare și, după caz, a fost ajustat proiectul de lege.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul legii urmărește scopul încorporării în cadrul legal existent a normelor juridice ce reglementează organizarea administrației publice centrale de specialitate într-un sistem unic.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Proiectul de lege presupune ajustarea cadrului normativ, fapt ce va fi realizat prin operarea modificărilor corespunzătoare la actele normative aprobate de Guvern, ce vizează organizarea și funcționarea autorităților administrative ce trec în subordinea ministerelor prin prisma prezentului proiect de lege, cu modificarea totodată și a actelor normative prin care sunt aprobate Regulamentele privind organizarea și funcționarea ministerelor, fapt necesar pentru stabilirea certă a domeniilor de activitate ale ministerelor, dar și încadrarea în structura ministerelor a noilor autorități administrative, conform prevederilor art.7 din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern. Totodată, în contextul modificărilor propuse la Legea nr.156/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă) apare și necesitatea ajustării Hotărârii Guvernului nr.865/2008 privind unele măsuri de executare a Legii nr.156/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă) prin abrogarea reglementărilor ce vizează Centrul Serviciului Civil.

Secretar general adjunct al Guvernului /semnat electronic/ **Lilia DABIJA**

SINTEZA
la proiectul Legii cu privire la modificarea unor acte normative
 (privind migrarea autorităților administrative centrale)
 (număr unic 21/CS/2025)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică		
Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi <i>(nr.1 din 21.01.2025)</i>	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.
Agenția Națională Antidoping <i>(nr.10-25 din 28.01.2025)</i>	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.
Coaliția Viața fără Violență și Platforma pentru Egalitate de Gen <i>(f/n din 28.01.2025)</i>	<p>Trecerea Agenției Naționale de Prevenire și Combateră a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie (ANPCV) în subordinea MMPS, actor principal în elaborarea politicilor de protecție socială, ar îmbunătăți coordonarea dintre ANPCV și politicile generale de protecție socială și ar integra victimele violenței în programele sociale existente. Considerăm, însă, că prin această trecere s-ar înrăutăți coordonarea interinstituțională în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și violenței împotriva femeilor, deoarece Agenția și-ar îngusta competențele doar pe domeniul protecției sociale, pierzând viziunea amplă și transversală necesară.</p> <p>De subliniat că proiectul de lege vizat este elaborat și se întemeiază pe concluziile reflectate în Raportul SIGMA din 2023. Cu toate acestea, este important de menționat că Raportul SIGMA din 2023 a fost realizat înainte de instituirea Agenției Naționale de Prevenire și Combateră a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie (ANPCV) prin Hotărârea Guvernului nr. 926/2023. În consecință, includerea ANPCV în proiectul de lege actual, bazată pe concluziile acestui raport, este eronată. Evaluarea</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă.</p> <p>În cadrul ședinței din 13.02.2025 privind consultarea publică a proiectului de lege, cu participarea reprezentanților Platformei pentru Egalitate și Gen, Coaliției Naționale „Viața fără Violență” și reprezentanților Agenției Naționale de Prevenire și Combateră a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, s-a convenit să se acorde o perioadă pentru Agenția în cauză până în anul 2027, cu prezentarea Rapoartelor de activitate și, urmare a examinării acestora se va analiza scenariul cel mai potrivit ce vizează subordonarea Agenției, dar care nu va afecta realizarea deplină a funcțiilor Agenției. Este relevant să menționăm că în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, Agenția colaborează cu</p>

<p>administrației publice centrale din Republica Moldova, menționată în raport, nu putea analiza sau fundamenta poziția unei entități care nu era constituită la momentul realizării studiului. Astfel, argumentele susținute în Nota de fundamentare a proiectului de lege în ceea ce privește ANPCV nu sunt aplicabile și contravin logicii fundamentării pe concluziile și recomandările Raportului SIGMA.</p> <p>Propunerea de transfer al ANPCV sub autoritatea Ministerului Muncii și Protecției Sociale (MMPS) este justificată în Nota de fundamentare prin ideea de a fortifica coordonarea dintre Agenție și politicile de protecție socială, facilitând integrarea victimelor violenței în programele sociale existente, precum sprijinul pentru familii, reintegrarea socială, formarea profesională și accesul la servicii sociale. Cu toate acestea, ANPCV a fost creată pentru a coordona activitatea interinstituțională în domeniul prevenirii și combaterii violenței, având un mandat care depășește sfera politicilor sociale. Mai mult, prin HG nr.449/2024, pe lângă ANPCV, a fost constituit Consiliul național coordonator în domeniul prevenirii și combaterii violenței, care include și reprezentanți MMPS, asigurând deja o platformă de cooperare interministerială.</p> <p>Totodată considerăm că ar avea sens transmiterea funcției de dezvoltare politicilor în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie de la MMPS către ANPCV, ce va contribui la eliminarea fragmentării și dublării competențelor autorităților date și îmbunătățirea coordonării în domeniul de activitate a ANPCV..</p> <p>Schimbarea statutului ANPCV va prejudicia mecanismul de coordonare interinstituțională în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și violenței împotriva femeilor. Pentru implementarea efectivă a Convenției de la Istanbul, ratificată de Republica Moldova la 14.10.2021, care la art. 10 prevede că „Statele Părți pot înființa unul sau mai multe organisme oficiale, responsabile de coordonarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea politicilor și a măsurilor de prevenire și combatere a tuturor formelor de violență acoperite de Convenție.” Întrucât violența împotriva femeilor și violența în familie presupune intervenția mai multor sectoare (social, ordine publică, justiție, sănătate ș.a.), Agenția trebuie să rămână pe o poziție care să-i permită coordonarea multisectorială și accesul la toate ministerele relevante. Considerăm însă că, prin acest transfer, va fi afectată negativ coordonarea interinstituțională în domeniul prevenirii și combaterii</p>	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, care în temeiul legii informează Agenția despre activitățile realizate în domeniul prenotat corespunzător misiunii și domeniului lor de specialitate.</p>
--	--

violentei în familie și a violentei împotriva femeilor. ANPCV își va îngusta competențele doar la domeniul protecției sociale, în defavoarea unei abordări integrate, care să includă și alte domenii precum securitatea, sănătatea, justiția și ordinea publică.

Neasigurarea unei coordonări multisectoriale contravine Convenției de la Istanbul. Convenția de la Istanbul, ratificată de Republica Moldova la 14.10.2021, stabilește la art. 10 că: „Statele Părți pot înființa unul sau mai multe organisme oficiale, responsabile de coordonarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea politicilor și a măsurilor de prevenire și combatere a tuturor formelor de violență acoperite de Convenție.” Acest articol evidențiază necesitatea existenței unei autorități cu mandat larg, capabile să asigure coordonarea pe întregul spectru al violentei împotriva femeilor, nu doar în sfera protecției sociale. În prezent, ANPCV îndeplinește exact acele funcții primordiale – coordonare, monitorizare, evaluare și raportare – conform Legii nr. 45/2007 (art. 7 alin. (2¹)). În cazul în care ANPCV ar fi plasată sub Ministerul Muncii și Protecției Sociale, capacitatea de a coordona și supraveghea activitatea tuturor instituțiilor implicate în prevenirea și combaterea violentei ar fi grav afectată. Mandatul Agenției s-ar restrânge la asistența și protecția socială, neglijând componente precum sectorul judiciar, securitatea, educația și alte domenii esențiale. În consecință, s-ar încălca însuși principiul viziunii multisectoriale cerut de Convenția de la Istanbul.

Subordonarea exclusivă la un minister subminează competențele de monitorizare, evaluare și raportare, iar structura deja validată prin dezbateri publice garantează o abordare coerentă. În contextul implementării Convenției de la Istanbul, este esențial ca instituția națională responsabilă să dețină atribuții cuprinzătoare de monitorizare, evaluare și raportare a progreselor în prevenirea și combaterea violentei. Conform art. 7 alin.(2¹) din Legea nr.45/2007, ANPCV îndeplinește deja aceste funcții, supraveghind eficiența politicilor și acțiunilor din domeniu la nivel național. Dacă Agenția ar fi plasată integral sub tutela Ministerului Muncii și Protecției Sociale, capacitatea sa de a evalua inclusiv politicile elaborate de acest minister și de a le corela cu intervențiile altor instituții (Justiție, Afaceri Interne, Educație etc.) ar fi sever restrânsă. Astfel, s-ar pierde viziunea transversală, vitală pentru menținerea unei strategii naționale coerente și pentru tragerea la răspundere a tuturor actorilor implicați.

Modelul actual de organizare al Agenției, cercetat și dezbătut public în 2023, a stabilit că subordonarea Guvernului este cea mai adecvată modalitate de consolidare a capacităților de interacțiune pe verticală și orizontală, la nivel central și local, precum și a cooperării între ministere și alte autorități, în conformitate cu art. 7 alin. (2) din Convenția de la Istanbul. Această organizare conferă o perspectivă orientată spre drepturile victimelor și garantează un sistem eficient de monitorizare a măsurilor de protecție.

Menținerea ANPCV sub Guvern garantează o abordare specializată și autonomă. Beneficiile modelului actual rezidă în funcționarea ANPCV ca structură administrativă centrală autonomă, cu atribuții de elaborare, coordonare a implementării, monitorizare și evaluare a activităților în domeniul combaterii violenței. Fiind în subordinea nemijlocită a Guvernului, Agenția se bucură de un statut comparabil cu al unui minister de ramură, ceea ce îi oferă atât autoritate, cât și flexibilitate în luarea deciziilor și negocierea resurselor.

Prin transferul la MMPS, rolul strategic al ANPCV ar fi redus semnificativ, Agenția devenind una dintre numeroasele structuri sectoriale ale ministerului și pierzând acel caracter transversal necesar pentru coordonarea eficientă în multiple domenii (securitate, justiție, educație, sănătate etc.).

Lecțiile din perioada 2009–2023 confirmă nevoia unei agenții independente. Crearea ANPCV în 2024 s-a fundamentat pe experiența nefericită din intervalul 2009–2023, când Ministerul Muncii și Protecției Sociale era autoritatea principală în gestionarea politicilor privind violența în familie. Rezultatele au fost, din păcate, fragmentare:

- Colectarea datelor statistice administrative a rămas neuniformă;
- Politicile nu au fost coordonate suficient între diferitele autorități centrale;
- Consiliul coordonator interministerial nu a reușit să ofere un răspuns integrat.

Instituirea ANPCV a remediat aceste deficiențe printr-o coordonare mai strictă și o monitorizare mai eficientă, asigurându-se că informațiile sunt centralizate și că politicile se implementează într-o manieră coerentă.

Reforma administrativă nu justifică subordonarea la MMPS. Deși raționalizarea structurii administrației publice și eficientizarea sistemului reprezintă obiective legitime, considerăm că trecerea ANPCV la MMPS

este nejustificată și neîntemeiată. Un asemenea transfer ar compromite eficiența măsurilor de prevenire și combatere a violenței, anulând progresul obținut prin adoptarea unui mecanism autonom, pe deplin adaptat cerințelor Convenției de la Istanbul. În loc să susțină reforma, o astfel de reorganizare ar putea genera blocaje și incoerențe în implementarea politicilor.

Îndepărtarea de practica internațională și recomandările GREVIO. Menținerea ANPCV în subordinea Guvernului reflectă practica internațională și se aliază recomandărilor GREVIO, potrivit cărora statele sunt încurajate să dezvolte platforme specializate robuste, cu rol de coordonare cuprinzătoare și direcționată a politicilor și intervențiilor în domeniul violenței. În schimb, subordonarea la un singur minister ar atenua transversalitatea atât de necesară pentru un răspuns sistemic, existând și riscul subordonării priorităților de combatere a violenței unor obiective ministeriale mai extinse.

Diminuarea eficienței comunicării cu alte ministere și instituții-cheie. Unul dintre riscurile majore ale trecerii ANPCV sub MMPS constă în slăbirea colaborării cu ministere precum MAI, Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății ș.a. Atâta timp cât se află în subordinea Guvernului, ANPCV beneficiază de acces direct la mecanismele interministeriale și poate obține mai rapid sprijin logistic și resurse. Prin includerea în structura MMPS, cooperarea devine mai dificilă, ceea ce ar putea afecta rapiditatea și coerența intervențiilor instituționale în situații de violență.

Scăderea vizibilității și autorității ANPCV în raport cu partenerii internaționali. Statutul ANPCV de entitate guvernamentală autonomă îi conferă o vizibilitate și o autoritate sporite în relația cu donatorii și organizațiile internaționale. Această poziție asigură acces la resurse dedicate, facilitând în același timp schimbul de bune practici și inițierea unor proiecte coordonate la nivel înalt. Dacă este plasată sub un minister, Agenția riscă să piardă prioritatea acordată domeniului violenței, fiind percepută ca o direcție secundară în cadrul MMPS.

Incoerența politicilor publice în contextul alinierii la legislația europeană. În procesul de aliniere la legislația UE, violența împotriva femeilor este tratată ca un fenomen complex, care necesită abordări integrate între multiple sectoare. Recomandările GREVIO și directivele europene favorizează structuri de coordonare cu competențe extinse și transversalitate ridicată. Subordonarea ANPCV unui minister amenință

aplicarea unitară a acestor standarde, favorizând din nou politici sectoriale și fragmentare, în opoziție cu obiectivele de europenizare.

Necesitatea unui cadru clar de răspundere și responsabilitate. Un alt aspect important îl reprezintă mandatul clar al ANPCV, care asigură supravegherea tuturor instituțiilor cu atribuții în combaterea violenței împotriva femeilor și în familie. Menținerea Agenției ca entitate subordonată Guvernului permite impunerea de standarde stricte și tracțiune în sancționarea eventualelor ineficiențe sau nerespectări ale obligațiilor. Așezarea acesteia în subordinea MMPS ar putea diminua capacitatea de monitorizare și de tragere la răspundere a celorlalte autorități, căzând sub prioritățile multiple ale ministerului.

Riscuri privind sustenabilitatea financiară și operațională. O reformă administrativă adecvată trebuie să aibă în vedere și sustenabilitatea atât financiară, cât și operațională a structurilor nou create. În cadrul MMPS, ANPCV ar putea deveni dependentă de bugetul direcționat preponderent către alte segmente (pensii, asistență socială generală etc.). Modelul actual îi permite Agenției să solicite și să administreze fonduri specifice destinate prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor, asigurând un grad mai mare de eficiență în cheltuirea resurselor.

Restrângerea contribuției societății civile și a partenerilor de dezvoltare. Statutul autonom al ANPCV s-a dovedit benefic pentru implicarea societății civile și a partenerilor de dezvoltare, care pot lucra în mod direct cu o structură guvernamentală dedicată. Această formulă facilitează dezvoltarea și implementarea de proiecte comune, mai ales în domeniul serviciilor de prevenire și asistență. Dacă Agenția devine parte integrantă a unui minister, dialogul cu organizațiile neguvernamentale riscă să fie mai puțin vizibil și să sufere limitări birocratice, cu impact asupra calității serviciilor oferite.

Din perspectiva noastră, următoarele elemente necesită monitorizare și soluționare:

- Limitarea atribuțiilor Agenției: Subordonarea directă MMPS poate diminua autonomia necesară pentru coordonarea proceselor interinstituționale, așa cum prevede art. 29 alin. (2) și art. 10 alin. (2), (4) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea ANPCV.

	<ul style="list-style-type: none"> ●Risc de diluare a focusului specific: MMPS are un mandat foarte larg, iar includerea ANPCV în această structură ar putea diminua atenția acordată violenței domestice ca prioritate distinctă. ●Impact asupra respectării cerințelor internaționale: Convenția de la Istanbul subliniază importanța unei coordonări independente, ceea ce poate fi afectat prin reorganizare. ●Imposibilitatea asigurării funcționalității Consiliului național coordonator: Rolul transversal al ANPCV, inclusiv managementul și suportul metodologic pentru Consiliul coordonator, depinde de subordonarea directă la Guvern (HG nr.926/2023). <p>În concluzie menținerea ANPCV în subordinea Guvernului este esențială pentru a păstra caracterul integrat, prioritar și eficient al politicilor de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie. Statutul actual al Agenției îi conferă acces la toate ministerele și instituțiile relevante, permite coordonarea transversală și garantează o monitorizare unitară a progreselor. În contextul reformei administrației publice centrale considerăm că mandatul ANPCV trebuie extins, cu acoperirea domeniului egalității de gen și oferirea mandatului de propuneri de acte normative.</p> <p>Experiența din 2009–2023 a arătat că gestionarea domeniului violenței exclusiv dintr-un minister (MMPS) a condus la abordări fragmentare, necoordonate și ineficiente. Odată cu instituirea ANPCV în subordinea Prim-Ministrului colaborarea interinstituțională s-a consolidat, iar eforturile de prevenire și combatere a violenței au devenit mai clare și mai coerente.</p> <p>Așadar, în numele organizațiilor membre ale Coaliției Naționale „Viața fără Violență” și Platformei pentru Egalitate de Gen, dezaprobam inițiativa de transfer a ANPCV în subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale și solicităm menținerea Agenției în subordinea directă a Guvernului Republicii Moldova. Numai astfel se poate asigura îndeplinirea integrală a obligațiilor internaționale și a exigențelor naționale de protejare a drepturilor femeilor și fetelor, precum și garantarea unui răspuns multisectorial eficient și coordonat la fenomenul violenței.</p>	
Agencia Relații Interetnice	<p>În conformitate cu HG nr. 593/2018, precum și anexa nr.1, p.2 se menționează că: ”... Agenția Relații Interetnice este autoritatea</p>	<p>Nu se acceptă. În temeiul pct.6 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului</p>

(nr. 01-34 din
31.01.2025)

administrativă centrală din subordinea Guvernului, care implementează politica statului în domeniile de activitate ce îi sînt încredințate”.

În urma reformei administrativ centrale care a modificat competențele Agenției și a abrogat H.G. nr.43/2010, competențele Agenției (cunoscut anterior ca Regulamentul privind organizarea și funcționarea Biroului Relații Interetnice) în elaborarea și promovarea politicilor de planificare strategică, analiză, monitorizare și evaluare a politicilor a fost distribuită Ministerului Educației și Cercetării, iar Agenția a devenit instituție publică din componența administrației publice centrale de implementare a politicilor.

Acest aspect a adus o anumită disfuncțiune la nivel național și local în activitatea Agenției, deoarece competențele de implementare nu au fost lărgite. Iar la nivel de minister din anul 2018 pînă în 2023 politicile nu au fost evaluate, subsecvent pasibil la fel și datorită faptului că resursele umane nu au fost încadrate efectiv în cadrul Ministerului Educației și Cercetării.

Pe de altă parte politica MEC pe domeniul dat a acoperit limitat evaluarea politicilor pe alte domenii conexe politicilor relațiilor interetnice (cultură, sănătate, muncă și securitate socială, precum și politici transversale, ca discriminarea, reprezentativitate, etc) . Acest fapt a fost observat și în rapoartele anuale tematice care nu a reflectat politica statului în domeniul relațiilor interetnice în totalitate, fiind un lucru observat de organizațiile internaționale și reflectate în recomandările lor cu privire la ambiguitatea activității ambelor instituții (a se vedea opiniile 4 și 5 ale Convenției Cadru pentru protecția Drepturilor Minorităților Naționale, recomandările RPG a ONU, CER/CoE, CCPMN/CoE, CEDR, etc).

În contextul avansării reformei administrației publice centrale și a urmării obiectivului de eficientizare a administrației publice centrale prin consolidarea rezultatelor obținute, cu definirea clară a mandatelor instituțiilor publice centrale, eliminarea suprapunerilor, delimitarea clară a rolurilor între instituțiile responsabile de fundamentarea politicilor publice și instituțiile de implementare este nevoie de a consolida activitatea Agenției Relațiilor Interetnice și a atribui competențelor respective astfel încît ARI să fie o instituție eficientă precum rezultă din raportul SIGMA.

Legea nr.98/2012, art.17 menționează că în subordinea Guvernului pot fi create și alte autorități administrative centrale în realizarea politicii statului

Educației și Cercetării, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.146/2021, Ministerul realizează funcțiile stabilite în domeniul relațiilor interetnice și funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova. Astfel, în structura Ministerului este o subdiviziune dedicată acestui domeniu, care deja și-a demonstrat oportunitatea. Totodată, este relevant să menționăm că, potrivit principiilor de bună guvernare stabilite de SIGMA, Ministerul este responsabil de elaborarea politicilor, iar Agenția de implementarea acestora, asigurând astfel o sinergie eficientă.

	<p>într-un anumit domeniu sau sferă de activitate, care nu intră în competența nemijlocită a ministerelor, precum și pentru soluționarea unor probleme în care competențele mai multor ministere se intersectează sau se completează. Astfel politica minorităților etnice nu ține doar de competența Ministerului Educației și Cercetării dar și de alte domenii cum ar fi promovarea diversității culturale, combaterea discriminării, promovarea participării reprezentative, complexitatea abordării securității sociale, angajarea în câmpul muncii, etc.</p> <p>Pe de altă parte caracterul de activitate al Agenției Relațiilor Interetnice poate fi interpretat și ca unul politic deoarece asigură balanța și rolul de reprezentativitate al minorităților naționale la nivel de Guvern ca și administrație publică centrală, iar anul 2025 este un an electoral important prin care ne impunem a menține cursul de integrare europeană, iar migrarea ARI către MEC ar putea crea anumite animozități sociale în rîndul liderilor de opinie și reprezentanților minorităților naționale.</p>	
	<p>Aspectul migrării ARI către un minister ar trebui revizuit și analizat din perspectivă eficienței de conlucrarea cu alte ministere, dar revăzut în lumina abordării complexe în promovarea drepturilor minorităților naționale și transversalitatea acestora. Acest minister ar putea fi Ministerul Justiției.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În contextul prevederilor pct.6 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.698/2017, Ministerul realizează funcțiile stabilite în următoarele domenii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) reforma sistemului justiției și de drept; 2) creația legislativă și perfecționarea legislației; 3) informația juridică, evidența și sistematizarea legislației; 4) relații internaționale pe segmentul justiției și drepturilor omului; 5) reprezentarea Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului; 6) reprezentarea Guvernului la Curtea Constituțională; 7) reprezentarea intereselor statului în instanțele judecătorești; 8) profesii și servicii juridice; 9) politici punitive ale statului;

		<p>10) administrarea, în limitele stabilite de lege, a instanțelor judecătorești;</p> <p>11) înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali;</p> <p>12) organizații necomerciale;</p> <p>13) actele de stare civilă;</p> <p>14) expertiză judiciară;</p> <p>15) anticorupție și integritate;</p> <p>16) arhivă și ținerea lucrărilor de secretariat.</p> <p>Respectiv, domeniul relațiilor interetnice, nu este domeniul de competență al Ministerului Justiției.</p>
<p>Agencia Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în Familie (nr.12/46 din 03.02.2025)</p>	<p>Considerăm că utilizarea concluziilor reflectate în Raportul SIGMA din 2023 drept temei de bază pentru elaborarea modificărilor respective nu este relevantă, întrucât ANPCV a fost instituită abia în anul 2024, drept urmare, recomandările acestuia nu se răsfrâng asupra instituției.</p> <p>Instituirea ANPCV reprezintă o realizare națională conform pct. 4.1.2 al Planului de implementare a Programului național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027, aprobat prin HG 332/2023 - „Instituirea entității responsabile de coordonare, implementare și monitorizare a politicilor în domeniul prevenirii și combaterii violenței față de femei și violenței în familie”.</p> <p>Aceasta a fost o măsură adoptată de Guvernul RM ca urmare a ratificării Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, adoptată la 11 mai 2011, conform Legii 144/2021. Și anume, implementarea prevederilor articolului 10 din Convenția de la Istanbul care statuează că „Statele părți pot înființa unul sau mai multe organisme oficiale, responsabile de coordonarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea politicilor și măsurilor de prevenire și combatere a tuturor formelor de violență acoperite de Convenție.”</p> <p>Totodată, în contextul procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și a participării la screeningul bilateral, pe marginea Capitolul 23 „Justiție și drepturi fundamentale”, instituirea Agenției cu mandatul actual, conform prevederilor HG 926/2023, a fost apreciată de Uniunea Europeană și prezentată drept un progres semnificat în abordarea holistică a fenomenului violenței prin:</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În cadrul ședinței din 13.02.2025 privind consultarea publică a proiectului de lege, cu participarea reprezentanților Platformei pentru Egalitate și Gen, Coaliției Naționale „Viața fără Violență” și reprezentanților Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, s-a convenit să se acorde o perioadă pentru Agenția în cauză pînă în anul 2027, cu prezentarea Rapoartelor de activitate și, urmare a examinării acestora se va analiza scenariul cel mai potrivit ce vizează subordonarea Agenției, dar care nu va afecta realizarea deplină a funcțiilor Agenției. Este relevant să menționăm că în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, Agenția colaborează cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, care în temeiul legii informează Agenția despre activitățile realizate în domeniul prenotat corespunzător misiunii și domeniului lor de specialitate.</p>

- implementarea politicilor de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie;
- coordonarea activității interinstituționale în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie;
- monitorizarea și evaluarea implementării politicilor publice în domeniu;
- facilitarea cooperării autorităților administrației publice abilitate cu societatea civilă, a dialogului cu partenerii de dezvoltare și instituțiile de profil în domeniile de activitate.

Prin acest proiect se propune consolidarea capacității de coordonare între diferite autorități publice. Totuși, acest argument nu este plauzibil, deoarece modificarea propusă nu va duce la o fortificare a coordonării, ci, dimpotrivă, va reprezenta un regres în domeniul prevenirii și combaterii violenței. Conform art. 7, alin. (1) din Legea nr. 45/2007, Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS) este printre cele șapte autorități publice abilitate cu atribuții specifice în acest domeniu.

Totodată, potrivit art.8, alin. (1) din Legea 45/2007, organele centrale de specialitate ale statului (Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției), în limitele competenței lor, asigură elaborarea și promovarea politicii de consolidare a familiei, de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, de acordare a protecției și asistenței victimelor și agresorilor.

Astfel, menționăm că până la crearea ANPCV, au fost înregistrare deficiențe semnificative în ceea ce privește coordonarea intersectorială, fapt care a condus la politici fragmentate și o lipsă de abordare sistemică în domeniu.

Odată cu instituirea ANPCV, în 2024, ca autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, cu un mandat care depășește sfera politicilor sociale, constatăm o îmbunătățire a mecanismului de coordonare și cooperare dintre instituțiile guvernamentale, ONG-uri și partenerii de dezvoltare, în cadrul platformei Consiliului Național Coordonator în domeniul prevenirii și combaterii violenței.

Subliniem că potrivit pct. 42 din Raportul de evaluare GREVIO, experții încurajează insistent autoritățile din Republica Moldova să asigure o monitorizare și evaluare independentă a politicilor și măsurilor referitoare

la toate formele de violență împotriva femeilor, pentru a garanta obiectivitatea evaluării, sarcină care la moment este realizată de ANPCV. Prin urmare, subordonarea ANPCV la MMPS va compromite obiectivitatea monitorizării și evaluării implementării politicilor publice și a activităților realizate pe domeniul de competență. Conform bunelor practici ale țărilor membre ale UE, politicile publice în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, sunt gestionate de către guvernele acestora. De exemplu, în Franța și Suedia, instituțiile cu aceste competențe sunt organizate independent de ministerele de resort, ceea ce le permite să adopte măsuri proactive, să coordoneze eficient multiplele sectoare implicate și să aplice politici integrate centrate pe nevoile victimelor.

În aceeași ordine de idei, poate fi analizat exemplul României, unde Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES) a fost recent transferată sub autoritatea Guvernului, după ce, ani la rând, a avut un mandat limitat în cadrul Ministerului Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse. Astfel, experiența României a demonstrat că subordonarea ANES unui minister a condus la stagnare și lipsă de progrese semnificative, evidențiind astfel necesitatea unei abordări coordonate și integrate și a unei autonomii decizionale sporite, pentru a obține rezultate concrete.

Având în vedere că ANPCV are doar un an de activitate și nu a fost supusă procesului de evaluare, orice propunere de schimbare a subordonării nu este justificată. În acest context, este esențial ca orice decizie privind reorganizarea să fie fundamentată pe o analiză obiectivă, bazată pe date și rezultate concrete.

Considerăm oportună coraborarea tuturor recomandărilor parvenite de la Uniunea Europeană, în contextul procesului de integrare europeană a Republicii Moldova, asigurând, totodată, alinierea priorităților la reglementările deja asumate de țară prin ratificarea instrumentelor internaționale.

Propunem ca proiectul respectiv să fie transmis spre consultare tuturor actorilor cu abilități pe domeniul prevenirii și combaterii violenței, ținând cont de prevederile Legii nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie și ale Hotărârii de Guvern Nr. 332/23 cu privire la aprobarea Programului național privind

	<p>prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027.</p> <p>Reiterăm că propunerea înaintată privind subordonarea ANPCV Ministerului Muncii și Protecției Sociale va submina competențele de monitorizare, evaluare și raportare, or structura instituțională, validată prin dezbateri publice în anul 2023, garantează o abordare coerentă necesară pentru coordonarea eficientă în multiple domenii (social, ordine publică, justiție, educație, sănătate etc.). O astfel de schimbare va afecta procesul de implementare a Convenției de la Istanbul și a politicilor publice din domeniu, precum și credibilitatea țării în procesul de integrare europeană.</p>	
<p>Agencia Geodezie, Cartografie și Cadastru (nr.36/01-05/122 din 04.02.2025)</p>	<p>În conformitate cu art.14 alin.(3) din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, care prevede necesitatea utilizării unei denumiri ce reflectă statutul și domeniul de activitate al autorității administrative, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru susține inițiativa de modificare a denumirii entității. Cu referire la propunerea de modificare a denumirii autorității în Biroul de Geodezie, Cartografie și Cadastru, în urma unei analize comprehensive a cadrului normativ și a impactului instituțional, propunem redenumirea acesteia în Autoritatea Națională de Geodezie, Cartografie și Cadastru, propunere fundamentată pe următoarele considerente:</p> <p>1.1. În conformitate cu art.107 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova: „În scopul conducerii, coordonării și exercitării controlului în domeniul organizării economiei și în alte domenii care nu intră nemijlocit în atribuțiile ministerelor, se înființează, în condițiile legii, și alte autorități administrative.”</p> <p>1.2. Art.17 alin.(1) din Legea nr.98/2002: „Pentru realizarea politicii statului într-un anumit domeniu sau sferă de activitate, care nu intră în competența nemijlocită a ministerelor, precum și pentru soluționarea unor probleme în care competențele mai multor ministere se intersectează sau se completează, în condițiile prezentei legi și în conformitate cu Legea cu privire la Guvern, în subordinea Guvernului pot fi create și alte autorități administrative centrale.</p> <p>1.3. În contextul procesului de integrare europeană și al implementării Directivei INSPIRE a Uniunii Europene, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru este unica autoritate administrativă centrală de specialitate care reglementează și asigură realizarea politicii statului în domeniile geodeziei,</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Generic, Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate a invederat deja titlaturile autorităților administrației publice centrale, iar instituirea unei noi denumiri va crea confuzie și va distorsiona întregul sistem. De asemenea, există riscul de a crea confuzii și în raport cu autoritățile din subordinea Parlamentului, precum este Autoritatea Națională de Integritate, care utilizează sintagma „Autoritate”.</p>

cartografie, geoinformatică, infrastructura de date spațiale, cadastru bunurilor imobile și evaluarea bunurilor imobile. Complexitatea și caracterul intersectorial al acestor domenii creează premisele de consolidare a statutului entității prin modificarea denumirii în „Autoritatea Națională de Geodezie, Cartografie și Cadastru”.

Astfel, urmare a inițiativei de modificare a denumirii Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru în art. IV, VI și VII din proiectul de lege, se propune substituirea cuvintelor „Biroul de” cu cuvintele „ Autoritatea Națională de”.

În teoria și practica administrației publice, un „Birou” este definit ca o subdiviziune organizatorică de bază care îndeplinește un set specific și limitat de atribuții administrative. În contextul administrației publice moderne, utilizarea denumirii de „Birou” pentru o entitate care gestionează domenii complexe și strategice, cum este cazul domeniilor geodezie, cartografie, infrastructura de date spațiale, cadastru și evaluarea bunurilor imobile, nu reflectă corespunzător amploarea, importanța, multitudinea și complexitatea activităților desfășurate. Această denumire sugerează o capacitate administrativă și operațională limitată, care nu corespunde cu realitatea funcțională a unei entități cu atribuții multiple și strategice la nivel național.

Prin urmare, din perspectiva științei administrației publice, denumirea de „Autoritate Națională” reprezintă forma organizatorică optimă pentru o entitate care deține competențe extinse în elaborarea și implementarea politicilor publice în domenii strategice, exercită atribuții de coordonare și control la nivel național și asigură alinierea la standardele internaționale în domeniile sale de activitate.

„Autoritatea Națională” reprezintă o structură administrativă de nivel superior în ierarhia entităților publice, investită cu competențe și atribuții extinse de reglementare, autorizare, coordonare și control în domenii strategice de importanță națională.

Elementele definitorii ale unei Autorități Naționale includ:

-Statutul juridic și administrativ: Autoritatea Națională este o instituție publică cu personalitate juridică, subordonată de regulă direct Guvernului, beneficiind de autonomie administrativă și decizională în limitele prevăzute de cadrul normativ.

-Competențe și atribuții: Autoritatea Națională are putere de decizie și reglementare în domeniile său de activitate, fiind investită cu dreptul de a elabora și emite acte normative (legi, hotărâri, ordine, instrucțiuni, regulamente), de a autoriza și controla activități specifice.

-Rol strategic: Autoritatea Națională are responsabilitatea elaborării și implementării politicilor și strategiilor naționale în domeniul său de competență, asigurând coordonarea și monitorizarea activităților la nivel național.

-Reprezentare și cooperare internațională: Autoritatea Națională reprezintă statul în relațiile cu instituții similare din alte țări și cu organizații internaționale de profil, având capacitatea de a încheia acorduri de cooperare și de a implementa standarde și practici internaționale.

În contextul celor invocate propunem ca Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru să fie redenumită în Autoritatea Națională de Geodezie, Cartografie și Cadastru, pentru a reflecta în mod corect competențele și responsabilitățile sale și anume cele de realizare a politicii de stat în domeniile de activitate atribuite. Această modificare va contribui nu doar la clarificarea identității, dar și la consolidarea încrederii partenerilor de dezvoltare și a societății în eficiența și transparența activităților desfășurate de entitate.

La art. XVI se propune substituirea cuvântului „centrală” cu cuvintele „centrală, responsabilă de elaborarea și”, întrucât prin Hotărârea Guvernului nr. 959/2023, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, reglementează și asigură realizarea politicii statului în domeniul infrastructurii datelor spațiale, fapt care actualmente nu se regăsește la art. 2 din Legea nr.254/2016 cu privire la infrastructura națională de date spațiale.

La art. XIII, cu referire la modificarea propusă la articolul 2 alineatul (2) din Legea nr.80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, menționăm că actuala dispoziție a art. 2 alin. (2) din Legea nr. 80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică stabilește dreptul la un cabinet propriu pentru o listă de persoane cu funcții de demnitate publică din cadrul administrației publice, inclusiv pentru directorii generali ai autorităților administrative centrale.

Prin prisma Art. XIII din proiectul prezentat spre avizare se intenționează excluderea directorilor generali ai autorităților administrative centrale din categoria persoanelor cu funcții de demnitate publică care au dreptul la un cabinet propriu. Justificarea acestei propuneri, conform notei de fundamentare, constă în optimizarea și eficientizarea proceselor manageriale și operaționale ale autorităților administrative centrale. Autorul proiectului de lege nu a explicat modul în care va avea loc optimizarea și eficientizarea proceselor manageriale și operaționale ale autorităților administrative centrale în condiții în care, conducătorii acestor autorități, în persoana directorilor generali, nu vor mai dispune de un cabinet propriu care să îi asiste în realizarea atribuțiilor de serviciu.

Menționăm faptul că, directorii generali intră în categoria persoanelor cu funcții de demnitate publică, conform Legii nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. Legea prenotată stabilește, prin prisma art. 13 alin. (1) din acest act normativ, că persoana cu funcție de demnitate publică poate fi asistată de un cabinet propriu, în condițiile legii. Astfel, dacă directorii generali intră în categoria persoanelor cu funcții de demnitate publică, ar trebui să beneficieze de aceleași drepturi pe care le au ceilalți demnitari, or, în caz contrar, acordarea dreptului de a deține un cabinet propriu doar unora dintre persoanelor cu funcții de demnitate publică creează inegalitate pentru restul demnitarilor care nu vor dispune de aceleași drepturi și îi privează de sprijinul necesar printr-un cabinet propriu, esențial pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor. Odată ce toți demnitarii intră în categoria de persoane cu funcții de demnitate publică și au dreptul la cabinet propriu, acest drept ar trebui acordat tuturor.

Atât în proiect, cât și în nota de fundamentare, lipsesc informații privind impactul unei eventuale excludere a dreptului directorilor generali ai autorităților administrative centrale de a avea un cabinet propriu. În prezent, conducătorii acestor autorități beneficiază de un cabinet, în care își desfășoară activitatea asistentul și consilierul. De asemenea, nu este clarificat modul în care va fi asigurată posibilitatea demnitarului de a-și selecta, pe baza încrederii personale, persoanele care îi vor oferi asistență și consiliere în domeniul politicilor publice aferente competențelor autorității pe care o conduce.

În conformitate cu articolul 17 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate și articolul 13 din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, subliniem necesitatea ca directorul general al Agenției de Geodezie, Cartografie și Cadastru, autoritate publică centrală aflată în subordinea Guvernului, să beneficieze în continuare de asistență din partea unui cabinet propriu.

Subsidiar menționăm că, prin Hotărârea Guvernului nr. 959/2023, a fost instituit un sistem eficient de administrare a domeniilor geodezie, cartografie, geoinformatică, teledetecție, infrastructura de date spațiale, cadastru bunurilor imobile și evaluarea bunurilor imobile. Această restructurare a permis o delimitare clară a responsabilităților și un management eficient pe verticală, contribuind semnificativ la clarificarea relațiilor de subordonare și coordonare instituțională, optimizarea proceselor de elaborare, promovare și implementare a politicilor publice, precum și consolidarea mecanismelor de raportare și control.

Preluarea competențelor de elaborare a politicilor în domeniul evaluării bunurilor imobile a impulsat consolidarea cadrului normativ, care reglementează domeniul, prin actualizarea acestuia, legiferarea procedurii de examinare a contestațiilor rezultatelor evaluării și reevaluării bunurilor imobile în scopul impozitării, precum și crearea unui nou Sistem Informațional

„Registrul prețurilor bunurilor imobile”, care va asigura centralizarea și standardizarea informațiilor despre piața imobiliară. O realizare deosebită o reprezintă semnarea Acordului de Licență cu Consiliul pentru Standarde Internaționale de Evaluare, care facilitează adoptarea standardelor internaționale de evaluare în limba română, asigurând astfel alinierea la cele mai bune practici internaționale. Elaborarea unei proceduri transparente de contestare și soluționare a rezultatelor evaluării în scopul impozitării a introdus un mecanism eficient de protecție a drepturilor contribuabililor și autorităților fiscale, reducând semnificativ necesitatea intervenției instanțelor judecătorești și optimizând utilizarea resurselor sistemului judiciar.

Precizăm că restructurarea a fost fundamentată pe expertiza realizată în cadrul Proiectului UE Twinning: „Îmbunătățirea serviciilor de date spațiale în Republica Moldova conform standardelor UE”, care la solicitarea Guvernului a fost extins cu 6 luni, exclusiv pentru analiza cadrului normativ

	<p>și instituțional în domeniile administrate de către Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru. Experții din cadrul Administrației Geodezice de Stat din Croația, cu sprijinul experților de la Cadastrul Olandez (Regatul Țărilor de Jos) și Oficiul Central de Geodezie și Cartografie din Polonia, au evaluat situația existentă privind sistemele de cartografie și cadastru din Republica Moldova, precum și cadrul normativ național. Recomandările experților europeni au vizat crearea unei noi instituții publice - Cadastrul Bunurilor Imobile, cu un management pe verticală, responsabilă de implementarea politicilor elaborate de către Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru. Acest model instituțional este fundamentat pe principiile eficienței administrative, claritate și consecvență în responsabilități precum și asigurarea interoperabilității prin garantarea compatibilității și cooperării între elaborator și implementator.</p> <p>În cadrul restructurării operate a crescut eficiența în elaborarea și implementarea politicilor publice datorită unei clarități privind rolurile instituționale, fapt confirmat de Nota Informativă privind progresul în realizarea Planului de Acțiuni al Guvernului pentru anul 2024 unde Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru a realizat 64 % din acțiunile planificate în PAG, dublu față de anul 2023 (până la restructurare).</p> <p>A fost consolidată capacitatea administrativă a sferei de activitate printr-o gestionare unitară și coerentă a domeniilor geodezie, cartografie și cadastru, inclusiv a proiectelor de asistență externă. A fost fortificată colaborarea directă și schimbul de informații între entitățile relevante, contribuind la îmbunătățirea calității serviciilor.</p> <p>În contextul celor invocate, susținem menținerea restructurării realizate prin Hotărârea de Guvern nr. 959/2023, aceasta fiind în concordanță cu cerințele actuale ale administrației publice centrale și contribuind la dezvoltarea unui sistem eficient și transparent pentru administrarea domeniilor geodezie, cartografie, infrastructura de date spațiale, cadastru bunurilor imobile și evaluarea bunurilor imobile din Republica Moldova.</p>	
<p>Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (nr.28 din 04.02.2025)</p>	<p>În Art. VIII – La articolul 59 alineatul (2) din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 58-66, art. 131), cu modificările ulterioare, <i>textul</i> „În realizarea propriei misiuni, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare dispune de autonomie administrativă, financiară și decizională în conformitate cu prevederile cadrului normativ. Agenția este</p>	<p>Se acceptă parțial, în condițiile art.15 alin.(8) din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate.</p>

	<p>condusă de un director general selectat pe bază de concurs și confirmat în funcție de Guvern pe un termen de 4 ani. Directorul general este asistat de directori generali adjuncți, numiți în funcție publică și eliberați sau destituiți din funcție publică, în condițiile legii, de către Guvern” <i>se propune substituirea cu textul:</i> „Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare este o autoritate administrativă din subordinea Ministerului Educației și Cercetării, responsabilă de implementarea politicii statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate. Agenția este condusă de un director, numit în funcție și eliberat sau destituit din funcție, în condițiile legii, de către Guvern, la propunerea ministrului educației și cercetării. În activitatea sa, directorul este asistat de directori adjuncți, numiți în funcție și eliberați sau destituiți din funcție, în condițiile legii, de către Guvern, la propunerea directorului”.</p>	
<p>Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (nr.03-02/60 din 04.02.2025)</p>	<p>La Art.III din proiectul de lege – Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală</p> <p>Nu susținem propunerea de abrogare a literei g) din art.5 al Legii nr.1585/1998, care stabilește că organizarea asigurării obligatorii de asistență medicală se efectuează în baza principiul autonomiei, potrivit căruia sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală se administrează de sine stătător, în baza legii, iar prestatorii de servicii medicale și farmaceutice care acordă asistență medicală și farmaceutică în sistemul respectiv activează pe principii de autofinanțare și non- profit.</p> <p>Reiterăm că fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală se administrează separat de componentele bugetului public național și se constituie în temeiul primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și transferurilor de la bugetul de stat pentru asigurarea persoanelor neangajate, pentru care Guvernul are calitatea de asigurat.</p> <p>Suplimentar, atragem atenția că și sistemului public de asigurări sociale se organizează în baza principiului autonomiei.</p>	<p>Se ia act.</p> <p>Organizarea într-un sistem unic al administrației publice centrale de specialitate, reprezintă o măsură strategică orientată spre eficientizarea guvernării și creșterea consecvenței instituționale. Întrucât Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM) se identifică a fi autoritate administrativă centrală, este inerentă revizuirea statutului, cu includerea acesteia într-un sistem coerent al administrației publice centrale, conform Legii nr.98/2012. În virtutea reglementărilor specifice organizării și funcționării administrației publice centrale, principiul autonomiei nu este propriu unui sistem public gestionat de o autoritate administrativă centrală. Menținerea în subordinea Guvernului a CNAM, permite o gestionare mai eficientă și independentă a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, minimizând riscul unor eventuale influențe din partea Ministerului Sănătății în calitate de fondator al instituțiilor medico-sanitare publice în procesul de negociere și contractare a prestatorilor de servicii medicale,</p>

		<p>precum și potențialul risc de afectare a exercitării, de către CNAM, a atribuției de evaluare și monitorizare a prestatorilor de servicii medicale și farmaceutice.</p>
	<p>La Art. XIX din proiectul de lege – La articolul 2 din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.</p> <p>Considerăm necesar de a stabili expres prevederea, potrivit căreia în cazul în care salariile calculate pentru angajații Companiei Naționale de Asigurări în Medicină (CNAM) prin aplicarea Legii nr.270/2018 vor fi inferioare celor stabilite până la intrarea în vigoare a modificărilor legislative, salariaților li se va garanta plata diferenței de salariu. Or, în caz contrar, există riscul de a pierde personalul calificat cu experiență și, astfel, a aduce prejudiciu funcționării sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală și procesului de contractare a prestatorilor de servicii medicale și farmaceutice.</p> <p>Complementar, la stabilirea noilor condiții de salarizare a personalului CNAM, este necesar să se țină cont de includerea perioadei de vechime în muncă în cadrul CNAM (până la 01.01.2026) pentru stabilirea treptelor de salarizare și menținerea nivelului de salarizare. Or, în cazul în care după intrarea în vigoare a modificărilor care se propun a fi operate, nivelul de salarizare nu va fi motivant și va fi imposibil de a atrage și menține noi specialiști.</p> <p>În acest sens, ne expunem pentru identificarea unui mecanism viabil prin care salariile calculate pentru personalul CNAM în temeiul Legii nr. 270/2018 să fie cel puțin echivalente cu cele acordate actualmente pentru a asigura atragerea noilor specialiști în sistem.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, sistemul de salarizare are la bază principiile echității și coerenței, în sensul asigurării tratamentului egal și a remunerării egale pentru muncă de valoare egală. Astfel, în cazul în care pentru munca prestată în condiții similare se achită salariu diferențiat, această situație afectează respectarea principiilor menționate.</p> <p>Soluția propusă prin prisma proiectului de lege în cazul salarizării angajaților CNAM, constituie deja o diferență în raport cu celelalte autorități administrative centrale, CNAM avînd o valoare de referință mai mare.</p> <p>Adițional, menținerea diferenței de salariu va duce la inechitate în raport cu persoanele ce vor fi angajate în cadrul CNAM ulterior reformei, și astfel va exista riscul să nu fie atractive acele poziții. Fiind conștienți de complexitatea atribuțiilor, propunem o valoare de referință mai sporită, și aceasta va fi propusă ulterior și pentru CNAS. Totodată, menționăm că la moment cheltuielile anuale pentru salarizarea angajaților CNAM constituie suma de 101,6 mil lei, iar ulterior implementării reformei, cheltuielile vor constitui 69,5 mil lei.</p>
	<p>Atragem atenția asupra necesității stabilirii, începând cu anul 2026, a valorilor de referință de 3000 de lei/3600 de lei pentru calcularea salariilor personalul din domeniile administrării și gestionării sistemului public de asigurări sociale și sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală.</p>	<p>Se acceptă conceptual.</p> <p>Menționăm că unul din angajamentele Guvernului este promovarea unei politici echilibrate privind ocuparea forței de muncă și în domeniul remunerării muncii. Drept urmare,</p>

Ministerul Educației și Cercetării <i>(nr.07-09/738 din 05.02.2025)</i>	<p>Or, conform notei informative la proiect, se menționează despre faptul că în proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2026 se va propune stabilirea valorii de referință în mărime de 3600 de lei pentru directorul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și a valorii de referință în mărime de 3000 lei pentru personalul angajat în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, în același timp, în cazul Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS) aceste valori de referință urmează a fi propuse doar în proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2027, fapt ce este inechitabil față de angajații CNAS, care gestionează un sistem complex de asigurări sociale și sunt responsabili de acordarea prestațiilor de asigurări sociale. Remarcăm că, în lipsa unei motivări adecvate a personalului existent, persistă un risc major că salariații din domeniu să demisioneze, iar locurile de muncă vacante să nu fie solicitate.</p> <p>La amendarea Legii nr.270/2018 este necesar să fie prevăzută acordarea unor mărimi mai mari ale sporurilor cu caracter specific sau a claselor de salarizare suplimentare pentru autoritățile responsabile în domeniul administrării și gestionării sistemului public de asigurări sociale și sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală.</p> <p>Concomitent, ne expunem pentru menținerea personalului instituțiilor a căror subordonare urmează a fi modificată și neadmiterea disponibilizării acestuia în rezultatul amendamentelor propuse în proiectul de lege.</p> <p>Comunică lipsa de obiecții și propuneri.</p>	<p>accentuăm necesitatea gestionării și utilizării alocațiilor aprobate în anul curent în mod econom, eficient și eficace pentru asigurarea stabilității bugetare și sustenabilității finanțelor publice în corespundere cu prioritățile stabilite de Guvern. Astfel, se propune implementarea soluției începând cu anul 2027.</p> <p>Nu se acceptă. Principiile echității și coerenței, prevăzute de Legea nr.270/2018 trebuie respectate în sensul asigurării tratamentului egal și a remunerării egale pentru muncă de valoare egală.</p> <p>Se acceptă. Proiectul de lege nu inserează norme ce vor afecta numărul personalului, migrarea autorităților administrative centrale urmînd a fi efectuată cu trecerea personalului și a salariului intact al acestuia. Eventual, urmare unei analize ulterioare, pentru a fortifica capacitățile direcțiilor de profil din cadrul ministerelor unde vor migra aceste autorități, se va propune transferul în ministere a funcționarilor implicați în procesul de elaborare a actelor normative.</p> <p>Se ia act.</p>
---	---	--

<p>Casa Națională de Asigurări Sociale (1722 din 05.02.2025)</p>	<p>Cu referire la Nota de fundamentare a proiectului, rubrica „4.2.Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” comunicăm următoarele. Casa Națională de Asigurări Sociale administrează sistemul public de asigurări sociale și gestionează bugetul asigurărilor sociale de stat, parte componentă a bugetului public național și al doilea buget ca mărime după bugetul de stat. Respectiv, activitatea Casei Naționale de Asigurări Sociale este de o importanță majoră, iar eficiența și eficacitatea acesteia are impact direct asupra realizării politicilor în domeniul protecției sociale, domeniu strategic pentru bunăstarea populației Republicii Moldova. Profesionalismul, responsabilitatea și dedicația angajaților Casei Naționale reprezintă valori indispensabile pentru a asigura prestarea serviciilor publice calitative în domeniile gestionate de autoritate, iar motivarea corespunzătoare a angajaților raportată la efortul, complexitatea și importanța socială a sarcinilor executate va contribui în continuare la realizarea priorității strategice a Guvernului – acoperirea populației cu servicii publice din domeniul protecției sociale prin acces, calitate și echitate.</p> <p>Reieșind din cele expuse supra, și întru asigurarea unui echilibru al nivelului de salarizare între Compania Națională de Asigurări în Medicină și Casa Națională de Asigurări Sociale (autorități administrative centrale cu statut și importanță similară), se propune aplicarea unei abordări unice față de stabilirea valorii de referință și anume majorarea valorii de referință începând cu 01 ianuarie 2026 inclusiv pentru angajații Casei Naționale de Asigurări Sociale</p>	<p>Se acceptă ca și concept, ca și necesitate de respectare a principiului echității, consfințit de Legea nr.270/2018.</p> <p>Totodată, menționăm că unul din angajamentele Guvernului este promovarea unei politici echilibrate privind ocuparea forței de muncă și în domeniul remunerării muncii. Drept urmare, accentuăm necesitatea gestionării și utilizării alocațiilor aprobate în anul curent în mod econom, eficient și eficace pentru asigurarea stabilității bugetare și sustenabilității finanțelor publice în corespundere cu prioritățile stabilite de Guvern. Astfel, se propune implementarea soluției începând cu anul 2027.</p>
<p>Biroul Național de Statistică (nr.26-08/02 din 05.02.2025)</p>	<p>La proiectul de lege comunicăm lipsa de obiecții și propuneri.</p> <p>La pct.4.2. din Nota de fundamentare a proiectului „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” se propune a fi estimate costurile pentru salarizarea tuturor autorităților administrative centrale din subordinea Guvernului, la un nivel uniform și echitabil de salarizate, și reevaluarea diferențierilor propuse a fi implementare în anul 2026 pentru Compania Națională de Asigurări în Medicină și anul 2027 pentru Casa Națională de Asigurări Sociale.</p> <p>Această abordare ar asigura concordanța cu principiile fundamentale ale sistemului de salarizare, precum principiul nediscriminării, echității și coerenței, în vederea asigurării unui tratament egal și a unei remunerări</p>	<p>Se ia act.</p> <p>Se ia act.</p> <p>În temeiul prevederilor Legii bugetului de stat pentru anul 2025 nr.310/2024 și Legii nr.270/2018, mărimea valorii de referință este similară pentru toate autoritățile administrative centrale și autoritățile administrative. Astfel, în cazul trecerii autorității administrative centrale în subordinea ministerului, mărimea valorii de referință nu se modifică.</p>

	egale pentru muncă de valoare egală, conform prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.	<p>Propunerile de majorare a valorii de referință în cazul angajaților CNAS sunt justificate din perspectiva complexității funcțiilor exercitate și a responsabilităților majore în gestionarea unui buget esențial al bugetului public național.</p> <p>Cu referire la mărimea valorii de referință propusă în cazul angajaților CNAM, menționăm că în cazul modificării statutului CNAM din perspectiva propunerilor reflectate în proiectul de lege, personalul acestei autorități administrative centrale va fi salarizat conform reglementărilor prevăzute în Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Respectiv, pentru motivarea menținerii în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală a angajaților CNAM, prin prism proiectului de lege se propune stabilirea în proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2026 a valorii de referință în mărime de 3600 lei pentru directorul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, și a valorii de referință în mărime de 3000 lei pentru personalul angajat în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală.</p> <p>Suntem conștienți despre necesitatea respectării principiului echității și evitării discriminărilor, ulterior, în dependență de resursele financiare ale bugetului public, se va examina posibilitatea reevaluării valorilor de referință pentru toate autoritățile administrative centrale și autoritățile administrative.</p>
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării <i>(nr.17-393 din 05.02.2025)</i>	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.

<p>Compania Națională de Asigurări în Medicină (nr.01-02/517 din 06.02.2025)</p>	<p>Potrivit notei de fundamentare, proiectul are drept scop instituirea, până la finele anului 2030, a unui sistem al administrației publice capabil să asigure condiții pentru dezvoltarea sustenabilă a țării, cu un nivel ridicat de eficiență, integritate și competență întru realizarea obiectivelor trasate în Programul de activitate al Guvernului și Strategia de reformă a administrației publice a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 126/2023.</p> <p><u>Descrierea situației actuale.</u></p> <p>Reforma sistemului de sănătate din Republica Moldova inițiată la 1 ianuarie 2004 a fost schimbarea radicală a principiilor de organizare și finanțare a sistemului ocrotirii sănătății, prin substituirea mecanismului centralizat de bugetare planificată, moștenit din perioada sovietică, cu un nou model de finanțare bazat pe principiul autonomiei financiare existent în majoritatea statelor europene, finanțat pe prime (contribuții) de asigurări medicale prin intermediul unei entități autonome și independente, în cazul Republicii Moldova - CNAM. Astfel, autonomia CNAM a fost instituită ca răspuns la colapsul sistemului de sănătate din perioada de tranziție, când modelul existent nu răspundea noilor realități. În urma studierii practicilor internaționale și adaptării acestora la contextul național, s-a implementat un model de autonomie instituțională care s-a dovedit eficient în stabilizarea și dezvoltarea sistemului de sănătate, asigurând o gestionare performantă și transparentă a resurselor.</p> <p><u>Evaluarea reformei sistemului de sănătate.</u></p> <p>Urmare a faptului instituirii autonomiei și principiului de autogestiune, Republica Moldova este recunoscută de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) drept exemplu de bună practică în finanțarea sistemului de sănătate prin asigurarea obligatorie de asistență medicală (AOAM), în condiții economice dificile. Raportul de evaluare ex- post de impact a Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și a Legii nr. 1593/2002 cu privire la mărirea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (https://pas.md/ro/PAS/Studies/Details/385), elaborat de către Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate în anul 2022, subliniază realizările majore ale reformei, printre care: implementarea principiului solidarității, crearea unui fond unic gestionat de CNAM, contractarea serviciilor</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Integrarea tuturor autorităților administrației publice centrale în cadrul unui sistem unic și ajustarea în cadrul normativ aplicabil a termenilor specifici autorităților administrative centrale și autorităților administrative în conformitate cu prevederile Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, sunt obiective ce le urmărește proiectul de lege, elaborat în condițiile impuse de necesitatea avansării reformei administrației publice la nivel central, ce constituie un obiectiv fundamental prevăzut în Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.28/2023. Proiectul de lege este elaborat și se întemeiază inclusiv pe concluziile reflectate în Raportul SIGMA din 2023 referitor la evaluarea administrației publice din Republica Moldova și a analizelor funcționale sectoriale cuprinzătoare, care conchid că, multe aspecte neelucidate și contradictorii se referă la cadrul actual de reglementare a administrației publice centrale. În recomandările SIGMA, menționate în Raportul prenotat, se remarcă și recomandarea cu referire la revizuirea, în mod cuprinzător, a cadrului organizatoric și legislativ conex administrației publice centrale pentru a încorpora autoritățile de reglementare într-un regim general de responsabilitate, ocupare a forței de muncă, salarizare și gestiune financiară și pentru a consolida controlul ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate în prezent întregului Guvern. Prin urmare, realizarea acestei recomandări, se regăsește în Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din</p>
--	--	---

medicale pe baze competitive, descentralizarea financiară și creșterea transparenței în administrarea resurselor. Aceste măsuri au contribuit la eficientizarea și stabilizarea sistemului de sănătate din Republica Moldova. La cursurile anuale organizate de OMS privind finanțarea sistemului de sănătate pentru acoperirea universală, Republica Moldova este prezentată ca exemplu de bună practică, în special pentru aplicarea principiului autonomiei. Acest principiu este ilustrat ca un model de funcționare sigură, fiind oferit drept studiu de caz pentru a arăta cum autonomia în organizarea și gestionarea finanțării sistemului de sănătate contribuie la eficiență și sustenabilitate.

Totodată, remarcăm că Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 387/2023, prevede că CNAM a înregistrat progrese vizibile în ceea ce privește dimensiunea de transparență și responsabilizare.

Schimbări preconizate. În contextul în care aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană reprezintă un obiectiv strategic de importanță politică, economică și socială, avansarea pe parcursul integrării europene va constitui o prioritate absolută pentru activitatea CNAM, atât pe termen mediu, cât și lung. Adoptarea de către Republica Moldova a unui cadru legislativ conform standardelor și celor mai bune practici ale UE reprezintă un prim pas esențial în acest proces, creând baza necesară pentru dezvoltarea și implementarea reformelor.

Odată cu acest parcurs, CNAM va trebui să își asume responsabilități complexe, care nu se limitează doar la armonizarea legislației naționale cu cea europeană, ci includ și implementarea efectivă a noilor reglementări, gestionarea mecanismelor precum Cardul European de Asigurări de Sănătate, asigurarea asistenței medicale transfrontaliere, evaluarea tehnologiilor medicale și monitorizarea utilizării fondurilor.

În această ordine de idei, ținem să subliniem faptul că monitorizarea și verificarea volumului și calității serviciilor medicale prestate de instituțiile medicale, o atribuție deja asumată de CNAM prin implicarea medicilor experți ce utilizează metodologii de audit medical și alte tehnici, va dobândi o dimensiune suplimentară, prin integrarea noilor standarde europene și alinierea la cerințele sporite privind transparența și eficiența în utilizarea fondurilor publice. Aceste noi atribuții vor necesita o coordonare strânsă și

Raportul de monitorizare SIGMA a performanței Republicii Moldova în administrația publică în raport cu principiile administrației publice, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr.182-d/2023.

Cu referire la salarizarea angajaților CNAM, este relevant să menționăm că prin prisma proiectului de lege se propune stabilirea unei mărimi mai mari a valorii de referință pentru angajații CNAM, comparativ cu valoarea de referință stabilită pentru angajații altor autorități administrative centrale. Totodată, pentru motivarea angajaților CNAM, prin derogare de la prevederile art.29, 31 și 32 din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, în proiectul de lege s-a propus ca persoanele care sunt angajate în cadrul CNAM al căror statut se modifică prin efectul prezentei legi și ale căror activități au fost stabilite și avizate ca funcții publice de conducere și funcții publice de execuție în condițiile art.67 din Legea nr.158/2008, vor fi numite în funcțiile publice respective cu respectarea condițiilor stabilite la art.27 din Legea nr.158/2008, ***fără perioadă de probă pentru funcționarul public debutant, cu depunerea jurământului funcționarului public în termen de 10 zile de la numirea în funcție.***

În contextul prevederilor Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, activitățile desfășurate de angajații CNAM implică exercitarea prerogativelor de putere publică, iar statut similar îl deține și CNAS, care de asemenea gestionează un buget important, parte componentă a bugetului public național.

<p>resurse suplimentare pentru a asigura o implementare eficientă și sustenabilă.</p> <p>O responsabilitate esențială va consta în aplicarea documentelor internaționale, inclusiv cele privind rambursarea cheltuielilor ocazionate de acordarea serviciilor medicale și a altor prestații în condițiile respectivelor documente internaționale.</p> <p>În ordinea dată, CNAM va deveni Punctul Național de Contact pentru asistența medicală transfrontalieră, întru implementarea Directivei 2011/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2011 privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere. Acest rol presupune responsabilități semnificative, inclusiv coordonarea fluxului de informații între beneficiari, prestatorii de servicii medicale și autoritățile similare din alte state membre, crearea unui sistem bine structurat pentru gestionarea cererilor de rambursare și monitorizare a conformității cu cerințele europene.</p> <p>Implementarea Cardului European de Asigurări de Sănătate (CEAS), în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială și Regulamentul (CE) nr. 987/2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a acestuia, va impune CNAM să asigure un management eficient al proceselor de emitere, utilizare și rambursare asociate cardului. Acest proces se va desfășura conform prevederilor Deciziei nr. S6 din 22 decembrie 2009 și Deciziei Nr. S11 din 9 decembrie 2020, care reglementează rambursările și înregistrările transfrontaliere. Responsabilitatea CNAM va include și prevenirea utilizării abuzive a fondurilor printr-un sistem robust de evidență și monitorizare.</p> <p>Totodată, CNAM va trebui să asigure gestionarea cererilor legate de asistența medicală transfrontalieră, întru implementarea Directivei 2011/24/UE, inclusiv prin validarea documentelor, soluționarea situațiilor juridice complexe și oferirea sprijinului necesar beneficiarilor. Acest lucru va necesita o colaborare extinsă cu instituțiile similare din alte state și o comunicare eficientă pentru a asigura transparența și claritatea drepturilor cetățenilor.</p> <p>În ceea ce privește Evaluarea Tehnologiilor Medicale (ETM), implementarea Regulamentului (UE) 2021/1381 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 decembrie 2021 și Regulamentului (UE)</p>	<p>Prin integrarea tuturor autorităților administrației publice centrale în cadrul unui sistem unic și ajustarea în cadrul normativ aplicabil a termenilor specifici autorităților administrative centrale, asigurăm respectarea principiilor SIGMA de bună guvernare și realizarea reformei administrației publice centrale potrivit cadrului de negocieri pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană.</p> <p>Cît privește statutul de autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, pentru CNAM acest statut se menține prin prisma proiectului de lege, cu menținerea și caracterului independent al raporturilor cu Ministerul Sănătății.</p>
--	--

2021/2282 privind evaluarea tehnologiilor medicale, a normelor procedurale care vizează interacțiunea din cursul pregătirii și actualizării evaluărilor clinice comune ale medicamentelor de uz uman la nivelul Uniunii, schimbul de informații despre ele și participarea la ele, precum și a modelelor pentru respectivele evaluări clinice comune subliniază importanța realizării procesului ETM la nivel național. În acest context, CNAM va avea un rol central, fiind responsabilă de expertiza dosarului tehnic și întocmirea raportului ETM.

Totodată, CNAM va trebui să dezvolte metodologii avansate pentru evaluarea cost - eficienței, siguranței, impactului economic și bugetar pentru tehnologiile medicale examinate spre finanțare din mijloace publice, preluând bunele practici de ETM dezvoltate la nivel de UE. Cercetarea ETM este una complexă și multidisciplinară, subliniind necesitatea asigurării unui staff de experți/personal calificat pregătit în acest domeniu. Evaluările realizate vor constitui o bază solidă pentru susținerea deciziilor privind finanțarea și integrarea noilor tehnologii în sistemul de sănătate, asigurând astfel un impact semnificativ asupra accesibilității la serviciile medicale și eficientizarea cheltuielilor în acest scop.

La fel, până în 2030, în contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, atribuțiilor actuale ale CNAM li se vor adăuga responsabilități suplimentare, precum extinderea și adaptarea sistemelor informaționale pentru a asigura interoperabilitatea proceselor conform standardelor europene. Aceste sisteme urmează să gestioneze datele privind serviciile medicale, rambursările transfrontaliere și implementarea Cardului European de Asigurări de Sănătate. Noile sarcini includ integrarea mecanismelor transfrontaliere, dezvoltarea soluțiilor tehnologice specifice, adaptarea sistemelor pentru asigurarea interoperabilității cu sistemele UE și monitorizarea conformității cu reglementările europene.

Mai mult decât atât, pentru ca aceste sisteme să poată răspunde cerințelor sporite de transparență și eficiență, va fi necesară o colaborare strânsă între specialiștii în domeniul tehnologiilor informaționale și autoritățile de reglementare, pentru a asigura o integrare corespunzătoare a noilor standarde europene și a unei bune practici în ceea ce privește protecția datelor personale ale cetățenilor/pacienților.

În perioada 18 noiembrie - 31 decembrie 2024, în cadrul misiunii SOCIEUX+, experții internaționali au subliniat necesitatea majorării

	<p>numărului personalului calificat întru realizarea obiectivelor strategice și asigurarea implementării eficiente a standardelor europene. Activitățile complexe, precum armonizarea legislativă, implementarea sistemelor EHIC și EESSI, precum și coordonarea proiectelor transfrontaliere, impun competențe în domenii esențiale, cum ar fi dreptul, economia, IT și administrația publică.</p> <p>În plus, amendarea cadrului normativ prin organizarea unui sistem unic al administrației publice centrale de specialitate necesită o analiză suplimentară în vederea asigurării conformității cu actele Uniunii Europene și anume Directiva 2011/85/UE privind cerințele aplicabile cadrelor bugetare ale statelor membre (CELEX: 32011L0085) și Regulamentul (CE) nr. 2223/96 privind sistemul european de conturi naționale și regionale (CELEX: 31996R2223). Conformitatea cu aceste acte reprezintă un pilon fundamental în procesul de aderare la Uniunea Europeană, asigurând convergența legislației naționale cu standardele comunitare și facilitând integrarea în mecanismele de guvernare economică și financiară ale UE. Armonizarea normativă nu este doar o obligație juridică, ci o exigență strategică, menită să garanteze transparența bugetară, sustenabilitatea financiară și eficiența administrării resurselor publice, consolidând astfel încrederea instituțiilor europene și a partenerilor internaționali în capacitatea statului de a implementa politici conforme cu acquis-ul comunitar.</p>	
	<p>La art. III, privind modificarea Legii nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală</p> <p>Aferent modificării art. 1 alin. (1) și abrogării art. 5 alin. (1) lit. g):</p> <p>Art.5 din Legea nr. 1585/1998 stabilește principiile fundamentale ale sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, având la bază principiul autonomiei. Conform acestuia, sistemul este administrat independent, în baza legii, iar prestatorii de servicii medicale și farmaceutice își desfășoară activitatea pe principii de autofinanțare și non-profit. Astfel, CNAM gestionează resursele financiare prin mecanisme bine stabilite, asigurând continuitatea și sustenabilitatea serviciilor medicale. Autonomia instituțională reprezintă un element central al echilibrului sistemului, oferind CNAM flexibilitatea necesară pentru procurarea serviciilor medicale în condiții competitive și transparente. În acest context, remarcăm că nota de fundamentare a proiectului de lege nu oferă o</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Organizarea într-un sistem unic al administrației publice centrale de specialitate, reprezintă o măsură strategică orientată spre eficientizarea guvernării și creșterea consecvenței instituționale. Întrucât CNAM se identifică a fi autoritate administrativă centrală, este inerentă revizuirea statutului cu includerea acesteia într-un sistem coerent al administrației publice centrale, conform Legii nr.98/2012. În virtutea reglementărilor specifice organizării și funcționării administrației publice centrale, principiul autonomiei nu este propriu unui sistem</p>

	<p>justificare clară privind necesitatea excluderii acestui principiu, iar impactul pe termen mediu și lung asupra funcționării sistemului nu este detaliat.</p> <p>Modificările propuse nu trebuie să afecteze principiile fundamentale ale sistemului AOAM și să limiteze capacitatea CNAM de a lua decizii rapide și eficiente în gestionarea fondurilor și contractarea serviciilor medicale.</p> <p>Potrivit notei de fundamentare, subordonarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nu suportă modificări, întrucât autoritatea administrativă centrală în cauză este responsabilă de gestionarea uneia din componentele semnificative ale bugetului public național, având responsabilitatea directă de a asigura sustenabilitatea financiară a acestui sistem. Menținerea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în subordinea Guvernului, permite o gestionare mai eficientă și independentă a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, minimizând riscul influențelor din partea fondatorului instituțiilor medico-sanitare publice în procesul de negociere și contractare a prestatorilor de servicii medicale, precum și potențialul risc de afectare a exercitării, de către CNAM, a atribuției de evaluare și monitorizare a prestatorilor deservicii medicale și farmaceutice. Astfel, argumentarea expusă susține implicit necesitatea menținerii autonomiei CNAM pentru garantarea unei gestionări eficiente, negocierii, contractării și evaluării obiective conforme cadrului legal. În plus, reieșind din prevederile art. 131 alin. (1) din Constituție, fondurile AOAM sunt gestionate distinct, justificând astfel menținerea unui grad de autonomie decizională.</p> <p>Analiza prezentată în nota de fundamentare nu doar că nu reflectă în mod clar principiile actuale de funcționare ale sistemului de sănătate, dar nici nu explică modul în care eliminarea autonomiei CNAM va influența procesele decizionale zilnice și gestionarea situațiilor de criză, cum ar fi o eventuală pandemie. Experiența pandemiei COVID-19 a demonstrat fără echivoc că autonomia CNAM a fost un factor esențial în capacitatea sistemului de sănătate de a reacționa rapid și eficient la provocările fără precedent generate de criza sanitară. Având un mecanism decizional flexibil și independent, CNAM a putut aloca resurse financiare în mod operativ pentru achiziția de echipamente medicale, suplimentarea finanțării instituțiilor medico- sanitare, decontarea serviciilor medicale pentru pacienții afectați și implementarea unor măsuri de sprijin pentru personalul</p>	public gestionat de o autoritate administrativă centrală.
--	---	---

medical. Datorită acestei autonomii, s-au putut lua decizii imediate privind contractarea serviciilor suplimentare și gestionarea finanțării tratamentelor critice, evitând astfel întârzierile birocratice care ar fi afectat direct capacitatea sistemului de a răspunde în timp util. Într-un context centralizat, fără autonomie, fiecare decizie ar fi fost supusă unui lanț complex de aprobări, ceea ce ar fi întârziat reacția sistemului de sănătate și ar fi compromis accesul pacienților la tratamente salvatoare.

Decizii prompte, axate pe autonomia instituțională, au fost asumate de către CNAM și în contextul războiului din Ucraina și crizei refugiaților, atunci când sistemul medical nu era pregătit pentru fluxul masiv de peste sute de mii de refugiați, fiind necesară identificarea rapidă a mecanismului de finanțare și a resurselor financiare suplimentare, negociind și semnând acorduri de finanțare nemijlocit cu partenerii de dezvoltare de circa 100 mil. lei.

Dacă autonomia CNAM ar fi eliminată, cum s-ar asigura că, în fața unor crize sanitare similare, reacțiile vor fi la fel de eficiente? Se va introduce un alt mecanism care să suplinească această capacitate decizională rapidă? Dacă, așa cum se afirmă în nota informativă, excluderea autonomiei nu ar aduce schimbări în procesul decizional, atunci care este justificarea pentru această modificare? În concluzie, pandemia și criza refugiaților a evidențiat clar că autonomia CNAM nu doar că a funcționat eficient, ci a fost esențială pentru menținerea stabilității sistemului de sănătate. Eliminarea acestui principiu, fără o soluție alternativă clară și eficientă, riscă să reducă capacitatea sistemului de sănătate de a răspunde prompt și eficient în situații de criză și chiar în gestionarea activității curente.

Orice modificare a mecanismului de administrare a sistemului AOAM trebuie evaluată cu maximă responsabilitate, având în vedere consecințele sale directe asupra accesului populației la servicii medicale. Autonomia CNAM a fost instituită pentru a asigura un mecanism eficient, flexibil și independent de administrare a fondurilor destinate asistenței medicale. Această autonomie a garantat că deciziile privind alocarea resurselor nu sunt afectate de întârzieri birocratice și nu sunt supuse unor procese administrative îndelungate, care ar putea pune în pericol viața pacienților. Eliminarea autonomiei CNAM și înlocuirea acesteia cu un mecanism birocratic rigid va genera întârzieri în procesul de aprobare și alocare a

	<p>resurselor necesare, afectând direct dreptul persoanei la îngrijire medicală oportună și adecvată.</p> <p>Astfel, în situații critice, în care fiecare minut contează, un pacient aflat în așteptarea unui medicament vital, a unui consumabil esențial în tratament sau a unei proceduri salvatoare ar putea fi expus unor riscuri suplimentare din cauza proceselor administrative îngreunate. Orice tergiversare cauzată de aprobări suplimentare sau de restructurarea decizională va avea consecințe directe asupra stării de sănătate a pacienților, punând în pericol însăși esența dreptului constituțional la ocrotirea sănătății.</p> <p>Autonomia CNAM nu este un privilegiu administrativ, ci un mecanism care de-a lungul timpului a dus la îmbunătățirea finanțării sistemului de sănătate. Eliminarea acestui principiu, fără o alternativă clară care să asigure aceeași eficiență, nu este doar o schimbare de sistem – este o decizie care poate costa vieți.</p>	
	<p>De asemenea, semnalăm că, acțiunea de la pct. 184 din Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024, are scopul de a adapta legislația privind finanțele publice și responsabilitățile bugetar-fiscale la standardele europene, pentru a spori transparența, eficiența și sustenabilitatea gestionării resurselor publice prin transpunerea Directivei 2011/85/UE privind cerințele aplicabile cadrelor bugetare ale statelor membre.</p> <p>Astfel, conform Regulamentului (CE) nr. 2223/96, structura unităților instituționale trebuie să respecte principiile de clasificare stabilite în Sistemul European de Conturi (SEC) (prevăzut și în Directiva 2011/85), ceea ce impune o delimitare clară a economiei naționale în sectoare instituționale bine definite. În acest context, orice reformă care vizează reorganizarea instituțiilor publice, inclusiv a CNAM, trebuie să fie aliniată cu categoriile instituționale recunoscute la nivel european, respectând în administrația publică următoarea structură:</p> <p>Administrația publică (S.13.)</p> <p>Subsectorul: Administrația centrală (S.1311) Subsectorul: Administrația de stat (S.1312) Subsectorul: Administrația locală (S.1313)</p> <p>Subsectorul: Fondurile de securitate socială (S.1314)</p> <p>Astfel, propunerea actuală din proiect intră în contradicție cu principiile de clasificare stabilite prin Regulamentul (CE) nr. 2223/96, întrucât nu respectă delimitarea clară între unitățile instituționale și nu integrează</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În scopul sporirii eficienței, performanței și transparenței finanțelor publice, Ministerul Finanțelor a elaborat proiectul legii privind modificarea unor acte normative (ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice) nr. unic 48/MF, cu propuneri de modificare inclusiv a Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.</p>

	<p>CNAM în categoria compatibilă cu structura impusă de SEC și anume - Fondurile de securitate socială (S.1314). În contextul celor expuse supra, relevăm necesitatea excluderii din proiect a dispozițiilor de modificare a art. 1 alin. (1) și de abrogare a art. 5 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 1585/1998.</p>	
	<p>În partea ce ține de Consiliul de administrație al CNAM menționăm că proiectul stabilește doar numărul de membri, fără a detalia componența acestuia, precum și atribuțiile Consiliului, or aceste norme sunt esențiale pentru asigurarea unui cadru normativ clar. În acest context, menționăm că normele primare se stabilesc în lege.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Normele evocate nu sunt norme primare. În legi, conform Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, se expun doar normele cu caracter general, cele subsecvente urmînd a fi reflectate în actele subsidiare, în cazul în speță - Hotărîrea Guvernului nr.156/2002 cu privire la organizarea și funcționarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.</p>
	<p>La art. XIX din proiect privind modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar: Potrivit Legii nr.1585/1998 și Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar- fiscale nr. 181/2014, CNAM administrează și asigură gestionarea mijloacelor fondurilor AOAM, care constituie circa 12% din bugetul public național. Concomitent, este de remarcat faptul că, potrivit Statutul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 156/2002, CNAM îi sunt atribuite o serie de obligații specifice, printre acestea se numără: evaluarea tehnologiilor medicale și oferirea informațiilor în cadrul procesului decizional în vederea alocării mijloacelor financiare din fondurile AOAM pentru cele mai eficiente tehnologii; identificarea necesității populației în servicii medicale; negocierea cu prestatorii de servicii medicale a ofertelor prezentate de aceștia pentru încadrarea în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală și încheierea contractelor de prestare a serviciilor medicale; negocierea cu furnizorii de medicamente și dispozitive medicale a prețului la medicamentele și/sau dispozitivele medicale compensate și încheierea cu aceștia a contractelor privind eliberarea medicamentelor și/sau dispozitivelor medicale compensate din fondurile AOAM; evaluarea instituțiilor medico-sanitare; evaluarea și monitorizarea corespunderii modalității de aprovizionare cu medicamente și dispozitive medicale compensate, de eliberare și de evidență a acestora, precum și cele menționate la Schimbări preconizate, etc.</p>	<p>Se acceptă ca și concept.</p> <p>Totodată, menționăm că unul din angajamentele Guvernului este promovarea unei politici echilibrate privind ocuparea forței de muncă și în domeniul remunerării muncii. Drept urmare, accentuăm necesitatea gestionării și utilizării alocațiilor aprobate în anul curent în mod econom, eficient și eficace pentru asigurarea stabilității bugetare și sustenabilității finanțelor publice în corespundere cu prioritățile stabilite de Guvern.</p> <p>Subliniem că, comparativ cu alte autorități administrative centrale, pentru angajații CNAM prin prisma proiectului de lege se propune stabilirea unei valori de referință sporite, astfel încît să obținem motivarea și menținerea în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală a angajaților CNAM.</p> <p>Principiile echității și coerenței, prevăzute de Legea nr.270/2018 trebuie respectate în sensul asigurării tratamentului egal și a remunerării egale pentru muncă de valoare egală. Astfel, nu poate fi acceptată propunerea reglementării</p>

<p>Administrarea fondurilor AOAM implică un nivel ridicat de responsabilitate, competență și impact direct asupra sistemului de sănătate. În acest context, salarizarea personalului trebuie să reflecte nu doar complexitatea și importanța strategică a atribuțiilor, ci și principiul echității, asigurând un raport just între responsabilitate, răspundere și remunerare.</p> <p>Este esențial ca această echitate să nu fie înțeleasă ca o simplă echivalare cu alte autorități administrative centrale, ci ca o recunoaștere a specificului activității CNAM și a cerințelor ridicate pe care le presupune gestionarea resurselor din domeniul sănătății – pilon important pentru prosperarea țării. În acest sens, argumentul formulat în nota de fundamentare – „Pentru asigurarea unui echilibru al nivelului de salarizare între autoritățile administrative centrale, inclusiv și Compania Națională de Asigurări în Medicină, este necesar a fi aplicată o abordare echilibrată care să ia în considerare specificul autorității publice, principiile de echitate și eficiență în sectorul public.” – este relevant doar în măsura în care reflectă aceste particularități.</p> <p>CNAM gestionează în prezent 16 sisteme informaționale esențiale pentru administrarea eficientă a fondurilor AOAM și pentru asigurarea continuității serviciilor de sănătate. În contextul interoperabilității cu statele UE, urmează să fie dezvoltate noi soluții digitale care să faciliteze schimbul de date și integrarea în structurile europene. Totodată, atragerea și menținerea specialiștilor IT necesari pentru aceste procese reprezintă o provocare majoră, având în vedere concurența crescută pe piața muncii din domeniul privat, unde ofertele salariale sunt semnificativ mai atractive. Această situație impune măsuri urgente pentru asigurarea unui cadru motivațional adecvat, astfel încât CNAM să își poată îndeplini obiectivele strategice și să contribuie la dezvoltarea unui sistem de sănătate modern și eficient.</p> <p>Menținerea unui sistem de salarizare proporțional cu responsabilitățile asumate precum identificarea necesităților de procurare a serviciilor medicale, medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate, examinarea anuală a peste 500 de dosare și oferte ale prestatorilor, negocierea și ajustarea pe parcursul anului a circa 2500 contracte și acorduri adiționale, participarea la estimarea tarifelor și negocierea prețurilor pentru serviciile medicale, medicamentelor și dispozitivelor</p>	<p>pentru personalul din autoritatea responsabilă de administrarea și gestionarea sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală – 40% din suma anuală a salariilor de bază pentru personalul cu drept de a beneficia de spor cu caracter specific.</p>
---	--

	<p>medicale compensate, este esențială pentru stabilitatea, eficiența instituției, contribuind la o gestionare optimă și integră a resurselor și la sustenabilitatea sistemului de sănătate.</p> <p>În contextul celor expuse, propunem completarea art.17 alin. (2) Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar cu o dispoziție cu următorul cuprins:</p> <p>„j) pentru personalul din autoritatea responsabilă de administrarea și gestionarea sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală – 40% din suma anuală a salariilor de bază pentru personalul cu drept de a beneficia de spor cu caracter specific”.</p>	
	<p>La art. XX Dispoziții finale și tranzitorii, remarcăm că:</p> <p>Regulamentul actual privind remunerarea muncii salariaților CNAM este parte componentă a Contractului colectiv de muncă la nivel de Companie și este elaborat în baza prevederilor Legii salarizării nr. 847/2002 și Hotărârii Guvernului nr.743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară. Astfel, în baza acestui Regulament, personalului CNAM lunar îi este garantat salariul de bază și sporul pentru intensitatea muncii, care constituie componenta principală a salariului mediu lunar. Conform estimărilor preliminare ale salariilor medii lunare în baza prevederilor proiectului legii în cauză, dar și ținând cont de vechimea în muncă a personalului în unitatea respectivă pentru stabilirea treptei de salarizare, constatăm că mărimea salariilor medii lunare vor fi în descreștere cu 25%-40%, ceea ce contravine prevederilor art.28 al Legii salarizării nr.847/2002 care prevede că subiecții organizării salarizării nu au dreptul să adopte hotărâri în probleme de salarizare, care înrăutățesc condițiile stabilite de legislație și de contractele colective de muncă.</p> <p>În același timp, stabilirea unui regim de salarizare care să conducă la reducerea semnificativă a salariilor personalului CNAM ridică îngrijorări în legătură cu respectarea art. 1 din Primul Protocol Adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează protecția dreptului de proprietate, inclusiv dreptul la o remunerație corectă. Reducerea salariilor într-o manieră semnificativă, fără a respecta principiile echității și proporționalității, duce la o încălcare a acestui drept fundamental.</p> <p>Mai mult, dacă salariul este deja dobândit sau angajatul are o speranță legitimă de a-l primi într-un anumit quantum, orice diminuare arbitrară sau permanentă reprezintă o atingere a dreptului de proprietate. Acest principiu</p>	<p>Se ia act.</p> <p>Cu referire la salarizarea angajaților CNAM, este relevant să menționăm că prin prisma proiectului de lege se propune stabilirea unei mărimi mai mari a valorii de referință pentru angajații CNAM, comparativ cu valoarea de referință stabilită pentru angajații altor autorități administrative centrale. Totodată, pentru motivarea angajaților CNAM, prin derogare de la prevederile art.29, 31 și 32 din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, în proiectul de lege s-a propus că persoanele care sunt angajate în cadrul CNAM al căror statut se modifică prin efectul prezentei legi și ale căror activități au fost stabilite și avizate ca funcții publice de conducere și funcții publice de execuție în condițiile art.67 din Legea nr.158/2008, vor fi numite în funcțiile publice respective cu respectarea condițiilor stabilite la art.27 din Legea nr.158/2008, fără perioadă de probă pentru funcționarul public debutant, cu depunerea jurământului funcționarului public în termen de 10 zile de la numirea în funcție.</p>

	<p>este susținut de jurisprudența CEDO, care a stabilit că modificările semnificative ale condițiilor salariale, fără o justificare adecvată, pot fi considerate o încălcare a dreptului la respectarea bunurilor proprii.</p> <p>În acest sens, este necesar ca orice ajustare salarială să fie însoțită de o justificare clară, demonstrând că este necesară pentru atingerea obiectivelor economice și că nu va afecta într-un mod disproporționat drepturile fundamentale ale angajaților. În caz contrar, ar putea exista riscul de a crea un dezechilibru semnificativ între cerințele funcționale și protecția drepturilor individuale, ceea ce ar afecta stabilitatea instituțională și ar putea duce la dificultăți în implementarea reformelor strategice.</p> <p>Este important să se asigure un echilibru corect între interesul general al comunității și protejarea drepturilor fundamentale ale individului. Astfel, nu ar trebui să se impună o povară excesivă asupra angajaților, așa cum subliniază și cazul <i>Khonikina vs Georgia</i> (2012).</p> <p>Odată cu modificarea principiilor de salarizare a personalului CNAM, va fi dificil să se atragă și să se mențină personal calificat pentru implementarea sistemului AOAM. Reducerea atractivității salariale va duce la migrarea acestui personal către instituții, inclusiv în afara sistemului public, care oferă condiții mai favorabile, afectând capacitatea CNAM de a-și îndeplini obligațiile. La 31.12.2024, CNAM funcționa cu 258,5 unități, cu 36,5 unități mai puțin decât numărul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 156/2002, ceea ce subliniază deficitul de personal. În acest context, nevoia de a adopta măsuri de stimulare salarială devine urgentă, pentru a preveni instabilitatea instituțională și întârzierile în implementarea reformelor din domeniul sănătății.</p> <p>Gestionarea fondurilor AOAM presupune responsabilități complexe care necesită personal calificat, având în vedere atribuțiile de negociere cu furnizorii de servicii medicale și evaluare a tehnologiilor medicale. Astfel, un regim de salarizare adecvat și raportat la rezultatul inflației înregistrate este esențial pentru retenția personalului calificat și pentru realizarea obiectivelor strategice. Dacă nu sunt adoptate măsuri de stimulare a salarizării, riscurile includ blocaje administrative și întârzieri în atingerea obiectivelor, ceea ce ar afecta inclusiv absorbția fondurilor europene destinate susținerii sistemului de sănătate.</p>	
	<p>În ordinea celor menționate, Art. XXII Dispoziții finale se va completa cu alin.(4) și (5) cu următorul cuprins:</p>	<p>Nu se acceptă.</p>

	<p>„(4) Pentru persoanele angajate ale CNAM la determinarea perioadei de vechime în muncă pentru stabilirea treptei de salarizare se ia în considerare perioada de activitate în unitatea respectivă și în serviciul public.</p> <p>(5) În cazul în care, pentru persoanele angajate ale CNAM, salariile calculate prin aplicarea prezentei legi sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior modificării statutului, acestora li se garantează diferența de salariu. ”</p>	<p>Conform Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, sistemul de salarizare are la bază și principiile echității și coerenței, în sensul asigurării tratamentului egal și a remunerării egale pentru muncă de valoare egală. Astfel, în cazul în care pentru munca prestată în condiții similare se achită salariu diferențiat, această situație denotă încălcarea principiilor menționate.</p> <p>Soluția propusă prin prisma proiectului de lege în cazul salarizării angajaților CNAM, constituie deja o diferență în raport cu celelalte autorități administrative centrale, CNAM avînd o valoarea de referință mai mare.</p> <p>Adițional, menținerea diferenței de salariu va duce la inechitate în raport cu persoanele ce vor fi angajate în cadrul CNAM ulterior reformei, și astfel va exista riscul să nu fie atractive acele poziții.</p>
	<p>CNAM asigură gestionarea mijloacelor fondurilor AOAM, care potrivit Legii nr.181/2014 este o componentă a bugetului public național. În conformitate cu articolul 16 al Legii nr.1585/1998 în scopul realizării asigurării obligatorii de asistență medicală, CNAM constituie, din contul mijloacelor totale acumulate, și gestionează următoarele fonduri: fondul pentru achitarea serviciilor medicale și farmaceutice, fondul de rezervă al asigurării obligatorii de asistență medicală, fondul măsurilor de profilaxie, fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale și fondul de administrare al sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală.</p> <p>Conform actelor normative corespunzătoare, mijloacele financiare acumulate în fondul de administrare se utilizează pentru activități ce țin de administrarea și gestionarea fondurilor AOAM, respectiv, și pentru salarizarea personalului angajat al CNAM.</p> <p>Concomitent, este de menționat faptul că unul din principiile bugetare aprobate prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 este cel al unității, care prevede că toate resursele și cheltuielile</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Rolul CNAM este esențial în gestionarea sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală. Prin urmare, se vor utiliza actualele principii privind salarizarea angajaților din FAOAM, astfel încît nu va fi distorsionat acest mecanism. Dimpotrivă vor fi economii care vor fi utilizate la acoperirea celorlalte componente ale FAOAM.</p>

	<p>autorităților/instituțiilor se reflectă și se efectuează exclusiv în/din bugetul de la care se finanțează.</p> <p>De asemenea, prevederile art. 32 al legii prenotate stipulează că bugetele componente ale bugetului public național se administrează independent unul de altul și pot fi angajate doar în relații interbugetare.</p> <p>Astfel, prevederile cu referire la acoperirea din bugetul de stat a cheltuielilor legate de salarizarea angajaților CNAM contravin legilor menționate mai sus și necesită să fie excluse din nota de fundamentare.</p>	
	<p>Generalizând, considerăm necesară o reanalizare a proiectului pentru a ne asigura că acesta nu este susceptibil de a aduce atingere prevederilor constituționale. În acest sens, Comentariul Constituției Republicii Moldova, în interpretarea articolului 131, precizează că bugetul public național este alcătuit din bugetul de stat, bugetele locale, bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală. Originalitatea organizării bugetare constă în faptul că bugetul public național, pe lângă bugetul de stat și bugetele locale, include și bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile AOAM, care, din punct de vedere organizatoric, sunt autonome față de bugetul statului și care, prin natura lor juridică, sunt instituții de drept public.</p> <p>În acest context, apreciem că autorul proiectului urmează să argumenteze în nota de fundamentare modul în care prevederile propuse se aliniază cadrului constituțional și juridic aplicabil, precum și să clarifice diferența de interpretare față de doctrina consacrată.</p> <p>În aceste condiții, nu putem fi de acord cu proiectul în forma sa actuală, deoarece excluderea autonomiei va genera disfuncționalități majore în procesele administrative și decizionale, întârzieri în implementarea măsurilor necesare pentru garantarea accesului pacienților la servicii medicale, tergiversări birocratice, aspecte care vor influența negativ capacitatea instituțională de reacție.</p> <p>Accepțiunea termenului „reformă” presupune îmbunătățire. Însă proiectul actual se limitează la excluderea autonomiei instituționale fără a asigura un cadru clar de aplicare a reformei propuse.</p> <p>Prin urmare, considerăm că proiectul trebuie revizuit fundamental, astfel încât să asigure nu doar autonomia instituției, ci și funcționalitatea acesteia în mod eficient și responsabil, în interesul pacienților și al accesului echitabil la servicii medicale. În loc să condiționeze modernizarea</p>	<p>Se ia act.</p> <p>Proiectul de lege urmărește integrarea tuturor autorităților administrației publice centrale într-un sistem unic și ajustarea cadrului normativ aplicabil, prin definirea clară a termenilor specifici autorităților administrative centrale și autorităților administrative, în conformitate cu prevederile Legii nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. Acest proiect de lege este elaborat în contextul necesității de a avansa reforma administrației publice la nivel central, un obiectiv fundamental prevăzut în documentele de politici publice.</p>

	sistemului AOAM, conform principiilor care definesc o reformă, actuala formulare a proiectului va avea consecințe negative asupra funcționalității sistemului de sănătate, funcționalității CNAM și asupra beneficiarilor sistemului AOAM.	
Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale <i>(nr.Rg02-000597 din 07.02.2025)</i>	<p>La momentul actual, AMDM este autoritate administrativă din subordinea Guvernului. În contextul modificărilor propuse, și anume trecerea AMDM în subordinea Ministerului Sănătății, prezentăm argumente prin care motivăm necesitatea ca Agenția să rămână în subordinea Guvernului.</p> <p>Analiza efectuată asupra activității de bază a Agențiilor regulatorii din domeniul medicamentului și dispozitivelor medicale din UE, demonstrează faptul că acestea au funcții executive orientate pe procedurile de bază, așa cum sunt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Autorizarea medicamentelor – emite certificat de înregistrare a medicamentelor și gestionează Nomenclatorul de stat al medicamentelor autorizate; 2. Supravegherea și controlul calității medicamentelor – emite Certificat de calitate la medicamente urmare a prestării serviciilor de laborator; 3. Autorizarea și supravegherea testărilor clinice; 4. Supravegherea și controlul asupra dispozitivelor medicale – înregistrează dispozitive medicale în Registrul de stat al dispozitivelor medicale; <p>Diferența dintre AMDM din Republica Moldova comparativ cu cele din UE constă în faptul că AMDM are în atribuții o serie de funcții suplimentare, cu un impact economic și social care nu sunt caracteristice unei Agenții din UE, după cum sunt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Autorizarea importului de medicamente – emite autorizație de import; 2. Înregistrarea prețului de producător la medicamente – aprobă prețul de producător al medicamentelor și gestionează Catalogul național de prețuri de producător la medicamente în RM; 3. Supravegherea și controlul asupra activității farmaceutice – efectuează controlul de stat al farmaciilor, depozitelor de medicamente, producătorilor de medicamente; 4. Monitorizarea și gestionarea circulației substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor – emite autorizații de import/export al substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor, emite aviz privind tranzitul substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor, determină 	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Este relevant să menționăm că, potrivit principiilor de bună guvernare stabilite de SIGMA, ministerul este responsabil de elaborarea politicilor, iar agenția de implementarea acestora, asigurând astfel o sinergie eficientă.</p> <p>Proiectul de lege este elaborat în condițiile impuse de necesitatea avansării reformei administrației publice la nivel central, ce constituie un obiectiv fundamental prevăzut în Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.28/2023. Proiectul de lege este elaborat și se întemeiază inclusiv pe concluziile reflectate în Raportul SIGMA din 2023 referitor la evaluarea administrației publice din Republica Moldova și a analizelor funcționale sectoriale cuprinzătoare, care conchid că, multe aspecte neelucidate și contradictorii se referă la cadrul actual de reglementare a administrației publice centrale. În recomandările SIGMA, menționate în Raportul prenotat, se remarcă și recomandarea cu referire la revizuirea, în mod cuprinzător, a cadrului organizatoric și legislativ conex administrației publice centrale pentru a încorpora autoritățile de reglementare într-un regim general de responsabilitate, ocupare a forței de muncă, salarizare și gestiune financiară și pentru a consolida controlul ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate în prezent întregului Guvern. Prin urmare, realizarea acestei recomandări, se regăsește în Planul de acțiuni</p>

<p>substanțele stupefiante și psihotrope, precursorii și analogii acestora, precum și produsele etnobotanice;</p> <p>5.Licențierea activității farmaceutice – emite licență pentru activitate farmaceutică;</p> <p>6.Efectuarea Inspecțiilor GDP, GPP și GMP – emite Certificat privind bunele practici de fabricație/distribuție/farmacie;</p> <p>7.Acordarea subvențiilor de stat – emite licență pentru activitatea farmaceutică în zonele rurale și acordă subvenții în conformitatea cu Regulamentul aprobat de Guvern;</p> <p>8.Nimicirea inofensivă a medicamentelor.</p> <p>În contextul în care AMDM execută numeroase atribuții ce vizează emiterea actelor permissive și acordă subvenții de stat gestionând resurse financiare acordate de Guvern, necesitatea menținerii instituției în subordinea Guvernului pentru o bună supraveghere a proceselor regulatorii este inevitabilă.</p> <p>Menționăm că, în exercitarea atribuțiilor, AMDM a revizuit resursele umane angajate și a reușit cu un număr de 100 de angajați să gestioneze activitatea în termeni stabiliți, oferind inclusiv servicii de urgentare, pentru a asigura populația cu medicamente și dispozitive medicale în diferite situații de criză. În activitatea sa, pentru îndeplinirea numeroaselor atribuții, AMDM conlucrează direct cu diferite autorități ale statului, precum: Ministerul Finanțelor, Serviciul Vamal, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Mediului etc.</p> <p>Ministerul Sănătății este organul central de specialitate de realizare a politicilor, iar Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale este autoritatea cu competențe de reglementare, supraveghere și control în domeniul medicamentului și dispozitivelor medicale. Prin urmare independența dintre aceste 2 instituții este esențială, în vederea punerii în aplicare a politicilor în domeniul activității farmaceutice, medicamentului și dispozitivelor medicale, care implică reglementarea, supravegherea și controlul organizațiilor private, cât și publice, care se află în subordinea Ministerului Sănătății (de exemplu, Centrul Național de Transfuzie a Sîngelui, Agenția Națională Pentru Sănătate Publică, instituții ce asigură fabricarea și distribuția medicamentelor derivate din sânge, vaccinuri ș.a.) în scopul asigurării securității farmaceutice a statului.</p>	<p>pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA a performanței Republicii Moldova în administrația publică în raport cu principiile administrației publice, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr.182-d/2023.</p> <p>Este important să menționăm că, în scopul raționalizării structurii sistemului administrației publice, Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.841/2024, prevede realizarea acțiunii ce vizează modificarea unor acte normative (cu privire la migrarea unor autorități administrativ centrale din subordinea Guvernului în subordinea ministerelor ce elaborează politicile în domeniile respective), fiind prevăzute măsuri ce vizează raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale și în Foaia de parcurs pentru reforma administrației publice (criteriu de referință în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană).</p> <p>Medicamentele au un rol esențial în sistemul de ocrotire a sănătății, iar reglementările și legislația aferentă constituie o componentă fundamentală a politicii de sănătate publică. Domeniul ocrotirii sănătății include, în mod inerent, și sectorul medicamentelor, astfel încât sănătatea publică și protecția sănătății sunt strâns corelate cu reglementarea, cercetarea, producția, distribuția și utilizarea medicamentelor. Acestea sunt indispensabile pentru prevenirea, tratamentul și gestionarea diverselor afecțiuni medicale. Respectiv, aceste considerente justifică propunerea de subordonare a Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale Ministerului Sănătății.</p>
---	---

<p>Totodată, între AMDM și Ministerul Sănătății ar exista un potențial conflict de interese, care pe de o parte înregistrează prețurile la producători și autorizează plasarea pe piață, pe de altă CAPCS fiind instituție subordonată Ministerului Sănătății, desfășoară proceduri de achiziții centralizate cu participarea aceluiași producători și agenți economici jucători ai pieței farmaceutice.</p> <p>Menținerea în subordinea Guvernului a Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale va asigura autonomia decizională și funcțională a autorității publice, precum și atingerea unui grad înalt de protecție a intereselor consumatorilor privind siguranța și accesibilitatea financiară la medicamente de calitate.</p> <p>Respectiv, conform prevederilor art.6., alin.(1) și (2) din Legea nr.98/2012 cu privire la administrarea publică centrală de specialitate, Ministererele și alte autorități administrative centrale se află în raporturi de colaborare în domeniul de interes comun în scop de realizare a misiunii și de exercitare a funcțiilor și atribuțiilor lor. În procesul de elaborare a proiectelor de acte legislative și normative, ministerele și alte autorități administrative centrale colaborează prin crearea unor grupuri de lucru și/sau în cadrul procedurii de avizare și expertizare a proiectelor în conformitate cu legislația în vigoare.</p> <p>Astfel, relațiile dintre AMDM și Ministerul Sănătății în domeniul medicamentului, cel farmaceutic și al dispozitivelor medicale, rămâne a fi conform celor reglementate supra.</p> <p>Reiterare, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale prezintă dezacordul în ce vizează trecerea acesteia în subordinea Ministerului Sănătății.</p>	<p>Adițional, menționăm că conform prevederilor Legii nr.131/2012 privind controlul de stat, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale este organ de control, iar autoritatea administrației publice centrale de supraveghere a controalelor este Cancelaria de Stat, care conform atribuțiilor funcționale nu are în subordine organe de control.</p>
<p>Mai mult, la moment sunt în proces de avizare proiectele Legii medicamentului, Legii farmaciei și Legii cu privire la dispozitivele medicale, care au fost elaborate în contextul transpunerilor Regulamentelor UE și în care sunt clar stabilite și divizate atribuțiile și funcțiile Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale cât și cele ale Ministerului Sănătății.</p> <p>Având în vedere că domeniul medicamentului și dispozitivelor medicale, este un element cheie în sectorul sănătății, fiind inclus în Clusterul 2 de negociere privind piața internă (Capitolul 28 Protecția consumatorului și a sănătății), aflarea Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în</p>	<p>Se ia act.</p> <p>Dimpotrivă, astfel va fi asigurată o și mai bună coordonare dintre Ministerul Sănătății și Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în procedura de negociere, conform mecanismului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.180/2024 cu privire la mecanismul de coordonare a procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și modul de organizare și</p>

	<p>subordinea directă a Guvernului, asigură o colaborare eficientă și directă a factorilor de decizie, menită să impulsioneze cadrul de negociere și armonizarea legislației naționale cu aquis-ul comunitar.</p> <p>Urmare a examinării proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (privind migrarea autorităților administrative centrale) (număr unic 21/CS/2025), Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale solicită respectuos menținerea prevederilor actuale ale art. 91, alin.(1) și (3) din Legea nr. 1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică și ale art.4, alin.(1) și alin.(2) din Legea nr. 102/2017 cu privire la dispozitivele medicale, care menționează că Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale este autoritatea administrativă centrală, din subordinea Guvernului.</p>	<p>funcționare a echipei de negociere în cadrul acestui proces.</p>
<p>Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (nr.217 din 10.02.2025)</p>	<p>La pct. 2, ce vizează modificarea art. 6 din Legea nr.114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (în continuare – Legea nr. 114/2014) – AGEPI are următoarele obiecții:</p> <p>Domeniul de activitate/competență.</p> <p>În conformitate cu art. 107 din Constituția Republicii Moldova, organele centrale de specialitate ale statului sunt ministerele. Ele traduc în viață, în temeiul legii, politica Guvernului, hotărârile și dispozițiile lui, conduc domeniile încredințate și sunt responsabile de activitatea lor. În scopul conducerii, coordonării și exercitării controlului în domeniul organizării economiei și în alte domenii care nu intră nemijlocit în atribuțiile ministerelor, se înființează, în condițiile legii, și alte autorități administrative. În context, domeniile în care Guvernul își desfășoară activitatea, funcțiile și împuternicirile sale, inclusiv de a înființa în subordinea sa alte autorități administrative centrale pentru realizarea politicii statului într-un domeniu de activitate, care nu intră în competența nemijlocită a ministerelor, precum și în domenii de activitate în care competențele ministerelor se intersectează, sunt expres reglementate de prevederile Legii nr. 136/2017 cu privire la Guvern.</p> <p>Potrivit prevederilor Legii nr.114/2014, AGEPI este responsabilă de promovarea și realizarea activităților în domeniul protecției juridice a proprietății intelectuale (PI) privind drepturile de proprietate industrială, dreptul de autor și drepturile conexe.</p> <p>În condițiile art.4 din Legea nr.114/2014, obiectele de proprietate intelectuală (OPI) se divizează în două categorii:</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Potrivit principiilor de bună guvernare stabilite de SIGMA, ministerul este responsabil de elaborarea politicilor, iar agenția de implementarea acestora, asigurând astfel o sinergie eficientă.</p> <p>Proiectul de lege este elaborat în condițiile impuse de necesitatea avansării reformei administrației publice la nivel central, ce constituie un obiectiv fundamental prevăzut în Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.28/2023. Proiectul de lege este elaborat și se întemeiază inclusiv pe concluziile reflectate în Raportul SIGMA din 2023 referitor la evaluarea administrației publice din Republica Moldova și a analizelor funcționale sectoriale cuprinzătoare, care conchid că, multe aspecte neelucidate și contradictorii se referă la cadrul actual de reglementare a administrației publice centrale. În recomandările SIGMA, menționate în Raportul prenotat, se remarcă și recomandarea cu referire la revizuirea, în mod cuprinzător, a cadrului organizatoric și legislativ conex administrației publice centrale pentru a</p>

a) obiecte de proprietate industrială (invenții, soiuri de plante, topografii de circuite integrate, mărci, desene și modele industriale, indicații geografice, denumiri de origine și specialități tradiționale garantate);

b) obiecte ale dreptului de autor (opere literare, artistice și științifice) și ale drepturilor conexe (interpretări, fonograme, videograme și emisiuni ale organizațiilor de difuziune).

Prin urmare, reieșind din prevederile legale menționate, domeniul PI, include în sine, generic, cele două subramuri ale sale, respectiv, drepturile de proprietate industrială și dreptul de autor și drepturile conexe. Relevăm că, acest aspect este consacrat inclusiv prin reglementările la nivel internațional în temeiul tratatelor internaționale în domeniu, la care Republica Moldova este parte.

În context, noțiunea de „proprietate intelectuală”, definită de Convenția pentru constituirea Organizației Mondiale de Proprietate Intelectuală, încheiată la Stockholm la 14 iulie 1967 și la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1328/1993, include în sine inclusiv drepturi referitoare la: opere literare, artistice și științifice, interpretări ale artiștilor interpreți și execuții ale artiștilor executați, fonograme și emisiuni ale radiodifuziunii, invenții în toate domeniile activității umane, desene și modele industriale, mărci [...] și orice alte drepturi aferente activității intelectuale în domeniile: industrial, științific, literar și artistic.

Prin însăși natura sa, proprietatea intelectuală cuprinde obiectele ce rezultă din activitatea intelectuală în domeniile industrial, economic, comercial, științific, informațional, literar și/sau artistic, precum și în alte domenii. Astfel, proprietatea intelectuală ca rezultat al activității creative a omului se constituie din drepturi de proprietate patrimoniale (cu o durată limitată de protecție) și drepturi de proprietate morale (nepatrimoniale - cu o durată nelimitată de protecție) ale autorului. Produsele intelectuale sunt active imateriale, care asigură progresul economic în toate sferele de activitate și necesită politici și abordări specifice. Din aceste considerente, anume oficiile de proprietate intelectuală sunt acele entități, care, în procesul de examinare a cererilor depuse și de acordare a protecției OPI, de promovare a domeniului de referință, sesizează la modul practic lacunele din sistem și identifică soluții, atât sub aspect normativ, cât și procedural.

Având în vedere diversitatea domeniilor generatoare de produse intelectuale și necesitatea asigurării unui nivel înalt de protecție a acestora,

încorporează autoritățile de reglementare într-un regim general de responsabilitate, ocupare a forței de muncă, salarizare și gestiune financiară și pentru a consolida controlul ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate în prezent întregului Guvern. Prin urmare, realizarea acestei recomandări, se regăsește în Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA a performanței Republicii Moldova în administrația publică în raport cu principiile administrației publice, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr.182-d/2023. Este important să menționăm că, în scopul raționalizării structurii sistemului administrației publice, Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.841/2024, prevede realizarea acțiunii ce vizează modificarea unor acte normative (cu privire la migrarea unor autorități administrative centrale din subordinea Guvernului în subordinea ministerelor ce elaborează politicile în domeniile respective), fiind prevăzute măsuri ce vizează raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale și în Foaia de parcurs pentru reforma administrației publice (criteriu de referință în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană).

Este relevant să menționăm că Ministerul Justiției, în baza domeniilor sale de competență, elaborează politici de reglementare care vizează și drepturile patrimoniale, incluzând în clasificarea acestora și dreptul de proprietate intelectuală. Prin urmare, acest aspect constituie un argument rațional în favoarea modificării subordonării menționate, contribuind la

AGEPI, în calitatea sa de unic oficiu în domeniul protecției proprietății intelectuale, a dezvoltat pe parcursul activității sale relații de colaborare cu diverse autorități sectoriale. Acest parteneriat continuu permite identificarea și aplicarea celor mai bune măsuri de protecție și respectare a drepturilor de PI. Menționăm, spre exemplu: Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Culturii, Ministerul Mediului, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Sănătății - pe segmentul protecției indicațiilor geografice, denumirilor de origine, specialităților tradiționale garantate, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare – pe segmentul protecției soiurilor de plante, Ministerul Culturii – pe segmentul consolidării domeniului dreptului de autor și drepturilor conexe, Ministerul Sănătății - pe segmentul licențelor obligatorii de brevet.

Astfel, proprietatea intelectuală nu este doar un domeniu de gestiune, ci reprezintă un sistem complex și multisectorial, care intercalează și interconectează numeroase etape, proceduri, autorități și beneficiari. De la depunerea cererii de protecție a unui OPI, până la eliberarea titlului de protecție, precum și în cadrul asigurării protecției drepturilor de PI și valorificării eficiente a acestora, întregul proces necesită o corelare strategică și eficientă, în conformitate cu standardele internaționale. La nivel global, politicile privind dezvoltarea și protecția PI sunt elaborate sub egida Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI), ca organizație strategică interguvernamentală de administrare eficientă a sistemului internațional de protecție a PI, organizație în care Republica Moldova este reprezentată de AGEPI.

Ținând cont de cele prezentate supra, menționăm că creația intelectuală este prezentă în toate domeniile de gestiune ale Guvernului și nu poate fi atribuită doar unui minister, cu atribuții pe un domeniu concret. Esența rezidă de fapt în protejarea eficientă a produselor intelectuale, în mare parte prin înregistrarea acestora în Registrele naționale de PI, ceea ce face ca domeniul de PI să se contureze ca un domeniu distinct, gestionat de o autoritate cu competențe speciale, determinate de particularitățile specifice protecției OPI. Astfel, domeniile ce țin de competența AGEPI (pentru care dispune de capacitate de gestionare atribuită prin lege, inclusiv cea de elaborare și promovare a politicilor în scopul consolidării și dezvoltării domeniului de referință), nu se încadrează în domeniile de competență ale Ministerului Justiției.

consolidarea domeniilor de activitate ale Ministerului Justiției prin atribuirea unor funcții adecvate coordonării protecției juridice a proprietății intelectuale.

Respectiv, nu poate fi atestată o suprapunere sau un careva conflict de competență între AGEPI și Ministerul Justiției, iar o subordonare a AGEPI unui minister, care deține competențe doar pentru careva segmente aferente sistemului de protecție a PI, ar genera multiple neclarități și incertitudini cu impact negativ asupra funcționării întregului sistemul național de PI (modul de colaborare a AGEPI cu alte autorități, inclusiv în cadrul Observatorului respectării drepturilor de proprietate intelectuală, inducerea în eroare a solicitanților și titularilor OPI privind organizarea instituțională a sistemului și delimitarea competențelor în materie de PI, reticența potențialilor parteneri în stabilirea relațiilor de colaborare cu AGEPI, dat fiind birocratizarea și ierarhizarea instituțională).

Vizibilitate, reprezentare și recunoaștere internațională.

De la înființarea sa acum 33 de ani, AGEPI a cunoscut o evoluție pozitivă constantă, devenind un pilon strategic al întregului sistem de PI din Republica Moldova. Datorită competențelor cu care a fost investită, a reușit să răspundă prompt provocărilor din domeniu și să se implice rapid în soluționarea problemelor și nevoilor solicitanților și titularilor drepturilor de PI, demonstrându-și flexibilitatea și capacitatea de a se adapta rapid schimbărilor pe plan intern și internațional.

În prezent, sistemul național de PI constituie un sistem integru, consolidat, bine definit, iar AGEPI – o instituție reprezentativă a Republicii Moldova, atât pe plan național, cât și internațional. Conform art. 6 alin. (4) din Legea nr. 114/2014, AGEPI reprezintă Republica Moldova în cadrul Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI), în alte organizații internaționale, regionale și interstatale pentru protecția PI, întreține și dezvoltă relații de colaborare cu acestea, precum și cu instituțiile de profil ale altor state. Dezvoltarea continuă a relațiilor de colaborare cu OMPI, cu Uniunea Internațională pentru Protecția Noilor Soiuri de Plante (UPOV), cu Oficiul European de Brevete (OEB), precum și cu oficii de specialitate din diferite țări, inclusiv ale Uniunii Europene, precum EUIPO, a asigurat integrarea sistemului național de proprietate intelectuală în sistemul mondial și cel european.

Colaborarea AGEPI cu organizațiile internaționale și regionale din domeniu, oficiile de specialitate din diferite țări s-a dezvoltat pe multiple planuri: modernizarea legislației și implementarea tratatelor internaționale și regionale la nivel național; instruirea și perfecționarea specialiștilor în

domeniul PI și asigurarea schimburilor de bune practici și transferul de cunoștințe; creșterea culturii de proprietate intelectuală și rolului PI în dezvoltarea economică și socială a țării; sporirea eficienței administrării sistemului național de PI și de promovare a cunoștințelor de profil, etc.

Nivelul înalt de vizibilitate, obținut în timp, se datorează pârghiilor de gestiune a domeniului, cu care este investită AGEPI, capacității de a menține și a dezvolta relațiile bilaterale și multilaterale de colaborare, promptitudinii de luare a deciziilor, precum și cadrului de profesioniști competenți în cunoașterea și promovarea proprietății intelectuale. În virtutea competențelor deținute, AGEPI a asigurat continuu:

- realizarea la nivel înalt a angajamentelor ce rezidă din tratatele internaționale, la care Republica Moldova este parte în materie de PI (participarea activă în cadrul grupurilor de lucru, comitetelor de experți, adunărilor și uniunilor tratatelor internaționale, prezentarea la timp a informației și datelor relevante conform angajamentelor asumate față de OMPI, OMC, etc.);
- buna gestionare a colaborării cu UE, UK, Georgia și a dialogului constructiv în cadrul Subcomitetelor pe indicații geografice, ca instrumente de asigurare reciprocă a protecției indicațiilor geografice și denumirilor de origine. În acest sens, AGEPI asigură, prin rotație, președenția și secretariatul acestor structuri, fiind organul responsabil de implementarea în Republica Moldova a prevederilor în materie de proprietate intelectuală, inclusiv în domeniul indicațiilor geografice, a Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, Acordului de Parteneriat Strategic, Comerț și Cooperare între Republica Moldova și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și Acordului dintre Republica Moldova și Georgia cu privire la recunoașterea și protecția reciprocă a indicațiilor geografice și Acordului de comerț liber între Republica Moldova și statele membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS);
- reprezentarea la nivel înalt a Republicii Moldova în cadrul Conferințelor diplomatice pentru negocierea noilor tratate internaționale. Ultimele exemple elocvente ale importanței participării la astfel de evenimente a specialiștilor din domeniu și credibilității acordate sunt Conferința diplomatică pentru încheierea unui instrument juridic internațional privind proprietatea intelectuală, resursele genetice și cunoștințele tradiționale asociate cu resursele genetice, organizată de OMPI, în perioada 13 – 24 mai

2024 la Geneva, Elveția și Conferința diplomatică pentru încheierea și adoptarea Tratatului privind dreptul desenelor și modelelor (DLT), organizată de OMPI, în perioada 11 – 22 noiembrie 2024, în orașul Riyadh, Regatul Arabiei Saudite. Specialiștii din cadrul AGEPI care au reprezentat Republica Moldova la aceste conferințe au avut un rol important în urmărirea intereselor și consolidarea poziției Republicii Moldova în procesul de negocieri, fiind inclusiv incluși în grupurile de lucru și asigurând și funcția de Vicepreședinte al Comitetului Principal I.

AGEPI joacă un rol esențial în stabilirea și menținerea relațiilor de colaborare ale Republicii Moldova cu organizațiile europene și agențiile comunitare în domeniul proprietății intelectuale, pregătind astfel integrarea țării noastre în aceste structuri. În 2013, AGEPI a negociat și semnat, în numele Guvernului Republicii Moldova, un Acord cu Organizația Europeană de Brevete (OEB), care permite extinderea protecției brevetelor europene în Republica Moldova, printr-un proces simplificat de validare a brevetelor emise de OEB.

Datorită eforturilor AGEPI de aliniere a cadrului legislativ și instituțional din domeniul brevetelor la standardele Convenției Europene a Brevetelor, Republica Moldova a fost invitată în 2024 să devină stat membru al OEB. În urma acestei invitații, AGEPI a demarat un proces amplu de pregătire pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția Europeană a Brevetelor și integrarea țării ca stat membru al OEB.

De menționat că, OEB-ul este o organizație europeană regională care a fost mandatată să administreze sistemul brevetului unic în numele UE.

În contextul procesului de asociere la Uniunea Europeană, AGEPI a stabilit și menține relații de colaborare cu agențiile specializate comunitare, cum ar fi Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) și Oficiul Comunitar pentru Soiuri de Plante (CPVO). Aceste colaborări, susținute de acorduri bilaterale, vizează alinierea sistemului național de PI la cele mai bune practici europene în domeniile mărcilor, designului industrial și soiurilor de plante, etc.

Având în vedere reputația solidă pe care AGEPI o deține pe plan internațional și încrederea de care se bucură din partea partenerilor din domeniul proprietății intelectuale, agenția a jucat un rol activ în organizarea și desfășurarea unor evenimente și activități de importanță majoră pentru sistemul național și internațional de PI. AGEPI beneficiază, de asemenea,

de asistență externă sub formă de suport tehnic și expertiză în elaborarea proiectelor legislative, instruire specializate în domenii esențiale, consultanță și contribuții financiare, oferite de organizații precum OMPI și OEB, și participă, în calitate de partener, la implementarea unor proiecte europene regionale de promovare a inovațiilor, transferului de cunoștințe și proprietății intelectuale finanțate prin programul Orizont, Programului Transnațional Dunărea, etc.

Astfel, în contextul obligațiilor asumate pe plan extern, este esențială asigurarea continuității proceselor și menținerea unui nivel înalt de reprezentare a Republicii Moldova de către specialiști cu cunoștințe temeinice și vastă experiență în domeniu, or amendamentele propuse ar putea diminua vizibilitatea Republicii Moldova pe plan național, internațional și regional pe segmentul proprietății intelectuale, și crea incertitudini privind suportul partenerilor internaționali, vital pentru consolidarea capacităților instituționale și funcționarea eficientă a sistemului de PI, și implicit al AGEPI.

Cadrul normativ din domeniul proprietății intelectuale.

Este important de menționat că datorită prerogativelor atribuite prin Legea nr. 114/2014, implicit, prin promovarea propunerilor referitoare la cadrul normativ privind protecția proprietății intelectuale și perfecționarea legislației naționale în domeniu, AGEPI a reușit să asigure crearea, consolidarea și aplicarea unui cadru normativ complex privind protecția PI, ce cuprinde legislația națională și tratatele internaționale în domeniul PI, la care Republica Moldova este parte (<http://agepi.gov.md/md/legislation/>).

Astfel, pe parcursul anilor, AGEPI a aplicat, în activitatea de elaborare și promovare a actelor normative din domeniu, legislația privind actele normative, transparența decizională, fiind asigurată la nivel înalt coordonarea instituțională în cadrul proceselor de elaborare, promovare și implementare a politicilor din domeniul vizat.

De la declararea independenței și până în prezent, Republica Moldova a aderat la principalele organizații internaționale și regionale menționate supra, precum și la 27 de tratate internaționale în domeniul PI. Este important să menționăm că AGEPI este unica autoritate din Republica Moldova responsabilă de implementarea tratatelor din domeniul proprietății intelectuale.

Totodată, sistemul de PI este într-o continuă dezvoltare, respectiv, adaptarea cadrului normativ național la noile propuneri pe plan internațional, în termene proximе, este de o importanță majoră pentru acest sistem și beneficiarii săi. Mai mult ca atât, odată cu acordarea statutului de țară candidat și demararea procedurilor de negociere în vederea aderării la UE, Republica Moldova și-a asumat angajamentele de a transpune în legislația națională prevederile actelor normative europene (directive, regulamente și decizii), inclusiv și cele din domeniul PI.

Astfel, la moment, AGEPI este antrenată într-un proces amplu de revizuire a legislației naționale în domeniul proprietății intelectuale, în vederea asigurării armonizării acesteia cu legislația europeană, dar și a asigurării întreprinderii tuturor măsurilor necesare implementării legislației adoptate, urmând să transpună 27 directive și regulamente UE din domeniul de referință, priorități incluse și în Planul național de reglementări pentru anul 2025 (PNR 2025) și proiectul Programului național de aderare pentru anii 2025 – 2029 (PNA).

Precizăm faptul că pe plan internațional se atestă o revizuire a reglementărilor din domeniu, ținând cont în special de evoluția tehnologică și digitalizarea, precum și diferențele sesizate dintre legislațiile naționale. În această idee specificăm adoptarea în anul 2024 a două tratate noi la nivel internațional: Tratatul privind proprietatea intelectuală, Resursele Genetice și Cunoștințele Tradiționale Asociate Resurselor Genetice și Tratatul privind dreptul desenelor și modelelor (DLT).

De asemenea, pe plan european, Comisia Europeană a reformat domeniul mărcilor, indicațiilor geografice și design industrial, și a aprobat în ultimii ani acte noi: Directiva (UE) 2015/2436 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2015 de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci (reformare); Directiva (UE) 2024/2823 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind protecția juridică a desenelor și modelelor industriale (reformare); Regulamentul (UE) 2023/2411 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 octombrie 2023 privind protecția indicațiilor geografice pentru produsele artisanale și industriale și de modificare a Regulamentelor (UE) 2017/1001 și (UE) 2019/1753; Regulamentul (UE) 2024/1143 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind indicațiile geografice pentru vin, băuturi spirtoase și produse agricole,

	<p>precum și privind specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate pentru produsele agricole, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1308/2013, (UE) 2019/787 și (UE) 2019/1753 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1151/2012; Regulamentul (UE) 2024/2822 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 6/2002 al Consiliului privind desenele sau modelele industriale comunitare și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2246/2002 al Comisiei.</p> <p>Remarcăm că, AGEPI este singura autoritate administrativă centrală responsabilă de implementarea tratatelor menționate și de transpunerea tuturor directivelor și regulamentelor din domeniu, inclusiv a celor aprobate în perioada anilor 2023 - 2024 de către Comisia Europeană.</p> <p>În această situație, trecerea AGEPI din subordinea Guvernului în subordinea Ministerului Justiției va birocratiza și ierarhiza procesul de elaborare și promovare a politicilor din domeniul PI. Respectiv, o astfel de intervenție va conduce la diminuarea eficienței procesului decizional și va crește riscul de a nu asigura în termenele stabilite alinierea priorităților strategice din acest domeniu la noile tendințe de la nivel european și internațional.</p> <p>Consolidarea tuturor eforturilor pentru alinierea la acquis-ul UE constituie o prioritate națională pentru avansarea în procesul de integrare, iar stabilirea prin proiectul menționat a unei subordonări suplimentare va crea dificultate în acest proces important și nu va eficientiza procesele de elaborare, promovare și implementare a politicilor din domeniu.</p>	
	<p>Integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană.</p> <p>Având în vedere importanța proprietății intelectuale pentru dezvoltarea economică, socială și culturală a unui stat și ținând cont de caracterul specific al acestora, drepturile de PI sunt concentrate într-un capitol separat în Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a energiei atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (Capitolul 9 (articolele 277-332) al Titlului V, care acoperă toate aspectele drepturilor de PI legate de comerț și reflectă întreg spectrul de angajamente asumate de Uniunea Europeană și Republica Moldova în cadrul Acordului TRIPS).</p>	<p>Se ia act.</p> <p>Negocierile cu UE sunt purtate din numele statului, nu al unei entități. Prin proiectul de lege nu vor fi afectate aceste proceduri. Reforma administrației publice centrale reprezintă o prioritate esențială asumată de Guvernul Republicii Moldova, iar implementarea acesteia este considerată un pas fundamental pentru realizarea tuturor reformelor care au impact direct asupra cetățenilor, având ca scop satisfacerea</p>

<p>La fel, în contextul negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, domeniului PI îi revine un capitol separat - Capitolul 7 „Dreptul proprietății intelectuale”. În acest scop a fost constituit Grupul de lucru 7, care include, în special, specialiști din cadrul AGEPI, căruia îi revine rolul primordial în misiunea de negociere pe acest segment și realizarea tuturor acțiunilor necesare pe domeniul PI, care derivă din aceste angajamente. Deși, în cadrul grupului menționat fac parte și reprezentanții altor autorități, AGEPI este instituția responsabilă de realizarea acțiunilor atribuite grupului pe care îl gestionează, inclusiv a celor menționate în PNR 2025 și PNA 2025-2029 pe segmentul PI.</p> <p>Grupul menționat a participat deja în anul 2024 la ședințele de screening bilateral aferente acestui capitol. În cadrul întrevederilor demarate, sistemul național de PI, cu elementele sale constitutive, a fost prezentat în formatul existent și nu au fost semnalate careva incompatibilități sau neconcordanțe. Conform angajamentelor asumate în procesul de aderare, Republica Moldova își propune să transpună 27 acte ale acquis-ului UE.</p> <p>Mai mult ca atât, reprezentanții Comisiei Europene au apreciat progresele autorităților din Republica Moldova, care formează cadrul instituțional necesar pentru protecția, respectarea și apărarea drepturilor de PI în Republica Moldova, în special AGEPI, care are rolul central în acest sistem, și au încurajat continuarea eforturilor necesare pentru transpunerea deplină a tuturor prevederilor actelor europene în legislația națională din domeniul proprietății intelectuale.</p> <p>În acest context, considerăm că modificarea statutului AGEPI, prin subordonarea acesteia altei autorități și excluderea competențelor de elaborare și promovare a politicilor în domeniu vor crea, Comisiei Europene și structurilor specializate, incertitudini privind stabilitatea cadrului instituțional din domeniu și interacțiunea între autoritățile cu atribuții în domeniul PI, precum și referitor la respectarea de către Republica Moldova a angajamentelor de armonizare a legislației naționale la cea europeană în termenele stabilite.</p> <p>Promovarea domeniului proprietății intelectuale.</p> <p>În cursul activității sale, AGEPI, a organizat și desfășurat, atât individual, cât și în calitate de partener un șir de activități în scopul promovării, sensibilizării și sporirii nivelului de conștientizare a beneficiarilor sistemului național de PI, creșterii competitivității și sporirii capacităților</p>	<p>interesului public și soluționarea rapidă a problemelor curente și a situațiilor de urgență.</p>
--	---

întreprinderilor autohtone, stimulării creativității și inovării, încurajării valorificării creațiilor intelectuale și încadrării acestora în circuitul economic, cultural și social, printre cele mai importante fiind:

- Concursul „Marca comercială a anului”, organizat începând cu anul 2003, anual de către AGEPI în comun cu Camera de Comerț și Industrie;
- Expoziția Internațională Specializată „Infinvent”, organizată odată la doi ani de către AGEPI, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Culturii, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare și Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare;
- Campania de sensibilizare a întreprinderilor mici și mijlocii în teritoriu, al cărei obiectiv este de a sensibiliza agenții economici cu privire la beneficiile protecției OPI;
- Campania de informare și sensibilizare a elevilor „Stop contrafacerea și pirateria”;
- Cursurile de instruire a diferitor categorii de beneficiari, inclusiv Cursul de instruire a profesorilor pentru predarea disciplinei opționale „Introducere în proprietatea intelectuală” pentru elevii claselor a X-XII din liceele Republicii Moldova; Cursul pentru consilierii în domeniul PI, etc.;
- Concursul în domeniul proprietății intelectuale pentru tineri, organizat din anul 2017 de către AGEPI, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării din Republica Moldova,

Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci din România (OSIM) și Oficiul Român pentru Drepturile de autor (ORDA), etc.

Un rol tot mai important în promovarea proprietății intelectuale și implicit a inovațiilor îl are site-ul oficial al AGEPI <http://agepi.gov.md/>, elaborat și lansat în anul 1998, modernizat și menținut pe parcursul celorlalți ani în formate noi de către specialiștii IT din cadrul AGEPI. Datele statistice privind vizualizarea acestei platforme oficiale reprezintă dovada creșterii continuu a interesului față de avantajele sistemului de proprietate intelectuală.

Promovarea și dezvoltarea unei culturi înalte în materie de PI, sensibilizarea și conștientizarea publicului larg cu privire la rolul PI și sporirea interesului față de protecția și respectarea drepturilor de PI constituie unul dintre obiectivele strategice ale oficiului, iar statutul pe care îl are la moment AGEPI îi conferă toate pârghiile necesare pentru realizarea

	<p>acestui obiectiv, în beneficiul dezvoltării economice, culturale și sociale a Republicii Moldova.</p>	
	<p>Cadrul de specialiști/Salarizarea. Activitatea complexă a AGEPI, angajamentele și prioritățile strategice asumate, precum și gestionarea domeniului protecției PI de către AGEPI pot fi realizate la nivel înalt doar de către specialiști cu o înaltă calificare și pregătire în domeniul de referință, iar aplicarea oricărui format de reorganizare determină consecințe care afectează capacitatea instituțională a oficiului și a sistemului național de protecție a PI în ansamblu. Corespunzător, reieșind din amendamentele propuse nu este clar care va fi mecanismul de salarizare a angajaților AGEPI. În prezent, angajaților AGEPI se aplică sistemul de salarizare unic conform reglementărilor prevăzute în Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, asigurându-se astfel un echilibru al nivelului de salarizare între autoritățile administrative centrale. Totuși, elementul esențial, care a permis menținerea specialiștilor cu o vastă experiență și cunoștințe specializate, urmare reorganizării AGEPI, realizată prin Legea nr.140/2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, reprezintă aplicarea garanției diferenței de salariu prevăzută la art. 27 alin.(3) și (5) din Legea nr.270/2018. Astfel, având în vedere faptul că modificarea statutului AGEPI, propusă prin prezentul proiect, se planifică a fi realizată printr-un alt act normativ, rămâne neclar faptul menținerii garanției în condițiile art.27 alin. (3) și (5) din Legea nr.270/2018 (la moment în cadrul AGEPI beneficiază de aceste garanții salariale – 95 de salariați). Corespunzător, modificările propuse creează incertitudini pentru salariați, riscul demisionării acestora, respectiv pot determina consecințe care să afecteze capacitatea instituțională a oficiului și a sistemului național de protecție a PI în ansamblu, or angajamentele și prioritățile strategice asumate, precum și funcționalitatea sistemului național de protecție a PI vor putea fi realizate la nivel înalt doar de către specialiști cu o calificare corespunzătoare și pregătire în domeniul de referință.</p>	<p>Precizare. Prin reglementările prevăzute în Dispoziții finale și tranzitorii din proiectul de lege, se mențin garanțiile salariale în cazul persoanelor angajate în cadrul autorităților administrative centrale, care beneficiază de diferență de salariu calculat în temeiul art.27 alin.(5¹) din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Acestora li se garantează diferența de salariu urmare a trecerii conform prezentei legi a autorităților administrative centrale în subordinea organelor centrale de specialitate.</p>

Mai mult ca atât, ținând cont de specificul activității AGEPI, orice acțiuni privind procedurile de înregistrare a OPI presupun respectarea anumitor termene, precum și asigurarea confidențialității faptelor, informațiilor sau documentelor de către angajați, iar fără un nivel corespunzător de salarizare, există riscul admiterii de către aceștia a influențelor necorespunzătoare sau a altor manifestări de corupție.

Urmare celor relatate, în contextul riscurilor sesizate și în vederea evitării unor consecințe cu impact negativ asupra capacității instituționale a AGEPI, precum și a sistemului de PI în ansamblu, ne exprimăm dezacordul cu modificarea statutului

AGEPI și trecerea acestuia în subordinea unui minister. Mai mult ca atât, Raportul de monitorizare SIGMA din 2023 nu a evidențiat careva neconcordanțe în raport cu AGEPI, din contra, remarcă o îmbunătățire semnificativă față de anul 2015 în sfera serviciului public cu referire la includerea mai multor agenții de reglementare, inclusiv AGEPI, care aplică Legea nr. 158/2008 cu privire funcția publică și statutul funcționarului public, fiind suficient asigurată respectarea principiilor serviciului public bazat pe merit și profesionalism. De asemenea, argumentele invocate în nota de fundamentare a proiectului legii examinate nu demonstrează necesitatea operării acestor modificări în raport cu AGEPI.

Astfel, în condițiile în care în Republica Moldova există un sistem eficient și consolidat de proprietate intelectuală, cu atribuții funcționale clar definite, AGEPI fiind unica autoritate administrativă centrală ce reglementează și asigură realizarea politicii statului în promovarea și asigurarea activităților în domeniul PI, precum și în condițiile în care este necesară realizarea în termene cât mai restrânse a angajamentelor asumate de Republica Moldova pe plan internațional, considerăm necesară menținerea statutului actual al AGEPI și excluderea Art. XV din proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (privind migrarea autorităților administrative centrale) (număr unic 21/CS/2025).

Totodată, pentru a conferi un grad suplimentar de coordonare a activității AGEPI, solicităm să examinați opțiunea de instituire a unui mecanism de raportare și control a activității AGEPI de către Cancelaria de Stat.

	<p>La pct. 4, ce vizează modificarea art. 10 alin. (1) din Legea nr. 114/2014 – considerăm necesară menținerea actualei subordonări a Comisiei naționale pentru proprietatea intelectuală (CNPI), și anume - Guvernului Republicii Moldova, dat fiind scopul instituirii acesteia - de a coordona activitatea și de a asigura interacțiunea ministerelor și a altor autorități administrative centrale, precum și a titularilor dreptului de proprietate intelectuală în activitatea de dezvoltare și consolidare a sistemului național de proprietate intelectuală și în lupta cu contrafacerea și pirateria în Republica Moldova. Din aceste considerente, conform pct. 5 din Regulamentul Comisiei naționale pentru proprietatea intelectuală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 489/2008, a fost stabilit faptul că membrii CNPI sunt reprezentanți ai organelor centrale de specialitate ale administrației publice la nivel de secretari de stat, organelor de drept și de control, responsabile pentru protecția drepturilor de proprietate intelectuală, precum și reprezentanți ai organizațiilor necomerciale din domeniul proprietății intelectuale. Astfel, CNPI constituie o platformă importantă de conjugare a eforturilor instituționale la nivel înalt și un indicator al conștientizării de către stat a importanței asigurării dezvoltării sistemului național de proprietate intelectuală.</p> <p>Subordonarea CNPI unei autorități publice va determina modificarea statutului acesteia, nivelul membrilor din componența sa, capacitatea de acțiune/de a stabili politici în domeniu la nivel înalt, va limita pârghiile și instrumentele deja instituite în domeniu, ceea ce în consecință va avea un impact nefavorabil asupra sistemului național de proprietate intelectuală și va influența negativ vizibilitatea acestuia pe plan internațional, în special în condițiile în care recomandările Comisiei europene vizează o cât mai bună și eficientă colaborare interinstituțională pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform Legii cu privire la Guvern nr. 136/2017 rolul Guvernului este să asigure realizarea politicii interne și externe a statului și să exercită conducerea generală a administrației publice. Astfel, prin prisma acestei legi, pentru a asigura o bună și directă coordonare dintre politicile elaborate și implementarea acestora, Comisia națională pentru proprietatea intelectuală va fi sub egida Ministerului Justiției.</p>
	<p>La pct. 5, ce vizează modificarea art. 26 alin. (3) din Legea 114/2014 – reieșind din statutul Comisiei de contestații și rolul acesteia în sistemul național de proprietate intelectuală, nu susținem modificările propuse.</p> <p>Conform prevederilor legii menționate, Comisia de contestații este o structură abilitată cu competența de soluționare pe cale extrajudiciară a litigiilor în domeniul proprietății intelectuale, aceasta având atribuții de soluționare a contestațiilor depuse împotriva deciziilor de înregistrare sau</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Rolul Guvernului conform Legii cu privire la Guvern nr. 136/2017 este să asigure realizarea politicii interne și externe a statului și să exercită conducerea generală a administrației publice. Astfel, prin prisma acestei legi, pentru a asigura o bună și directă coordonare dintre politicile</p>

<p>de respingere a înregistrării obiectelor de proprietate intelectuală, a hotărârilor emise în cadrul procedurii de examinare a cererilor și de acordare a titlurilor de protecție pentru obiectele de proprietate intelectuală, precum și împotriva celor emise în perioada de valabilitate a titlurilor de protecție.</p> <p>Atragem atenția că deciziile/hotărârile AGEPI sunt acte administrative prin care se acordă protecție teritorială obiectelor de proprietate intelectuală, în numele statului, iar beneficiarii acestei protecții pot fi atât persoane naționale, cât și străine. Totodată, actele emise de AGEPI pot fi contestate, în Comisia de contestații, atât de către solicitanți, care nu sunt de acord cu respingerea totală sau parțială a protecției obiectelor de proprietate intelectuală solicitate, cât și de către persoanele terțe (atât naționale, cât și străine) care consideră că protecția acordată aduce atingere drepturilor pe care le dețin. Hotărârile Comisiei de contestații produc efecte în materie de proprietate privată, conferă drepturi exclusive și sunt atacate în instanța de judecată, conform competenței.</p> <p>Reieșind din cele expuse, procedura de soluționare a litigiilor în domeniul de referință în cadrul Comisiei de contestații vizează diferite categorii de participanți, drepturi și raporturi juridice, respectiv implică o serie de particularități, care necesită un cadru normativ corespunzător de reglementare a acestora, fapt asigurat în prezent prin Hotărârea de Guvern nr. 257/2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei de contestații în domeniul proprietății intelectuale și procedura de examinare a contestațiilor. Respectiv, contestarea deciziilor/hotărârilor AGEPI și examinarea acestor litigii din domeniul proprietății intelectuale în cadrul Comisiei de contestații, ca o etapă esențială a sistemului de proprietate intelectuală, necesită a fi abordată dintr-o perspectivă complexă, reieșind din componentele sale constitutive și efectele pe care le generează, iar aprobarea cadrului normativ aplicabil printr-un ordin ministerial/act departamental nu corespunde caracterului și spectrului de relații juridice supuse reglementării.</p> <p>Precizăm că acțiunea dată se regăsește în PNR 2025 și Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de contestații în domeniul proprietății intelectuale urmează a fi adoptat prin Hotărâre de Guvern (acțiunea nr. 439).</p>	<p>elaborate și implementarea acestora, Comisia de contestații va fi sub egida Ministerului Justiției.</p>
--	--

	<p>La pct. 6, ce vizează modificarea articolul 27 alineatul (7) din Legea nr.114/2014 – considerăm judicios de a menține redacția actuală, deoarece temeiul legal pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei de mediere și procedura de mediere reiese din art. 38 al Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, care prevede - Comisia de mediere sau Arbitrajul specializat în domeniul proprietății intelectuale, activează în modul stabilit de Guvern, fapt asigurat prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de mediere în domeniul proprietății intelectuale și procedura de mediere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 184/2015.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La pct. 7, ce vizează modificarea art. 30 alin. (4) din Legea 114/2014 – considerăm judicios de a menține redacția actuală, ținând cont de următoarele argumente.</p> <p>Reprezentarea persoanelor fizice sau juridice în fața AGEPI poate fi realizată prin intermediul unui mandatar autorizat în proprietatea intelectuală (în continuare – mandatar autorizat), pentru orice procedură stabilită de legislația din domeniu. În cazul persoanelor fizice sau juridice care nu au nici domiciliul, nici sediul principal, nici o întreprindere industrială ori comercială efectivă și funcțională în Republica Moldova, reprezentarea de către un mandatar autorizat în fața AGEPI este obligatorie. Activitatea de reprezentare în domeniul PI necesită cunoștințe speciale și certitudini oferite solicitanților care doresc să-și protejeze OPI, atât pe teritoriul Republicii Moldova, cât și peste hotarele ei, dat fiind specificitatea domeniului în cauză și complexitatea procedurii de înregistrare a OPI. Anume mandatarii autorizați sunt cei care oferă și asigură intermedierea corespunzătoare între solicitații/titularii OPI și AGEPI. De capacitățile și de nivelul lor de pregătire profesională depinde, în anumite privințe, însăși faptul înregistrării OPI, obținerea titlurilor de protecție, menținerea acestora - aspecte importante în desfășurarea activității de antreprenoriat.</p> <p>Astfel, pentru a oferi solicitanților și titularilor OPI un nivel adecvat de intermediere în relațiile cu AGEPI, este necesară stabilirea și gestionarea unui mecanism de reprezentare corespunzător. Aceasta și determină necesitatea reglementării activității mandatarilor autorizați (serviciile cărora se impun obligatoriu solicitanților străini), precum și a unui organ</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>responsabil de aprecierea competențelor acestora, doar printr-un act normativ, aprobat de către Guvern.</p> <p>Mai mult, ținem să precizăm că aceste reglementări se aplică și în relațiile de intermediere între solicitanți, titulari și mandatar autorizați și stabilesc, inclusiv, drepturile și obligațiile mandatarilor autorizați, precum și sancțiunile aplicabile.</p> <p>În consecință, această activitate de reprezentare, cu un caracter specific, necesită un cadru normativ corespunzător de reglementare, fapt asigurat în prezent prin Hotărârea de Guvern nr. 541/2011 cu privire la aprobarea Regulamentului privind activitatea mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală. Mai mult ca atât, în vederea gestionării eficiente a acestui tip de reprezentare și a creșterii calității serviciilor oferite, prin Hotărârea Guvernului nr. 714/2018, a fost aprobat și Codul de etică și conduită al mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală, fapt remarcat de instituțiile internaționale în contextul aprecierii eforturilor depuse la nivel național în scopul dezvoltării și consolidării sistemului de protecție a PI din Republica Moldova.</p>	
<p>Ministerul Finanțelor <i>(nr.07/3-0-20/175 din 11.02.2025)</i></p>	<p>În contextul angajamentelor asumate în cadrul reformei administrației publice, este salutabilă inițierea procesului de raționalizare a structurii sistemului administrației publice. Prin urmare, în scopul minimalizării numărului de autorități administrative bugetare existente la moment, se propune examinarea posibilității modificării relațiilor de subordonare și pentru următoarele autorități/instituții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Centrul Serviciul Civil în subordinea Ministerului Apărării sau a Ministerului Muncii și Protecției Sociale, cu amendarea corespunzătoare a Legii nr.156-XVI/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă); -Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării în subordinea Aparatului Președintelui al Republicii Moldova, cu amendarea Legii privind Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și privind modificarea unor acte normative nr.242/2023; -Consiliul pentru egalitate în subordinea Ministerului Justiției sau Ministerului Muncii și Protecției Sociale, cu amendarea corespunzătoare a Legii cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate nr.298/2012; 	<p>Se acceptă. Proiectul a fost completat cu norme privind modificarea Legii nr.156-XVI/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă).</p> <p>Nu se acceptă. Obiectivul proiectului de lege este de a asigura eficientizarea activității în cadrul administrației publice centrale, or aceste autorități se află în subordinea Parlamentului/Președinției și nu constituie domeniul prezentei inițiative. Realizarea reformei administrației publice</p>

	<p>-Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal în subordinea Ministerului Justiției, cu amendarea corespunzătoare a Legii privind protecția datelor cu caracter personal nr.165/2024;</p> <p>-Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în subordinea Centrului Național Anticorupție, cu amendarea corespunzătoare a Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr.308/2017;</p> <p>-Institutul Național al Justiției în subordinea Ministerului Justiției, cu amendarea corespunzătoare a Legii privind Institutul Național al Justiției nr. 152-XVI/2006;</p> <p>-Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi în subordinea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, cu amendarea corespunzătoare a Legii cu privire la investigarea accidentelor și incidentelor în transporturi nr.213/2021;</p>	<p>centrale face parte din cadrul obiectivului general 2 „Un sistem instituțional flexibil și eficient al administrației publice centrale prin consolidarea rezultatelor obținute, cu definirea clară a mandatelor instituțiilor publice centrale, eliminarea suprapunerilor, delimitarea clară a rolurilor între instituțiile responsabile de fundamentarea politicilor publice și instituțiile de implementare” reflectat în Planul de acțiuni privind realizarea Programului de implementare, pentru anii 2023-2026 a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.352/2023, care urmărește ca până la sfârșitul anului 2025, sistemul administrației centrale va fi raționalizat și eficientizat printr-un complex de măsuri legislative și prin management.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform prevederilor regulamentelor și directivelor Parlamentului European și ale Consiliului, pe care Republica Moldova le-a transpus prin Legea nr.213/2021 cu privire la investigarea accidentelor și incidentelor în transporturi, o investigație privind siguranța trebuie realizată de un organism permanent, independent de actorii din sistemul aerian, feroviar și naval. Organismul ar trebui să funcționeze într-un mod care să evite orice conflict de interese și orice posibilă implicare în cauzele evenimentului investigat. În special, independența sa funcțională nu ar trebui să fie afectată de operatorii de transport, administratorii de infrastructură, autoritățile de siguranță,</p>
--	---	--

	<p>-Academia de Științe a Moldovei în subordinea Ministerului Educației și Cercetării, cu amendarea Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV/2004;</p> <p>-Consiliul Audiovizualului și Compania „Teleradio-Moldova” în subordinea Ministerului Culturii, în calitate de autoritate responsabilă de implementarea politicilor guvernamentale în domeniul mass-media, iar în acest sens se impune amendarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018;</p> <p>-Agenția Națională Antidoping în subordinea Cancelariei de Stat sau a altei autorități administrative centrale, cu amendarea corespunzătoare a Legii pentru prevenirea și combaterea dopajului în sport nr.24/2023.</p>	<p>autoritățile de reglementare, organismele de tarifare, organismele de evaluare a conformității, precum și față de orice parte ale cărei interese ar putea intra în conflict cu atribuțiile acestuia. Respectiv, raționamentele menționate, vin să justifice menținerea, în continuare, în subordinea Guvernului a Biroului de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi.</p> <p>Nu se acceptă. Propunerile respective depășesc obiectul de reglementare a prezentului proiect de lege.</p> <p>Nu se acceptă. Menținerea actualei subordonări este proprie Agenției Naționale Antidoping, fapt ce rezidă din prevederile Codului Mondial Anti-Doping (2021) care stabilește că organizațiile naționale anti-doping trebuie să fie independente în deciziile și activitățile lor operaționale, de structurile sportive și guvernamentale incluzând, dar fără limitare, prin interzicerea oricărei implicări în deciziile sau activitățile lor operaționale din partea oricărei persoane care este în același timp implicată în conducerea sau activitatea unei federații internaționale, a unei federații naționale, a unui organizator de evenimente sportive majore, a unui Comitet Național Olimpic, a unui Comitet Național Paralimpic, sau a unei structuri</p>
--	---	--

	<p>Proiectul propune modificarea statutului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină (CNAM), cu atribuirea statutului de autoritate administrativă centrală în subordinea Guvernului, fapt ce implică includerea reglementărilor adiționale la Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, identificarea și poziționarea în ierarhia funcțiilor, întru stabilirea și aprecierea nivelului salarial și încadrarea personalului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.</p> <p>De menționat că, salarizarea angajaților CNAM este efectuată la această etapă în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară, ceea ce presupune condiții specific diferite de salarizare, comparativ cu forma de salarizare din sectorul bugetar prevăzută de Legea nr. 270/2018. Respectiv, în condiția în care nivelul de salarizare a angajaților din unitățile cu autonomie financiară poate fi net superior față de nivelul salarial aplicabil în sectorul bugetar, ca urmare a reorganizării în instituție bugetară finanțată integral din bugetul de stat, această modificare poate atrage după sine cheltuieli salariale suplimentare în partea ce ține de menținerea unor garanții salariale preferențiale, în scopul nivelării procesului de tranziție, cheltuieli care nu au acoperire în bugetul de stat, atât pe termen scurt cât și pe termen mediu, aspect ce urmează a fi clarificat/detaliat în nota de fundamentare la prezentul proiect de lege.</p> <p>În acest sens, la această etapă nu este claritate sub aspect de structură/statutul și titlurile de funcții ce urmează a fi instituite și încadrați potențialii angajați în condițiile prevederilor Legii nr. 270/2018 față de funcțiile și nivelul salarial aplicabil acestora până la modificarea statutului CNAM.</p>	<p>guvernamentale cu responsabilitate în domeniul sportului sau anti-doping.</p> <p>Se ia act. Prin prisma proiectului de lege, reglementările Legii nr.270/2018 se propun a fi aplicate și în cazul personalului CNAM. Cât privește salarizarea personalului CNAM, în contextul propunerilor de reglementare reflectate în proiectul de lege, se propune stabilirea în condițiile legii bugetului de stat pentru anul 2026 a valorii de referință în mărime de 3600 lei pentru directorul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, și a valorii de referință în mărime de 3000 lei pentru personalul angajat în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală cu acoperirea financiară a cheltuielilor de salarizare din fondul de administrare al sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală gestionat de CNAM.</p>
	<p>Adițional, ce ține de propunerea la această etapă privind stabilirea unor valori de referință derogatorii pentru angajații CNAM și CNAS (Art. XIX din proiect) în condițiile unor prevederi din Legea bugetului de stat pentru anul 2025 nr.310/2024, la nivelul celor din aparatele centrale ale ministerelor, se menționează că aceasta urmează a fi examinată în ansamblu, fiind corelate cu procesul de demarare a reformei salariale și a exercițiului de evaluare a posturilor în sectorul bugetar preconizate pentru</p>	<p>Se acceptă. Propunerile ce vizează CNAM, conform proiectului, vor intra în vigoare din 2026, iar propunerile de reglementare privind modificarea statutului CNAS și aspecte privind salarizarea personalului CNAS vor intra în vigoare din anul 2027, în dependență de reforma salarială și</p>

	<p>anul 2025, a proceselor bugetare, urmare a examinării și promovării măsurilor de politici salariale noi aplicabile pentru anul 2026, întru aducerea nivelului salariilor acestora corespunzător volumului de lucru și nivelului de responsabilitate.</p> <p>Subsidiar, se menționează că în condiția aprecierii și stabilirii nivelului salarial angajaților CNAM, în condițiile prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare, titlurile de funcții instituite urmează a se regăsi și forma obiectul de reglementare a cadrului normativ aferent, întru posibilitatea stabilirii și aprecierii nivelului salarial.</p> <p>Prin urmare, pentru a exclude orice neclaritate și întru formularea unei viziuni clare referitor la cheltuielile de personal ale autorității și impactul acestora asupra bugetului de stat, se necesită completarea cu expuneri detaliate la compartimentul 4.2 din nota de fundamentare, sub aspect comparativ la nivel de structură/titluri de funcții ce urmează a fi regăsite în Legea nr.270/2018, nivelul salarial aplicabil angajaților CNAM, în coraport cu situația până la reorganizare și condițiile noi aplicabile.</p>	<p>resursele bugetare indentificate la acea etapă. Conform Foi de parcurs pentru reforma administrației publice (criteriu de referință în procesul de aderare a RM la UE), termenul de realizare a reformei salariale este 2027, deci astfel vom asigura corelarea cu normele propuse.</p>
	<p>La Art.I – Art.9¹, alin.(3) se va completa cu textul „la propunerea Ministerului Sănătății”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La Art.II – pct.2, după cuvintele „alineatului (4)” de completat cu textul „și articolului 297 alineatul (9)”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La Art.III – pct.3, art.12, alin. (1²) de completat cu textul „Președintele Consiliului de Administrație este numit de către Guvern.”, analogic normei stabilite prin art.45 alin.(3) din Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale. Suplimentar, se propune de stipulat prin lege instituțiile/organizațiile necomerciale, reprezentanții cărora pot fi membri ai Consiliului;</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La Art.V: –pct.1, art. 20 alin.(3), după cuvintele „Agenția Relații Interetnice” de completat cu textul „din subordinea Ministerului Educației și Cercetării”; –pct.2, art. 25 alin.(1), cuvintele „autoritate administrativă subordonată” de substituit cu cuvintele „din subordinea”;</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La Art.VIII – art.59, alin.(2) se va completa cu textul „la propunerea Ministerului Educației și Cercetării”;</p>	<p>Se acceptă parțial, în condițiile art.15 alin.(8) din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate.</p>

	<p>La Art.IX – pct.1, art.7 alin.(1), lit.a) de expus în următoarea redacției: „a) autoritățile administrației publice centrale (Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției) și Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor din subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale;”;</p>	<p>Nu se acceptă. În cadrul ședinței din 13.02.2025 privind consultarea publică a proiectului de lege, cu participarea reprezentanților Platformei pentru Egalitate și Gen, Coaliției Naționale „Viața fără Violență” și reprezentanților Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, s-a convenit să se acorde o perioadă pentru Agenția în cauză pînă în anul 2027, cu prezentarea Rapoartelor de activitate și, urmare a examinării acestora se va analiza scenariul cel mai potrivit ce vizează subordonarea Agenției, dar care nu va afecta realizarea deplină a funcțiilor Agenției. Este relevant să menționăm că în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, Agenția colaborează cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, care în temeiul legii informează Agenția despre activitățile realizate în domeniul prenotat corespunzător misiunii și domeniului lor de specialitate.</p>
	<p>La Art.X – pct.3, art.4 alin (4), după cuvântul „general” de completat cu cuvintele „, , în ambele cazuri,”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Referitor la Art.IX privind modificarea Legii cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă) nr.156/2007 Proiectul prevede abrogarea/excluderea reglementărilor cu referire la Centrul Serviciului Civil din data de 01.09.2025, ceea ce conform notei de fundamentare va avea un impact financiar asupra bugetului de stat în anul curent în sumă de 995,5 mii lei pentru disponibilizarea personalului. Însă, autorul nu indică sursa de acoperire a acestor cheltuieli, precum și posibile economii/cheltuieli suplimentare în viitor. Or, conform art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, pe</p>	<p>Se acceptă. Nota de fundamentare este completată cu argumente suplimentare precum că sursa de acoperire a cheltuielilor respective reprezintă alocațiile din bugetul actual.</p>

	<p>parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget.</p> <p>De asemenea, evidențiem faptul că Guvernul desfășoară activitatea în domeniul apărării, potrivit prevederilor art.4 lit. k) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern. În acest mod, atribuirea competenței actuale a Centrului către autoritățile publice locale de nivel II comportă o deviere de la scopurile proiectului de migrare a autorităților administrative centrale din subordinea Guvernului în subordinea autorităților publice centrale.</p> <p>Subsidiar, conform normelor prevăzute la art.6 din Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă, prevederea menționată, reprezintă o delegare de competențe efectuată de Parlament, la propunerea Guvernului, normă care implică transferul de resurse financiare de la bugetul de stat la bugetele locale de nivel II, or proiectul precum și materialele (documentația) de suport nu clarifică acest subiect. În context, nu este clară modificarea propusă la art.10 din Legea prenotată, și anume că ”finanțarea realizării activităților aferente domeniului serviciului civil se efectuează de la bugetul de stat”.</p>	
	<p>La Art. XXI alin. (4) se atestă o formulare ambiguă în partea ce vizează modul de stabilire a unor garanții salariale, deoarece în condițiile prevederilor art.27 alin. (5¹) din Legea nr. 270/2018, se statuează că în cazul în care, pentru unele persoane transferate într- o funcție similară sau într-o funcție mai avansată ca urmare a reorganizării autorității/instituției administrației publice centrale de specialitate și transferării unor domenii de activitate sau funcții de la o unitate bugetară către alta, salariile calculate prin aplicarea prezentei legi sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior transferării, acestora li se garantează diferența de salariu. În acest sens, în condiția reorganizărilor propuse în proiect, aprecierea nivelului salarial a persoanelor transferate urmează a se stabili reieșind din salariul lunar deținut (cu diferență) față de nivelul salarial aplicabil în condiții noi, doar într-o funcție similară sau într-o funcție mai avansată, iar diferența în acest sens poate fi într-un alt quantum.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Ministerul Sănătății (nr.04/474 din 11.02.2025)</p>	<p>La Art. I – Articolul 91 din Legea nr. 1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică și Art. XVII – Legea nr. 102/2017 cu privire la dispozitivele medicale:</p>	<p>Nu se acceptă. Este relevant să menționăm că, potrivit principiilor de bună guvernare stabilite de SIGMA, ministerul este responsabil de elaborarea</p>

<p>Ministerul Sănătății este organul central de specialitate de realizare a politicilor, iar Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (AMDM) este autoritatea cu competențe de reglementare, supraveghere și control în domeniul medicamentului și dispozitivelor medicale.</p> <p>Actualmente AMDM execută numeroase atribuții, inclusiv ce vizează emiterea actelor permise:</p> <ul style="list-style-type: none"> -autorizarea importului de medicamente – emite autorizație de import; -înregistrarea prețului de producător la medicamente – aprobă prețul de producător al medicamentelor și gestionează Catalogul național de prețuri de producător la medicamente; -supravegherea și controlul asupra activității farmaceutice – efectuează controlul de stat al farmaciilor, depozitelor de medicamente, producătorilor de medicamente; -monitorizarea și gestionarea circulației substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor – emite autorizații de import/export al substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor, emite aviz privind tranzitul substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor, determină substanțele stupefiante și psihotrope, precursorii și analogii acestora, precum și produsele etnobotanice; -licențierea activității farmaceutice – emite licență pentru activitate farmaceutică; -efectuarea Inspekțiilor GDP, GPP și GMP – emite Certificat privind bunele practici de fabricație/distribuție/farmacie; -acordarea subvențiilor de stat – emite licență pentru activitatea farmaceutică în zonele rurale și acordă subvenții în conformitate cu Regulamentul aprobat de Guvern; -nimicirea inofensivă a medicamentelor. <p>Între AMDM și Ministerul Sănătății ar exista un potențial conflict de interese, care pe de o parte AMDM înregistrează prețurile la producători și autorizează plasarea pe piață, pe de altă parte Centrul de Achiziții Publice Centralizate în Sănătate, fiind instituție subordonată Ministerului Sănătății, desfășoară proceduri de achiziții centralizate cu participarea aceluiași producători și agenți economici jucători ai pieței farmaceutice.</p> <p>Prin urmare, independența dintre aceste 2 instituții este esențială, în vederea punerii în aplicare a politicilor în domeniul activității farmaceutice, medicamentului și dispozitivelor medicale, care implică reglementarea,</p>	<p>politicilor, iar agenția de implementarea acestora, asigurând astfel o sinergie eficientă.</p> <p>Proiectul de lege este elaborat în condițiile impuse de necesitatea avansării reformei administrației publice la nivel central, ce constituie un obiectiv fundamental prevăzut în Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.28/2023. Proiectul de lege este elaborat și se întemeiază inclusiv pe concluziile reflectate în Raportul SIGMA din 2023 referitor la evaluarea administrației publice din Republica Moldova și a analizelor funcționale sectoriale cuprinzătoare, care conchid că, multe aspecte neelucidate și contradictorii se referă la cadrul actual de reglementare a administrației publice centrale. În recomandările SIGMA, menționate în Raportul prenotat, se remarcă și recomandarea cu referire la revizuirea, în mod cuprinzător, a cadrului organizatoric și legislativ conex administrației publice centrale pentru a încorpora autoritățile de reglementare într-un regim general de responsabilitate, ocupare a forței de muncă, salarizare și gestiune financiară și pentru a consolida controlul ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate în prezent întregului Guvern. Prin urmare, realizarea acestei recomandări, se regăsește în Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA a performanței Republicii Moldova în administrația publică în raport cu principiile administrației publice, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr.182-d/2023.</p> <p>Totodată, menționăm că, în scopul raționalizării structurii sistemului administrației publice, Planul</p>
---	---

	<p>supravegherea și controlul organizațiilor private, cât și publice, care se află în subordinea Ministerului Sănătății.</p> <p>Menținerea Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în subordinea Guvernului va asigura autonomia decizională și funcțională a autorității publice, precum și atingerea unui grad înalt de protecție a intereselor consumatorilor privind siguranța și accesibilitatea financiară la medicamente de calitate.</p> <p>Reieșind din cele relatate, solicităm respectuos menținerea prevederilor actuale ale alin.(1) și (3) ale art. 91 din Legea nr. 1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică și ale alin.(1) și alin.(2) ale art.4 din Legea nr. 102/2017 cu privire la dispozitivele medicale.</p>	<p>național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.841/2024, prevede realizarea acțiunii ce vizează modificarea unor acte normative (cu privire la migrarea unor autorități administrativ centrale din subordinea Guvernului în subordinea ministerelor ce elaborează politicile în domeniile respective), fiind prevăzute măsuri ce vizează raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale și în Foaia de parcurs pentru reforma administrației publice (criteriu de referință în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană).</p> <p>Medicamentele au un rol esențial în sistemul de ocrotire a sănătății, iar reglementările și legislația aferentă constituie o componentă fundamentală a politicii de sănătate publică. Domeniul ocrotirii sănătății include, în mod inerent, și sectorul medicamentelor, astfel încât sănătatea publică și protecția sănătății sunt strâns corelate cu reglementarea, cercetarea, producția, distribuția și utilizarea medicamentelor. Acestea sunt indispensabile pentru prevenirea, tratamentul și gestionarea diverselor afecțiuni medicale. Respectiv, aceste considerente justifică propunerea de subordonare a Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale Ministerului Sănătății.</p>
	<p>La Art. III - Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală:</p> <p>Începând cu anul 2004 în Republica Moldova a fost implementată asigurarea obligatorie de asistență medicală (AOAM) ca un sistem garantat de stat de apărare a intereselor populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Integrarea tuturor autorităților administrației publice centrale în cadrul unui sistem unic și ajustarea în cadrul normativ aplicabil a termenilor specifici autorităților administrative centrale și autorităților administrative în conformitate cu prevederile Legii nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, sunt</p>

survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune) (art.1 din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală).

Scopul reformei în domeniul sănătății a fost schimbarea radicală a principiilor de organizare și finanțare a sistemului ocrotirii sănătății, prin substituirea mecanismului centralizat de bugetare planificată, moștenit din perioada sovietică, cu un nou model de finanțare bazat pe principiul autonomiei financiare existent în majoritatea statelor europene, finanțat pe prime (contribuții) de asigurări medicale prin intermediul unei entități autonome și independente, în cazul Republicii Moldova - Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM).

Clasa politică din acea perioada a fost practic impusă să instituie sistemul AOAM în baza practicii internaționale în domeniu, ținând cont de experiența statelor europene cu sisteme similare de asigurări sociale de sănătate și de specificul situației din Republica Moldova, care de fapt a salvat sistemul de sănătate de la faliment, care era nefuncțional și se afla într-o stare deplorabilă.

Respectiv, această inițiativă a fost esențială pentru îmbunătățirea accesului la serviciile medicale, asigurarea unei finanțări sustenabile a sistemului de sănătate, precum și asigurarea unei gestionări eficiente a resurselor financiare.

Totodată, implementarea AOAM sub administrarea autonomă și non-profit a CNAM a fost crucială pentru succesul sistemului de sănătate din Moldova. Această reformă a avut un rol important în evoluția și transformarea sistemului de sănătate al Republicii Moldova, ce pot fi reflectate prin următoarele realizări:

- crearea sistemului de AOAM în Republica Moldova cu aplicarea principiului solidarității, principiului autonomiei și a altor principii stabilite în Legea nr. 1585/1998, caracteristice fondurilor europene similare de asigurări sociale de sănătate;

- crearea unui fond unic pentru acumularea tuturor contribuțiilor în scop de AOAM, gestionat de CNAM, care permite evitarea selecției adverse și necesității redistribuirii riscurilor în cazul unor fonduri multiple. Acest fond își păstrează un anumit grad de autonomie [...];

- trecerea de la finanțarea prestatorilor de servicii de sănătate la procurarea de către CNAM pe bază de contract a serviciilor medicale și farmaceutice,

obiective ce le urmărește proiectul de lege, elaborat în condițiile impuse de necesitatea avansării reformei administrației publice la nivel central, ce constituie un obiectiv fundamental prevăzut în Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.28/2023. Proiectul de lege este elaborat și se întemeiază inclusiv pe concluziile reflectate în Raportul SIGMA din 2023 referitor la evaluarea administrației publice din Republica Moldova și a analizelor funcționale sectoriale cuprinzătoare, care conchid că, multe aspecte neelucidate și contradictorii se referă la cadrul actual de reglementare a administrației publice centrale. În recomandările SIGMA, menționate în Raportul prenotat, se remarcă și recomandarea cu referire la revizuirea, în mod cuprinzător, a cadrului organizatoric și legislativ conex administrației publice centrale pentru a încorpora autoritățile de reglementare într-un regim general de responsabilitate, ocupare a forței de muncă, salarizare și gestiune financiară și pentru a consolida controlul ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate în prezent întregului Guvern. Prin urmare, realizarea acestei recomandări, se regăsește în Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA a performanței Republicii Moldova în administrația publică în raport cu principiile administrației publice, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr.182-d/2023.

Cu referire la salarizarea angajaților CNAM, este relevant să menționăm că prin prisma proiectului de lege se propune stabilirea unei

<p>conform unor criterii stabilite de legislație, cu relativa stabilitate a fluxului financiar către prestatorii din sistemul sănătății;</p> <p>-descentralizarea financiară a sistemului de sănătate și asigurarea unui grad înalt de autonomie a prestatorilor publici de servicii medicale, prin transformarea lor în instituții medico- sanitare publice la autofinanțare, non-profit;</p> <p>-stimularea anumitor schimbări la nivelul funcționării sistemului de sănătate (reforme structurale de reducere a fragmentării și a irosirii resurselor limitate, responsabilizarea managerilor instituțiilor medicale, introducerea acreditării prestatorilor de servicii medicale, aplicarea unor metode noi de contractare (per capita, per serviciu, DRG, indicatori de performanță etc.).</p> <p>Acest model a fost apreciat pozitiv de toate misiunile experților internaționali de la Organizația Mondială a Sănătății, Banca Mondială, Comisia Europeană, ș.a., demonstrând stabilitate și consistență chiar în perioade de criză economică sau pandemii, fiind o trecere obiectivă de la sistemul planificat bugetar sovietic (de tip Semașco) la sistemul occidental de finanțare de tip Bismark.</p> <p>Respectiv, sistemul AOAM activează de sine stătător, în baza legii, iar prestatorii de servicii medicale, inclusiv instituțiile medico-sanitare publice, care acordă asistență medicală în sistemul respectiv activează pe principii de autofinanțare și nonprofit (art.7 alin. (2) din Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995 și art.5 alin.1 litera g) din Legea nr.1585/1998).</p> <p>În prezent, activitatea sistemului de sănătate se bazează, în mare măsură, pe mecanismele economice ale relațiilor dintre furnizorul și cumpărătorul serviciilor medicale și farmaceutice, bazate, potrivit prevederilor art. 7-72 din Legea nr. 1585/1998, pe relațiile contractuale dintre CNAM și prestatorii de servicii medicale și farmaceutice, care delimitează strict drepturile și obligațiile fiecărei părți.</p> <p>Conform prevederilor art.12 alin. (2) din Legea nr. 1585/1998, CNAM încadrează în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală prestatorii de servicii medicale și farmaceutice prin încheierea contractelor de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) și de eliberare a medicamentelor și/sau a dispozitivelor medicale compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medical (FAOAM).</p>	<p>mărimi mai mari a valorii de referință pentru angajații CNAM, comparativ cu valoarea de referință stabilită pentru angajații altor autorități administrative centrale. Totodată, pentru motivarea angajaților CNAM, prin derogare de la prevederile art.29, 31 și 32 din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, în proiectul de lege s-a propus că persoanele care sunt angajate în cadrul CNAM al căror statut se modifică prin efectul prezentei legi și ale căror activități au fost stabilite și avizate ca funcții publice de conducere și funcții publice de execuție în condițiile art.67 din Legea nr.158/2008, vor fi numite în funcțiile publice respective cu respectarea condițiilor stabilite la art.27 din Legea nr.158/2008, fără perioadă de probă pentru funcționarul public debutant, cu depunerea jurământului funcționarului public în termen de 10 zile de la numirea în funcție.</p> <p>În contextul prevederilor Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, activitățile desfășurate de angajații CNAM implică exercitarea prerogativelor de putere publică, iar statut similar îl deține și CNAS, care de asemenea gestionează un buget important, parte componentă a bugetului public național.</p> <p>Prin integrarea tuturor autorităților administrației publice centrale în cadrul unui sistem unic și ajustarea în cadrul normativ aplicabil a termenilor specifici autorităților administrative centrale, asigurăm respectarea principiilor SIGMA de bună guvernare și realizarea reformei administrației publice centrale potrivit cadrului de negocieri</p>
--	---

<p>Actualmente în sistemul AOAM fiind încadrați peste 600 prestatori de servicii medicale și farmaceutice.</p> <p>Astfel, CNAM gestionează resursele financiare prin mecanisme bine stabilite, asigurând continuitatea și sustenabilitatea serviciilor medicale. Autonomia instituțională reprezintă un element central al echilibrului sistemului, oferind CNAM flexibilitatea necesară pentru procurarea serviciilor medicale în condiții competitive și transparente.</p> <p>Datorită autonomiei CNAM a fost implementat mecanismul de negociere a prețurilor la medicamente și dispozitive medicale compensate, mecanism ce s-a soldat cu un impact pozitiv asupra FAOAM și cheltuielilor de buzunar ale beneficiarilor, care a permis CNAM-lui economii considerabile în FAOAM, resurse care au fost redirecționate spre extinderea listei medicamentelor și cea a dispozitivelor medicale compensate.</p> <p>Experiența pandemiei COVID-19 a demonstrat fără echivoc că autonomia CNAM a fost un factor esențial în capacitatea sistemului de sănătate de a reacționa rapid și eficient la provocările fără precedent generate de criza sanitară. Având un mecanism decizional flexibil și independent, CNAM a putut aloca resurse financiare în mod operativ pentru achiziția de echipamente medicale, suplimentarea finanțării instituțiilor medico-sanitare, decontarea serviciilor medicale pentru pacienții afectați și implementarea unor măsuri de sprijin pentru personalul medical. Datorită acestei autonomii, s-au putut lua decizii imediate privind contractarea serviciilor suplimentare și gestionarea finanțării tratamentelor critice, evitând astfel întârzierile birocratice care ar fi afectat direct capacitatea sistemului de a răspunde în timp util. Într-un context centralizat, fără autonomie, fiecare decizie ar fi fost supusă unui lanț complex de aprobări, ceea ce ar fi întârziat reacția sistemului de sănătate și ar fi compromis accesul percentile la tratamente salvatoare.</p> <p>Decizii prompte, axate pe autonomia instituțională, au fost asumate de către CNAM și în contextul războiului din Ucraina și crizei refugiaților, atunci când sistemul medical nu era pregătit pentru fluxul masiv de peste sute de mii de refugiați, fiind necesară identificarea rapidă a mecanismului de finanțare și a resurselor financiare suplimentare, negociind și semnând acorduri de finanțare nemijlocit cu partenerii de dezvoltare.</p> <p>Autonomia CNAM nu este un privilegiu administrativ, ci un mecanism care de-a lungul timpului a dus la îmbunătățirea finanțării sistemului de sănătate.</p>	<p>pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană.</p> <p>Cît privește statutul de autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, pentru CNAM acest statut se menține prin prisma proiectului de lege, cu menținerea și caracterului independent al raporturilor cu Ministerul Sănătății.</p>
---	---

Eliminarea autonomiei CNAM și înlocuirea acesteia cu un mecanism birocratic rigid va genera întârzieri în procesul de aprobare și alocare a resurselor necesare, afectând direct dreptul persoanei la îngrijire medicală oportună și adecvată.

Reieșind din cele relatate, prevederile de la art. III din proiect nu pot fi susținute, deoarece ele modifică totalmente funcționarea sistemului de sănătate, revenind la practica veche anterioară moștenită din timpul sovietic.

La Art. XIX – articolul 2 din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar:

Salarizarea personalului CNAM în prezent se efectuează conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară.

Odată cu modificarea principiilor de salarizare a personalului din cadrul CNAM, va fi dificil de atras în sistem personal calificat pentru exercitarea atribuțiilor funcționale în scopul implementării sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală, precum și există riscul exodului personalului calificat către alte autorități/instituții cu condiții mult mai avantajoase de salarizare, inclusiv către instituțiile medico-sanitare și farmaceutice.

În acest context, reforma trebuie să fie parte a unei abordări mai largi de modernizare a administrației publice, astfel încât modificările propuse să sprijine creșterea și îmbunătățirea condițiilor salariale în sectorul public, pentru a atrage și menține profesioniști calificați și pentru a asigura o gestionare eficientă a serviciilor publice în beneficiul cetățenilor, or, modificarea principiilor de salarizare în cadrul CNAM poate întâmpina dificultăți semnificative, în special în atragerea și menținerea personalului calificat.

Totodată menționăm că, atribuțiile angajaților CNAM sunt mult mai complexe, ample și total diferite comparativ cu ale angajaților Casei Naționale de Asigurări Sociale. Una din cele mai complexe și responsabile atribuții a CNAM este evaluarea și monitorizarea corespunderii cu clauzele contractelor de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) încheiate cu prestatorii de servicii medicale, a volumului, termenelor, calității și costului asistenței medicale acordate persoanelor asigurate, precum și gestionarea mijloacelor financiare provenite din

	<p>fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. În executarea acestei atribuții sunt implicați atât economiști, cât și medici experți, care au o pregătire și calificare pe măsură și care au un nivel mare de responsabilitate. În contextul celor relatate, proiectul dat nu este oportun pentru a fi acceptat în varianta propusă spre avizare și considerăm necesar convocarea unei ședințe pentru a discuta proiectul de lege vizat și a lua opiniile Ministerului Sănătății, CNAM, OMS, Băncii Mondiale și a altor parteneri internaționali, care au participat la edificarea și fortificarea acestui sistem, care anul trecut a împlinit 20 ani și care pe parcursul acestor ani a demonstrat sustenabilitate.</p>	
<p>Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor (nr.15-725 din 11.02.2025)</p>	<p>Dezideratul urmărit prin reforma administrației publice centrale, ar urma să consolideze mecanismele de guvernare pentru a crește eficiența, transparența și capacitatea instituțională. Însă acest proces privind restructurarea organizațională între Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, va crea doar deficiențe, din motivele expuse infra.</p> <p>Se atrage atenția asupra riscurilor unei potențiale migrări a Agenției în subordinea Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare în segmentul managementul instituțional:</p> <p>Autonomie financiară.</p> <p>Riscul de a asigura un procesul bugetar local la toate fazele acestuia, raționalizarea administrării generale a banului public. În acest sens calitatea de persoană juridică atrage după sine deținerea de resurse și patrimoniu propriu, de autonomie financiară, elemente indispensabile în vederea executării misiunii și funcțiilor Agenției.</p> <p>Cu privire la bunurile din administrarea Agenției</p> <p>Este de menționat că potrivit Hotărârii de Guvern nr.480/2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de determinare și comercializare a activelor neutilizate, se comunică, odată cu transferul Agenției în subordinea Ministerului, se vor crea unele dificultăți la casarea mijloacelor fixe și vânzarea ulterioară a bunurilor Agenției. Or, odată cu constatarea neutilizării bunurilor/mijloacelor fixe deținute, se impune necesar casarea acestora, potrivit Hotărârii Guvernului nr.500/1998 despre aprobarea Regulamentului privind casarea bunurilor uzate, raportate la mijloacele fixe, cu ulterioara organizare a licitațiilor de rigoare care se vor organiza doar în prezența Autorizației emise de către Minister, în</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Este relevant să menționăm că, potrivit principiilor de bună guvernare stabilite de SIGMA, ministerul este responsabil de elaborarea politicilor, iar agenția de implementarea acestora, asigurând astfel o sinergie eficientă.</p> <p>Proiectul de lege este elaborat în condițiile impuse de necesitatea avansării reformei administrației publice la nivel central, ce constituie un obiectiv fundamental prevăzut în Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.28/2023. Proiectul de lege este elaborat și se întemeiază inclusiv pe concluziile reflectate în Raportul SIGMA din 2023 referitor la evaluarea administrației publice din Republica Moldova și a analizelor funcționale sectoriale cuprinzătoare, care conchid că, multe aspecte neelucidate și contradictorii se referă la cadrul actual de reglementare a administrației publice centrale. În recomandările SIGMA, menționate în Raportul prenotat, se remarcă și recomandarea cu referire la revizuirea, în mod cuprinzător, a cadrului organizatoric și legislativ conex administrației publice centrale pentru a încorpora autoritățile de reglementare într-un</p>

<p>conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.480/2008 privind modul de pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de determinare și comercializare a activelor neutilizate.</p> <p>Contractele care se vor încheia de către Agenție (de prestări servicii, locațiune, ș.a.) obligatoriu se vor coordona cu Ministerul, ceea va crea dificultăți și tergiversări în activitatea de serviciu a Agenției dar și a Ministerului.</p> <p>Odată cu transferul Agenției în subordinea Ministerului, se va complica procesul de transmitere a bunurilor de la autoritățile/persoane juridice/proiecte către Agenție, or, ulterior va fi necesar transmiterea bunurilor către Minister și în final transmiterea bunurilor către Agenție.</p> <p>Deci, fondatorul urmează să recepționeze toate bunurile Agenției la evidență și să asigure, ulterior, transmiterea către Agenție a acestora, în consecință cu efectuarea mențiunilor în Registrele deținute de către Agenția Servicii Publice, schimbarea ștampilelor, emiterea actelor de strictă evidență, ceea ce va cauza cheltuieli suplimentare la bugetul de stat.</p> <p>Cu privire la programele de monitorizare ale Agenției derivate din Hotărârea Guvernului nr. 14/2023 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.</p> <p>Este de menționată că, Agenția va fi în dificultate să asigure implementarea tuturor programelor strategice de stat de monitorizare și supraveghere în domeniile de competență atribuite Agenției și stabilite la pct. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 14/2023 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, inclusiv să aloce laboratoarelor (instituțiilor publice) în care Agenția exercită calitatea de fondator mijloacele financiare aprobate prin Legea bugetului de stat pentru asigurarea îndeplinirii programelor de monitorizare în domeniile de competență. Or, odată cu transferul Agenției în subordinea Ministerului, calitatea de fondator a Agenției se va radia (art.14 din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate), iar în eventualitatea admiterii acestor modificări, Ministerului îi va reveni un complex de acțiuni și sub acțiuni cu privire la organizarea managementului laboratoarelor de referință la nivelul Republicii Moldova.</p> <p>Procedurile administrative examinate de către Agenție.</p>	<p>regim general de responsabilitate, ocupare a forței de muncă, salarizare și gestiune financiară și pentru a consolida controlul ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate în prezent întregului Guvern. Prin urmare, realizarea acestei recomandări, se regăsește în Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA a performanței Republicii Moldova în administrația publică în raport cu principiile administrației publice, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr.182-d/2023.</p> <p>Totodată menționăm că, în scopul raționalizării structurii sistemului administrației publice, Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.841/2024, prevede realizarea acțiunii ce vizează modificarea unor acte normative (cu privire la migrarea unor autorități administrativ centrale din subordinea Guvernului în subordinea ministerelor ce elaborează politicile în domeniile respective), fiind prevăzute măsuri ce vizează raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale și în Foaia de parcurs pentru reforma administrației publice (criteriu de referință în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană).</p>
---	---

Migrarea Agenției va avea impact și în privința procedurile administrative (pornite odată cu depunerea cererilor agenților economici) și va impune întreprinderea măsurilor ce se impun derivate din Codul administrativ, or toate cererile prelabile examinate de către Agenției se vor examina, obligatoriu, în ordine prelabilă și de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (Ministerului).

Pe această cale, se atrage atenția că, reieșind din prevederile legislației, Agenția rezultă autoritate administrativă din subordinea Guvernului cu drept de control, și conform Hotărârii Guvernului nr.380/2018 raportată la art.30 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat, asigură, obligatoriu, examinarea cererilor prelabile ale operatorilor din domeniul alimentar prin intermediul Consiliului pentru soluționarea disputelor.

Astfel, potrivit art.167 din Codul administrativ, cererea prelabilă poate fi depusă numai dacă persoana își revendică drepturile încălcate prin emiterea sau respingerea emiterii unui act administrativ individual.

Suplimentar, în conformitate cu art. 167 din Codul administrativ, procesul soluționării cererii prelabile va fi unul complex, or Ministerul, în temeiul art. 168 din același cod, urmează să emită decizia finală în calitatea sa de autoritatea ierarhic superioară.

În consecință, se comunică faptul că procesul de examinare a cererilor prelabile așa cum reflectă art.167-168 raportate la art.30 și Hotărârea Guvernului nr.380/2018, va deveni complex care va incuba implicarea mai multor angajați din cadrul Agenției dar și a Ministerului.

Deci, Migrarea Agenției va impact și în privința procedurile administrative (pornite odată cu depunerea cererilor agenților economici) și va impune întreprinderea măsurilor ce se impun derivate din Codul administrativ, or toate cererile prelabile examinate de către Agenției se vor examina, în ordine prelabilă și de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Pe această cale se atrage atenția că, reieșind din prevederile legislației, Agenția rezultă autoritate administrativă cu drept de control, și conform Hotărârii Guvernului nr.380/2018 raportată la art.30 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat, asigură, obligatoriu, examinarea cererilor prelabile prin intermediul Consiliului pentru soluționarea disputelor.

Suplimentar, în conformitate cu art. 167 din Codul administrativ, procesul soluționării cererii prelabile va fi unul complex, or Ministerul, în temeiul

art. 168 din același cod, urmează să emită decizia finală în calitate a sa de autoritatea ierarhic superioară.

În consecință, procesul de examinare a cererilor prelabile, va deveni unul complex și va necesita implicarea mai multor angajați din cadrul Agenției dar și a Ministerului. Astfel, se atrage atenția că potrivit Hotărâri Guvernului nr.14/2023(...), Agenția realizează funcțiile stabilite de prezentul Regulament în următoarele domenii de activitate: 1) sanitar-veterinar și zootehnie; 2) fitosanitar și protecția plantelor; 3) siguranța și calitatea alimentelor; 31) utilizarea în producere sau în comercializare a soiurilor de plante; 4) controlul fabricării și circulației alcoolului etilic, al produselor vitivinicole și al producției alcoolice; 5) protecția consumatorului în domeniul alimentar; 6) respectarea condițiilor de licențiere conform domeniului aferent.

Deci, Agenția gestionează domenii vaste de activitate, ceea ce rezultă un număr impunător de acte examinate/procesate și totodată cu un număr impunător de proceduri administrative în examinare, fie în cadrul Consiliului pentru soluționarea disputelor (HG nr.380/2018 și art.30 din Legea nr.131/2012) și în ordine prelabilă în conformitate cu prevederile Codului administrativ raportat la legislația de profil. Cu titlul de precizare, având în vedere domeniile vaste de activitate, în anul 2024, Consiliul supra menționat a examinat în aproximativ 35 de cereri prelabile în privința proceselor-verbale de control, iar în eventualitatea migrării Agenției în subordinea Ministerului, ultimul, potrivit art.162-169, Titlul

V din Codul administrativ, este obligat să intervină în calitate de autoritate ierarhic superioară.

Adițional, un număr impunător de materiale și proceduri administrative derivă și din activitatea administrativă pe domeniile de activitate a Agenției, care se soldează cu acte administrative individuale (favorabile și defavorabile), emise în contextul materialelor ce se referă la raporturile de serviciu, activități de examinare a sesizărilor/plângerilor persoanelor fizice și juridice, inspecția în câmp și inspecție la frontieră la etapa trecerii Posturilor de inspecție la frontieră.

Cu titlu de exemplu, pentru perioada de timp 01.01.2024-31.12.2024, au fost înregistrate și examinate în cadrul Agenției 10 448 (zece mii patru sute patruzeci și opt).

Impact negativ în privința salarizării angajaților în caz de modificare a fondatorului

Migrarea Agenției în subordinea Ministerului va avea un impact în privința cuantumului salariului tarifar care se calculează conform prevederilor Legii nr.270/2017 privind sistemul unic de salarizare din sectorul public.

Deci, potrivit Legii nr.270/2017 privind sistemul unic de salarizare din sectorul public, pentru un funcționar public de execuție din cadrul Agenției, conform prevederilor actuale, se calculează salariu tarifar după cum urmează: $4,23$ (coeficientul) \times 2500 (valoarea de referință) = $10,575$ lei.

Deci, în eventualitatea transferului Agenției în subordinea Ministerului, se atrage atenția că, potrivit modificărilor operate prin Legea nr.310/2024 bugetului de stat pentru anul 2025: pentru un funcționar public de execuție, salariu tarifar se va calcula după următoarea formulă: $4,23$ (coeficientul) \times 2200 (valoarea de referință) = $9,306$ lei.

În contextul menționat, se atestă o diferență enormă la salariul tarifar în aproximativ de 1300 lei, fiind o diminuare a salariului esențială pentru un funcționar public cu statut de inspector din cadrul Agenției, diminuare ce poate provoca încetarea raporturilor de serviciu precum și sistarea activității Agenției.

Deci, se comunică că, activitatea inspectorilor (cu statut de agent constator) este extrem de complexă care incubă și un risc enorm de contracta anumite boli derivate din controalele de stat și inspecții. Aceste boli sunt periculoase pentru viața și sănătatea acestora, iar diminuare salariului va avea și un impact descurajator.

Deci, odată cu subordonarea Agenției la Minister, salariul angajaților va diminua semnificativ (având în vedere Legea nr.310/2024 bugetului de stat pentru anul 2025), condiție ce poate determina încetarea raporturilor de serviciu cu Agenția sau transferul acestora în cadrul Ministerelor sau migrarea acestora în sectorul privat.

Mai mult, se comunică faptul că Agenția a asigurat un complex de acțiuni cu privire la identificarea și angajarea tinerilor specialiști, așa cum dictează strategia de dezvoltare Agenției pentru 2024-2027, iar o dată cu promovarea reformei cu privire la migrarea în subordinea Ministerului a Agenției, unii indicatorii stabiliți prin Strategie, nu vor fi atinși, precum și va avea un impact în privința executării a Planului Național de Acțiuni pentru Aderarea la Uniunea Europeană pentru anii 2023-2027 (în

continuare Planul Național pentru Aderare), de exemplu: Capitolul 12 – Siguranța alimentară, politici sanitare și fitosanitare.

Aspecte relevante cu privire la termenul de raportarea financiară.

Având în vedere migrarea Agenției către Minister, procesul de raportarea financiară se va face dificil, având în vedere că, Agenția este o autoritate cu o activitate specifică din diverse domenii, ceea ce în consecință va diminua timpul pentru executarea rapoartelor și elaborarea / raportarea acestora. Cu titlu de exemplu: Actualmente, având în vedere că Agenția, conform Hotărârii Guvernului nr.14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, este autoritatea administrativă din subordinea Guvernului, raportarea financiară se execută direct către Ministerul Finanțelor în conformitate cu art.50, art.51 și 52 ale Legii nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar- fiscale.

Aspecte relevante suplimentare cu privire la modificarea fondatorului Agenției Agenția, prin aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 14/2023 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, a fost aprobată structura și s-a optimizat efectivul limită, regulamentele de organizare și funcționare. Odată cu reforma Agenției a fost asigurat procesul de reorganizare, precum și de modificare a cadrului normativ conexe activității Instituției Publice Laboratorul central fitosanitar, Instituției Publice Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate, Instituției Publice Centrul Republican de Diagnostic Veterinar și Serviciului de stat centrul de stat pentru atestarea și omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, fiind creată în acest sens Instituția publică Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor (în continuare I.P. CNSAPSA).

Astfel, se notează că instituția publică nominalizată a fost reorganizată prin fuziunea (absorbția) Instituției Publice Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor (persoană juridică absorbantă), în care Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor exercită în numele statului funcția de fondator, ceea ce denotă competența Agenției în domeniile sale de competență.

La această etapă I.P. CNSAPSA este laboratorul național de referință în domeniul veterinar și al siguranței produselor alimentare și a hranei pentru

animale, iar schimbarea ierarhiei de subordonare va crea impedimente în procesul de emitere a rapoartelor de încercărilor și activităților de laborator, combaterea bolilor de importanță majoră și toxiinfecțiilor alimentare.

Reieșind din cele expuse, prin reforma laboratoarelor nominalizate, Agenția a asigurat raționalizarea structurii laboratorului de referință, bazată pe prioritățile de dezvoltare social-economică și angajamentele asumate în demersul de integrare europeană precum și având în vedere doleanța operatorilor din domeniul alimentar cu privire la dezvoltarea regională a acestora în regiunea Nord și Sud.

Deci, odată cu radierea statutului de fondator Agenției, se va face imposibilă dezvoltarea regională a laboratorului în regiunile menționate de către Agenție.

Este de menționat că, migrarea Agenției în subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nu va îmbunătăți executarea atribuțiilor funcționale ale Agenției statuate în Hotărârea Guvernului nr.14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, or potrivit pct.5 și 6 din hotărârea precitată, ultima are misiunea de a asigura implementarea politicilor statului în domeniile orientate spre garantarea siguranței alimentelor și a calității produselor alimentare, inclusiv a alcoolului etilic, a producției alcoolice și a produselor vitivinicole, întreținerea unui sistem de măsuri publice menite să asigure sănătatea animală și protecția plantelor, inofensivitatea produselor alimentare și a materiei prime, precum și protecția consumatorilor în alimentar.

Mai mult, Agenția, învederează că realizează funcțiile și competențele stabilite de Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.14/2023 în următoarele domenii de activitate:1) sanitar-veterinar și zootehnie; 2) fitosanitar și protecția plantelor; 3) siguranța și calitatea alimentelor; 4) controlul fabricării și circulației alcoolului etilic, al produselor vitivinicole și al producției alcoolice; 5) protecția consumatorului în domeniul alimentar; 6) respectarea condițiilor de licențiere conform domeniului aferent, domenii și funcții gestionate de instituții administrative distincte.

Astfel, în conformitate cu pct.2 din hotărârea Guvernului menționată, Agenția este autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului⁸, care implementează politica statului în domeniile de

activitate ce îi sunt încredințate, iar cu menținerea acestui statut va dispune de toate pârghiile juridice ce rezultă din misiunea și funcțiile Agenției.

Pe de altă parte, migrarea Agenției în subordinea Ministerului, nu este un impediment în partea ce ține de prestare a serviciilor publice eficiente, însă va crea dificultăți ce se referă la asumarea răspunderii în privința procedurilor administrative aferente asigurării inofensivității și calității a produselor alimentare, produselor fitosanitare și a fertilizanților, a produselor alcoolice, etc., în concordanță cu principiul celerității, legalității și transparenței.

Este de menționat că, unul din domeniile de activitate a Agenției este acel sanitar- veterinar și zootehnie, reglementat în special de Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitar veterinară și implicit de hotărârile de Guvern ce pun în aplicare anumite instituții juridice ale legii menționate⁹.

Potrivit art.1 și 2 din Legea nr.221/2007 prezenta lege stabilește principalele norme și cerințe sanitare veterinare în Republica Moldova, drepturile și obligațiile statului, ale persoanelor fizice și juridice în procesul producerii, prelucrării, depozitării, transportului și comercializării animalelor vii și a produselor de origine animală.

Scopul legii este asigurarea sănătății animalelor, prevenirea transmiterii de boli de la animale la om, realizarea siguranței produselor de origine animală destinate consumului uman, salubritatea și calitatea furajelor, testarea și autorizarea medicamentelor de uz veterinar și a substanțelor utilizate în activitățile de diagnostic veterinar, protecția teritoriului țării față de bolile infecțioase prin organizarea activității sanitare veterinare.

În conformitate cu art.4 alin.(1) și (2) din Legea nr.221/2007, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare elaborează politica și strategiile în domeniul sanitar veterinar și al siguranței produselor de origine animală.

Se atrage atenția că, procedurile de lichidare rapidă și eradicare a bolilor sunt clar definite în norme sanitare veterinare naționale, care au preluat reglementările din actele normative UE, fiind similare descrierilor Codului de boli a animalelor terestre și acvatice al Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor. Însă aceste măsuri sunt destul de rigide și radicale, care adesea sunt cu greu acceptate de către fermieri sau proprietari particulari de animale, circumstanțe care ar pune în dificultate Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare care este reprezentantul acestora.

Prin urmare, în astfel de împrejurări, Ministerul, va fi supus unor presiunii publice și politice complicat de gestionat, reacții emoționale ale fermierilor și a publicului, îngrijorare privind gestionarea eficientă a bolilor la animale și siguranța alimentară (mai ales în situațiile când se impun retrageri de produse alimentare și sancționări dure pentru încălcările admise), fiind pus în situații incomode de a impune măsurii rapide și eficiente, dificil de implementat în timp util.

Un astfel de concept instituțional, ar crea rezerve de încredere pe plan extern privind imparțialitatea, coerența și credibilitatea măsurilor aplicate pentru menținerea statutului de sănătate a animalelor și garantarea cerințelor de sănătate a produselor de origine animală, factori primordiali care a deschis de fapt porțile pieței Uniunii Europene pentru ouăle de categoria A, carnea de pasăre proaspătă și procesată.

Asemenea, luarea unor astfel de decizii de subordonare, ar impune revizuirea tuturor procedurilor aferente lanțului alimentar, care necesită timp și resurse pentru reajustări, însă este de menționat faptul că, actualmente, sunt inițiate procedurile de a obține dreptul exportului cărnii de porc proaspete și procesate către piața UE, și persistă riscul unui refuz având în vedere procedurile neclare și nedefinitivate conform reformei propuse.

Suplimentar, se reamintește că prin Legea nr.196/2024 privind sănătatea animală a fost transpus Regulament UE nr. 429/2016, o lege impunătoare și complexă.

În ansamblu, noua lege unică și cuprinzătoare a sănătății animale sprijină sectorul zootehnic din Republica Moldova conform standardelor UE în încercarea sa către competitivitate și o piață sigură și uniformă a animalelor și a produselor acestora, conducând la creștere și locuri de muncă în acest sector important, precum și racordare reglementărilor conform scopului comun național de integrare în UE.

Responsabilitățile sunt clarificate pentru Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor care este definită ca Autoritate Competentă, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, fermieri, veterinari și alții care se ocupă de animale.

Subsecvent, se notează că, prin Hotărârea Guvernului nr.51/2013 a fost creată Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor în subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare urmarea fuziune a

	<p>Agenției Sanitar Veterinare și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală și a Inspectoratului General de Supraveghere Fitosanitară și Control Semincer.</p>	
<p>Avocatul Poporului (nr.04-3/13-263 din 12.02.2025)</p>	<p>Prin modificările propuse în art.IX din proiect, care se referă la Legea nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie se intenționează trecerea Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie din subordinea Guvernului, în cea a Ministerului Muncii și Protecției Sociale.</p> <p>În acest sens, înțelegem că prin modificările propuse se urmărește implementarea recomandărilor din Rapoartele de monitorizare a performanței Republicii Moldova în administrația publică în raport cu principiile administrației publice, în special în partea ce ține de Reforma administrației publice centrale.</p> <p>La fel, este de înțeles și rolul Ministerului Muncii și Protecției Sociale pentru responsabilitatea atribuită la compartimentul politicilor de protecție socială, și faptul că această autoritate ar fi cea mai potrivită să preia coordonarea acestei Agenții, pentru a respecta cerințele internaționale.</p> <p>Totuși, Avocatul Poporului consideră prematur la această etapă trecerea Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie în subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale.</p> <p>Convenția de la Istanbul a Consiliului Europei din 11 mai 2011 privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice și alte angajamente internaționale pune accent pe necesitatea coordonării politicilor de prevenire și combatere a violenței domestice cu sistemele de asistență socială.</p> <p>Violența împotriva femeilor este înțeleasă drept o încălcare a drepturilor omului și o formă de discriminare împotriva femeilor și va însemna toate acțiunile de violență de gen care rezultă în, sau care sunt probabile a rezulta în, vătămarea sau suferința fizică, sexuală, psihologică sau economică cauzată femeilor, inclusiv amenințările cu asemenea acțiuni, coerciția sau deprivarea arbitrară de libertate, indiferent dacă survine în public sau în viața privată.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În cadrul ședinței din 13.02.2025 privind consultarea publică a proiectului de lege, cu participarea reprezentanților Platformei pentru Egalitate și Gen, Coaliției Naționale „Viața fără Violență” și reprezentanților Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, s-a convenit să se acorde o perioadă pentru Agenția în cauză până în anul 2027, cu prezentarea Rapoartelor de activitate și, urmare a examinării acestora se va analiza scenariul cel mai potrivit ce vizează subordonarea Agenției, dar care nu va afecta realizarea deplină a funcțiilor Agenției. Este relevant să menționăm că în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, Agenția colaborează cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, care în temeiul legii informează Agenția despre activitățile realizate în domeniul prenotat corespunzător misiunii și domeniului lor de specialitate.</p>

Astfel, Părțile vor lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a promova și proteja dreptul tuturor, în special al femeilor, de a trăi fără violență atât în sfera publică, cât și în cea privată.

Potrivit Legii nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, legea stabilește bazele juridice și organizatorice ale activității de prevenire și de combatere a violenței în familie, autoritățile și instituțiile abilitate cu funcții de prevenire și de combatere a violenței în familie, mecanismul de sesizare și soluționare a cazurilor de violență.

Prevenirea și combaterea fenomenului violenței reprezintă un complex de activități, care implică mai multe autorități, iar fiecare autoritate în parte are propriile priorități, obiective și indicatori, inclusiv agendă elaborată în vederea realizării acestora. Acest fapt ar putea afecta coordonarea activității Agenției.

De menționat că, pe lângă Agenție, prin Hotărârea Guvernului nr. 449/2024 a fost creat Consiliul național coordonator în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, care implică profesioniști din mai multe autorități de prevenire și protecție, iar Agenția reprezintă o platformă ce asigură o coordonare eficientă interinstituțională.

Este incontestabil faptul că Ministerul Muncii și Protecției Sociale are experiență în elaborarea politicilor din domeniul social, însă activitățile de prevenire și de combatere a violenței, pe lângă acordarea asistenței sociale, psihologice și de orientare/reorientare profesională în vederea angajării la muncă a victimelor violenței domestice, impune implicarea poliției, inspectorilor de probațiune etc., ceea ce excede domeniul Ministerului, și ar putea întârzia intervenția în complex a altor actori vizați în afară de subdiviziunile Ministerului Muncii și Protecției Sociale, ceea ce s-ar răsfrânge asupra activității de combatere a violenței domestice, iar acest fapt ar putea încuraja agresorii.

Din monitorizarea activității Agenției din perioada funcționării sub conducerea directă a Guvernului, s-a stabilit că aceasta a activat eficient, inclusiv din considerentul statutului Agenției (de subordonare directă Guvernului/Prim-ministrului), or ceilalți membri ai Consiliului național coordonator în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva

	<p>femeilor și a violenței în familie, indiferent de agendele avute se organizau pentru realizarea mandatului Agenției.</p> <p>Totuși, Agenția are o perioadă scurtă de activitate, și având în vedere că în domeniul de competență atribuit Agenției mai sunt pași de urmat, inclusiv până la asigurarea că procesele inițiate sunt implementate armonios de către toți actorii vizati, propunem ca pentru moment de lăsat Agenția în subordinea Guvernului, ulterior, urmare a evaluării activității acesteia se va decide în privința oportunității de reorganizare a acesteia după formula cea mai optimă.</p> <p>Pornind de la cele menționate, Avocatul Poporului recomandă excluderea art. IX din proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (privind migrarea autorităților administrative centrale).</p>	
<p>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (nr.2025PLP-298 din 19.02.2025)</p>	<p>La art. X, intenția de modificare a Legii nr. 221/2007 privind activitatea sanitar veterinară:</p> <p>În contextul subordonării Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și avînd în vedere scopul de îmbunătățire a coordonării instituționale și delimitării atribuțiilor de elaborare a politicilor de cele de implementare, propunem inserarea următoarelor modificări:</p> <p>La Articolul 5, alineatul (2) litera d), după cuvîntul „promovează” se propune a fi completat cu textul „, în cazul stabilit de Lege,”</p> <p>Justificare: potrivit concepției proiectului competența de elaborare a politicilor în domeniul siguranței alimentare în va reveni Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Cu toate acestea, un șir de Legi, prevăd competența ANSA de a emite norme juridice care pun în aplicare anumite prevederi din lege. Din această perspectivă, s-a propus inserarea textul „în cazul stabilit de Lege”, la sarcina de elaborare și promovare a cadrului legal în domeniul siguranței și calității produselor de origine animală. Deci, ANSA va putea elabora și promova acel cadru normativ pentru care Legea va prevedea această posibilitate;</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La Articolul 9 litera m), cuvintele „directorului general al” se exclud.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La Articolul 10 alineatul (5), cuvintele „directorului general al” se exclud.</p>	<p>Se acceptă.</p>

La Articolul 15, alineatul (2) și (4), cuvintele „directorului general al” se exclud.	Se acceptă.
La Articolul 18, alineatul (3), cuvintele „directorului general al” se exclud.	Se acceptă.
La Articolul 182, alineatul (2), cuvintele „directorului general al” se exclud.	Se acceptă.
<p>Articolul 22 alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) Normele sanitare veterinare privind prevenirea difuzării bolilor transmisibile prin mișcarea animalelor vii, materialului germinativ, produselor și subproduselor de origine animală supuse supravegherii și controlului sanitar veterinar se aprobă de Guvern”</p> <p>Justificare: Din redacția actuală al alineatului se deduce că normele elaborate de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor se remit spre aprobare către Guvern, fără a fi coordonate în prealabil cu Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. În contextul scopului urmărit de delimitare a competențelor de elaborare de cele de implementare a politicilor s-a propus o nouă redacție al alineatului (4) din art. 22.</p>	<p>Se acceptă parțial. Cancelaria de Stat a inițiat procesul de debirocratizare normativă, care are drept scop creșterea eficienței administrației publice și reducerea timpului și resurselor necesare pentru aprobarea de către Guvern a unor acte normative, care conțin norme metodologice, reguli tehnice ce pot fi aprobate de fapt și prin ordinul ministrului. În acest scop urmează a fi identificate legile ce necesită a fi modificate din perspectiva debirocratizării normative, iar cu referire la propunerea de modificarea a art.22 alin.(4), considerăm oportun a fi expus textul respectiv în următoarea redacție: „(4) Normele sanitare veterinare privind prevenirea difuzării bolilor transmisibile prin mișcarea animalelor vii, materialului germinativ, produselor și subproduselor de origine animală supuse supravegherii și controlului sanitar veterinar se aprobă de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare”.</p>
<p>La articolul 24: alineatul (1), cuvintele „elaborate de Agenție și” se exclud: Justificare: a se vedea argumentele la propunerea de modificare al articolului 22 alineatul (4).</p>	<p>Se acceptă parțial. În contextul procesului de debirocratizare normativă prenotat, considerăm oportun aprobarea de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a cerințelor sanitare veterinare.</p>
la alineatul (6 ²), cuvintele „directorului general al” se exclud.	Se acceptă

La Articolul 25, alineatul (2) și (3), cuvintele „elaborate de Agenție și” se exclud.	Se acceptă parțial. În contextul procesului de debirocratizare normativă prenotat, considerăm oportun aprobarea de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a cerințelor sanitare veterinare specifice.
La Articolul 26 alineatul (1), cuvintele „directorului general al” se exclud.	Se acceptă.
La Articolul 29: alineatele (2), (3) și (4), cuvintele „directorului general al” se exclud.	Se acceptă parțial. Cu referire la modificarea art.29 alin.(2) prin excluderea textului „directorului general al”, se creează o neclaritate cu privire la aprobarea Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om și de protecție a mediului. Prin urmare, considerăm oportun expunerea art.29 alin.(2) în următoarea redacție: „(2) Agenția elaborează, aprobă și revizuieste anual Programul acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om și de protecție a mediului.”.
La Articolul 30 alineatul (4), cuvintele „directorului general al” se exclud.	Se acceptă.
La Articolul 36 alineatul (9), cuvintele „directorului general al” se exclud.	Nu se acceptă. La art.36 alin.(9) nu sunt norme cu privire la directorul general al Agenției, însă acest aspect îl identificăm în conținutul art.36 alin.(10), care considerăm oportun a fi modificat în contextul propunerilor prenotate.
La Articolul 37 alineatul (7), cuvintele „directorului general” se substituie cu cuvântul „acesteia”.	Se acceptă.
La Articolul 40 alineatul (2), cuvintele „directorului general al” se exclud.	Se acceptă.
De asemenea, prin prisma scopului urmărit se propune completarea proiectului cu modificări la următoarele legi:	Se acceptă.

„La Articolul 5 alineatul (1) din Legea despre semințe nr. 68/2013 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 130-134, art. 417), cu modificările ulterioare, textul „, subordonată Guvernului,” se exclude”	
La Articolul 14 alineatul (6) din Legea nr. 211/2017 privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 1-6, art. 2), cu modificările ulterioare, textul „Agenția, de comun acord cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, aprobă, printr-un ordin comun,” se substituie cu textul „la propunerea Agenției, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, aprobă””.	Se acceptă.
Legea nr. 296/2017 privind cerințele de igienă a produselor alimentare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 7-17, art. 60), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: La Articolul 3 alineatul (4), cuvintele „elaborate și” se exclud.	Se acceptă parțial. În contextul procesului de debirocratizare normativă prenotat, considerăm oportun aprobarea de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a măsurilor specifice de igienă și metodele de prelevare a probelor și de analiză asociate. Prin urmare, articolul 3 alineatul (4) se propune a avea următorul cuprins: „(4) Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (denumită în continuare Agenție) pune în aplicare măsuri specifice de igienă și metodele de prelevare a probelor și de analiză asociate, aprobate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.”.
La Articolul 4 alineatul (4), cuvintele „ordinul directorului general” se substituie cu cuvântul „ordin”.	Se acceptă.
La Articolul 12 alineatul (7), cuvintele „directorului general al” se exclud.	Se acceptă.
Legea nr. 119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309-320, art. 468), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: La Articolul 4 alineatul (4), cuvintele „directorului general al” se exclud”.	Se acceptă.
La Articolul 7, cuvintele „ordinul directorului ei general” se substituie cu cuvântul „ordin”.	Se acceptă. Pentru concretizare, este oportun să precizăm că modificarea propusă se referă la art.7 alin.(4).
La Articolul 14 alineatul (1), cuvintele „directorului general al”.	Se acceptă.
La Articolul 24 alineatul (6), cuvintele „directorului general al”.	Se acceptă.

	La Articolul 26 alineatul (2), cuvintele „ordinul directorului general” se substituie cu cuvântul „ordin”.	Se acceptă.
	La Articolul 27 alineatul (9), cuvintele „semnat de directorul general al” se exclud.	Se acceptă.
	La Articolul 28 alineatul (3), cuvintele „directorului general al” se exclud.	Se acceptă.
	În Anexa nr. 2, cuvântul „general” se exclude;	Se acceptă.
	Legea nr. 394/2023 privind produsele alimentare și furajele modificate genetic (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, art. 73-75, art. 100) se modifică după cum urmează: La Articolul 4 alineatul (3), cuvintele „directorului general al” se exclud.	Se acceptă.
	La Articolul 7, alineatul (2) și (3), cuvintele „directorului general al” se exclud;”	Se acceptă.
	Legea nr. 82/2024 privind controalele oficiale în domeniul agroalimentar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 199-201, art. 265) se modifică după cum urmează: La Articolul 10 alineatul (3), textul „, prin ordinul directorului general, stabilește” se substituie cu textul „stabilește prin ordin”;	Se acceptă.
	La Articolul 83 alineatul (5), textul „directorului general al” se exclude”.	Se acceptă.
	La articolul 4 noțiunea „autoritate competentă de implementare a politicilor” din Legea nr. 403/2023 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și pentru modificarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 89-92, art. 131), cuvântul „centrală” se exclude”.	Se acceptă.
	La Articolul 2 noțiunea „autoritate competentă” din Legea nr. 422/2023 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr.98-100, art. 147) cuvintele „centrală din subordinea Guvernului” se exclud;”.	Se acceptă.
Agencia Proprietății Publice (nr.05-03-1012 din 13.02.2025)	Conform prevederilor Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.902/2017, Agenția are misiunea de a asigura realizarea politicii statului în domeniul administrării și deetatizării proprietății publice, prin consolidarea, protecția și valorificarea proprietății publice. Astfel, exercitarea atribuțiilor de administrare și deetatizare a proprietății publice, prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, diminuează rolul esențial al Agenției Proprietății Publice în domeniul propriu și exclusiv de competență.	Se ia act.

	<p>Suplimentar, organizarea administrației publice trebuie să fie conformă cerinței de separare a funcțiilor de elaborare a politicilor, de funcțiile de implementare a politicilor. La fel, este imperioasă prevenirea și reducerea birocrăției, iar unele modificări propuse vor crea impedimente pentru executarea în termeni optimi a Hotărârii de Guvern nr. 351/2005 cu privire la aprobarea listelor bunurilor imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor bunuri imobile, Hotărârii de Guvern nr. 161/2019 cu privire la aprobarea listei terenurilor proprietate publică a statului din administrarea proprietății publice, Hotărârii de Guvern nr. 945/2007 cu privire la măsurile de realizare a Legii nr.121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice.</p> <p>Susținem următoarele modificări propuse la Legea nr. 121/2007 cu privire la administrarea și deetatizarea proprietății publice:</p> <p>(a) modificarea art. 7 alin. (2), prin substituirea sintagmei „Organul abilitat” cu sintagma „Autoritatea administrativă abilitată”;</p> <p>completarea art. 7 cu un nou alineat, cu următorul text: „(2¹) Agenția Proprietății Publice este o autoritate administrativă din subordinea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, responsabilă de implementarea politicii statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate.”;</p>	
	<p>Solicităm respectuos excluderea următoarelor modificări propuse la Legea nr.121/2007 cu privire la administrarea și deetatizarea proprietății publice:</p> <p>(a) modificarea art. 7 alin. (3) lit. b), prin adăugirea, după sintagma „spre aprobare”, a următorului text: „prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării”, deoarece întocmirea și prezentarea proiectului de listă a bunurilor proprietate publică nepasibile de privatizare este o acțiune intrinsecă implementării politicii de administrare și deetatizare a proprietății publice, dar nu de elaborare de politici; prin acest act normativ sunt strict implementate politicile elaborate de minister și nu sunt elaborate politici noi. La fel, prezentarea proiectului de listă prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării va complica și îndelunga procedura de promovare a acestui act normativ și nu vor fi obținute anumite îmbunătățiri în transparență sau în calitatea actului normativ. Suplimentar, în o atare situație relațională propusă, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării îi vor fi arogate atât atribuții de elaborare de politici, cât și atribuții de implementare de politici, situație ce</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Atribuțiile de elaborare și promovare a actelor normative aparțin exclusiv ministerului.</p>

	contravine principiilor Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică și bunelor practici din statele părți ale Uniunii Europene, conform cărora, autoritatea publică centrală ce elaborează politicile, nu trebuie să fie împuternicită și cu implementarea lor;	
	Modificarea art. 7 alin. (3) lit. c), prin adăugirea următorului text: „prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării”, fiindcă generalizarea proiectelor de liste ale bunurilor proprietate publică a statului, ale lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse de către autoritățile publice centrale pentru concesionare sau pentru altă formă de parteneriat public-privat, precum și a condițiilor concesionării ori ale altei forme de parteneriat public-privat, sunt atribuții tehnice de implementare a politicii. Prezentarea acestor proiecte de acte normative prin intermediul ministerului va complica inutil procedura de elaborarea. La fel, actele normative prin care aceste atribuții sunt realizate, sunt acte normative de implementare a politicilor, ce trebuie elaborate de autoritatea competentă în implementarea politicii publice, Agenția Proprietății Publice, dar nu de autoritatea competentă în elaborarea politicii, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, din motivele expuse supra.	Nu se acceptă. Ministerul are atribuții exclusive în elaborarea și promovarea actelor normative, asigurând conformitatea acestora cu legislația în vigoare și cu principiile de reglementare specifice domeniului său de activitate.
	Modificarea art. 7 alin. (3) lit. c), prin adăugirea următorului text: „prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării”.	Se ia act.
	Deoarece este rațional ca autoritatea ce a elaborat raportul pe activitatea sa, să-l prezinte Guvernului, pentru a-și asuma responsabilitatea pe acțiunile întreprinse și pentru a evita posibilitatea transferului responsabilității către instituția ierarhic superioară, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.	Nu se acceptă. Prezentarea la Guvern a raportului de activitate, reflectă de fapt subordonarea față de Guvern a autorității publice, însă obiectul proiectului de lege vizează trecerea autorităților administrative centrale din subordinea Guvernului în subordinea ministerelor.
	Modificarea art. 7 alin. (4) lit. a), prin adăugirea textului: „prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării”, din motivele redată la pct.(a) și pct.(b).	Nu se acceptă. Ministerul are atribuții exclusive în elaborarea și promovarea actelor normative, asigurând conformitatea acestora cu legislația în vigoare și cu principiile de reglementare specifice domeniului său de activitate.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Ministerul nu consideră oportună modificarea Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, conform art. IX din proiectul de lege, având în vedere scopul	Se acceptă. În cadrul ședinței din 13.02.2025 privind consultarea publică a proiectului de lege, cu

(nr.19/799 din
17.02.2025)

constituirii din 01.01.2024 a Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și Violenței în Familie (în continuare – Agenția).

În acest context, reiterăm faptul că potrivit prevederilor pct. 9 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 926/2023, funcțiile de bază ale Agenției sunt:

- 1) implementarea politicilor de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie;
- 2) coordonarea activității interinstituționale în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie;
- 3) monitorizarea și evaluarea implementării politicilor publice în domeniu;
- 4) facilitarea cooperării autorităților administrației publice abilitate cu societatea civilă, a dialogului cu partenerii de dezvoltare și instituțiile de profil în domeniile de activitate.

Rolul Agenției se concretizează în asigurarea implementării programelor naționale, acordarea asistenței Guvernului în implementarea politicilor, monitorizarea și evaluarea politicilor publice în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie.

Totodată, Agenția asigură raportarea modului de aplicare, la nivel național, a Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul) din 11.05.2011, precum și a altor convenții și instrumente internaționale în domeniul vizat.

Misiunea Agenției nu este una preponderent socială, ci din contra, aceasta îndeplinește un rol transversal, multisectorial, axat pe coordonarea și monitorizarea implementării politicilor de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie. Prin urmare, domeniul de activitate al Agenției nu se limitează la protecția socială, ci include coordonarea activității sectoarelor justiție, asistență socială, sănătate, ordine publică și securitate.

Transferul Agenției în subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale ar reduce competențele acesteia la domeniul protecției sociale, ceea ce ar

participarea reprezentanților Platformei pentru Egalitate și Gen, Coaliției Naționale „Viața fără Violență” și reprezentanților Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, s-a convenit să se acorde o perioadă pentru Agenția în cauză până în anul 2027, cu prezentarea Rapoartelor de activitate și, urmare a examinării acestora se va analiza scenariul cel mai potrivit ce vizează subordonarea Agenției, dar care nu va afecta realizarea deplină a funcțiilor Agenției. Este relevant să menționăm că în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, Agenția colaborează cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, care în temeiul legii informează Agenția despre activitățile realizate în domeniul prenotat corespunzător misiunii și domeniului lor de specialitate.

	<p>afecta capacitatea de coordonare interinstituțională și de monitorizare a politicilor publice în domeniu.</p> <p>Totodată este necesară menținerea coordonării multisectoriale, or violența împotriva femeilor și violența în familie necesită un răspuns integrat din partea sectoarelor sus-menționate. Astfel, raportul de subordonare directă a Agenției la Guvern va permite în continuare coordonarea eficientă a activităților tuturor sectoarelor vizate: justiție, asistență socială, sănătate, ordine publică și securitate.</p> <p>În aceeași ordine de idei, Ministerul consideră că modificarea propusă la art.IX din proiectul de lege examinat ar afecta procesul de coordonare interinstituțională și capacitatea Agenției de a acționa eficient, la nivel național, conform competenței funcționale.</p> <p>Respectiv, recomandăm menținerea Agenției în subordinea Guvernului, astfel încât aceasta să poată exercita, în mod deplin, atribuțiile cu care a fost mandatată prin Hotărârea Guvernului nr. 926/2023, precum și fortificarea acesteia în vederea asigurării realizării scopului pentru care a fost instituită. În sensul propunerilor de mai sus, subliniem importanța ajustării Notei de fundamentare în vederea racordării acesteia la propunerile înaintate.</p>	
	<p>Totodată, facem referire la prevederile Hotărârii Guvernului nr.230/2020 cu privire la organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, care la pct. 2 statuează: „Casa Națională de Asigurări Sociale este autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, care asigură realizarea politicii statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate”. La fel, conform Hotărârii citate, Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS) are rolul esențial de a implementa politicile sociale ale statului, având ca scop garantarea drepturilor sociale ale cetățenilor prin administrarea sistemului public de asigurări sociale și gestionarea bugetului asigurărilor sociale de stat.</p> <p>Astfel, importanța majoră a activității CNAS este incontestabilă, iar eficiența și eficacitatea acesteia au un impact direct asupra implementării politicilor în domeniul protecției sociale – un domeniu strategic pentru bunăstarea populației Republicii Moldova. Accentuăm valoarea sporită a caracterului semnificativ al impactului sus-menționat, în contextul volumului suplimentar de muncă generat de implementarea, de către CNAS, a reformei de pensionare, care include activități precum</p>	<p>Se acceptă ca și concept, ca și necesitate de respectare a principiului echității, consfințit de Legea nr.270/2018.</p> <p>Menționăm că unul din angajamentele Guvernului este promovarea unei politici echilibrate privind ocuparea forței de muncă și în domeniul remunerării muncii. Drept urmare, accentuăm necesitatea gestionării și utilizării alocațiilor aprobate în anul curent în mod econom, eficient și eficace pentru asigurarea stabilității bugetare și sustenabilității finanțelor publice în corespundere cu prioritățile stabilite de Guvern. Astfel, se propune implementarea soluției începând cu anul 2027.</p>

	<p>reexaminarea pensiilor pentru limită de vârstă și dizabilitate, stabilirea pensiei pentru carieră lungă, și alte măsuri conexe.</p> <p>Reieșind din cele menționate și întru asigurarea unui echilibru al nivelului de salarizare între Compania Națională de Asigurări în Medicină și Casa Națională de Asigurări Sociale (autorități administrative centrale cu statut și importanță similară), Ministerul propune aplicarea unei abordări unice față de stabilirea valorii de referință și anume majorarea valorii de referință începând cu 01 ianuarie 2026 inclusiv pentru angajații Casei Naționale de Asigurări Sociale.</p>	
	<p>În aceeași ordine de idei, menționăm că prin Legea nr.140/2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, a fost modificat art. 7 al Legii nr. 156/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă), astfel încât Centrul Serviciului Civil a fost trecut din subordinea Guvernului în subordinea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. Prin aceeași modificare a fost introdus art. 7¹, în care au fost stipulate competențele Ministerului:.,a) elaborarea, promovarea și monitorizarea politicilor statului și a strategiilor de dezvoltare în domeniul serviciului civil;</p> <p>b) elaborarea programului republican de organizare a serviciului civil.”</p> <p>Conform modificărilor la proiectul de lege examinat (număr unic 21/CS/2025), se abrogă art. 7 din Legea nr. 156/2007, modificat prin Legea nr. 140/2018, prin care se anulează trecerea în subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale a Centrului Serviciului Civil și se abrogă art. 8, astfel încât se lichidează Centrul Serviciului Civil, însă se mențin prevederile art. 7¹ în care sunt stipulate competențele Ministerului Muncii și Protecției Sociale.</p> <p>Potrivit proiectului de lege examinat, argumentul de bază în lichidarea Centrului Serviciului Civil este inutilitatea acestuia la nivel central, luând în considerare că toate acțiunile sunt realizate la nivel local de către reprezentantul serviciului civil, care este angajat și subordonat autorității locale de nivelul II, fiind totodată și membru al comisiei recrutare-încorporare. De asemenea, reprezentantul din teritoriu îndreaptă cetățenii spre locul de îndeplinire a serviciului civil și efectuează, în comun cu serviciul de plasare în câmpul muncii, atestarea locurilor de muncă pentru asigurarea îndeplinirii serviciului civil.</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>În aceste condiții, menținerea prevederilor art. 7¹, privind competențele atribuite Ministerului Muncii și Protecției Sociale, nu sunt considerate relevante și nu pot fi aplicate, fiind vădită o contrapunere legislativă privind conexiunea între atribuțiile și competențele Ministerului cu atribuțiile, competențele și autonomia autorităților publice locale.</p> <p>La fel, nu este clar reglementat modul în care Ministerul va monitoriza politica statului, în timp ce corectitudinea aplicării legalității actelor și deciziilor autorităților publice centrale, în teritoriu se face de către reprezentantul Cancelariei de Stat, iar reprezentantul serviciului civil este angajat și subordonat al Autorității publice locale de nivelul II.</p> <p>În sensul celor expuse mai sus, ne expunem împotriva menținerii prevederilor art. 71 din Legea nr. 156/2007, conform căruia Ministerul Muncii și Protecției Sociale va trebui să monitorizeze la nivel național implementarea politicii în domeniul serviciului civil, dat fiind faptul că aceste dispoziții nu vor putea fi puse în aplicare.</p>	
<p>Ministerul Apărării (nr.11/211 din 19.02.2025)</p>	<p>La Art IX, prin care se operează modificări la Legea nr.156/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă):</p> <p>La art.4 alin.(1) din proiect, după cuvintele „reprezentantul serviciului civil” se propune de completat cu textul „din cadrul autorității administrației publice locale de nivelul al doilea și din cadrul unităților teritoriale autonome cu statut special”. Comunicăm, că completarea respectivă va uniformiza cadrul normativ existent, care prevede expres că executarea serviciului civil în unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și în unitățile teritoriale autonome cu statut special revine reprezentanților serviciului civil (art.7 alin.(2) al Legii nr.156/2007).</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La art.9 lit.d) din proiect, se propune substituirea textului „și spre centrele de instrucție pentru pregătirea profesională specială” cu textul „la cantonamente de instrucție și speciale sau la lucrări de lichidare a urmărilor situațiilor excepționale în condițiile prezentei legi”. Propunerea respectivă rezidă din posibilitatea punerii în aplicare a art.24 alin.(2), prin care Guvernul are dreptul de a-i mobiliza pe cetățenii aflați în rezerva serviciului civil în cantonamente de instrucție sau în cantonamente speciale, dar cel mult de 3 ori, pe un termen total de cel mult 6 luni pentru întreaga perioadă de aflare în rezerva serviciului civil. Cetățenii în cauză pot fi mobilizați și la lucrări de lichidare a urmărilor situațiilor excepționale.</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>Cu referire la completarea cu litera e) a art.12 alin.(1) se consideră inoportună, reieșind din faptul că articolul 12 din redacția actuală prevede examinarea cererii de înlocuire a serviciului militar în termen cu serviciul civil, iar examinarea cazurilor de încheiere a serviciului civil înainte de termen este reglementată de art.23.</p> <p>În acest sens, se propune expunerea art.23 alin.(2) în redacție nouă, cu următorul cuprins:</p> <p>„(2) Hotărârea privind încheierea serviciului civil este adoptată de către reprezentantul serviciului civil din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și din unitățile teritoriale autonome cu statut special în cazurile stabilite la art.23 alin.(1) lit.a), iar hotărîrea privind încheierea serviciului civil înainte de termen este adoptată de către comisia de recrutare-încorporare, în cazurile stabilite la art.23 alin.(1) lit.b)-g).”</p>	Se acceptă.
	<p>Complementar, reieșind din faptul abrogării Hotărîrii Guvernului nr.1449/2007 privind carnetul de muncă, considerăm necesar și oportună abrogarea alin.(4) din art.23, care prevede că la încetarea contractului individual de muncă, angajatorul este obligat să elibereze executantului serviciului civil, în ziua concedierii, carnetul de muncă.</p>	Se acceptă.
	<p>La art.21 din Legea prenotată, care prevede răspunderea pentru eschivare de la îndeplinirea serviciului civil, se propune substituirea cuvintelor „răspundere penală” cu cuvintele „răspundere contravențională”. În acest sens, comunicăm că art.355 din Codul penal nr.985/2002 care prevedea componența de infracțiune „Eschivarea sau refuzul de a îndeplini obligațiile serviciului de alternativă” a fost abrogat prin Legea nr.136/2024 pentru modificarea unor acte normative. Respectiv, Codul contravențional nr.218/2008 a fost completat cu articolul 562 care prevede „Eschivarea sau refuzul de a îndeplini obligațiile serviciului de alternativă”. Subsidiar, art.370 din Codul Contravențional reglementează contravenția „Eschivarea de la încorporare în serviciul civil (de alternativă)”.</p>	Se acceptă.
	<p>Cu referire la propunerea de modificare a art.9 lit.d) și abrogare a alin.(2) art.14, menționăm că Nota de fundamentare la proiect nu conține argumentele concludente și nu motivează în acest sens necesitatea abrogării reglementărilor în partea ce ține de centrele de instrucție pentru pregătirea profesională specială.</p>	Se acceptă.
Ministerul Afacerilor Interne	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.

<i>(nr.42/567 din 20.02.2025)</i>		
Avizare și consultare publică repetată		
Agencia Națională Antidoping <i>(nr.42/567 din 20.02.2025)</i>	Comunică că susține poziția autorului, în legătură cu proiectul documentului de act normativ, iar careva obiecții, propuneri sau recomandări nu sunt.	Se ia act.
Ministerul Educației și Cercetării <i>(nr.05/3-1471 din 05.03.2025)</i>	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.
Ministerul Apărării <i>(nr.11/306 din 06.03.2025)</i>	<p>La Art IX, prin care se operează modificări la Legea nr.156/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă), comunicăm că reieșind din abrogarea art.7¹, care stabilește competența și autoritatea Ministerului Muncii și Protecției Sociale de elaborare, promovare și monitorizare a politicii statului și strategiilor naționale de dezvoltare în domeniul serviciului civil, inclusiv de elaborarea programului republican de organizare și îndeplinire a serviciului civil, se propune completarea Notei de fundamentare cu argumentele concludente privind necesitatea excluderii competențelor Ministerului Muncii și Protecției Sociale și stabilirii autorității publice competente, spre exemplu „Cancelaria de Stat” (reprezentanții Oficiilor teritoriale al Cancelariei de Stat, care activează în temeiul Hotărârii Guvernului nr.845/2009 cu privire la oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat)”, care va fi responsabilă de promovarea politicii în domeniul serviciului civil, de coordonarea și monitorizarea executării de către reprezentanții serviciului civil din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și în unitățile teritoriale autonome cu statut special a atribuțiilor delegate și executate de către aceștia în numele statului, de controlul legalității deciziilor emise în exercitarea atribuțiilor sale, etc. conform prevederilor legislației.</p> <p>În acest sens, menționăm și faptul că anterior Centrul Serviciului Civil a fost subordonat Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, care efectua pe întreg teritoriul Republicii Moldova conducerea reprezentanților serviciului civil, orientând, coordonând și verificând activitatea lor.</p>	<p style="text-align: center;">Precizare.</p> <p>Conform prevederilor art.7 din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, în realizarea competențelor lor, autoritățile administrației publice locale dispun de autonomie, consfințită și garantată prin Constituția Republicii Moldova, Carta Europeană a Autonomiei Locale și prin alte tratate la care Republica Moldova este parte.</p>

	<p>Totodată, urmează a se reține, că Ministerul Apărării fiind obligat de a asigura încorporarea cetățenilor în serviciu militar în termen, nu poate fi împuternicit de eventuale propuneri de preluare a competențelor serviciul civil deoarece:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) va apărea conflictul de interese în momentul în care se va prioriza decizia de încorporare în serviciu militar în termen în coraport cu decizia de încadrare în serviciu civil. În același context, va putea fi viciată obiectivitatea în formularea deciziilor 2) va fi afectată balanța controlului reciproc între deciziile autorităților în privința organizării încorporării în serviciu militar în termen și cel civil; 3) Ministerul Apărării nu dispune de capacități și competențe referitoare la necesarul statului în domenii în care este efectuat serviciul civil; 4) vor apărea riscuri asociate integrității în momentul adoptării deciziilor de încorporare în ambele tipuri de servicii. <p>Menționăm, că aceste temeuri în mare parte, și-au găsit reflecția în argumentarea Hotărârii Curții Constituționale nr.44 din 02.10.2001, care în esență, a criticat și a declarat neconstituționale prevederile ce țin de investirea Ministerului Apărării cu dreptul de a organiza și asigura executarea serviciului civil.</p> <p>În contextul celor menționate, în scopul stabilirii clarității și excluderii vidului normativ creat, se propune completarea Legii nr.156/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă) cu reglementări exhaustive care vor stabili, după caz, autoritatea publică responsabilă și competentă în coordonarea/monitorizarea activității reprezentanților serviciului civil din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și în unitățile teritoriale autonome cu statut special.</p>	
<p>Compania Națională de Asigurări în Medicină (nr.01-02/1117 din 07.03.2025)</p>	<p>Cu referire la adresa Cancelariei de Stat nr. 30-69-2284 din 28.02.2025 privind avizarea repetată a proiectului de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (privind migrarea autorităților administrative centrale), înregistrat cu număr unic 21/CS/2025, Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM), în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.</p> <p>Din analiza sintezei la proiectul de lege, relevă anumite neclarități în ceea ce privește specificul sistemului medical și al mecanismelor sale de finanțare, aspecte care necesită o aprofundare suplimentară. Sistemul medical nu poate fi tratat printr-o perspectivă administrativă standard,</p>	<p>Se acceptă.</p>

deoarece reprezintă un ansamblu complex și interdependent de structuri, procese și relații între instituții publice, prestatori publici și privați, precum și pacienți, toate reglementate de un cadru normativ specializat. Or, sistemul medical nu este un sector administrativ obișnuit. Funcționalitatea acestuia nu poate fi analizată prin considerente generale de reformă administrativă, ci necesită o abordare specializată/distinctă, bazată pe înțelegerea profundă a interdependenței dintre elemente esențiale.

Autonomia decizională a CNAM asigură o alocare rapidă și eficientă a resurselor, adaptată în funcție de urgențele apărute în sistem. În cazul unui focar epidemic sau al unei crize de medicamente, CNAM are capacitatea de a redirecționa fondurile în timp util, fără a trece printr-un lanț decizional care ar putea întârzia reacția sistemului medical. Într-un model centralizat, astfel de ajustări ar depinde de aprobări multiple, ceea ce ar putea duce la lipsa resurselor în momente critice și întâzieri periculoase pentru pacienți. Eliminarea modelului autonom ar putea submina întregul echilibru al sistemului sanitar. Fără un pilon independent care să gestioneze fondurile cu responsabilitate și continuitate, sistemul de sănătate devine vulnerabil la schimbările politice de moment.

Astfel, orice propunere de eliminare a autonomiei CNAM trebuie justificată solid, demonstrând cum un sistem centralizat ar menține eficiența actuală. Or, aceasta ar putea duce la încetinirea procesului decizional, vulnerabilitatea schimbării politice, impact negativ asupra pacienților prin întârzierea accesului la servicii medicale.

Intenția de a reforma CNAM prin eliminarea autonomiei sale trebuie cântărită cu maximă rigurozitate și argumentată cu dovezi clare. Așa cum am evidențiat, riscurile unei centralizări excesive – de la încetinirea deciziilor și până la afectarea directă a pacienților – sunt greu de ignorat. Orice propunere de reorganizare a sistemului de asigurări de sănătate ar trebui să demonstreze fără echivoc cum va crește eficiența și calitatea serviciilor fără a compromite capacitatea de reacție a sistemului medical. Autorii unei asemenea reforme trebuie să explice clar cum CNAM lipsită de autonomie va funcționa mai bine decât în prezent.

În lipsa unor garanții solide că noul model centralizat ar aduce îmbunătățiri reale, există un risc major ca serviciile medicale și indicatorii de sănătate să se înrăutățească. Deciziile privind viața și sănătatea oamenilor nu pot fi suspendate în așteptarea aprobărilor birocratice. De aceea, este necesar un

dialog transparent cu toți actorii implicați – pacienți, medici, manageri de spitale, experți în politici de sănătate – și o evaluare a impactului bazată pe date și studii.

Mai mult, CNAM are atribuții de evaluare și monitorizare, care asigură supravegherea utilizării eficiente a fondurilor publice precum și a vomului și calității serviciilor medicale contractate. Astfel, verificarea respectării de către prestatorii de servicii medicale a clauzelor contractuale și a reglementărilor în vigoare, monitorizarea utilizării fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (AOAM) pentru a preveni utilizarea ineficientă a resurselor, vin cu recomandări unde sunt identificate deficiențe, analizarea indicatorilor de performanță ai prestatorilor de servicii medicale pentru a asigura accesul echitabil la serviciile de sănătate și calitatea actului medical.

Evaluarea instituțiilor medico-sanitare și a prestatorilor de servicii farmaceutice sunt esențiale pentru transparența și eficiența sistemului de sănătate. Aceste procese asigură respectarea cerințelor legale, optimizarea resurselor și accesul pacienților la tratamente adecvate. Supravegherea riguroasă a eliberării și evidenței medicamentelor și dispozitivelor compensate duce la o gestionare responsabilă a fondurilor și la îmbunătățirea calității serviciilor medicale.

În ordinea dată, subliniem faptul că în avizul cu nr. 01-02/517 din 6 februarie 2025, CNAM a subliniat că autonomia instituțională a permis gestionarea eficientă și independentă a fondurilor AOAM, garantând stabilitatea și funcționarea optimă a sistemului de sănătate. Printre principalele argumente invocate în aviz se regăsesc:

- Independența în contractarea serviciilor medicale – menținerea autonomiei asigură negocieri transparente și competitive cu prestatorii de servicii medicale, contribuind la optimizarea costurilor și îmbunătățirea calității serviciilor;
- Funcția de evaluare și monitorizare – supravegherea utilizării fondurilor și a calității serviciilor medicale, evaluând anual sute de prestatori de servicii medicale și aplicând măsuri corective acolo unde este necesar;
- Recunoașterea internațională a modelului de administrare autonomă – Organizația Mondială a Sănătății (OMS) prezintă Republica Moldova drept exemplu de bună practică în aplicarea principiului autonomiei în finanțarea

sistemului de sănătate, demonstrând că acest mecanism asigură eficiență și sustenabilitate.

În sinteza la proiectul Legii, autorul reformei susține argumentul că organizarea CNAM într-un sistem unic al administrației publice centrale de specialitate reprezintă o măsură menită să crească eficiența guvernării și să asigure consecvența instituțională. Argumentul este fundamentat de prevederile Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, conform cărora CNAM, fiind o autoritate administrativă centrală, ar trebui să fie integrată într-un sistem coerent de administrare, ceea ce ar presupune renunțarea la principiul autonomiei.

În esență, autorul reformei pledează pentru următoarele aspecte:

- Necesitatea unificării și centralizării administrației publice pentru a spori coordonarea și controlul în cadrul instituțiilor guvernamentale;
- Alinierea statutului CNAM la reglementările administrației publice centrale, în conformitate cu principiile prevăzute de Legea nr. 98/2012;
- Excluderea autonomiei CNAM pe motiv că aceasta nu este specifică unei autorități administrative centrale, subliniind că entitățile din acest sector trebuie să funcționeze conform principiilor unitare de organizare administrativă.

Aceste argumente pun accent pe coerența administrativă și presupun că autonomia CNAM ar reprezenta o excepție de la regulile generale ale administrației publice centrale, fiind astfel necesară o revizuire a statutului său.

În ordinea dată, remarcăm, că deși centralizarea administrativă poate avea beneficii în unele sectoare ale administrației publice, aplicarea acestui model în riscă să afecteze sustenabilitatea și eficiența mecanismului de administrare a fondurilor AOAM, ceea ce îl duce în decadență. Or, autorul urmează să argumenteze cum, în practică, mecanismul centralizat propus prin proiect va reuși să mențină nu doar capacitatea de reacție în situații de criză, ci și un acces constant, continuu, eficient și echitabil al pacienților la servicii medicale, fără a îngreuna procesul decizional.

Comparativ cu alte autorități administrative centrale, CNAM este un pilon strategic în arhitectura sistemului național de sănătate, având un rol esențial în achiziționarea serviciilor medicale. Gestionarea directă a resurselor financiare alocate sănătății și atribuțiile sale în contractarea prestatorilor de servicii medicale și farmaceutice, evaluarea și monitorizarea acestora,

precum și administrarea fondurilor AOAM vine cu distincție de alte structuri, conferindu-i un statut operațional de o importanță majoră pentru asigurarea continuității și sustenabilității actului medical.

Gestionarea fondurilor AOAM de către CNAM, în conformitate cu art. 131 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, justifică menținerea autonomiei decizionale pentru CNAM. Spre deosebire de alte entități administrative centrale, CNAM nu administrează resurse din bugetul de stat, ci fonduri distincte, destinate exclusiv finanțării sistemului de sănătate. Această particularitate explică de ce, în majoritatea statelor europene, instituțiile care administrează asigurările de sănătate funcționează autonom față de administrația publică centrală. Independența decizională permite o gestionare eficientă a resurselor de către profesioniștii din domeniu, asigurând capacitatea de reacție rapidă în situații critice și menținerea unui sistem de finanțare sustenabil și adaptabil.

Sistemul de sănătate nu poate fi tratat ca o simplă componentă a administrației publice, ci trebuie abordat prin prisma importanței sale fundamentale pentru securitatea și bunăstarea populației și nu în ultimul rând pentru dezvoltarea unui stat prosper. După cum am relatat în avizul din 6 februarie 2025, pandemia a demonstrat fără echivoc că flexibilitatea și operativitatea în gestionarea resurselor financiare sunt esențiale pentru a asigura un răspuns eficient în momente de criză. Actualul model de administrare nu este unul întâmplător, ci rezultatul unei evoluții bazate pe lecțiile învățate din deficiențele anterioare, care au impus necesitatea unui mecanism autonom, capabil să răspundă rapid și eficient nevoilor sistemului medical.

În avizul său nr. 01-02/517 din 6 februarie 2025, CNAM a atenționat asupra acestor riscuri, subliniind că o astfel de reformă ar putea afecta operativitatea și stabilitatea sistemului medical. Cu toate acestea, în Sinteza asupra proiectului, autorul reflectă o abordare strict administrativă, fără o evaluare detaliată a impactului real și a modului concret în care noile prevederi ar putea fi implementate în practică. Mai mult, argumentele invocate nu demonstrează o înțelegere profundă a implicațiilor acestei modificări, reducând un sistem complex, esențial pentru funcționarea întregii societăți, la o simplă reformă administrativă. Sistemul de sănătate nu este un mecanism rigid, ci o veritabilă „mașinărie” cu multiple interdependențe, unde orice modificare necesită o argumentare solidă, or

	<p>riscă să perturbe echilibrul fragil dintre accesibilitatea și calitatea serviciilor medicale, afectând cu certitudine starea de sănătate a populației țării.</p> <p>Fără o populație sănătoasă, nici economia, instituțiile și strategiile de dezvoltare ale statului nu pot funcționa eficient. Investițiile în sănătate nu sunt doar o necesitate, ci o garanție a viitorului națiunii.</p> <p>Orice reformă trebuie să fie bine fundamentată, justificată prin criterii clare de eficiență și sustenabilitate și susținută de o viziune strategică și garanții solide privind îmbunătățirea funcționalității sistemului. În lipsa acestora, modificările propuse riscă nu doar să fragilizeze structura actuală, ci chiar să desființeze un sistem cu o bază solidă, recunoscut de un număr semnificativ de experți internaționali drept un model de referință în gestionarea resurselor din sănătate.</p>	
	<p>Potrivit Statutului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 156/2002, CNAM îi sunt atribuite o serie de obligații specifice și complexe, printre acestea se numără: evaluarea tehnologiilor medicale și oferirea informațiilor în cadrul procesului decizional în vederea alocării mijloacelor financiare din fondurile AOAM pentru cele mai eficiente tehnologii; identificarea necesității populației în servicii medicale printr-o analiză continuă a cererii și a resurselor disponibile, instituția asigură accesul echitabil la servicii de sănătate, adaptându-se dinamic la schimbările demografice și epidemiologice;</p> <p>negocierea cu prestatorii de servicii medicale a ofertelor prezentate de aceștia pentru încadrarea în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală și încheierea contractelor de prestare a serviciilor medicale;</p> <p>negocierea cu furnizorii de medicamente și dispozitive medicale a prețului la medicamentele și/sau dispozitivele medicale compensate și încheierea cu aceștia a contractelor privind eliberarea medicamentelor și/sau dispozitivelor medicale compensate din fondurile AOAM; evaluarea instituțiilor medico-sanitare care este un proces complex și necesită specialiști formați; evaluarea și monitorizarea corespunderii modalității de aprovizionare cu medicamente și dispozitive medicale compensate, de eliberare și de evidență a acestora supraveghind întregul lanț de eliberare și evidență a acestora, etc. Anual, sunt efectuate în jur de 200 de evaluări privind instituțiile medico-sanitare.</p> <p>În prezent, CNAM administrează 16 sisteme informaționale esențiale pentru gestionarea eficientă a fondurilor AOAM și asigurarea continuității</p>	<p>Se ia act.</p> <p>În scopul garantării diferenței de salariu pentru angajații Companiei Naționale de Asigurări în Medicină ca urmare a modificării prin prisma proiectului de lege a statutului acestei autorități administrative centrale, se propune includerea în proiectul de lege a reglementărilor ce vizează garantarea diferenței de salariu.</p>

serviciilor de sănătate. În contextul interoperabilității cu statele UE, urmează să fie dezvoltate noi soluții digitale care să faciliteze schimbul de date și integrarea în structurile europene. Totodată, atragerea și menținerea specialiștilor IT necesari pentru aceste procese reprezintă o provocare majoră, având în vedere concurența crescută pe piața muncii din domeniul privat, unde ofertele salariale sunt semnificativ mai atractive.

Administrarea fondurilor AOAM implică un nivel ridicat de responsabilitate și competență cu impact direct asupra sistemului de sănătate. În acest context, salarizarea personalului trebuie să reflecte nu doar complexitatea și importanța strategică a atribuțiilor, ci și principiul echității, asigurând un raport just între responsabilitate, răspundere și remunerare. Potrivit art. 3 alin. (1) lit. b), c), e) din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, unul din principiile de bază ale sistemului de salarizare reglementat prin prezenta lege sunt: nediscriminarea, echitatea și coerența, în sensul asigurării tratamentului egal și a remunerării egale pentru muncă de valoare egală; ierarhizarea, în funcție de responsabilitatea, complexitatea și importanța activității desfășurate, stabilite în urma evaluării funcțiilor din sectorul bugetar.

Menținerea unui sistem de salarizare proporțional cu responsabilitățile asumate precum identificarea necesităților de procurare a serviciilor medicale, medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate, examinarea anuală a peste 500 de dosare și oferte ale prestatorilor, negocierea și ajustarea pe parcursul anului a circa 2500 contracte și acorduri adiționale, participarea la estimarea tarifelor și negocierea prețurilor pentru serviciile medicale, medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate și nu doar - este esențială pentru stabilitatea, eficiența instituției, contribuind la o gestionare optimă și integră a resurselor și la sustenabilitatea sistemului de sănătate.

În contextul celor expuse, propunem completarea art. 17 alin. (2) Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar cu o dispoziție cu următorul cuprins:

„j) pentru personalul din autoritatea responsabilă de administrarea și gestionarea sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală – 40% din suma anuală a salariilor de bază pentru personalul cu drept de a beneficia de spor cu caracter specific”.

Reforma sistemului de salarizare este un subiect esențial în contextul funcționării administrației publice și al eficienței instituționale. Raportul SIGMA 2023 subliniază faptul că, în pofida reformelor salariale anterioare, sistemul actual nu reușește să asigure competitivitatea, echitatea și transparența remunerării funcționarilor publici. De aceea, recomandarea raportului este clară: Guvernul trebuie să implementeze reforme salariale care să sporească competitivitatea și echitatea, făcând sistemul mai simplu și mai consecvent.

În acest sens, autorul a invocat în Sinteză necesitatea unei politici echilibrate de remunerare, justificând că pentru CNAM s-a propus stabilirea unei valori de referință sporite pentru a asigura motivarea și menținerea specialiștilor în sistemul asigurării medicale. Totuși, aplicarea unei abordări uniformizate în ceea ce privește salarizarea personalului CNAM, invocând principiile echității și coerenței în raport cu alte autorități administrative centrale, nu reflectă în mod adecvat specificul atribuțiilor și complexitatea responsabilităților acestei instituții. CNAM are un rol esențial nu doar în gestionarea fondurilor, ci și în exercitarea funcțiilor de monitorizare și evaluare a furnizorilor de servicii medicale.

Astfel, aplicarea unui model salarial standardizat, fără o analiză aprofundată a cerințelor specifice acestui domeniu, poate afecta capacitatea CNAM de a asigura un control riguros și independent asupra utilizării fondurilor publice în sănătate. De asemenea, o salarizare necorelată cu nivelul de responsabilitate al funcțiilor de evaluare și monitorizare poate compromite eficiența mecanismelor de verificare, având un impact direct asupra transparenței și calității serviciilor medicale.

Raportul SIGMA nu recomandă diminuarea sau plafonarea salariilor, ci dimpotrivă, o reformă care să aducă mai multă competitivitate și atractivitate sistemului public. Astfel, abordarea expusă în Sinteză pare să trateze echitatea ca o uniformizare forțată a salariilor, fără a ține cont de complexitatea și importanța strategică a funcțiilor CNAM.

Mai mult, în condițiile în care CNAM deține atribuții de evaluare a prestatorilor de servicii medicale, orice diminuare a salariilor specialiștilor din acest domeniu ar putea crea un teren favorabil pentru acte de corupție, prin scăderea nivelului de motivare profesională și creșterea vulnerabilității la influențe externe. Integritatea procesului de monitorizare și evaluare

depinde de menținerea unor standarde salariale adecvate, care să asigure un mediu de lucru stabil și predictibil, reducând riscurile de practici neetice.

Ajustarea salariilor personalului CNAM nu trebuie privită prin prisma rigidă a uniformizării, ci prin necesitatea menținerii unor specialiști de înaltă calificare, responsabili de gestionarea fondurilor AOAM și de evaluarea și monitorizarea calității serviciilor medicale.

Într-o altă ordine de idei, observăm că, odată cu reformarea altor instituții și atribuirea acestora statutului de funcționari publici, diferențele salariale anterioare au fost menținute, fapt invocat și în Sinteza la proiectul în cauză. Această abordare denotă o aplicare fragmentară a principiului echității salariale, astfel cum este prevăzut în Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Astfel, considerăm că aplicarea acestui principiu în mod selectiv și neuniform generează un tratament disproporționat între instituțiile publice cu funcții similare, ceea ce poate fi interpretat ca o abordare discriminatorie. În timp ce pentru alte autorități s-a menținut o aliniere salarială la nivelul anterior reformei, în cazul CNAM se propune o reglementare diferită, care afectează motivarea și retenția specialiștilor din domeniu.

În avizul anterior CNAM a atenționat asupra faptului, că diminuarea drastică a salariilor personalului CNAM ar putea afecta dreptul de proprietate invocat de către CNAM în avizul său anterior, aspect protejat prin art. 1 din Primul Protocol Adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Acest articol garantează protecția dreptului de proprietate, inclusiv dreptul la o remunerație corectă. Stabilirea unui regim salarial care să conducă la o reducere semnificativă a veniturilor angajaților, fără respectarea principiilor echității și proporționalității, ar putea constitui o încălcare a acestui drept fundamental.

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), s-a statuat că modificările semnificative ale condițiilor salariale, dacă nu sunt justificate printr-un interes public clar și proporțional, pot reprezenta o încălcare a dreptului la respectarea bunurilor. Dacă salariul este deja dobândit sau angajatul are o speranță legitimă de a-l primi într-un anumit cuantum, orice diminuare arbitrară sau permanentă reprezintă o atingere a dreptului de proprietate. Acest principiu este reflectat și în cazul *Khonikina vs. Georgia* (2012), în care CEDO a subliniat că impunerea unei poveri

financiare excesive asupra unei anumite categorii profesionale, fără o justificare adecvată, poate constitui o încălcare a drepturilor fundamentale. Concomitent, autorul proiectului susține că valoarea de referință aplicabilă salarizării personalului CNAM va fi stabilită în proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2026, având în vedere că reforma este planificată să intre în vigoare în 2026, iar până atunci pot interveni modificări economice și ajustări bugetare care să influențeze această valoare.

Conform prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, valoarea de referință este reevaluată anual, în funcție de situația macroeconomică și capacitățile bugetului public național. Astfel, orice angajament privind menținerea valorii actuale nu poate fi considerat garantat, deoarece acest indicator este supus ajustărilor periodice dictate de evoluțiile economice.

Mai mult, luând în considerare factori precum inflația și evoluțiile economice a statului, nivelul efectiv al salariilor în 2026 poate să difere față de cel prognozat, ceea ce ar putea avea implicații directe asupra atractivității și sustenabilității financiare a posturilor din cadrul CNAM.

Prin urmare, orice reformă a salarizării trebuie să fie proiectată într-un cadru flexibil și corelat cu realitățile economice viitoare, astfel încât să asigure stabilitatea profesională și eficiența instituțională, fără a se baza pe ipoteze care nu pot fi garantate pe termen lung.

De asemenea, atât nota de fundamentare, cât și argumentele autorului expuse în Sinteză nu relevă concretizări cu referire la determinarea perioadei de vechime în muncă pentru stabilirea treptei de salarizare a persoanelor angajate ale CNAM, care conform actelor normative de rigoare nu au statut de funcționar public și funcțiile acestora nu se regăsesc în Clasificatorul unic al funcțiilor publice, aprobat prin Legea nr.155/2011.

Astfel, propunem de completat Art. XXII Dispoziții finale cu alineate noi cu următorul cuprins:

„(4) Pentru persoanele angajate ale CNAM la determinarea perioadei de vechime în muncă pentru stabilirea treptei de salarizare se ia în considerare perioada de activitate în unitatea respectivă și în serviciul public.

(5) În cazul în care, pentru persoanele angajate ale CNAM, salariile calculate prin aplicarea prezentei legi sânt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior modificării statutului, acestora li se garantează diferența de salariu.”

CNAM asigură gestionarea fondurilor AOAM, care potrivit Legii nr.181/2014 este o componentă a bugetului public național. În conformitate cu articolul 16 al Legii nr.1585/1998 în scopul realizării asigurării obligatorii de asistență medicală, CNAM constituie, din contul mijloacelor totale acumulate, și gestionează următoarele fonduri: fondul pentru achitarea serviciilor medicale și farmaceutice, fondul de rezervă al asigurării obligatorii de asistență medicală, fondul măsurilor de profilaxie, fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale și fondul de administrare al sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală.

Conform actelor normative corespunzătoare, mijloacele financiare acumulate în fondul de administrare se utilizează pentru activități ce țin de administrarea și gestionarea fondurilor AOAM, respectiv, și pentru salarizarea personalului angajat al CNAM.

Concomitent, este de menționat faptul că unul din principiile bugetare aprobate prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 este cel al unității, care prevede că toate resursele și cheltuielile autorităților/instituțiilor se reflectă și se efectuează exclusiv în/din bugetul de la care se finanțează. Concomitent, prevederile art. 32 al legii prenotate stipulează că bugetele componente ale bugetului public național se administrează independent unul de altul și pot fi angajate doar în relații interbugetare.

De asemenea, în argumentele autorului proiectului din Sinteză pe marginea propunerilor Ministerului Finanțelor este menționat că „pentru personalul angajat în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală acoperirea financiară a cheltuielilor de salarizare se va efectua din fondul de administrare al SAOAM gestionat de CNAM”.

În acest context, prevederile cu referire la acoperirea din bugetul de stat a cheltuielilor legate de salarizarea angajaților CNAM contravin legilor menționate mai sus, precum și argumentelor autorului expuse în Sinteză, din care cauză necesită să fie excluse din nota de fundamentare.

De asemenea, CNAM nu se poate pronunța cu privire la costul cheltuielilor de remunerare a muncii pentru personalul CNAM estimat de către autor în contextul implementării prevederilor proiectului legii dat, dat fiind că la această etapă nu este claritate în aspectul structurii, statutului și funcțiilor ce urmează a fi instituite în condițiile prevederilor Legii nr. 270/2018.

În Raportul Sigma 2023, CNAM este menționată doar în contextul necesității îmbunătățirii funcției de audit intern și consolidării controlului financiar, fără a fi propusă spre reformare. În acest sens, Raportul remarcă implementarea managementului financiar, control intern și audit, menit să asigure utilizarea eficientă și responsabilă a resurselor alocate asigurărilor medicale.

Este de menționat că, CNAM este supusă anual auditului extern realizat de Curtea de Conturi, Moldauditing LTD și First Audit International SRL, iar auditul intern funcționează permanent pentru optimizarea proceselor și identificarea eventualelor vulnerabilități.

Totodată, la capitolul transparență, CNAM publică pe pagina sa oficială web -contractele de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale), anexele la acestea și acordurile adiționale, contractele privind eliberarea medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și informația, pentru fiecare contract, privind achitarea sumelor compensate de către asigurător pentru anul precedent, precum și contractele încheiate din mijloacele financiare, altele decât cele din fondul pentru achitarea serviciilor medicale și farmaceutice, în termen de 15 zile lucrătoare de la data încheierii acestora; rapoartele trimestriale privind mijloacele financiare achitate pentru medicamentele și dispozitivele medicale compensate, ce vor cuprinde informații privind toate medicamentele și dispozitivele medicale compensate eliberate de prestatorul de servicii farmaceutice în perioada de raportare, suma totală achitată de către asigurător, denumirile comune internaționale (DCI)/denumirile de dispozitive medicale, cu indicarea, pentru fiecare DCI/denumire de dispozitiv medical, a denumirii comerciale corespunzătoare, dozei, formei farmaceutice, a producătorului, a cantității compensate în unități nominale, a sumei compensate de către asigurător pentru fiecare unitate nominală, a sumei achitate de către pacient, precum și a numărului de beneficiari, până în data de 15 a lunii următoare trimestrului; planurile de evaluare a prestatorilor de servicii medicale și farmaceutice încadrați în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală și rapoartele de evaluare, până la data de 10 a lunii următoare trimestrului de gestiune; deciziile integrale ale Consiliului de administrație al Companiei, în termen de 15 zile lucrătoare de la data ședinței Consiliului; raportul anual privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de

asistență medicală, conform modelului aprobat de Guvern, în termen de 15 zile lucrătoare din data aprobării raportului de către Parlament oferind acces public la informații relevante despre gestionarea fondurilor AOAM, implementarea politicilor de sănătate și măsurile de îmbunătățire a sistemului AOAM.

Aceste mecanisme asigură un circuit clar al resurselor financiare și contribuie la menținerea sustenabilității sistemului de asigurări medicale, garantând transparența și eficiența în gestionarea fondurilor publice.

Generalizând, constatăm că autorul a ignorat o serie de argumente esențiale expuse anterior, omițând aspecte critice ce necesită o analiză detaliată și fundamentată. În loc să ofere o abordare complexă și justificată, sinteza prezentată reflectă o tratare superficială a impactului reformei propuse, fără a lua în considerare următoarele aspecte esențiale:

1) Eliminarea autonomiei CNAM și impactul negativ asupra eficienței și flexibilității în gestionarea fondurilor AOAM, element-cheie în menținerea stabilității și sustenabilității sistemului medical;

2) Consecințele centralizării asupra accesibilității și calității serviciilor medicale, în special riscul apariției unor blocaje decizionale ce ar putea afecta direct pacienții;

3) Exodul personalului calificat ca urmare a unei eventuale reduceri a salarizării, fenomen deja demonstrat în alte instituții unde remunerația insuficientă a condus la migrarea specialiștilor spre sectorul privat, care manifestă un interes crescut pentru expertiza angajaților CNAM;

4) Necesitatea menținerii unui mecanism transparent și independent în achiziționarea serviciilor de calitate și monitorizarea serviciilor medicale, pentru a preveni influențele externe și politizarea deciziilor strategice;

5) Lipsa unor garanții clare privind menținerea eficienței decizionale într-un sistem centralizat, în condițiile în care actualul model al CNAM este recunoscut internațional ca exemplu de bună practică.

Lipsa unor analize detaliate ridică întrebări serioase despre justificarea reformei propuse. O astfel de schimbare trebuie să fie fundamentată pe criterii obiective și studii de impact, asigurând îmbunătățirea sistemului de sănătate, nu destabilizarea acestuia.

Mai mult, autorul nu a argumentat și nu a luat în considerare faptul că:

6) Amendarea cadrului normativ prin organizarea unui sistem unic al administrației publice centrale de specialitate necesită o analiză

	<p>suplimentară în vederea asigurării conformității cu actele Uniunii Europene și anume Directiva 2011/85/UE privind cerințele aplicabile cadrelor bugetare ale statelor membre (CELEX: 32011L0085) și Regulamentul (CE) nr. 2223/96 privind sistemul european de conturi naționale și regionale (CELEX: 31996R2223). Conformitatea cu aceste acte reprezintă un pilon fundamental în procesul de aderare la Uniunea Europeană, asigurând convergența legislației naționale cu standardele comunitare și facilitând integrarea în mecanismele de guvernanță economică și financiară ale UE. Armonizarea normativă nu este doar o obligație juridică, ci o exigență strategică, menită să garanteze transparența bugetară, sustenabilitatea financiară și eficiența administrării resurselor publice, consolidând astfel încrederea instituțiilor europene și a partenerilor internaționali în capacitatea statului de a implementa politici conforme cu acquis-ul comunitar.</p>	
<p>Agencia Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în Familie (nr.02/83 din 07.03.2025)</p>	<p>Comunică lipsă de obiecții și propuneri.</p>	<p>Se ia act.</p>
<p>Ministerul Finanțelor (nr.07/3-03-45/346 din 13.03.2025)</p>	<p>La Art. X – Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară. Punctul 14, referitor la modificarea art. 29, se propune de completat cu următorul text: „la alineatul (4), cuvintele directorului general al” se exclud”.</p>	<p>Precizare. În proiectul legii se propune substituirea în textul Legii nr.221/2007 a cuvintelor „director general”, la orice formă gramaticală, cu cuvântul „director” la forma gramaticală corespunzătoare.</p>
	<p>La Art. XIV – Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. Prezentul proiect de lege urmează de completat cu un punct nou în redacția următoare: „6. Articolul 35 , care va avea următorul conținut: “Articolul 35. Finanțarea și asigurarea tehnico-materială a activității ministerelor și a altor autorități administrative centrale. Finanțarea și asigurarea tehnico-materială a activității ministerelor și a altor autorități administrative centrale se efectuează, după caz, din contul</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>mijloacelor prevăzute în legea bugetului de stat/legea bugetului asigurărilor sociale de stat/legea cu privire la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, pentru anul corespunzător și al mijloacelor provenite din alte surse, conform legislației.”</p>	
	<p>Totodată, reiterăm poziția expusă prin avizul Ministerului Finanțelor, prin demersul nr.07/03-03-32/236 din 20.02.2025 referitor la modificarea statutului CNAM, cât și la Art. IX privind modificarea Legii cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă) nr.156/2007 și la Art. XXVIII alin. (4) din proiectului de lege.</p> <p>Mai mult ca atât, în parte ce vizează stabilirea la această etapă a cuantumului propus al valorii de referință pentru anul 2026 a personalului din cadrul CNAM, menționăm că propunerea dată urmează a fi examinată în complex, fiind corelată cu procesul de demarare a reformei salariale și a exercițiului de evaluare a posturilor în sectorul bugetar preconizate pentru anul 2025, a proceselor bugetare, urmare a examinării și promovării măsurilor de politici salariale noi aplicabile pentru anul 2026, întru aducerea nivelului salariilor acestora corespunzător volumului de lucru și nivelului de responsabilitate. La această etapă se denotă incertitudinea privind cuantumul și poziționarea acestora în rândul alinierii instituțiilor vizate.</p>	<p>Se ia act.</p> <p>În scopul garantării diferenței de salariu în contextul reglementărilor menționate în proiectul de lege, se propune includerea în dispozițiile finale și tranzitorii din proiectul de lege a următoarelor reglementări: „(4) În cazul în care, pentru unele persoane angajate în cadrul persoanelor juridice al căror statut s-a modificat sau care au trecut în subordinea organelor centrale de specialitate prin efectul prezentei legi, salariile calculate prin aplicarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior modificării statutului sau trecerii autorităților administrative centrale în subordinea organelor centrale de specialitate, acestora li se garantează diferența de salariu.”. Cu referire obiecțiile ce vizează propunerile de modificare a Legii cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă) nr.156/2007 menționăm că Nota de fundamentare este completată cu argumente suplimentare precum că sursa de acoperire a cheltuielilor respective reprezintă alocațiile din bugetul actual.</p>
	<p>Ce ține de prevederea de la alin. (4) art. XXI, se propune revizuirea acesteia întru clarificarea modului de tranziție a personalului CNAM urmare a reorganizării, fapt ce necesită clarificarea inclusiv prin prisma prevederilor art.27 din Legea nr.270/2018, precum că în cazul în care pentru unele persoane transferate într-o funcție similară sau într-o funcție mai avansată, ca urmare a reorganizării instituțiilor publice a căror statut s-a modificat, salariile calculate prin aplicarea Legii nr.270/2018 sunt inferioare salariilor</p>	<p>Precizare.</p> <p>În scopul garantării diferenței de salariu pentru angajații Companiei Naționale de Asigurări în Medicină ca urmare a modificării prin prisma proiectului de lege a statutului acestei autorități administrative centrale, se propune includerea în proiectul de lege a reglementărilor ce vizează garantarea diferenței de salariu.</p>

	<p>medii lunare calculate anterior transferării, acestora li se garantează diferența de salariu.</p> <p>În contextul celor expuse, Ministerul Finanțelor recomandă considerarea celor menționate la definitivarea proiectului.</p>	
<p>Agencia Geodezie, Cartografie și Cadastru (nr.36/01-05/265 din 12.03.2025)</p>	<p>Conform art. 32 alin. (6) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, autorul proiectului actului normativ trebuie să întocmească o sinteză și să argumenteze acceptarea sau respingerea fiecărei obiecții sau propuneri expuse. Observăm că, autorul proiectului, nu a respectat norma citată supra, întrucât în sinteză nu s-a argumentat acceptarea/respingerea tuturor propunerilor din avizul prezentat anterior, limitându-se doar la o singură obiecție.</p> <p>Prin avizul nr. 36/01-05/122 din 04.02.2025, AGCC a prezentat poziția referitoare la proiectul citat supra. Una din propunerile AGCC a fost înlocuirea titlaturii propusă în proiect „Biroul de Geodezie, Cartografie și Cadastru” cu denumirea „Autoritatea Națională de Geodezie, Cartografie și Cadastru”. Constatăm că, potrivit sintezei, autorul proiectului a respins propunerea respectivă pe motivă că, Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate a învederat deja titlaturile autorităților administrației publice centrale, iar instituirea unei noi denumiri va crea confuzie și va distorsiona întregul sistem. Subsecvent, în opinia autorului proiectului, există riscul de a crea confuzii și în raport cu autoritățile din subordinea Parlamentului, precum este Autoritatea Națională de Integritate, care utilizează sintagma „Autoritate”.</p> <p>AGCC își prezintă dezacordul cu abordarea autorului proiectului, or, în cadrul sistemului administrației publice, există diferite autorități care conțin, parțial, în titlatura lor cuvinte similare, fără însă a exista confuzie între autorități. Astfel, cu titlu de exemplu, notăm că, cuvântul „Consiliu”, se află în denumirea autorităților administrației publice locale, dar și în denumirea unor autorități autonome precum Consiliul Concurenței, Consiliul pentru egalitate. În ceea ce privește cuvântul „Agenție” menționăm că, există autorități care au în denumirea lor această sintagmă, după cum este Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Agenția de Governare Electronică. Faptul că, toate aceste autorități conțin în titlatura lor sintagma „Agenție” nu creează confuzie și nu distorsionează sistemul administrației publice centrale or, pe</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Sistemul instituțional al administrației publice centrale de specialitate și regimul general al activității acesteia este reglementat de Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. Astfel, sub incidența acestei legi cad ministerele, Cancelaria de Stat, alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență (autoritățile administrative din subordine inclusiv, serviciile publice desconcentrate și cele aflate în subordine, precum și instituțiile publice în care ministerul, Cancelaria de Stat sau altă autoritate administrativă centrală are calitatea de fondator). Conform cadrului normativ, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru este autoritate administrativă centrală subordonată Guvernului și, respectiv cade sub incidența Legii nr.98/2012. Prin urmare, reiterăm că generic, Legea nr.98/2012 a învederat deja titlaturile autorităților administrației publice centrale, iar instituirea unei noi denumiri va crea confuzie și va distorsiona întregul sistem. Punctăm că referințele exemplificate în avizul AGCC privind forma de organizare juridică de „Consiliu” sau „Agenție” al autorităților publice menționate, nu sunt proprii autorităților administrative centrale subordonate Guvernului, deoarece conform art.14 alin.(3) din Legea nr.98/2012, agenția este o structură organizațională separată în sistemul administrativ al unui minister, iar forma de organizare juridică</p>

	<p>lângă sintagma în cauză, în titulatura autorităților este expusă o formulă generică referitoare la domeniul de activitate care face distincție între aceste autorități. În același fel, considerăm că, redefinirea AGCC în Autoritatea Națională de Geodezie, Cartografie și Cadastru nu va crea confuzie pe motiv că, în titulatura autorității, sunt expuse generic domeniile de activitate încredințate. Titulatura propusă va reflecta în mod corect competențele și responsabilitățile sale și anume cele de realizare a politicii de stat în domeniile de activitate atribuite. Această modificare va contribui nu doar la clarificarea identității, dar și la consolidarea încrederii partenerilor de dezvoltare și a societății în eficiența și transparența activităților desfășurate de entitate. În cadrul sistemului autorităților publice activează Biroul Național de Statistică care conține, deja, cuvântul „Birou”, iar o eventuală redenumire a titulaturii AGCC în „Biroul de Geodezie, Cartografie și Cadastru”, de asemenea, ar putea crea confuzie, dacă reținem abordarea expusă de către autorul proiectului în sinteză. Prin urmare, susținem în continuare poziția expusă anterior și solicităm modificarea denumirii autorității în „Autoritatea Națională de Geodezie, Cartografie și Cadastru”.</p>	<p>de consiliu nu este reglementată de actul normativ prenotat. Cu referire la forma de organizare juridică de birou, menționăm că în subordinea Guvernului se află atât Biroul Național de Statistică cât și Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi, iar atribuirea acestei forme de organizare juridică și pentru AGCC nu va genera confuziile invocate în avizul AGCC ce vizează autoritățile administrative centrale aflate în subordinea Guvernului.</p>
	<p>În continuare, notăm că, în avizul prezentat anterior, s-a subliniat necesitatea ca directorul general al Agenției de Geodezie, Cartografie și Cadastru, autoritate publică centrală aflată în subordinea Guvernului, să beneficieze în continuare de asistență din partea unui cabinet propriu, or, conform proiectului inițial, directorii generali ai autorităților administrative centrale erau excluși din categoria persoanelor cu funcție de demnitate publică care aveau dreptul la un cabinet propriu. Observăm că, în varianta prezentată spre avizare, se acceptă ca directorii generali ai autorităților administrative centrale să beneficieze de cabinet propriu. Totuși, în noua redacție este precizat că beneficiază de cabinet personal conducătorii din autoritățile al căror efectiv-limită este mai mare de 1000 unități. În acest sens, menționăm că, nu este clar dacă această condiție se referă doar la autoritățile administrative din subordinea ministerelor sau este incidentă inclusiv autorităților administrative centrale. Pentru a înlătura interpretările echivoce, recomandăm reformularea Art. XIII din proiect, încât acesta să stabilească că, prevederea dată, se aplică doar autorităților administrative din subordinea ministerelor.</p>	<p>Nu se acceptă. Proiectul legii a fost ajustat în contextul avizului Ministerului Justiției și, modificările propuse la art.2 alin.(2) din Legea nr.80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, vizează excluderea cuvintelor „și directorii generali ai autorităților administrative centrale”.</p>

<p>AGCC nu susține propunerea de modificare a articolului 17 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. Considerăm că, această inițiativă, se realizează cu încălcarea cadrului normativ, în special dispoziția art. 29 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative potrivit căreia, pentru a se evita lacunele legislative, soluțiile propuse în proiectul actului normativ trebuie să acopere întreaga problematică a relațiilor sociale. La moment, în Republica Moldova, autoritatea administrativă centrală subordonată Guvernului, care elaborează și implementează politicile în domeniul geodeziei, cartografiei, geoinformaticii, infrastructurii de date spațiale, cadastrului bunurilor imobile și evaluării bunurilor imobile este Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (AGCC) și entitățile publice în care are calitatea de fondator. Nu este clară viziunea autorului actului normativ, care limitează atribuțiile autorităților administrative centrale prin modificarea propusă, care va impacta inclusiv AGCC, fără a asigura previzibilitatea consecințelor asupra întregului sistem.</p> <p>Autorul proiectului nu a explicat în nota de fundamentare, care entitate va fi responsabilă de elaborarea cadrului normativ în domeniul geodeziei, cartografiei, geoinformaticii, infrastructurii de date spațiale, cadastrului bunurilor imobile și evaluării bunurilor imobile, în condițiile în care AGCC, în eventualitatea aprobării proiectului în redacția propusă, va dispune doar de funcția de implementare a politicilor în domeniile încredințate. Subsecvent, nu este clară modalitatea de funcționare a sistemul existent în contextul modificărilor propuse, în special modul de colaborare dintre AGCC și entitățile publice în care are calitatea de fondator.</p> <p>Precizăm că, în cadrul Proiectului Twinning, partenerii de dezvoltare din UE au realizat o analiză amplă și au emis un raport (anexat la prezentul aviz) în baza căruia în decembrie 2023 s-a restructurat întregul sistem. Concluziile emise de către partenerii de dezvoltare sunt ignorate prin raportare la prevederile din proiectul remis spre avizare, ceea ce constituie neglijență față de eforturile și suportul acordat de experții internaționali.</p> <p>Notăm că, din perspectiva noastră, propunerile care vizează AGCC, poartă caracter similar acțiunilor de reformă a administrației publice din perioada anilor 2016-2018, care a afectat coerența dintre elaborarea politicilor și implementarea în domeniile cadastrului și bunurilor imobile.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Autoritățile administrative centrale nu stabilesc direcțiile strategice ale politicilor publice, ci contribuie la aplicarea și implementarea acestora, acționând sub îndrumarea și colaborarea cu ministerele de profil. În subordinea Guvernului se află nu doar Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, însă și alte autorități administrative centrale, care participă în procesul de elaborare a cadrului normativ aferent domeniilor de activitate ale acestora, iar proiectele de acte normative sunt promovate de ministerele de profil, care reiterăm că au competențe principale în realizarea politicilor publice.</p>
--	---

	<p>În contextul celor menționate, suntem impuși de situația să ne adresăm Delegației Uniunii Europene în Moldova să intervină în asigurarea sustenabilității rezultatelor proiectului Twinning UE - MD 16 ENI OT 01 19 (MD/35) “Îmbunătățirea serviciilor de date spațiale în Republica Moldova conform standardelor UE”, care a fost extins cu 6 luni pentru a efectua evaluarea sistemului de geodezie, cartografie, geoinformatic, infrastructură de date spațiale, cadastrul bunurilor imobile și evaluarea bunurilor imobile din Republica Moldova și a formula recomandări de care s-a ținut cont la restructurarea sistemului.</p>	
<p>Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor (nr.15-1390 din 13.03.2025)</p>	<p>Se intervine cu următoarele propuneri în partea ce ține de art.X din proiect - Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitar veterinară, după cum urmează:</p> <p>1.Cu referire la modificarea articolul 2, în speță, noțiunile Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și medicului veterinar oficial, se propune a se menține în formula actuală, din considerentul că păstrarea textului denotă acoperirea și raza de activitate pe întreg teritoriul Republicii Moldova Agenției și este în consonanță cu propunerea de menținere în continuare a Agenției Naționale Siguranța Alimentelor în subordinea Guvernului însă coordonarea ministrului agriculturii și industriei alimentare”.</p> <p>2.Articolul 4: la alineatul 2, textul „autoritate publică de supraveghere sanitară veterinară, aflată în subordinea Guvernului” se propune a se substitui cu textul „autoritate publică centrală de supraveghere sanitară veterinară aflată în subordinea Guvernului și în coordonarea ministrului agriculturii și industriei alimentare”.</p> <p>Deci, formula prezentată, denotă că activitatea directorului general va fi strict supervizată și monitorizată de către ministrul agriculturii și industriei alimentare, ceea ce va exclude angajamentul Cancelariei de Stat în privința Agenției. Or, Agenția, actualmente, comunică despre o conlucrare fructuoasă cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare în partea ce ține de domeniile de competență în conformitate pct.6 din Hotărârea Guvernului nr.14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (sanitar-veterinar și zootehnie, fitosanitar și protecția plantelor, siguranța și calitatea alimentelor, controlul</p>	<p>Nu se acceptă. Sistemul instituțional al administrației publice centrale de specialitate și regimul general al activității acesteia este reglementat de Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. Astfel, potrivit art.14 alin.(1) și art.17 alin.(3) din actul normativ menționat, autoritățile administrative sunt subordonate ministerelor, iar activitatea autorităților administrative centrale este coordonată și controlată doar de către Guvern.</p> <p>Nu se acceptă. Proiectul de lege propune trecerea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor în subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, fapt ce se realizează în corespundere cu principiile de bună guvernare stabilite de SIGMA, care stabilește că ministerul este responsabil de elaborarea politicilor, iar agenția de implementarea acestora, asigurând astfel o sinergie eficientă.</p>

	<p>fabricării și circulației alcoolului etilic, al produselor vitivinicole și al producției alcoolice, protecția consumatorului în domeniul alimentar, respectarea condițiilor de licențiere conform domeniului aferent), cât și pe segmentul politicilor ce sunt în curs de elaborare pe domeniile de activitate ale acestuia (ex: Hotărârea Guvernului nr.6/2025 privind aprobarea cerințelor simplificate pentru activitatea micilor producători din domeniul alimentar și completarea Hotărârii Guvernului nr.643/2003).</p>	
	<p>La alineatul (3), textul „director general, numit și eliberat din funcție prin hotărâre de Guvern, la propunerea Prim-ministrului” se propune a se substitui cu textul „director general, numit în funcție și eliberat sau destituit din funcție, în condițiile legii, de către Guvern, la propunerea ministrului agriculturii și industriei alimentare”.</p> <p>Astfel, propunerea este în consonanță cu cele reiterate supra în partea ce ține de excluderea angajamentului Cancelariei de Stat privitor la supravegherea activității entității.</p> <p>Subsecvent, se propune completarea cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins: „ (3¹) Activitatea directorului general este coordonată și supravegheată de către ministrul agriculturii și industriei alimentare;</p> <p>alineatul (4), se propune a se menține în formula actuală, întrucât Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, conform legislației, are 5 funcții de conducere de nivel superior inclusiv de demnitate publică, cărora îi sunt încredințate și domenii de competență complexe. Astfel, practic este condusă prin formula 4+1 (director general și directori generali adjunct).</p> <p>Deci, se consideră judicios menținerea actuală de denumire a funcțiilor: director general, director general adjunct în domeniul sanitar- veterinar, director general adjunct pe siguranța alimentelor și protecția consumatorului, director general adjunct pentru probleme economice, director general adjunct în domeniul fitosanitar.</p> <p>Mai mult, menținerea denumirilor funcțiilor de conducere menționate supra nu afectează și modificarea statutului acestora.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În contextul prevederilor art.5 din Legea nr.98/2012, ministerele exercită controlul ierarhic asupra legalității și oportunității activității structurilor organizaționale din sfera lor de competență.</p> <p>Totodată, menționăm că în conformitate cu prevederile art.15 alin.(5) și alin.(7) din actul normativ prenotat, autoritatea administrativă din subordinea ministerului este condusă de către director, numit și eliberat sau destituit din funcție, în condițiile legii, de către Guvern, la propunerea ministrului. Directorul autorității administrative din subordinea ministerului este asistat de unul sau de mai mulți adjuncti, numărul cărora se stabilește de Guvern, la propunerea ministrului. În cazul autorității administrative centrale, menționăm că este condusă de către director general, care este numit și eliberat din funcție de către Guvern conform reglementărilor din Legea 98/2012. În temeiul prevederilor art.20 alin.(1) și alin.(2) din actul normativ prenotat, directorul general al autorității administrative centrale este asistat de unul sau de mai mulți adjuncti, al căror număr se stabilește de Guvern și directorul general adjunct este numit în funcție publică și eliberat sau destituit din funcție publică, în condițiile legii, de Guvern și se subordonează nemijlocit directorului general.</p>

	<p>3.Cu referire la modificările articolului 9 litera m), articolului 10 alineat (5), articolului 15 alineat (2) și (4), articolului 18 alineat (3), articolului 182 alineat (2)1, articolul 24 alineatul (62), articolul 26 alineatul (1), articolul 29 la alineatul (3), articolul 30 alineatul (4), articolul 36 alineatul (10), articolul 37 alineatul (7), articolul 40 alineatul (2), în partea ce ține de excluderea cuvintelor „directorului general al” se propune a se menține în expunerea actuală din Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitar veterinară.</p> <p>Deci, se atrage atenția că urmarea Indicației Cancelariei de Stat nr.31/03-78-320 din 12 ianuarie 2024 privind evaluarea necesităților și posibilităților de debirocratizare a deciziilor și excluderea poverii de promovare a proiectelor de acte normative, se consideră rezonabil și judicios, menținerea formulei actuale, întrucât, aprobarea actelor normative departamentale, regulamentelor ce țin de activitățile sanitare veterinar strategice, numărul unităților de personal sanitar veterinar propriu fiecărei subdiviziuni teritoriale pentru siguranța alimentelor, modelului certificatului de dezinfecție a unităților de transport prin acte departamentale ale Agenției, aprobate de directorul general, se intervine rapid în caz de focare (invazii de lăcuste, pesta porcina africană și alte epizootii și boli contagioase periculoase pentru viața oamenilor și animalelor) or, aprobarea hotărârilor de Guvern, necesită timp, surse etc., ceea ce va crea pierderi financiare considerabile bugetului de stat și subsecvent agenților economici.</p> <p>Astfel, instituțiile juridice menționate la articolele expuse la pct.3 din prezentul aviz, sunt efectiv aplicabile doar în varianta actuală, iar propunerile înaintate de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ar duce la tergiversări și pierderi financiare.</p> <p>Prin urmare, în condițiile în care, Agenția este chemată să intervină în prevenția răspândirii unui focar sau boli contagioase, ultima trebuie să asigure întreprinderea măsurilor necesare pentru a preveni acutizarea acestora.</p>	<p>Precizare.</p> <p>În proiectul legii se propune substituirea în textul Legii nr.221/2007, Legii nr.296/2017, Legii nr.119/2018, Legii nr.394/2023 și Legii nr.82/2024 a cuvintelor „director general”, la orice formă gramaticală, cu cuvântul „director” la forma gramaticală corespunzătoare. Totodată, menționăm că din proiectul legii au fost excluse propunerile de modificare a cadrului normativ ce vizează aprobarea reglementărilor din domeniul aferent activității ANSA.</p> <p>Cancelaria de Stat a inițiat procesul de debirocratizare normativă, care are drept scop creșterea eficienței administrației publice și reducerea timpului și resurselor necesare pentru aprobarea de către Guvern a unor acte normative, care conțin norme metodologice, reguli tehnice ce pot fi aprobate de fapt și prin ordinul ministrului, iar propunerile de modificare a cadrului normativ aferent activității ANSA vor fi examinate suplimentar în cadrul procesului prenotat.</p>
<p>Ministerul Afacerilor Interne (nr.42/877 din 13.03.2025)</p>	<p>Comunică lipsa obiecțiilor și a propunerilor.</p>	<p>Se ia act.</p>

<p>Agencia de Stat pentru Proprietatea Intelectuala (nr.466 din 14.03.2025)</p>	<p>Agencia de Stat pentru Proprietatea Intelectuala (Art. XV conform proiectului legii), tinand cont de competenta sa functionala, reitereaza pozitia sa exprimata prin avizul nr. 217 din 10.02.2025 conform argumentelor cu referire la aceasta, prezentate in avizul mentionat. Consideram ca excluderea competentelor AGEPI de stabilire a politicilor in domeniul protectiei proprietatii intelectuale si subordonarea AGEPI unui minister va avea un impact negativ asupra functionalitatii institutiei si va genera incertitudini nefavorabile sistemului national de protectie a proprietatii intelectuale.</p> <p>In acest context, evidentiem faptul ca in conformitate cu analiza efectuata cu referire la capitolul "Responsabilitatea" din Raportul de monitorizare SIGMA din anul 2023, au fost prezentate exhaustiv, in notele de subsol, organismele care isi desfasoara activitatea intr-un vid de guvernanta, adica fara nicio responsabilitate pentru rezultate si fara instrumente care sa asigure alinierea activitatilor lor la politicile Guvernului, printre care au fost numite 13 organisme subordonate Guvernului in locul ministerelor de portofoliu, 4 autoritati de reglementare afiliate oficial Parlamentului, dar care functioneaza in practica ca organisme autonome fara nicio administrare, nici din partea legislativului, nici a executivului. Astfel, printre aceste institutii nu a fost mentionata AGEPI, nefiind stabilite careva neconcordanțe in raport cu aceasta.</p> <p>Mai mult ca atat, cu referire la AGEPI, Raportul de monitorizare SIGMA din anul 2023 precizeaza ca agentia asigura respectarea principiilor serviciului public bazat pe merit si profesionalism si aplica in activitatea sa Legea nr. 158/2008 cu privire la functia publica si statutul functionarului public. In temeiul celor mentionate si reiesind din parcursul AGEPI in calitate de autoritate administrativa centrala in subordinea Guvernului, precum si a rezultatelor activitatii sale atat pe plan intern, cat si international, consideram nefondata incadrarea AGEPI in categoria autoritatilor care necesita un control ministerial suplimentar, cu o birocratizare inutila a proceselor pe care le gestioneaza.</p> <p>De asemenea, dat fiind faptul ca obiectele de proprietate intelectuala sunt produse ale creatiei umane, prezente in diverse domenii aflate in gestiunea diferitor ministere, cu competente sectoriale - nu poate fi evidentiata clar un singur minister (inclusiv Ministerul Justitiei), cu competente directe in domeniul proprietatii intelectuale. Remarcam ca, anume din aceste</p>	<p>Se ia act.</p> <p>Reiteram ca proiectul de lege este elaborat in conditiile impuse de necesitatea avansarii reformei administratiei publice la nivel central, ce constituie un obiectiv fundamental prevazut in Programul de activitate al Guvernului „Moldova prospera, sigura, europeana”, aprobat prin Hotararea Parlamentului nr.28/2023. Proiectul de lege este elaborat si se intemeiaza inclusiv pe concluziile reflectate in Raportul SIGMA din 2023 referitor la evaluarea administratiei publice din Republica Moldova si a analizelor functionale sectoriale cuprinzatoare, care conchid ca, multe aspecte neelucidate si contradictorii se refera la cadrul actual de reglementare a administratiei publice centrale. In recomandările SIGMA, mentionate in Raportul prenotat, se remarca si recomandarea cu referire la revizuirea, in mod cuprinzator, a cadrului organizatoric si legislativ conex administratiei publice centrale pentru a incorpora autoritatile de reglementare intr-un regim general de responsabilitate, ocupare a fortei de munca, salarizare si gestiune financiara si pentru a consolida controlul ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate in prezent intregului Guvern. Prin urmare, realizarea acestei recomandari, se regasesc in Planul de actiuni pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA a performantei Republicii Moldova in administratia publica in raport cu principiile administratiei publice, aprobat prin Dispozitia Guvernului nr.182-d/2023.</p> <p>Este important sa mentionam ca, in scopul rationalizării structurii sistemului administratiei publice, Planul national de reglementari pentru</p>
--	---	---

considerente, legislația stabilește faptul că pentru realizarea politicii statului într-un domeniu de activitate care nu intră în competența nemijlocită a ministerelor, precum și în domenii de activitate în care competențele ministerelor se intersectează, Guvernul înființează în subordinea sa alte autorități administrative centrale (art. 7 lit. d) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern), AGEPI fiind un exemplu de autoritate funcțională de acest tip.

Respectiv, în temeiul art. 25 și 26 din Legea nr. 136/2017, în scopul realizării misiunii sale, aceste autorități pot îndeplini, în domeniile de activitate de care sunt responsabile, realizarea politicii de stat în domeniile încredințate, reglementarea normativ-juridică, prestarea serviciilor publice, gestionarea sferei de competență, fiind investite cu atribuții de elaborare și prezentare Guvernului spre examinare a proiectelor de acte legislative și normative, inclusiv proiectelor de documente de politici publice, în domeniile ce le sunt încredințate; de elaborare de texte ale tratatelor internaționale ale Republicii Moldova și de încheiere a tratatelor interdepartamentale cu organele similare din alte state în limitele competenței stabilite de legislație; de asigurare a executării obligațiilor, de realizare a drepturilor Republicii Moldova care rezultă din prevederile tratatelor internaționale ce au ca obiect domeniile lor de activitate; de menținere a relațiilor de colaborare cu ministerele și autoritățile administrative centrale omoloage din străinătate pentru îndeplinirea funcțiilor lor; de ținere a registrelor instituite în conformitate cu legislația în vigoare, etc.

Astfel, în contextul în care legislația privind organizarea și funcționarea administrației publice centrale de specialitate stabilește expres constituirea unor asemenea autorități, nu este clară abordarea aplicată în raport cu AGEPI, în temeiul proiectului de lege examinat. Reiterăm faptul că, pentru a asigura o bună gestionare a domeniului său de competență, AGEPI, în calitatea sa de unic oficiu în domeniul protecției proprietății intelectuale, a constituit de-a lungul perioadei sale de activitate și deține, la moment, multiple relații de colaborare cu diferite autorități, cu competențe sectoriale, și asigură un dialog continuu de identificare și aplicare a celor mai bune măsuri de protecție și de asigurare a respectării drepturilor de proprietate intelectuală (Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Culturii, Ministerul Mediului, Ministerul Infrastructurii și

anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.841/2024, prevede realizarea acțiunii ce vizează modificarea unor acte normative (cu privire la migrarea unor autorități administrative centrale din subordinea Guvernului în subordinea ministerelor ce elaborează politicile în domeniile respective), fiind prevăzute măsuri ce vizează raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale și în Foaia de parcurs pentru reforma administrației publice (criteriu de referință în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană).

Totodată, menționăm că dat fiind faptul că Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală este antrenată într-un proces amplu de revizuire a legislației naționale în domeniul proprietății intelectuale, în vederea asigurării armonizării acesteia cu legislația europeană, dar și a asigurării întreprinderii tuturor măsurilor necesare implementării legislației adoptate, urmînd să transpună 24 de directive și regulamente UE din domeniul de referință, în proiectul legii se propune includerea următoarelor reglementări: „Prin derogare de la art.25 alin.(2) lit.a) din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, elaborarea politicilor publice ale Guvernului în domeniul proprietății intelectuale este asigurată pînă în anul 2027 de Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.

Dezvoltării Regionale, Ministerul Sănătății - pe segmentul protecției indicațiilor geografice, denumirilor de origine, specialităților tradiționale garantate, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare – pe segmentul protecției soiurilor de plante, Ministerul Culturii – pe segmentul consolidării domeniului dreptului de autor și drepturilor conexe, Serviciul Vamal, Procuratura Generală, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Consiliul Concurenței, Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne – pe segmentul asigurării respectării drepturilor de proprietate intelectuală). Aceste relații de colaborare (în parte - determinate de intersectarea domeniilor de competență), consolidate, inclusiv, prin diverse forme de colaborare instituționalizate (Comisia națională pe proprietate intelectuală, Observatorul respectării drepturilor de proprietate intelectuală) demonstrează clar faptul că domeniul de proprietate intelectuală este un domeniu distinct, nu intră în competența nemijlocită a unui minister, este necesară o autoritate care să asigure intercalarea eficientă a atribuțiilor sectoriale ce revin autorităților vizate, respectiv, este necesar ca AGEPI să își păstreze competențele cu care este investită la moment și nu poate fi subordonată unui minister anumit.

Considerăm, de asemenea, că modificările operate prin proiectul legii vor afecta și procesul de asigurare a integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană pe domeniul proprietății intelectuale. AGEPI își desfășoară activitatea (atribuțiile și funcțiile fiindu-i acordate în temeiul legii) în numele statului, inclusiv cu referire la integrarea Republicii Moldovei în Uniunea Europeană pe domeniul proprietății intelectuale, fără a-și atribui careva competențe suplimentare.

Anume importanța și specificul domeniului proprietății intelectuale a creat premisa încadrării acestuia într-un capitol separat – Capitolul 7 ”Domeniul proprietății intelectuale”, în contextul negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Corespunzător, specialiștii din cadrul AGEPI, în numele Republicii Moldovei, sunt delegați și participă la toate ședințele de lucru, ședințele de screening bilateral ș.a. asigurând și prezentând poziția statului cu referire la acest domeniu.

Existența unor instituții ale statului eficiente și moderne este o premisă obligatorie pentru integrarea în spațiul comunitar, iar AGEPI în calitate de autoritate administrativă centrală în subordinea Guvernului a dovedit pe

parcursul anilor deschidere și eficiență pentru satisfacerea interesului public în soluționarea rapidă a problemelor curente și a situațiilor de urgență.

Ne exprimăm, totodată, nedumerirea privind abordarea inegală visavis de AGEPI în comparație cu alte autorități menționate în Nota de fundamentare la proiect, inclusiv în ceea ce vizează autoritatea responsabilă de transpunerea actelor UE, implementarea și monitorizarea tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, cum ar fi Agenția Națională Antidoping, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru.

Subliniem că, AGEPI a fost creată în anul 1992 (reorganizată de mai multe ori pe parcursul anilor, cu menținerea competențelor esențiale privind elaborarea și realizarea politicii de stat în domeniul protecției proprietății intelectuale) și timp de 33 ani, s-a dezvoltat ca partener credibil față de alte organizații din domeniul proprietății intelectuale - Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI), Uniunea Internațională pentru Protecția Noilor Soiuri de Plante (UPOV), Oficiul European de Brevete (OEB), precum și oficii de specialitate din diferite țări, inclusiv ale Uniunii Europene, precum EUIPO. În acest sens, Agenția de stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) și-a consolidat reputația sa la nivel național, regional și internațional, cu denumirea actuală, dezvoltând o rețea de colaborare cu OMPI, UPOV, OMC, EUIPO ș.a.

Datorită pârghiilor de gestiune a domeniului, cu care este investită AGEPI, capacității de a menține și a dezvolta relațiile bilaterale și multilaterale de colaborare, promptitudinii de luare a deciziilor, precum și cadrului de profesioniști competenți în cunoașterea și promovarea proprietății intelectuale a fost asigurată creșterea nivelului înalt de vizibilitate, obținut și menținut în timp de către AGEPI.

În consecință, reiterăm îngrijorarea că amendamentele propuse, inclusiv excluderea competențelor de elaborare și promovare a politicilor în domeniu, vor contribui negativ asupra sistemului național de proprietate intelectuală, ceea ce va crea premise pentru scăderea interesului față de protecția și respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, care constituie un obiectiv național strategic. Considerăm necesară menținerea statutului actual al AGEPI și excluderea Art. XV din proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (privind migrarea autorităților administrative centrale) (număr unic 21/CS/2025).

<p>Agencia Relatii Interetnice (nr.02-90 din 14.03.2025)</p>	<p>Raționamentele privind menținerea subordonării actuale a ARI sunt prezentate prin prisma proiectului de hotărâre privind reglementarea modului de organizare și funcționare a autorităților administrației publice centrale de specialitate (număr unic 127/CS/2025), care se află la etapă de elaborare și urmează să fie adoptată în contextul avansării reformei administrației publice la nivel central. Reieșind din proiectul prenotat constatăm că, statutul actual, misiunea și funcțiile Agenției se încadrează în prevederile Regulamentului privind organizarea și funcționarea autorității administrative centrale din subordinea Guvernului.</p> <p>Astfel, ARI, printre altele, îndeplinește următoarele funcții:</p> <ul style="list-style-type: none"> •implementează politicile publice ale Guvernului într-un domeniu în care competențele mai multor ministere se intersectează sau sunt complementare; •implementează convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte; •participă la aliniere și implementează acquis-ului UE; •raportează progresele în implementarea Recomandărilor Comisiei Europene expuse în rapoartele anuale de extindere, a recomandărilor screeningului bilateral. •avizează proiectele de acte normative elaborate de alte autorități ale administrației publice și asigură integrarea perspectivei de drepturile minorităților naționale în legislația și politicile publice naționale și sectoriale; etc. <p>Astfel, retrogradarea statutului ARI și trecerea în subordinea Ministerului Educației și Cercetării va cauza următoarele consecințe:</p> <ul style="list-style-type: none"> •mecanismul de coordonare interinstituțională în domeniul relațiilor interetnice și drepturilor minorităților naționale va fi în continuare afectat. <p>Reieșind din caracterul multisectorial al domeniului relațiilor interetnice, Agenția Relații Interetnice trebuie să aibă acces direct la toate ministerele centrale relevante în vederea coordonării eficiente a procesului de implementare a politicilor între aceste autorități, evitând blocaje birocratice. Menținerea ARI sub Guvern garantează autorității disponibilitatea pârghiilor instituționale necesare pentru asigurarea unei astfel de coordonări intersectoriale și de comunicare directă pe probleme urgente.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Reiterăm că în proiectul de lege este propusă trecerea Agenției Relații Interetnic în subordinea Ministerului Educației și Cercetării, având în vedere că, în temeiul pct.5 și 6 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.146/2021, Ministerul elaborează politici publice în domeniul relațiilor interetnice și funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova.</p> <p>Astfel, în structura Ministerului este o subdiviziune dedicată acestui domeniu, care deja și-a demonstrat oportunitatea. Totodată, este relevant să menționăm că, potrivit principiilor de bună guvernare stabilite de SIGMA, <i>Ministerul este responsabil de elaborarea politicilor</i>, iar <i>Agencia de implementarea acestora</i>, asigurând astfel o sinergie eficientă.</p> <p>În contextul argumentelor reflectate în aviz, menționăm că prin proiectul legii nu sunt afectate procesele din cadrul Agenției Relații Interetnice. Totodată, relevăm că măsurile ce vizează raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale sunt prevăzute atât în Foaia de parcurs pentru reforma administrației publice (criteriu de referință în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană) cât și în Lista de măsuri de reformă, parte componentă a facilității de reformă și creștere pentru Moldova (Growth Plan).</p>
---	--	--

•Riscul neincluzerii problematicilor privitoare la minorități naționale în documentele de politici publice strategice și sectoriale. Actualmente ARI, având competențele și experiența necesară facilitează includerea acțiunilor referitor la drepturile minorităților naționale în proiectele actelor normative publice strategice și sectoriale pe termen scurt și lung elaborate de alte autorități ale administrației publice – asigurând astfel îndeplinirea angajamentului Republicii Moldova privind implementarea recomandărilor ONU, OSCE, UE și ale Consiliului Europei în domeniul minorităților naționale adresate țării noastre.

•Impact negativ asupra eforturilor autorităților în contextul avansării procesului de negocieri pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Domeniul asigurării drepturilor minorităților naționale, domeniul susținerii populației de etnie romă, precum și domeniul combaterii discriminării rasiale sunt capitole separate supuse monitorizării din partea Comisiei Europene în contextul aderării RM la UE. Aceste domenii sunt adresate în Rapoartele anuale de Extindere al Comisiei Europene și recomandările/concluziile operaționale ale acestuia. În prezent, ARI participă la armonizarea și implementarea acquis-ului UE în domeniile prenotate asigurând abordare uniformizată și transversală în procesul de implementare a recomandărilor Comisiei Europene.

•Neconcordanță cu practica internațională și riscul nerespectării recomandărilor organismelor internaționale în domeniul drepturilor minorităților naționale. Recomandări privind consolidarea statutului și capacităților instituționale ale ARI sunt expuse în Opiniile Comitetului Consultativ al CoE privind Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, recomandările ONU prin intermediul Evaluării Universale Periodice. Pe lângă aceasta, în Planul de Acțiuni al Consiliului Europei pentru Republica Moldova 2025-2028 presupune prioritate de consolidare a autonomiei instituționale a Agenției, ce vine în contradicție cu inițiativa trecerii ARI în subordinea MEC.

•Reducerea esenței în vocalizarea directă a opiniilor minorităților etnice cu autoritățile publice centrale. Actualmente, Agenția Relații Interetnice reprezintă și facilitează comunicarea la direct cu instituțiile publice centrale, coordonând în acest sens procesul de implementare a politicilor în domeniul relațiilor interetnice la cel mai înalt nivel, prin care se asigură încrederea comunităților etnice în puterea statutului. Limitarea

	<p>competențelor Agenției Relații Interetnice va estompa problemele minorităților etnice și procesul lor de integrare în societate.</p> <p>În acest sens, solicităm să fie considerate argumentele prezentate pentru a menține statutul Agenției Relațiilor Interetnice în subordinea Guvernului RM.</p>	
<p>Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (nr.RG02-001289 din 17.03.2025)</p>	<p>Cu referire la avizarea repetată a proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (privind migrarea autorităților administrative centrale) (număr unic 21/CS/2025), autor – Cancelaria de Stat, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale își menține poziția expusă anterior în avizul cu numărul Rg02-000597 din 07.02.2025, respectiv prezintă dezacordul în ce vizează trecerea acesteia în subordinea Ministerului Sănătății.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Reiterăm că, potrivit principiilor de bună guvernare stabilite de SIGMA, ministerul este responsabil de elaborarea politicilor, iar agenția de implementarea acestora, asigurând astfel o sinergie eficientă. Proiectul de lege este elaborat în condițiile impuse de necesitatea avansării reformei administrației publice la nivel central, ce constituie un obiectiv fundamental prevăzut în Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.28/2023. Este important să menționăm că, în scopul raționalizării structurii sistemului administrației publice, Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.841/2024, prevede realizarea acțiunii ce vizează modificarea unor acte normative (cu privire la migrarea unor autorități administrativ centrale din subordinea Guvernului în subordinea ministerelor ce elaborează politicile în domeniile respective), fiind prevăzute măsuri ce vizează raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale și în Foaia de parcurs pentru reforma administrației publice (criteriu de referință în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană). Medicamentele au un rol esențial în sistemul de ocrotire a sănătății, iar reglementările și legislația aferentă constituie o componentă fundamentală a politicii de sănătate publică. Domeniul ocrotirii</p>

		<p>sănătății include, în mod inerent, și sectorul medicamentelor, astfel încât sănătatea publică și protecția sănătății sunt strâns corelate cu reglementarea, cercetarea, producția, distribuția și utilizarea medicamentelor. Acestea sunt indispensabile pentru prevenirea, tratamentul și gestionarea diverselor afecțiuni medicale. Respectiv, aceste considerente justifică propunerea de subordonare a Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale Ministerului Sănătății.</p> <p>Adițional, menționăm că conform prevederilor Legii nr.131/2012 privind controlul de stat, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale este organ de control, iar autoritatea administrației publice centrale de supraveghere a controalelor este Cancelaria de Stat, care conform atribuțiilor funcționale nu are în subordine organe de control.</p>
Avizare și consultare publică suplimentară		
Ministerul Apărării <i>(nr.11/421 din 26.03.2025)</i>	Ministerul Apărării comunică privind menținerea poziției expuse în avizul cu nr.11/306 din 06.03.2025. Tot în acest sens, menționăm și faptul că la propunerea Ministerului Finanțelor (nr.07/3-0-20/175 din 11.02.2025), prin care a fost propusă examinarea posibilității modificării relațiilor de subordonare a Centrului Serviciului Civil în subordinea Ministerului Apărării sau a Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Cancelaria de Stat în sinteza la proiect, s-a expus pozitiv privind acceptarea propunerilor și efectuarea completărilor cu normele corespunzătoare în Legea nr.156/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă).	<p>Precizare.</p> Propunerile Ministerului Finanțelor au fost acceptate în contextul includerii în proiectul de lege a propunerilor privind modificarea Legii nr.156-XVI/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă). Totodată, s-a indicat expres responsabilitatea Ministerului Muncii și Protecției Sociale de elaborare și promovare a politicilor publice ale Guvernului în domeniul serviciului civil.
	Concomitent, se propune menținerea operării modificărilor la art.21 din Legea nr.156/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă), prin care au fost propuse substituirea cuvintelor „răspundere penală” cu cuvintele „răspundere contravențională”, reieșind din	<p>Se acceptă parțial.</p> Proiectul de lege este completat cu norme privind modificarea art.21 din Legea nr.156/2007, prin care se propune substituirea cuvântului „penală”

	<p>modificările operate în Codul penal nr.985/2002 și Codul contravențional nr.218/2008. În acest sens, art.21 stabilește norma generală de atragere la răspundere contavențională în conformitate cu legislația în vigoare, iar art.562 și art.370 Codul Contravențional reglementează eshaustiv faptele (cazurile) și sancțiunile contravenționale în caz de „eschivare sau refuzul de a îndeplini obligațiile serviciului de alternativă” sau „eschivare de la încorporare în serviciul civil (de alternativă)”. Menționăm, că norma respectivă a fost exclusă la propunerea Ministerului Justiției, prin avizul nr.04/1-2686 din 17-03-2025.</p>	<p>cu cuvîntul „juridică”, întrucît conceptul de răspundere juridică este unul general și integrator.</p>
<p>Agenția Proprietății Publice (nr.05-03-2155 din 27.03.2025)</p>	<p>Conform prevederilor Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 902/2017, Agenția are misiunea de a asigura realizarea politicii statului în domeniul administrării și deetatizării proprietății publice, prin consolidarea, protecția și valorificarea proprietății publice. Astfel, exercitarea atribuțiilor de administrare și deetatizare a proprietății publice, prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, afectează rolul esențial al Agenției Proprietății Publice în domeniul propriu și exclusiv de competență.</p> <p>La fel, este imperioasă prevenirea și reducerea birocrăției, iar unele modificări propuse la Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice (în continuare, Legea nr. 121/2007) vor crea impedimente considerabile pentru executarea sau modificarea în termeni optimi a anumitor acte ale Guvernului, precum:</p> <p>(a)Hotărârea de Guvern nr. 351/2005 cu privire la aprobarea listelor bunurilor imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor bunuri imobile;</p> <p>(b)Hotărârea de Guvern nr. 161/2019 cu privire la aprobarea listei terenurilor proprietate publică a statului din administrarea proprietății publice;</p> <p>(c)Hotărârea de Guvern nr. 945/2007 cu privire la măsurile de realizare a Legii nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice. Conștientizăm că prin promovarea proiectului de lege, număr unic 21/CS/2025, Cancelaria de Stat urmărește sancționarea la rang de lege a recomandărilor partenerilor externi, inclusiv a recomandării conform căreia exclusiv ministerele sunt competente în a elabora și promova acte normative.</p>	<p>Se acceptă ca și concept.</p> <p>Cancelaria de Stat a inițiat colectarea propunerilor în sensul reducerii birocrăției al cărei scop este creșterea eficienței administrației publice și diminuarea timpului și resurselor necesare pentru aprobarea de către Guvern a unor acte normative. Astfel, propunerile APP vor fi luate în considerare la etapa elaborării proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (debirocratizare normativă).</p>

	<p>Totuși, pentru asigurarea unei politici externe omogene și constructive, este necesar ca prin implementarea recomandărilor unor parteneri externi să nu fie încălcate recomandările altor parteneri externi, e.g. recomandările Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE).</p> <p>Anume din aceste considerente, în corpul prezentului aviz expunem poziția instituțională a Agenției Proprietății Publice în privința proiectului de lege, număr unic 21/CS/2025, (Secțiunea B) și înaintăm unele propuneri legislative suplimentare în contextul scrisorii Cancelariei de Stat nr. 30-78-13703 din 12.12.2024, care facilitează atât implementarea avizului Agenției Proprietății Publice, cât și respectarea recomandărilor partenerilor externi de către Cancelaria de Stat.</p>	
	<p>Reieșind din cele menționate supra, expunem următoarea poziție instituțională a Agenției Proprietății Publice cu privire la proiectul de lege transmis spre avizare:</p> <p>Primo, susținem următoarele modificări propuse la Legea nr. 121/2007:</p> <p>(a) modificarea art. 7 alin. (2), prin substituirea sintagmei „Organul abilitat” cu sintagma „Autoritatea administrativă abilitată”;</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>(b) completarea art. 7 cu un nou alineat, cu următorul text:</p> <p>„(2¹) Agenția Proprietății Publice este o autoritate administrativă din subordinea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, responsabilă de implementarea politicii statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate.”;</p>	<p>Se acceptă.</p>

Secundo, solicităm respectuos excluderea următoarelor modificări propuse la Legea nr. 121/2007:

(a) modificarea art. 7 alin. (3) lit. b), prin adăugirea, după sintagma „spre aprobare”, a următorului text: „prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării”, deoarece întocmirea și prezentarea proiectului de listă a bunurilor proprietate publică nepasibile de privatizare este o acțiune intrinsecă implementării politicii de administrare și deetizare a proprietății publice, dar nu de elaborare de politici; prin acest act normativ sunt strict implementate politicile elaborate de minister și nu sunt elaborate politici noi. La fel, prezentarea proiectului de listă prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării va complica și îndelunga procedura de promovare a acestui act normativ și nu vor fi obținute anumite îmbunătățiri în transparență sau în calitatea actului normativ. Suplimentar, în o atare situație relațională propusă, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării îi vor fi arogate atât atribuții de elaborare de politici, cât și atribuții de implementare de politici, situație ce contravine principiilor OCDE și bunelor practici din statele membre ale Uniunii Europene, conform cărora, autoritatea ce elaborează politicile, nu este împuternicită și cu implementarea acestor politici. Respectiv, prin Legea nr. 121/2007, Agenția Proprietății Publice trebuie să fie împuternicită expres cu elaborarea și întocmirea proiectului de listă a bunurilor proprietate publică nepasibile de privatizare, în baza propunerilor autorităților administrației publice centrale și locale, prezentarea acestui proiect Guvernului spre aprobare și înaintare în Parlament;

(b) modificarea art. 7 alin. (3) lit. c), prin adăugirea următorului text: „prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării”, fiindcă generalizarea proiectelor de liste ale bunurilor proprietate publică a statului, ale lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse de către autoritățile publice centrale pentru concesionare sau pentru altă formă de parteneriat public-privat, precum și a condițiilor concesionării ori ale altei forme de parteneriat public-privat, sunt atribuții tehnice de implementare a politicii. Prezentarea acestor proiecte de acte normative prin intermediul ministerului va complica inutil procedura de elaborarea, iar Agenția Proprietății Publice, fiind însărcinată cu administrarea și deetizarea proprietății publice a statului, trebuie să acționeze ca un bun proprietar și trebuie să aibă puterea de a decide în privința celei mai

Precizare.

Reiterăm că, potrivit principiilor de bună guvernare stabilite de SIGMA, ministerul este responsabil de elaborarea politicilor, iar agenția de implementarea acestora, asigurând astfel o sinergie eficientă. Proiectul de lege este elaborat în condițiile impuse de necesitatea avansării reformei administrației publice la nivel central, ce constituie un obiectiv fundamental prevăzut în Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.28/2023. Este important să menționăm că, în scopul raționalizării structurii sistemului administrației publice, Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.841/2024, prevede realizarea acțiunii ce vizează modificarea unor acte normative (cu privire la migrarea unor autorități administrative centrale din subordinea Guvernului în subordinea ministerelor ce elaborează politicile în domeniile respective), fiind prevăzute măsuri ce vizează raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale și în Foaia de parcurs pentru reforma administrației publice (criteriu de referință în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană).

oportune forme de valorificare a proprietății pe care o administrează. La fel, actele normative prin care aceste atribuții sunt realizate, sunt acte normative de implementare a politicilor, ce trebuie elaborate de autoritatea competentă în implementarea politicii publice, Agenția Proprietății Publice, dar nu de autoritatea competentă în elaborarea politicii, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, din motivele expuse ante. Respectiv, prin Legea nr. 121/2007, Agenția Proprietății Publice trebuie să fie împuternicită expres cu generalizarea proiectelor de liste ale bunurilor proprietate publică a statului, ale lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse de către autoritățile publice centrale pentru concesionare sau pentru altă formă de parteneriat public-privat, precum și a condițiilor concesionării ori ale altei forme de parteneriat public-privat, prezentarea acestora Guvernului spre aprobare.

(c) modificarea art. 7 alin. (3) lit. h), prin adăugirea următorului text: „prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării”, deoarece este rațional ca autoritatea ce a elaborat raportul pe activitatea sa, să-l prezinte Guvernului, pentru a-și asuma responsabilitatea pe acțiunile întreprinse și pentru a evita posibilitatea transferului responsabilității către instituția ierarhic superioară, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării. Respectiv, prin Legea nr. 121/2007, Agenția Proprietății Publice trebuie să fie împuternicită expres cu generalizarea rapoartelor anuale privind administrarea proprietății publice și prezentarea lor Guvernului.

(d) modificarea art. 7 alin. (4) lit. a), prin adăugirea textului: „prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării”, din motivele redată la pct. (a) și pct. (b). Respectiv, prin Legea nr. 121/2007, Agenția Proprietății Publice trebuie să fie împuternicită expres cu întocmirea proiectului de listă a bunurilor proprietate de stat supuse privatizării și prezentarea lor Guvernului spre aprobare;

(e) modificarea art. 7 alin. (4) lit. b), prin adăugirea textului: „prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării”, din motivele redată la pct. (a) și pct. (b). Respectiv, prin Legea nr. 121/2007, Agenția Proprietății Publice trebuie să fie împuternicită expres cu examinarea proiectelor individuale de privatizare și prezentarea lor Guvernului spre aprobare.

Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale

(nr.Rg02-001533 din 27.03.2025)

Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (AMDM) menține poziția expusă anterior și suplimentar comunică că, trecerea AMDM în subordinea Ministerului Sănătății va avea un impact negativ și asupra persoanelor angajate la moment în cadrul Agenției.

AMDM se confruntă ani de zile cu lipsa de specialiști în domeniul medicamentului, dispozitivelor medicale și cel farmaceutic. Unul din cele mai importante motive care nu face atractivă angajarea personalului este salariul. Respectiv prezentăm o analiză a impactului salarial în cazul subordonării AMDM către Ministerul Sănătății, care scade considerabil salariul persoanelor angajate ca funcționari publici. Tabelul reprezintă salariul de bază calculat pentru aceiași funcție, dar conform statului și subordonării instituțiilor publice.

Pentru 2025						
Codul funcției	Denumirea funcției	Clasa de salarizare	Coeficientul de salarizare	Salariu de baza în funcție de valoare referință AMDM - 2500	Salariu de baza în funcție de valoare referință ministere - 3000	Salariu de baza în funcție de valoare referință instituție bugetara - 2200
1. <i>Funcții publice de execuție</i>						
A2144	Consultant principal	70	4.23	10575	12690	9306
A2155	Consultant superior	68	4.06	10150	12180	8932
A2182	Consultant	61	3.51	8775	10530	7722
A2135	Auditor intern principal	72	4.41	11025	13230	9702
A2145	Auditor intern superior	70	4.23	10575	12690	9306
A2173	Auditor intern	65	3.81	9525	11430	8382
A2146	Inspector principal	70	4.23	10575	12690	9306
A2156	Inspector superior	68	4.06	10150	12180	8932
A2183	Inspector	61	3.51	8775	10530	7722

Se acceptă.

Prin prisma proiectului de lege se propune ca în cazul în care, pentru unele persoane angajate în cadrul persoanelor juridice al căror statut s-a modificat/care au trecut în subordinea organelor centrale de specialitate prin efectul prezentei legi, salariile calculate prin aplicarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior modificării statutului/trecerii autorităților administrative centrale în subordinea organelor centrale de specialitate, acestora li se garantează diferența de salariu. Menționăm, că reglementarea propusă va putea fi aplicată inclusiv și de către Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în cazul persoanelor angajate a căror salarii calculate prin aplicarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior trecerii Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în subordinea Ministerului Sănătății.

A2184	Specialist principal	61	3.51	8775	10530	7722
A2207	Specialist superior	55	3.09	7725	9270	6798

La momentul actual, AMDM este autoritate administrativă din subordinea Guvernului și solicităm respectuos menținerea acesteia în subordinea Guvernului, în contextul motivelor prezentate anterior și în contextul lipsei resurselor umane care va crea blocaje enorme și agravante în domeniul medicamentului, farmaceutic și al dispozitivelor medicale.

Agencia Geodezie, Cartografie și Cadastru
(nr.36/01-05/371 din 28.03.2025)

În temeiul articolului 39 alin. (3) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în corespundere cu soluțiile identificate, în cadrul ședinței desfășurate pe data de 28.03.2025, ora 08.00 pe platforma Cancelariei de Stat privind remedierea divergențelor de opinii cu referire la proiectul cu număr unic 21/CS/2025, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru susține proiectul fără propuneri și obiecții.

Se ia act.

Suplimentar, reafirmăm poziția exprimată anterior, potrivit căreia AGCC va continua să funcționeze conform modelului său instituțional actual, bazat pe principii de eficiență administrativă, claritate și consecvență în responsabilități. Acest model asigură interoperabilitatea și cooperarea eficientă între entitățile responsabile de elaborare și implementare.

Se acceptă.

Totodată, subliniem că denumirea și abrevierea AGCC sunt recunoscute atât la nivel național, cât și internațional, având în vedere că instituția este parte a diferitelor organizații internaționale. O eventuală redenumire ar putea genera confuzie și implica costuri financiare semnificative, incluzând ajustarea infrastructurii IT și a celei logistice.

În contextul în care pentru anul 2027 este planificată o reorganizare amplă a întregului sistem, menținerea denumirii actuale, alături de competențele și responsabilitățile instituției, reprezintă o opțiune logică. Aceasta va contribui nu doar la păstrarea identității și clarității administrative, dar va consolida și încrederea partenerilor de dezvoltare și a societății în eficiența și transparența activităților desfășurate de AGCC.

Agencia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală
(nr.541 din 28.03.2025)

Agencia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) a examinat proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (privind migrarea autorităților administrative centrale) (număr unic 21/CS/2025), varianta modificată remisă spre examinare, și, ținând cont de competența sa funcțională, reiterează poziția sa exprimată prin avizele nr. 217 din 10.02.2025 și nr. 466 din 14.03.2025 cu referire la propunerile de

Se ia act.

<p>modificare a Legii nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (Art. XVI conform proiectului legii).</p> <p>Cu referire la Art. XXVII – Dispoziții finale și tranzitorii din proiectul examinat, menționăm următoarele:</p> <p>1.La alin. (4), în scopul includerii tuturor situațiilor posibile și pentru a evita orice interpretare eronată a normei și a dificultăților de implementare, propunem următoarea redacție:</p> <p>”(4) În cazul în care, pentru unele persoane angajate/transferate în cadrul persoanelor juridice al căror statut s-a modificat sau care au trecut în subordinea organelor centrale de specialitate prin efectul prezentei legi, inclusiv pentru persoanele transferate într-o funcție publică inferioară, salariile calculate prin aplicarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior modificării statutului sau trecerii autorităților administrative centrale în subordinea organelor centrale de specialitate, acestora li se garantează diferența de salariu.”.</p> <p>În acest sens, prezentăm drept exemplu situația în care urmare trecerii instituției în subordinea unui minister unele funcții vor fi reduse sau modificate, iar persoanele respective vor fi transferate într-o funcție de categorie inferioară.</p>	<p>modificare a Legii nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (Art. XVI conform proiectului legii).</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma juridică propusă spre reglementare în dispoziții finale și tranzitorii din proiectul de lege ce vizează garantarea diferenței de salariu, conține de fapt soluția juridică pentru achitarea diferenței de salariu în cazul persoanele angajate în cadrul persoanelor juridice al căror statut s-a modificat sau care au trecut în subordinea organelor centrale de specialitate prin efectul prezentei legi. Astfel, dacă ulterior modificării statutului sau trecerii autorităților administrative centrale în subordinea organelor centrale de specialitate, salariul persoanei angajate se diminuează în condițiile aplicării cadrului normativ, persoanei angajate i se garantează achitarea diferenței de salariu.</p>
<p>2.La alin. (5), în partea ce ține de politicile publice ale Guvernului în domeniul proprietății intelectuale, proiectul se axează doar pe aspectul de elaborare a acestora, dar nu și pe funcțiile/atribuțiile de promovare a propunerilor referitoare la cadrul normativ privind protecția proprietății intelectuale și perfecționarea legislației naționale în domeniu, ceea ce credem că este în defavoarea acestui sistem și va tergiversa procesul de transpunere a acquis-ului UE, care constituie o prioritate națională pentru avansarea în procesul de integrare europeană.</p> <p>În acest sens, propunem următoarea redacție:</p> <p>”(5) Prin derogare de la art. 25 alin.(2) lit.a) și art. 26 alin.(2) lit.a) din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, elaborarea și promovarea politicilor publice ale Guvernului în domeniul proprietății intelectuale este asigurată până la 31 decembrie 2027 de Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.”.</p>	<p>2.La alin. (5), în partea ce ține de politicile publice ale Guvernului în domeniul proprietății intelectuale, proiectul se axează doar pe aspectul de elaborare a acestora, dar nu și pe funcțiile/atribuțiile de promovare a propunerilor referitoare la cadrul normativ privind protecția proprietății intelectuale și perfecționarea legislației naționale în domeniu, ceea ce credem că este în defavoarea acestui sistem și va tergiversa procesul de transpunere a acquis-ului UE, care constituie o prioritate națională pentru avansarea în procesul de integrare europeană.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Alin.(5) al Art.XXVI din proiectul de lege este ajustat parțial în contextul propunerilor respective, fiind menținut în proiectul de lege prevederea ce vizează că pînă la 1 ianuarie 2027 Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală va realiza atribuțiile specificate în prevederea prenotată. Argumentarea în cauză derivă din faptul că Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală fiind antrenată într-un proces amplu de revizuire a legislației naționale în domeniul proprietății intelectuale, în vederea asigurării armonizării acesteia cu legislația europeană, dar și a asigurării întreprinderii tuturor măsurilor necesare implementării legislației adoptate, urmează să transpună 24 de directive și</p>

		regulamente UE din domeniul de referință pînă la finele anului 2026.
	Totodată, ținând cont de cele menționate supra, precum și având în vedere prevederile pct. 4 din Normele privind instituirea subdiviziunilor interne ale autorității publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 201/2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care stabilesc că pentru funcțiile publice de execuție ale căror sarcini de bază țin de elaborarea sau coordonarea elaborării politicilor în domeniile specificate în regulamentul de organizare și funcționare a autorității publice ori țin de expertizarea, elaborarea sau avizarea proiectelor actelor normative, se vor utiliza titlurile de funcții publice „consultant principal”, „consultant superior”, „consultant”, considerăm oportun de a păstra funcțiile de consultant, consultant superior și consultant principal în statul de personal al AGEPI (care au ca sarcini elaborarea, promovarea și avizarea proiectelor de acte normative), fapt pentru care se vor opera amendamente corespunzătoare inclusiv în raport cu Cap. II Secțiunea a 2-a din Clasificatorul unic al funcțiilor publice, aprobat prin Legea nr. 155/2011.	Nu se acceptă. Atribuția de elaborare și promovare a politicilor publice ale Guvernului în domeniul proprietății intelectuale va fi asigurată pînă în anul 2027 de către Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală și are caracter de excepție de la prevederile Legii nr.98/2012 și, în această ordine de idei nu sunt relevante propunerile AGEPI ce vizează modificarea Cap. II Secțiunea a 2-a din Clasificatorul unic al funcțiilor publice, aprobat prin Legea nr. 155/2011.
Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor (nr.15-1661 din 28.03.2025)	Urmare a examinării scrisorii Cancelariei de Stat nr.30-69-3133 din 21 martie 2025 (intrare nr.1526 din 24.03.2025) remisă în scopul avizării suplimentare a proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (privind migrarea autorităților administrative centrale) (număr unic 21/CS/2025), Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, în limita competențelor funcționale, reiterează poziția expusă prin avizele nr.15-725 din 11.02.2025 și nr.15-1390 din 13.03.2025, respectiv prezintă dezacordul în ce vizează trecerea acesteia în subordinea Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.	Precizare. Argumentele au fost expuse în partea din Sinteză la avizul respectiv.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (nr.2025PLP-860)	Comunică lipsa de obiecții și susținerea proiectului de lege.	Se ia act.
Ministerul Sănătății (nr.04/1069 din 28.03.2025)	Ministerul Sănătății cu referire la scrisoarea Cancelariei de Stat, nr. 30-69-3133 din 21.03.2025, privind expertizarea/avizarea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (privind migrarea autorităților	Se ia act.

	<p>administrative centrale) (număr unic 21/CS/2025), a examinat proiectul modificat și, în limita competențelor funcționale, comunică despre susținerea acestuia cu luarea în considerație a următoarelor propuneri și obiecții.</p>	
	<p>La Art. III, ce vizează alin. (1²) al art. 12 din Legea nr.15185/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, prin care se prevede că, Președintele Consiliului este numit de către Guvern:</p> <p>În conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare (pct. 21 al Hotărârii Guvernului nr.156/2002 cu privire la organizarea și funcționarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină), Consiliul de administrație are următoarele atribuții:</p> <p>a) trasarea direcțiilor principale de activitate ale Companiei și supravegherea respectării echității sociale în realizarea asigurării obligatorii de asistență medicală;</p> <p>b) examinarea rapoartelor trimestriale privind încadrarea în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală a persoanelor fizice, a prestatorilor de servicii medicale și farmaceutice, precum și a rezultatelor evaluării și monitorizării prestatorilor de servicii medicale și farmaceutice contractați de către Companie.</p> <p>c) aprobarea prezentării Ministerului Sănătății în modul stabilit a proiectului legii anuale cu privire la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală;</p> <p>c¹) luarea deciziilor privind angajarea de la bugetele/acordarea bugetelor gestionate prin Contul Unic Trezorerial, pe bază contractuală, împrumuturi pentru acoperirea decalajelor temporare de casă ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală cu scadență în același an bugetar;</p> <p>d) aprobarea regulamentelor de asigurări și reasigurări, cu determinarea mărimii primelor, modului de formare și distribuire a fondurilor respective în conformitate cu legislația în vigoare pe toate tipurile de asigurări, care au atribuție la medicină și sănătate (cu excepția asigurării obligatorii de asistență medicală);</p> <p>e) aprobarea programelor, regulamentelor și instrucțiunilor necesare vizând competențele Companiei în ceea ce privește realizarea asigurării obligatorii de asistență medicală;</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>f) aprobarea proiectului devizului de venituri și cheltuieli al fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul respectiv, precum și a modificărilor la deviz;</p> <p>g) aprobarea raportului anual privind executarea (utilizarea) fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală;</p> <p>g¹) autorizarea casării mijloacelor fixe ale Companiei;</p> <p>i) informarea opiniei publice despre activitatea Companiei;</p> <p>k) prezentarea spre aprobare în Guvern a propunerilor cu privire la structura teritorială (ramurală) a Companiei, sistarea activității Companiei, formarea comisiei de lichidare și aprobarea bilanței de lichidare.</p> <p>Luând în considerație competențele și responsabilitățile de bază ale Ministerului Sănătății care constau în: elaborarea politicii în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală; promovarea legii anuale ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și, în caz de necesitate, a legii privind modificarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală; monitorizarea și analiza executării fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și performanță în cadrul programelor, precum și experiența altor state, dar și faptul că Ministrul Sănătății își asumă politic responsabilitatea pentru rezultatele sistemului de sănătate, considerăm oportun ca președinția Consiliului de administrație să o dețină ministrul sănătății/reprezentantul Ministerului Sănătății. Mai mult ca atât, este necesar de menționat că anterior Ministerul Sănătății a deținut această funcție.</p> <p>Respectiv, la alin. (1²) al art. 12 din proiect, propunem substituirea enunțului „Președintele Consiliului este numit de către Guvern.” cu enunțul „Președintele Consiliului este reprezentantul Ministerului Sănătății, numit de către Guvern.”.</p>	
	<p>La Art. XXVII, ce vizează alin. (4) din Dispoziții finale și tranzitorii, prin care se prevede că, în cazul în care, pentru unele persoane angajate în cadrul persoanelor juridice al căror statut s- a modificat sau care au trecut în subordinea organelor centrale de specialitate prin efectul prezentei legi, salariile calculate prin aplicarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior modificării statutului sau trecerii autorităților administrative centrale în</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prin prisma proiectului de lege se propune ca în cazul în care, pentru unele persoane angajate în cadrul persoanelor juridice al căror statut s-a modificat/care au trecut în subordinea organelor centrale de specialitate prin efectul prezentei legi, salariile calculate prin aplicarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare</p>

	<p>subordinea organelor centrale de specialitate, acestora li se garantează diferența de salariu:</p> <p>În contextul includerii în proiectul de lege vizat a propunerii în cauză, Ministerul Sănătății exprimă îngrijorări în ceea ce privește salarizarea angajaților din cadrul Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (AMDM).</p> <p>Includerea reglementării prevăzute la alin. (4) din Dispoziții finale și tranzitorii, va garanta diferența de salariu doar a persoanelor angajate în cadrul persoanelor juridice al căror statut s-a modificat sau care au trecut în subordinea organelor centrale de specialitate.</p> <p>În conformitate cu Clasificatorul unic al funcțiilor publice, aprobat prin Legea nr. 155/2011, la Capitolul II „în Secțiunea 2 „Autoritățile din subordinea organelor centrale de specialitate ale administrației publice și din subordinea altor autorități administrative centrale (aparatură centrală și subdiviziunile teritoriale)”, funcțiile publice „consultant”, „consultant superior” și „consultant principal” nu fac parte din categoriile funcțiilor caracteristice autorității administrative din subordinea ministerelor.</p> <p>Astfel, se constată că pentru persoanele din cadrul autorităților din subordinea organelor centrale de specialitate ale administrației publice, în cazul nostru din cadrul AMDM, ce vor urma să se încadreze în funcții de execuție retrogradate, din „consultant”, „consultant superior” sau „consultant principal” în „specialist principal”, „specialist superior”, „specialist”, urmare a reorganizării autorităților administrative centrale ce trec în subordinea ministerelor, salariul lunar stabilit persoanelor noi angajate va fi inferior celui stabilit pentru persoanele transferate.</p> <p>Astfel, considerăm că aplicarea acestei reglementări doar pentru persoanele transferate ca urmare a trecerii autorităților administrative centrale în subordinea organelor centrale de specialitate, va genera un tratament disproporționat între angajații instituției cu funcții similare.</p> <p>Sau în cazul în care pentru munca prestată în condiții similare se achită salariu diferențiat, această situație denotă încălcarea principiilor echității și coerenței a remunerării egale pentru muncă de valoare egală.</p>	<p>sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior modificării statutului/trecerii autorităților administrative centrale în subordinea organelor centrale de specialitate, acestora li se garantează diferența de salariu. Menționăm, că reglementarea propusă va putea fi aplicată inclusiv și de către Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în cazul persoanelor angajate a căror salarii calculate prin aplicarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior trecerii Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în subordinea Ministerului Sănătății.</p>
<p>Compania Națională de</p>	<p>Art.XXI Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar</p>	<p>Se ia act. Propunerea urmează a fi examinată în complex ulterior, în corelare cu procesul demarat de</p>

<p>Asigurări în Medicină (nr. 01-02/2633 din 29.03.2025)</p>	<p>Compania Națională de Asigurări în Medicină prin prisma rolului său esențial în funcționarea sistemului național de sănătate ocupă un loc strategic în arhitectura sistemului național de sănătate, aliniindu-se totodată cerințelor și exigențelor statelor membre ale Uniunii Europene. CNAM are în sarcină administrarea și gestionarea sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală (AOAM), proces care implică atât responsabilitate instituțională ridicată, cât și complexitate tehnică și decizională semnificativă.</p> <p>Potrivit Statutului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 156/2002, CNAM îi sunt atribuite o serie de obligații specifice, printre acestea se numără: evaluarea tehnologiilor medicale și oferirea informațiilor în cadrul procesului decizional în vederea alocării mijloacelor financiare din fondurile AOAM pentru cele mai eficiente tehnologii; identificarea necesității populației în servicii medicale; negocierea cu prestatorii de servicii medicale a ofertelor prezentate de aceștia pentru încadrarea în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală și încheierea contractelor de prestare a serviciilor medicale; negocierea cu furnizorii de medicamente și dispozitive medicale a prețului la medicamentele și/sau dispozitivele medicale compensate și încheierea cu aceștia a contractelor privind eliberarea medicamentelor și/sau dispozitivelor medicale compensate din fondurile AOAM; evaluarea instituțiilor medico-sanitare; evaluarea și monitorizarea corespunderii modalității de aprovizionare cu medicamente și dispozitive medicale compensate, de eliberare și de evidență a acestora, etc.</p> <p>În acest context, recunoașterea necesității unui sistem de salarizare corelat cu nivelul de responsabilitate și cu specificul activităților desfășurate de instituție devine o condiție esențială pentru stabilitate și eficiență. Activități precum identificarea necesităților de procurare a serviciilor medicale, medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate, examinarea anuală a peste 500 de dosare și oferte ale prestatorilor, negocierea și ajustarea pe parcursul anului a circa 2500 contracte și acorduri adiționale, participarea la estimarea tarifelor și negocierea prețurilor pentru serviciile medicale, medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate, peste 200 de contracte cu prestatori de servicii farmaceutice - toate acestea reflectă clar complexitatea activității CNAM. Prin urmare, un sistem de remunerare corelat la responsabilități și complexitate contribuie direct la o gestionare</p>	<p>reformă salarială și a exercițiului de evaluare a funcțiilor din sectorul bugetar.</p>
---	---	---

integră și sustenabilă a resurselor, sprijinind stabilitatea sistemului de sănătate.

Totodată, având în vedere complexitatea activităților desfășurate de CNAM, dar și responsabilitățile unice pe care instituția le deține în sistemul de sănătate – de la evaluarea și monitorizarea instituțiilor medico-sanitare, până la contractarea instituțiilor medico-sanitare și administrarea fondului de profilaxie și a fondului de dezvoltare – devine justificată necesitatea unei abordări salariale adaptate funcțiilor instituției în sistemul de sănătate. Reflectarea realităților operaționale în structura de remunerare ar sprijini motivarea și fidelizarea personalului de înaltă calificare, esențial pentru continuitatea, eficiența și integritatea proceselor gestionate de CNAM, precum și pentru sustenabilitatea sistemului de sănătate.

Această măsură nu ar reprezenta o excepție, ci o aliniere firească la modelul deja aplicat pentru alte autorități publice centrale cu atribuții strategice. Articolul 17 alin. (2) din Legea nr. 270/2018 prevede acordarea unor sporuri similare pentru personalul din autorități implicate în combaterea dezinformării, digitalizarea justiției sau de administrare a proprietății publice a statului. CNAM, în calitate de instituție responsabilă de asigurarea funcționalității unui domeniu vital precum sănătatea, prin finanțarea acestuia, se încadrează firesc în acest concept și trebuie să beneficieze de un regim salarial proporțional cu nivelul responsabilității.

Acordarea unui spor specific de 40% pentru personalul CNAM reprezintă o măsură necesară, capabilă să influențeze pozitiv nivelul mediu al salariului și să faciliteze atragerea de noi specialiști în sistem. Aceasta contribuie la motivarea și retenția personalului calificat, la consolidarea performanței instituționale și, implicit, la dezvoltarea unui sistem medical eficient, accesibil și echitabil pentru întreaga populație. În acest context, considerăm absolut justificată completarea art. 17 alin. (2) din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar cu o prevedere, care să recunoască specificul activității desfășurate de CNAM și să permită acordarea unui spor cu caracter specific în cuantum de 40% din suma anuală a salariilor de bază pentru personalul cu drept de a beneficia de acest tip de spor.

Această propunere se aliniază și recomandărilor formulate în Raportul SIGMA 2023, care relevă că, deși cadrul legislativ oferă o bază solidă pentru o funcție publică profesionistă, atragerea și păstrarea personalului

	<p>calificat rămân provocări majore. Așa cum raportul subliniază anumite vulnerabilități ale sistemului de salarizare din sectorul public – în special în ceea ce privește atractivitatea, competitivitatea și capacitatea de retenție – introducerea CNAM în sistemul unitar aplicabil funcției publice și acordarea unui spor specific de 40% oferă un mecanism adecvat de ajustare. Or, în condițiile în care, pe piața muncii, specialiștii cu competențe relevante domeniului asigurărilor medicale sunt foarte puțini, atragerea acestora într-un sistem salarial necompetitiv este improbabilă.</p> <p>În contextul celor expuse, propunem completarea art.17 alin. (2) Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar cu o dispoziție cu următorul cuprins:</p> <p>„j) pentru personalul din autoritatea responsabilă de administrarea și gestionarea sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală – 40% din suma anuală a salariilor de bază pentru personalul cu drept de a beneficia de spor cu caracter specific”.</p>	
	<p>Art.XXVII Dispoziții finale</p> <p>Atât nota de fundamentare cât și argumentele autorului expuse în Sinteză nu relevă concretizări cu referire la determinarea perioadei de vechime în muncă pentru stabilirea treptei de salarizare pentru persoanele angajate ale CNAM, care conform actelor normative nu au statut de funcționar public și funcțiile acestora nu se regăsesc în Clasificatorul unic al funcțiilor publice, aprobat prin Legea nr.155/2011.</p> <p>Astfel, propunem de completat Art. XXVII Dispoziții finale cu un alineat nou cu următorul cuprins:</p> <p>„(6) Pentru persoanele angajate ale Companiei Naționale de Asigurări în Medicină la determinarea perioadei de vechime în muncă pentru stabilirea treptei de salarizare se ia în considerare perioada de activitate în unitatea respectivă și în serviciul public.”.</p>	<p>Precizare.</p> <p>Modul de determinare a perioadei de vechime în muncă pentru stabilirea treptelor de salarizare este prevăzut la anexa 2 la Hotărîrea Guvernului nr.1231/2018, care pune în aplicare prevederile Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Astfel, în contextul procesului demarat al reformei salariale, urmează a fi examinat exhaustiv și acest aspect.</p>
	<p>Nota de fundamentare/punctul 4.2 Impactul financiar</p> <p>Textul alineatului cu următorul cuprins „Astfel, acoperirea financiară a cheltuielilor de salarizare a angajaților Companiei Naționale de Asigurări în Medicină se va realiza în limita fondului de administrare al sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, gestionat conform Hotărârii Guvernului nr. 594/2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de constituire și administrare a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, al cărui valoare pentru anul 2025 este de cca.101 612</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>mii lei” de substituit cu textul „Astfel, acoperirea financiară a cheltuielilor de personal a angajaților Companiei Naționale de Asigurări în Medicină care constituie pentru anul 2025 suma de 103 655,5 mii lei se va realiza în limita fondului de administrare al sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, gestionat conform Hotărârii Guvernului nr. 594/2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de constituire și administrare a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală”.</p>	
<p>Ministerul Finanțelor <i>(nr.07/3-03-60/458 din 31.03.2025)</i></p>	<p>La art. IX privind modificarea Legii cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă) nr.156/2007, Ministerul Finanțelor a prezentat obiecții și propuneri prin avizele nr.07/3-03-32/236 din 20.02.2025 și nr.07/3-03-45/346 din 13.03.2025. Însă, autorul nu a acceptat/comentat propunerile și nu a prezentat argumentele/ajustările în acest sens. Astfel, modificarea Legii prenotate creează neclarități, atât în partea ce ține de exercitarea activităților actuale ale Centrului Serviciul Civil, urmare a lichidării acestuia, cât și norma propusă la art.10 din Legea nr.156/2007, și anume că ”finanțarea realizării activităților aferente domeniului serviciului civil se efectuează de la bugetul de stat”.</p>	<p>Precizare. Nota de fundamentare a fost completată cu argumente suplimentare.</p>
	<p>Suplimentar, în contextul propunerilor la art. XXVII alin.4, urmează a se ține cont de prevederile actuale ale art. 27 alin.5¹ din Legea nr.270/2018, și anume „în cazul în care, pentru unele persoane transferate într-o funcție similară sau într-o funcție mai avansată ca urmare a reorganizării autorității/instituției administrației publice centrale de specialitate și transferării unor domenii de activitate sau funcții de la o unitate bugetară către alta, salariile calculate prin aplicarea prezentei legi sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior transferării, acestora li se garantează diferența de salariu”.</p>	<p>Se acceptă ca și concept. Soluția reflectată în reglementarea garantării diferenței de salariu, vine să asigure inclusiv remunerarea persoanelor angajate, care pot fi transferate într-o funcție inferioară urmare a implementării reformei.</p>
	<p>Propunerea menționată la pct. 4.2 de stabilire a unor valori de referință derogatorii pentru angajații CNAM/CNAS, la nivelul celor din aparatele centrale ale ministerelor (3000/3600 lei), urmează a fi examinată în complex, în corelare cu procesul demarat de reformă salarială și a exercițiului de evaluare a funcțiilor din sectorul bugetar. În acest sens, la această etapă reiterăm necesitatea excluderii propunerii respective din nota de fundamentare, odată ce actualmente în contextul procesului de reformă salarială inițiat, este complicat a fi estimate măsurile salariale ce vor fi</p>	<p>Se ia act. În contextul procesului demarat al reformei salariale, se va ține cont de necesitatea asigurării nivelului de remunerare pentru angajații CNAS.</p>

	<p>aplicabile pentru anul 2026, urmare inclusiv a procesului de unificare și consolidare a valorilor de referință.</p> <p>În contextul celor expuse, Ministerul Finanțelor recomandă considerarea celor menționate la definitivarea proiectului.</p>	
Ministerul Justiției <i>(nr. 04/1-3252 din 01.04.2025)</i>	<p>Cu referire la proiectul definitivat al Legii cu privire la modificarea unor acte normative (privind migrarea autorităților administrative centrale) (număr unic 21/CS/2025), comunicăm că, majoritatea obiecțiilor formulate în raportul de expertiză juridică nr. 04/1-2686 din 17.03.2025 au fost luate în considerare proiectul fiind revizuit.</p>	<p>Se ia act.</p>
	<p>La Art. II pct. 2 remarcăm că, potrivit art. 55 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative nu se admite trimiterea la un act normativ de nivel inferior.</p>	<p>Precizare.</p> <p>Propunerea de modificare a art.280 și art.297 din Codul fiscal este justificată de faptul că în textul Codului fiscal este menționată Hotărârea Guvernului nr.23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, care este abrogată prin Hotărârea Guvernului nr.574 din 21.08.2024.</p>
	<p>Cu referire la Art.XVI, ce vizează modificarea Legii nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, prin care se propune migrarea Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală în subordinea Ministerului Justiției, reiterăm poziția exprimată anterior în raportul de expertiză juridică nr. 04/1-2686 din 17.03.2025. Totodată, ținem să subliniem că argumentele autorului vis-à-vis de propunerea în cauză nu sunt suficiente și nu reflectă în întregime problematica semnalată de Ministerul Justiției. Or, potrivit art. 34 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, neacceptarea constatărilor și concluziilor expertizelor trebuie motivată în sinteză.</p>	<p>Se ia act.</p> <p>Argumentele invocate în Nota de fundamentare justifică relevanța trecerii autorităților administrative centrale în subordinea organelor centrale de specialitate, cu reflectarea raționamentelor ce vizează inclusiv și trecerea Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală în subordinea Ministerului Justiției.</p>
	<p>La Art. X - Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară:</p> <p>Cu referire la modificările pct. 5, prin care se păstrează atribuția Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor de a elabora și promova, în cazul stabilit de lege, în colaborare cu alte autorități abilitate, cadrul legal în domeniul siguranței și calității produselor de origine animală, este relevant să menționăm că, potrivit principiilor de bună guvernare stabilite în Raportul SIGMA, ministerul este responsabil de elaborarea politicilor, iar agenția de implementarea acestora, asigurând astfel o sinergie eficientă.</p>	<p>Precizare.</p> <p>Domeniile de activitate ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor implică intervenții regulatorii care pot avea caracter imediat de elaborare și promovare pentru prevenirea și gestionarea situațiilor ce prezintă riscuri semnificative pentru siguranța alimentelor. Prin</p>

	<p>Astfel, în contextul în care prin proiectul de lege se urmărește inclusiv ajustarea subordonării pentru eficientizarea proceselor de elaborare, promovare și implementare a politicilor publice, nu este clar (și nici în nota de fundamentare nu este argumentat) raționamentul autorului pentru a păstra Agenției atribuția de elaborare și promovare a politicilor într-un anumit domeniu, în cazul stabilit de lege.</p> <p>Totodată, sintagma „în cazul stabilit de lege” denotă incertitudine cu privire situațiile în care norma poate fi aplicată, inclusiv asupra actului normativ în care poate fi stabilită excepția de la regula generală. Or, de regulă, norma juridică care stabilește o excepție de la o normă juridică generală este aplicabilă anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați și este reglementată de actul normativ special, în cazul dat este însăși legea modificată.</p> <p>Având în vedere argumentele expuse supra, reiterăm necesitatea evaluării modificărilor în cauză în scopul eliminării suprapunerilor sau conflictelor de competență între ministerul de ramură și autoritatea administrativă subordonată, ținând cont inclusiv de art. 26 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate.</p>	<p>urmare, este inerentă realizarea de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a sarcinei ce vizează elaborarea și promovarea în cazul stabilit de lege a cadrului legal în domeniul siguranței și calității produselor de origine animală.</p>
	<p>La Art. XIV pct. 5, în redacția propusă de către autor pentru art. 35 din Legea nr. 98/2012, finanțarea și asigurarea tehnico-materială a activității ministerelor și altor autorități administrative centrale se va efectua inclusiv din contul mijloacelor prevăzute în legea bugetului asigurărilor sociale de stat și legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală. Modificarea în cauză se consideră inoportună deoarece, în conformitate cu art. 1 din Legea nr. 98/2012, respectiva lege stabilește sistemul instituțional al administrației publice centrale de specialitate și reglementează regimul general al activității acesteia, principiile fundamentale de organizare și funcționare a administrației publice centrale de specialitate, precum și raporturile juridice care decurg din activitatea ministerelor, a Cancelariei de Stat și a altor autorități administrative centrale. Or, potrivit art. 2 din legea menționată, prevederile acesteia se aplică autorităților publice subordonate Guvernului, reglementate prin legi speciale și autorităților administrative autonome față de Guvern în măsura în care nu sunt reglementate și nu contravin dispozițiilor legilor speciale care reglementează activitatea autorităților respective.</p>	<p>Se ia act.</p> <p>Modificarea art. 35 din Legea nr. 98/2012 este realizată în contextul propunerilor menționate în avizul Ministerului Finanțelor, care consideră oportun expunerea art.35 în redacția nouă, după cum este relevat în avizul prenotat.</p>

	<p>Totodată, este importantă delimitarea mijloacelor financiare prevăzute pentru asigurarea funcționării autorității și mijloacele financiare necesare pentru asigurarea funcționării și dezvoltării sistemelor publice de asigurări sociale și medicale care asigură prestarea serviciilor respective.</p> <p>Astfel, în condițiile în care Legea nr. 98/2012 reglementează întreg sistemul instituțional al administrației publice centrale, iar din contul mijloacelor prevăzute în legea bugetului asigurărilor sociale de stat și legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pot fi finanțate doar instituțiile care gestionează fondurile respective, este inutilă reglementarea respectivă atât timp cât măsurile în cauză sunt prevăzute în legile speciale.</p>	
	<p>La Art. XVII (Legea nr. 254/2016 cu privire la infrastructura națională de date spațiale), verbul „se adaugă” nu este specific limbajului actelor normative, motiv pentru care se va revizui.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La Art. XXI se va lua în calcul necesitatea substituirii sintagmei „Ministerului Economiei” cu sintagma „Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării” la art. 5 alin. (3) din Legea nr. 121/2018 cu privire la concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La Art. XXVII – Dispoziții finale și tranzitorii:</p> <p>Cu referire la alin. (4) prin care se stabilesc condițiile de salarizare pentru persoanele angajate în cadrul persoanelor juridice al căror statut s-a modificat sau care au trecut în subordinea organelor centrale de specialitate, atragem atenția că, pentru a putea determina salariul mediu lunar pentru a decide diferența de salariu, va fi necesar un mecanism similar Anexei nr. 6 la Hotărârea Guvernului nr. 1231/2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.</p>	<p>Se ia act.</p>
	<p>Referitor la norma de la alin. (5) ce stabilește o excepție de la prevederile art. 25 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate în partea ce ține de competența de a elabora politicile publice ale Guvernului în domeniul proprietății intelectuale, observăm că competența de promovare a propunerilor referitoare la cadrul normativ privind protecția proprietății intelectuale și perfecționarea legislației naționale în domeniu nu este reglementată de respectivul articol. În temeiul art. 26 alin. (2) lit. a) promovarea proiectelor de acte normative se va asigura în continuare de Ministerul Justiției, chiar și în situația elaborării unei versiuni inițiale a proiectului de AGEPI. În acest context,</p>	<p>Precizare.</p> <p>Dispozițiile finale și tranzitorii din proiectul de lege a fost completat cu prevederi suplimentare ce vizează competența AGEPI de a promova pînă în anul 2027 politicile publice ale Guvernului în domeniul proprietății intelectuale.</p>

	<p>rămân valabile îngrijorările Ministerului Justiției expuse în raportul de expertiză juridică nr. 04/1-2686 din 17.03.2025 în particular în privința domeniului proprietății industriale care ține de domeniile de competență a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării. Adicional, preluarea domeniilor AGEPI necesită majorarea efectivului-limită al aparatului central al Ministerului Justiției pentru crearea subdiviziunii specializate în acest sens, precum și majorarea numărului secretarilor de stat cu o unitate care va fi responsabil de acest domeniu.</p> <p>Suplimentar, reiterăm poziția expusă anterior cu referire la preavizarea personalului. Astfel, în cazul angajaților din autoritățile administrative centrale ce trec în subordinea ministerelor, nu este prevăzută preavizarea personalului în condițiile Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Prin urmare, se atestă problematică disponibilizării personalului, din perspectiva faptului că în proiect nu este stipulată procedura de disponibilizare.</p>	
	<p>Sub aspectul respectării normelor de tehnică legislativă, la definitivarea proiectului, reiterăm că, atunci când modificarea presupune o substituție, se utilizează următorii termeni:</p> <ul style="list-style-type: none"> cuvânt, respectiv, cuvinte – dacă în structura vizată nu sunt prezente și alte semne grafice (cifră, virgulă, paranteze, ghilimele, bară oblică); text – dacă structura e formată dintr-un cuvânt/cuvinte și cel puțin un semn grafic; sintagmă – dacă structura reprezintă o îmbinare stabilă (denumirea unui minister, a unei agenții, a unui sistem etc.); enunț – dacă structura reprezintă o propoziție sau o frază. 	Se acceptă.
Expertizare		
<p>Centrul Național Anticorupție (nr.ELO25/10400 din 12.03.2025)</p>	<p>III. Concluzia expertizei</p> <p>Potrivit notei de fundamentare: ”Realizarea reformei administrației publice centrale face parte din cadrul obiectivului general 2 „Un sistem instituțional flexibil și eficient al administrației publice centrale prin consolidarea rezultatelor obținute, cu definirea clară a mandatelor instituțiilor publice centrale, eliminarea suprapunerilor, delimitarea clară a rolurilor între instituțiile responsabile de fundamentarea politicilor publice și instituțiile de implementare” reflectat în Planul de acțiuni privind realizarea</p>	Se ia act.

	<p>Programului de implementare, pentru anii 2023-2026 a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.352/2023, care urmărește ca până la sfârșitul anului 2025, sistemul administrației centrale va fi raționalizat și eficientizat printr-un complex de măsuri legislative și prin management.”</p> <p>Proiectul propune modificarea unor acte normative (privind migrarea autorităților administrative centrale) și vizează în esență modificarea subordonării pentru autoritățile administrative menționate, fapt ce presupune schimbarea relațiilor de autoritate între instituții. Potrivit autorului: „Obiectivele principale includ: - Precizarea relațiilor de subordonare, coordonare sau autogestiune în funcție deresponsabilitățile instituționale; - Eliminarea suprapunerilor sau conflictelor de competență între autoritățile administrației publice centrale; - Ajustarea subordonării pentru eficientizarea proceselor de elaborare, promovare și implementare a politicilor publice; - Consolidarea procesului de raportare și control al autorităților administrative; - Integrarea tuturor autorităților administrației publice centrale în cadrul unui sistem unic; - Îmbunătățirea coordonării activității autorităților administrative; - Ajustarea în cadrul normativ aplicabil a termenilor specifici autorităților administrative centrale și autorităților administrative în conformitate cu prevederile Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate; - Optimizarea gestionării serviciului civil (de alternativă).”</p> <p>Proiectul promovează interesul public privind instituirea unui sistem al administrației publice capabil să asigure condiții pentru dezvoltarea sustenabilă a țării, cu un nivel ridicat de eficiență, integritate și competență.</p>	
<p>Ministerul Justiției (04/1-2686 din 17-03-2025)</p>	<p>Ministerul Justiției a examinat proiectul de lege <i>cu privire la modificarea unor acte normative (privind migrarea autorităților administrative centrale) (număr unic 21/CS/2025)</i>, și, în temeiul art. 37 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, comunică următoarele.</p> <p>Potrivit notei de fundamentare, proiectul de lege prevede modificarea subordonării pentru autoritățile administrative vizate, fapt ce presupune schimbarea relațiilor de autoritate între instituții.</p> <p>Proiectul vizează în esență realizarea reformei administrației publice centrale prin care se urmărește consolidarea mecanismelor de guvernare pentru a crește eficiența, transparența și capacitatea instituțională. Acest</p>	<p>Se ia act.</p>

	<p>proces implică restructurarea organizațională, simplificarea procedurilor administrative și întărirea capacității de coordonare între diferite autorități publice.</p> <p>În conformitate cu art. 18 alin. (2) din <i>Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate</i>, în cazul constituirii, reorganizării și dizolvării altor autorități administrative centrale, se aplică în mod corespunzător prevederile art. 10 alin. (2) – (14). Astfel, art. 10 alin. (5) din legea nominalizată prevede că ministerul se reorganizează prin fuziune (contopire și absorbție), dezmembrare (divizare și separare) sau transformare în conformitate cu legea care prevede reorganizarea acestuia. Transformarea ministerului are ca efect schimbarea formei sale juridice de organizare în altă autoritate administrativă centrală și transferul competențelor acestuia la autoritatea respectivă.</p> <p>În sensul celor menționate supra, proiectul de act normativ urmărește transformarea unor autorități administrative centrale din subordinea Guvernului (Agenția Relații Interetnice, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Agenția Proprietății Publice, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală) în autoritate administrativă din subordinea ministerelor.</p>	
	<p>Urmare examinării proiectului de lege prin prisma reglementărilor actuale ale cadrului normativ, Ministerul Justiției exprimă îngrijorări vis-à-vis de salarizarea angajaților din autoritățile administrative centrale ce trec în subordinea ministerelor, din considerentele ce urmează:</p> <p>Conform opiniei autorului reflectată în nota de fundamentare, „în ceea ce privește aspectul salarizării angajaților din autoritățile administrative centrale ce trec în subordinea ministerelor, relevăm că la calcularea salariilor angajaților respectivi, se va menține aceeași valoare de referință în mărimea stabilită la moment de Legea bugetului de stat pentru anul 2025, fapt ce nu va genera costuri suplimentare.”</p> <p>În primul rând, expresia „menținerea aceleași valori de referință în mărimea stabilită la moment de Legea bugetului de stat pentru anul 2025” este discutabilă, or, argumentul autorului privind menținerea aceleași valori de referință în mărimea stabilită în prezent de Legea bugetului de stat pentru anul 2025 nu este actual, de vreme ce proiectul legii urmează a intra în vigoare la 1 ianuarie 2026. Valoarea de referință se reexaminează anual în funcție de condițiile economice din țară și de posibilitățile</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În scopul garantării diferenței de salariu în contextul reglementărilor menționate în proiectul de lege, se propune includerea în dispozițiile finale și tranzitorii din proiectul de lege a următoarelor reglementări: „(4) În cazul în care, pentru unele persoane angajate în cadrul persoanelor juridice al căror statut s-a modificat sau care au trecut în subordinea organelor centrale de specialitate prin efectul prezentei legi, salariile calculate prin aplicarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior modificării statutului sau trecerii autorităților administrative centrale în subordinea organelor centrale de specialitate, acestora li se garantează diferența de salariu.”</p>

bugetului public național, cel puțin la nivelul prognozat al ratei inflației (art. 12 alin. (15) din *Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar*).

Mai mult, remarcăm faptul că legile bugetare anuale și legile privind modificarea bugetelor sunt adoptate de Parlamentul Republicii Moldova. Astfel, nu este cert dacă garanția păstrării valorii de referință a mărimii stabilite în prezent de *Legea bugetului de stat pentru anul 2025*) pentru personalul „autorităților administrative centrale ce trec în subordinea ministerelor” se va regăsi în *Legea bugetului de stat pentru anul 2026*.

În altă ordine de idei, în conformitate cu *Clasificatorul unic al funcțiilor publice*, aprobat prin *Legea nr. 155/2011*, la Capitolul II „AUTORITĂȚI ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE” în Secțiunea 2 „Autoritățile din subordinea organelor centrale de specialitate ale administrației publice și din subordinea altor autorități administrative centrale (aparatură centrală și subdiviziunile teritoriale)”, funcțiile publice „consultant”, „consultant superior” și „consultant principal” nu fac parte din categoriile funcțiilor caracteristice autorității administrative din subordinea ministerelor.

Pct. 4 și 5 al anexeii nr. 12 la *Hotărârea Guvernului nr. 201/2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*, prevede că titlurile de funcții publice „consultant principal”, „consultant superior”, „consultant” se vor utiliza doar pentru funcțiile publice de execuție ale căror sarcini de bază țin de elaborarea sau coordonarea elaborării politicilor în domeniile specificate în regulamentul de organizare și funcționare a autorității publice ori țin de expertizarea, elaborarea sau avizarea proiectelor actelor normative.

Pentru funcțiile publice de execuție ale căror sarcini de bază țin de *implementarea* sau coordonarea implementării politicilor, se vor utiliza titlurile de funcții publice „specialist principal”, „specialist superior”, „specialist”, „consilier de probațiune principal”, „consilier de probațiune superior”, „consilier de probațiune”, „contabil-șef”, „arhitect”, investigator etc.

Așadar, pentru exemplificare, în cazul funcției publice de execuție „specialist principal” din Tabelul 2 Compartimentul „Autoritățile administrative centrale și din subordine” prevăzută în anexa nr. 3 la *Legea nr. 270/2017*, clasa de salarizare și coeficientul de salarizare se ridică la

nivelul clasei de salarizare „61” și coeficientul de salarizare „3,51” stabilită pentru funcția publică „consultant”.

În contextul celor menționate, se constată că pentru persoanele transferate în funcții de execuție „retrogradate” (eventual din „consultant”, „consultant superior” sau „consultant principal” în „specialist principal”, „specialist superior”, „specialist”), ca urmare a reorganizării autorității administrației publice centrale de specialitate (autoritățile administrative centrale ce trec în subordinea ministerelor), salariul lunar stabilit va fi inferior celui de care a beneficiat până la modificarea subordonării.

La fel ne exprimăm îngrijorări și în privința posibilității aplicării prevederii din art. XXVIII alin. (4) „(4) În cazul persoanelor angajate în cadrul autorităților administrative centrale, care beneficiază de diferență de salariu calculat în temeiul art. 27 alin. (51) din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare, transferate într-o funcție similară sau într-o funcție mai avansată, acestora li se garantează diferența de salariu urmare a trecerii conform prezentei legi a autorităților administrative centrale în subordinea organelor centrale de specialitate.”. Or, potrivit art. 2 din *Legea nr. 270/2018* funcție similară înseamnă funcție de același fel din cadrul aceleiași unități bugetare sau din altă unitate bugetară, care implică aceleași condiții de studii, nivel de responsabilitate, complexitate și condiții de muncă. Astfel, în contextul modificării fișei postului, rămâne incert dacă se va păstra diferența de salariu sau nu.

Se va ține cont că, salariile reprezintă un bun patrimonial, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) interpretează reducerea salariilor în sectorul public prin prisma articolului 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, care protejează dreptul de proprietate.

CEDO a examinat o serie de cauze în care reclamanții s-au plâns de diferite aspecte ale măsurilor de austeritate, adoptate de state ca răspuns la crize financiare. Acestea includeau reduceri ale drepturilor la asigurări sociale și la salariu. CEDO a luat în considerare faptul că măsurile au fost luate pentru a compensa consecințele crizei economice, că autoritățile au avut în vedere interesul public, că o anumită măsură a făcut parte dintr-un program mult mai larg, că nu au fost disproporționate și nu au reprezentat o amenințare pentru mijloacele de subsistență ale reclamanților și că au avut un caracter temporar (*Savickas și alții c. Lituaniei* (dec.), §92-94; *Koufaki și Adedy c. Greciei* (dec.), § 37-49). CEDO a recunoscut că statele dispun de o largă

	<p>putere de apreciere în ceea ce privește adoptarea de legi în contextul unei schimbări de regim politic sau economic.</p> <p>Totuși, deși CEDO recunoaște că statele au o largă marjă de apreciere în politica economică și pot adopta măsuri de austeritate, inclusiv reduceri salariale, aceste măsuri trebuie să fie justificate de un interes public (de exemplu, crize economice), iar reducerile salariale în cazul unei eventuale crize economice nu poate viza doar o categorie de salariați, dar să facă parte dintr-un program mult mai larg.</p> <p>Concomitent, se va reține că reducerea salariilor va duce la demotivarea angajaților și există riscul demisiilor masive, fapt ce va putea afecta buna funcționare a autorităților vizate, or, un salariu redus îi poate determina pe angajați să caute locuri de muncă mai bine plătite. Acest fenomen riscă să afecteze în special profesioniștii calificați, ceea ce poate duce la un deficit de personal în domenii specifice. Adicional, remarcăm că, funcționarii publici cu salarii insuficiente pot fi mai vulnerabili la influențe externe și corupție.</p> <p>Astfel, pentru a nu duce la micșorarea salariilor angajaților din autoritățile administrative centrale ce trec în subordinea ministerelor, se va reflecta asupra celor menționate supra.</p> <p>Adicional asupra proiectului legii, în cazul angajaților din autoritățile administrative centrale ce trec în subordinea ministerelor, nu este prevăzută preavizarea personalului în condițiile <i>Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public</i>. Prin urmare, se atestă problematică disponibilizării personalului, din perspectiva nestipulării în proiect a procedurii de disponibilizare.</p> <p>Procesul de migrare a autorităților administrative centrale în subordinea ministerelor, transferare/lichidare a unor eventuale funcții și refuzul de transfer, poate genera eventuale costuri de disponibilizare, costuri suplimentare care nu sunt estimate și a căror sursă nu este stabilită în nota de fundamentare.</p>	
	<p>Totodată, modificările aduse prin proiectul de lege vizează <i>Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate</i>, prin care: ministerele sunt desemnate în calitate de organe centrale de specialitate ale statului care asigură elaborarea politicilor publice ale Guvernului în domeniile de activitate care le sunt încredințate;</p>	<p>Se acceptă.</p>

crearea autorităților administrative din subordinea ministerelor pentru asigurarea implementării politicilor publice ale Guvernului în anumite subdomenii sau sfere din domeniile de activitate care îi sunt încredințate unui minister, crearea altor autorități administrative centrale din subordinea Guvernului pentru implementarea politicilor publice ale Guvernului într-un anumit domeniu sau sferă de activitate în care competențele mai multor ministere se intersectează sau sunt complementare.

Prin prisma amendamentelor enunțate prin care se constată atribuirea exclusivă ministerelor a funcției de *elaborare* a politicilor publice ale Guvernului, se vor reține următoarele:

În temeiul propunerii de modificare a *Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998*, prevăzută la **Art. IV** din proiectul legii, art. 10 din legea respectivă urmează a avea următorul cuprins:

„Sistemul organelor cadastrale se constituie din:

- a) Biroul de Geodezie, Cartografie și Cadastru, autoritate administrativă centrală în domeniul cadastrului bunurilor imobile;
- b) instituția abilitată cu funcții de implementare a politicii statului în domeniul cadastrului bunurilor imobile (în continuare – *instituție de implementare*) cu structurile sale teritoriale (organele cadastrale teritoriale amplasate în centrele raionale, în municipii și în orașele Ceadâr-Lunga și Vulcănești).”.

Reieșind din prevederile art. 10 din *Legea nr. 1543/1998*, nu poate fi reținut raționamentul funcționării a două entități publice având aceeași funcție - de implementare a politicii în domeniul cadastrului bunurilor imobile.

Totodată, conform art. 10¹ lit. a) din *Legea nr. 1543/1998*, Biroul de Geodezie, Cartografie și Cadastru, autoritate administrativă centrală în domeniul cadastrului bunurilor imobile *elaborează*, promovează și monitorizează actele normative și documente de politici în domeniul cadastrului.

Art. 10¹ din *Legea nr. 1543/1998*, în partea ce ține de competența de elaborare a politicilor publice se va revizui.

Similar, se va analiza oportunitatea modificării:

Legii nr. 778/2001 cu privire la geodezie, cartografie și geoinformatică în partea ce ține de desemnarea autorității administrative centrale responsabilă

	<p>de elaborarea politicilor în domeniul geodeziei, cartografiei și geoinformaticii (Art. VI); <i>Legii nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare</i> în partea ce ține de desemnarea autorității administrative centrale responsabile de elaborarea politicilor în domeniul activității de evaluare și reevaluare (Art. VII); <i>Legii nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară</i>, aferent aspectului ce ține de competența Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor privind elaborarea cadrului legal în domeniul sanitar veterinar, siguranței și calității produselor de origine animală (Art. X).</p>	
	<p>La Art. VIII - Legea nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare: În textul propus pentru substituie, cuvintele „implementarea politicii statului” se vor substitui cu cuvintele „implementarea politicilor publice ale Guvernului”, potrivit modificărilor aduse prin proiect la art. 14 alin. (1) din <i>Legea nr. 98/2012</i> (obiecție valabilă și pentru Art. XI, pct. 2, alineatul trei).</p>	<p>Precizare. În conținutul propunerilor de modificare a Legii nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, în textul propus pentru substituie nu se regăsesc cuvintele „implementarea politicii statului”, după cum este menționat în aviz. Cu referire la obiecția valabilă și pentru <i>Legea nr.121/2007</i> privind administrarea și deetizarea proprietății publice, menționăm că sunt efectuate în proiectul de lege ajustările respective.</p>
	<p>La Art. IX - Legea cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă) nr. 156/2007: Textul propus pentru substituie prevăzut la pct. 8 se va completa cu cuvântul „legi”. La pct. 9, prin care se substituie textul „răspundere penală” cu textul „răspundere contravențională” în art. 21. „Răspunderea pentru eschivare de la îndeplinirea serviciului civil”, opinăm asupra abrogării acestuia, ținând cont caracterul declarativ al art. 21, or, răspunderea juridică este prevăzută de normele materiale, ce stabilesc tipul concret de răspundere (penală sau contravențională, etc.), determină faptele și sancțiunile pentru comiterea acestora.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La Art. X - Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară: În contextul modificării denumirii funcției de conducere a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor din „director general” în</p>	<p>Se ia act. În proiectul legii se propune substituie în textul Legii nr.221/2007, Legii nr.296/2017, Legii</p>

	<p>„director”, a fost omisă ajustarea art. 29 alin. (4) din <i>Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară</i>. Urmare respectivei intervenții, cu referire la opțiunea autorului de a exclude cuvintele „directorului general al”, se va ține cont că ordinul se emite/aprobă de conducătorul autorității publice și nu de entitate nemijlocit (obiecție valabilă în toate cazurile similare).</p> <p>Complementar, întru asigurarea utilizării unei terminologii constante, uniforme și corespunzătoare celei utilizate în <i>Legea nr. 98/2012</i>, la pct. 1, alineatul privind modificarea noțiunii „<i>autoritate publică centrală de supraveghere sanitară veterinară</i>”, se propune a fi expus conform următoarei redacții:</p> <p>„în noțiunea „autoritate publică centrală de supraveghere sanitară veterinară” cuvintele „publică centrală” se substituie cu cuvântul „administrativă””.</p>	<p>nr.119/2018, Legii nr.394/2023 și Legii nr.82/2024 a cuvintelor „director general”, la orice formă gramaticală, cu cuvântul „director” la forma gramaticală corespunzătoare. Totodată, menționăm că din proiectul legii au fost excluse propunerile de modificare a cadrului normativ ce vizează aprobarea reglementărilor din domeniul aferent activității ANSA. Cancelaria de Stat a inițiat procesul de debirocratizare normativă, care are drept scop creșterea eficienței administrației publice și reducerea timpului și resurselor necesare pentru aprobarea de către Guvern a unor acte normative, care conțin norme metodologice, reguli tehnice ce pot fi aprobate de fapt și prin ordinul ministrului, iar propunerile de modificare a cadrului normativ aferent activității ANSA vor fi examinate suplimentar în cadrul procesului prenotat.</p>
	<p>La Art. XI - Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetizarea proprietății publice:</p> <p>Textul de la pct. 1 se va reformula deoarece, se atestă necesitatea substituirii în textul legii și a sintagmei „Ministerul Economiei și Infrastructurii”.</p> <p>Totodată, în contextul modificărilor propuse la art. 7 alin. (2), se va reține că cuvintele „organul abilitat” urmează a fi substituite în tot textul legii.</p> <p>La pct. 2 alineatul trei, cuvintele „ce îi sunt încredințate” se vor substitui cu cuvintele „ale ministerului” (potrivit art. 14 alin. (3) din <i>Legea nr. 98/2012</i>).</p> <p>Suplimentar, semnalăm necesitatea modificării art. 7 alin. (1) din <i>Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetizarea proprietății publice</i> în conformitate cu amendamentul adus prin proiect la art. 9 alin. (1) din <i>Legea nr. 98/2012</i>.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La Art. XIII - Legea nr. 80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică:</p> <p>Conform proiectului de lege se propune modificarea art. 2 alin. (2) din <i>Legea nr. 80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul</i></p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul legii este ajustat în contextul avizului și, modificările propuse la art. 2 alin.(2) din <i>Legea nr.80/2010</i> cu privire la statutul personalului din</p>

<p><i>persoanelor cu funcții de demnitate publică</i>, care ar permite pentru directorii generali ai autorităților administrative centrale și directorilor autorităților administrative din subordinea ministerelor, efectivul-limită al cărora este mai mare de 1000 de unități, de a fi asistați de un cabinet propriu.</p> <p>În primul rând, este de menționat faptul că norma nu este pe deplin conformă principiului clarității și previzibilității, deoarece ar conține elemente care pot genera incertitudine în interpretarea și aplicarea sa. În acest sens, din conținutul acesteia nu rezultă clar cui i se impune condiția unui efectiv-limită mai mare de 1000 de unități în vederea asistării de un cabinet propriu - directorilor autorităților administrative din subordinea ministerelor sau inclusiv directorilor generali ai autorităților administrative centrale.</p> <p>În rândul secund, nu pot fi reținute argumente pertinente și solide ce ar susține asistarea condiționată a cabinetului persoanelor cu funcții de demnitate publică (director al autorităților administrative din subordinea ministerelor, director general al autorităților administrative centrale), și anume doar în cazul în care efectivul-limită al acestora va depăși 1000 de unități de personal, or, asistarea (instituirea) cabinetului persoanelor cu funcții de demnitate publică a autorităților administrative din subordinea ministerelor și autorităților administrative centrale a căror efectiv-limită va depăși 1000 unități de personal, ar putea fi interpretat drept tratament diferențiat nejustificat între persoanele cu funcții de demnitate publică prevăzute la art. 2 alin. (2) din Legea nr. 80/2010.</p> <p>Potrivit art. 4 alin. (2) din <i>Legea nr. 80/2010</i>, numărul maxim de posturi din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică se stabilește în limita efectivului aprobat pentru autoritatea publică în care este instituit cabinetul, <u>în raport cu volumul, complexitatea și specificul misiunii și funcțiilor executate sau care urmează să fie executate</u> (sublinierea ne aparține). Reieșind din norma citată, un număr prestabilit al unităților de personal nu se regăsește printre premisele determinante instituirii cabinetului persoanelor cu funcții de demnitate publică și majorării/reducerii posturilor din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică.</p> <p>În eventualitatea în care se decide asupra asistării directorului autorităților administrative din subordinea ministerelor de un cabinet, se va examina</p>	<p>cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, vizează excluderea cuvintelor „și directorii generali ai autorităților administrative centrale”.</p>
---	--

	<p>oportunitatea intervenției autorului la art. 4 alin. (1) și art. 8 alin. (6) din lege.</p>	
	<p>La Art. XIV– privind modificarea Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, cu referire la instituirea funcției de secretar general în cazul autorităților administrative centrale și autorităților administrative din subordinea ministerului, efectivul-limită al cărora este mai mare de 1000 de unități:</p> <p>Conform proiectului legii, secretarul general al autorității administrative din subordinea ministerului și autorităților administrative centrale este funcționar public de conducere de nivel superior, numit în funcție pe criterii de profesionalism în conformitate cu <i>Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public</i>.</p> <p>Potrivit art. 15 alin. (8) din <i>Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public</i>, directorul adjunct este funcționar public de conducere de nivel superior, fiind numit în funcție și eliberat sau destituit din funcție, în condițiile legii, de către Guvern, dacă nu este stabilit altfel prin actele normative speciale. Directorul autorității administrative din subordinea ministerului este asistat de unul sau de mai mulți adjuncți, numărul cărora se stabilește de Guvern, la propunerea ministrului.</p> <p>În temeiul art. 8 alin. (2) lit. c) din <i>Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public</i>, adjunctul conducătorului autorității administrative centrale din subordinea Guvernului face parte din categoria funcționarilor publici de conducere de nivel superior. Numărul adjuncților se stabilește de Guvern, la propunerea directorului general al altei autorități administrative centrale, coordonată cu prim-viceprim-ministrul sau cu viceprim-ministrul desemnat (art. 20 alin. (1) din <i>Legea nr. 98/2012</i>).</p> <p>Reieșind din normele legale citate, întru asigurarea eficienței, continuității și profesionalismului în gestionarea activității autorităților administrative centrale și autorităților administrative din subordinea ministerului cu un număr mare de angajați, se propune autorului de a examina oportunitatea stabilirii unei funcții suplimentare de adjunct al directorului autorității administrative din subordinea ministerului și adjunct al directorului general al altei autorități administrative centrale, eventual în cazul în care efectivul-limită al acestora este mai mare de 1000 de unități de personal, fără a fi necesară operarea modificărilor de rigoare a <i>Legii nr. 98/2012</i>. Or, numărul</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Relevăm despre inițiativa legislativă nr.72 din 07.03.2025 prin care se propune completarea Legii nr.98/2012 cu reglementări prin care se stabilește că în cazul autorităților administrative din subordinea ministerului, efectivul-limită al cărora este mai mare de 1000 de unități, se instituie funcția de secretar general. Astfel, din prezentul proiect de lege se exclud propunerile cu referire la instituirea funcției de secretar general în cazul menționat mai sus.</p>

	<p>adjuncților directorului autorității administrative din subordinea ministerului și directorului general al altei autorități administrative centrale se stabilește de Guvern.</p>	
	<p>La Art. XVI, ce vizează modificarea Legii nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, prin care se propune migrarea Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală în subordinea Ministerului Justiției:</p> <p>Potrivit art. 6 alin. (1) din <i>Legea nr. 114/2014</i>, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (în continuare-AGEPI) este o autoritate administrativă centrală în subordinea Guvernului, responsabilă de promovarea și realizarea activităților în <u>domeniul protecției juridice a proprietății intelectuale privind drepturile de proprietate industrială, dreptul de autor și drepturile conexe.</u></p> <p>Proprietatea intelectuală cuprinde obiectele ce rezultă din activitatea intelectuală în <u>domeniile industrial, economic, comercial, științific, informațional, literar și/sau artistic</u>, precum și în alte domenii.</p> <p>Proprietatea intelectuală se constituie din următoarele componente:</p> <p>a) proprietatea industrială (invenții, soiuri de plante, topografii de circuite integrate, mărci, desene și modele industriale, indicații geografice, denumiri de origine și specialități tradiționale garantate);</p> <p>b) dreptul de autor (opere literare, artistice și științifice) și drepturile conexe (interpretări, fonograme, videograme și emisiuni ale organizațiilor de difuziune).</p> <p>Obiecte ale dreptului de autor sunt operele literare (povestiri, eseuri, romane, poezii etc.), programele pentru calculator, operele științifice, operele dramatice și dramatico-muzicale, scenariile, partiturile, sinopsisurile filmelor, operele muzicale cu sau fără text, operele coregrafice și pantomimele, operele audiovizuale, operele de artă grafică sau plastică, cum ar fi: operele de sculptură, pictură, gravură, litografie, artă monumentală, scenografie, tapiserie, ceramică, plastica sticlei și a metalului, desenele, design, operele de arhitectură, urbanistică și de artă horticolă, operele de artă aplicată, operele fotografice și operele obținute printr-un procedeu analog fotografiei, hărțile, planșele, schițele și lucrările tridimensionale din domeniul geografiei, topografiei, arhitecturii și din alte domenii ale științei, bazele de date și alte opere.</p>	<p>Se ia act.</p> <p>În contextul examinării exhaustive a argumentelor relevante ce vizează raporturile de subordonare a Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, considerăm judicios și oportun din perspectiva argumentelor reflectate în Nota de fundamentare la proiectul de lege, trecerea în subordinea Ministerului Justiției a autorității administrative centrale nominalizată.</p> <p>Totodată, este important să menționăm că în condițiile art.27 alin.(5¹) din <i>Legea nr.270/2018</i> privind sistemul unitar de salarizare, unele persoane din Cadrul AGEPI beneficiază de diferență de salariu. Astfel, în scopul garantării diferenței de salariu în contextul reglementărilor menționate în proiectul de lege, se propune includerea în dispozițiile finale și tranzitorii din proiectul de lege a următoarelor reglementări:</p> <p>„(4) În cazul în care, pentru unele persoane angajate în cadrul persoanelor juridice al căror statut s-a modificat sau care au trecut în subordinea organelor centrale de specialitate prin efectul prezentei legi, salariile calculate prin aplicarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior modificării statutului sau trecerii autorităților administrative centrale în subordinea organelor centrale de specialitate, acestora li se garantează diferența de salariu.”.</p>

De domeniul proprietății intelectuale țin și alte bunuri ce dispun de un sistem de reglementare separat, cum ar fi:

- a) secretul comercial (know-how);
- b) numele comercial.

Prin urmare, activitatea AGEPI nu poate fi atribuită exclusiv unui domeniu anume, spre exemplu știință, cultură, economie, justiție, etc., având ca sarcină recepționarea și examinarea cererilor de înregistrare a obiectelor proprietății intelectuale din toate domeniile vizate.

În conformitate cu prevederile *Hotărârii Guvernului nr. 721/2020 cu privire la Platforma informațională în domeniul protecției drepturilor de proprietate intelectuală*), „Asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova reprezintă o condiție necesară pentru crearea, protecția, gestionarea și valorificarea plenară a potențialului proprietății intelectuale care să contribuie *la dezvoltarea unei economii naționale* competitive, bazate pe cunoaștere și inovare.

Produsele intelectuale, informația și cunoștințele, potențialul spiritual, științific și cultural al societății contemporane sunt forța motrice a dezvoltării durabile și *determină competitivitatea economică*. Toate acestea demonstrează creșterea rolului proprietății intelectuale în societatea modernă, iar eforturile Guvernelor de a investi în consolidarea regimurilor de proprietate intelectuală sunt considerate ca investiții generatoare de valoare adăugată și creștere economică, care implică, totodată, asumarea eforturilor financiare pentru utilizarea tehnologiilor informaționale moderne, inclusiv prin crearea unui sistem informațional **pentru asigurarea activității tuturor autorităților cu atribuții în domeniul respectării drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova**. În vederea îmbunătățirii comunicării și coordonării interinstituționale prin automatizarea procesului de colectare și transmitere a datelor relevante procesului de aplicare a mecanismelor de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală **de către autoritățile implicate în implementarea legilor și actelor normative guvernamentale privind drepturile de proprietate intelectuală din Republica Moldova**, și anume: *Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (în continuare – AGEPI), Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul Vamal aflat în subordinea Ministerului Finanțelor,*

Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești din cadrul Ministerului Justiției, Procuratura, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor,[...].” (sublinierea ne aparține).

Complementar, prin *Hotărârea Guvernului nr. 605/2013 cu privire la atribuțiile Prim-ministrului și ale viceprim-miniștrilor, viceprim-ministrului, ministrului economiei* îi sunt se repartizează atribuții privind:

a) conducerea activității Ministerului Economiei și coordonarea problemelor ce țin de dezvoltarea economiei naționale, inclusiv cele din domeniul administrării proprietății publice, infrastructurii, turismului, dezvoltării regionale și construcțiilor, agriculturii și mediului, relațiilor funciare, geodezie, cartografie și cadastru, **și protecției proprietății intelectuale;**

b) coordonarea chestiunilor ce țin de activitatea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Ministerului Mediului, Biroului Național de Statistică, Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru, Agenției Turismului și a **Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.**

Potrivit *Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 143/2021*, ministerul realizează funcțiile stabilite în respectivul Regulament în domeniile [...] comerț interior, cooperare economică internațională și politici comerciale.

Totodată, în conformitate cu art. 5 din Legea nr. 39/2008 privind protecția soiurilor de plante, organele care realizează politica statului în domeniul protecției juridice a soiurilor sunt Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală și Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor (în continuare - ANSA). Politica statului privind utilizarea soiurilor noi în procesul de producere este realizată de către ANSA.

Drept consecință a modificărilor prevăzute la Art. X din proiectul legii, politica Guvernului în domeniul protecției juridice a soiurilor urmează a fi realizată și de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Prin analogie, se consideră relevant de a remarca exemplul statului vecin, România, legislația căreia reglementează activitatea *unui organ de*

specialitate al administrației publice centrale în subordinea Guvernului, Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (ORDA), ca fiind autoritate unică de reglementare, evidență prin registre naționale, supraveghere autorizare, arbitraj și constatare tehnico-științifică în domeniul drepturilor de autor și al drepturilor conexe. ORDA funcționează în temeiul Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe și a Hotărârii Guvernului nr. 401/2006 privind organizarea, funcționarea, structura personalului și dotările necesare îndeplinirii atribuțiilor Oficiului Român pentru Drepturile de Autor. ORDA este coordonat metodologic de ministrul culturii, iar finanțarea cheltuielilor curente și de capital se asigură integral și distinct de la bugetul de stat, prin intermediul bugetului Ministerului Culturii, ministrul coordonator fiind ordonator principal de credite.

În aceeași ordine de idei, Hotărârea nr. 573/1998 privind organizarea și funcționarea Oficiului de Stat pentru Intervenții și Mărci dispune că, în asigurarea protecției proprietății industriale, unica autoritate pe teritoriul României este Oficiul de Stat pentru Intervenții și Mărci.

Potrivit art. 1 din Hotărârea nr. 573/1998 privind organizarea și funcționarea Oficiului de Stat pentru Intervenții și Mărci, Oficiul de Stat pentru Intervenții și Mărci este organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Economiei, Antreprenorialului și Turismului.

În concluzie, având în vedere că domeniile de activitate ale AGEPI se intersectează cu competențele mai multor ministere și în virtutea prevederilor privind domeniile Ministerului Justiției stabilite la pct. 6 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 698/2017, se propune a reflecta suplimentar asupra migrării Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală în subordinea Ministerului Justiției, inclusiv prin prisma pct. 4 al Art. XIV din proiectul legii. Or, „pentru implementarea politicilor publice ale Guvernului într-un anumit domeniu sau sferă de activitate în care competențele mai multor ministere se intersectează sau sunt complementare, în condițiile prezentei legi și în conformitate cu Legea cu privire la Guvern, în subordinea Guvernului pot fi create și alte autorități administrative centrale”.

	<p>Adițional, se va examina și experiența altor state membre UE în partea ce ține de autoritățile cu competență de promovare/implementare a politicilor din domeniul proprietății intelectuale.</p> <p>Ministerul Justiției își exprimă deschiderea promovării politicilor din domeniul dreptului de autor și drepturilor conexe, precum și coordonarea proiectelor din celelalte domenii ai proprietății intelectuale, însă subordonarea autorității de implementare (AGEPI) unui anume minister se consideră discutabilă.</p>	
	<p>Cu referire la Nota de fundamentare, Capitolul 4.2 „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” se va revizui în sensul indicării costurilor necesare pentru instituirea funcției de „secretar general” al autorităților administrative din subordinea ministerelor, „secretar general” al autorităților administrative centrale din subordinea Guvernului, precum și estimările cu precizarea sursei de acoperire a cheltuielilor de disponibilizare în cazul lichidării a unor eventuale funcții și refuzul de transfer a angajaților din autoritățile administrative centrale ce trec în subordinea ministerelor.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Relevăm despre inițiativa legislativă nr.72 din 07.03.2025 prin care se propune completarea Legii nr.98/2012 cu reglementări prin care se stabilește că în cazul autorităților administrative din subordinea ministerului, efectivul-limită al cărora este mai mare de 1000 de unități, se instituie funcția de secretar general. Astfel, din prezentul proiect de lege se exclud propunerile cu referire la instituirea funcției de secretar general în cazul menționat mai sus.</p>
	<p>Subsidiar, în contextul modificărilor propuse la pct. 1 și 2 din Art. XIV, se va revizui tabelul comparativ anexat la proiect pentru a exclude divergențele de terminologie. În aceeași ordine de idei se va analiza oportunitatea uniformizării terminologiei „politica statului”, „politica guvernamentală”, „politica publică a Guvernului” în textul <i>Legii nr. 98/2012</i>.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Sub aspectul respectării normelor de tehnică legislativă, la definitivarea proiectului, se va reține că, atunci când modificarea presupune o substituție, se utilizează următorii termeni:</p> <p>cuvânt, respectiv, cuvinte – dacă în structura vizată nu sunt prezente și alte semne grafice (cifră, virgulă, paranteze, ghilimele, bară oblică);</p> <p>text – dacă structura e formată dintr-un cuvânt/cuvinte și cel puțin un semn grafic;</p> <p>sintagmă – dacă structura reprezintă o îmbinare stabilă (denumirea unui minister, a unei agenții, a unui sistem etc.);</p> <p>enunț – dacă structura reprezintă o propoziție sau o frază.</p>	<p>Se acceptă.</p>